PROTOKÓŁ NR XXIV/2020
SESJI RADY POWIATU W POLICACH
w dniu 20 listopada 2020 r.

Stan radnych w Radzie Powiatu w Policach – 19
Obecność potwierdziło – 17

PRZEBIEG OBRAD

Pkt 1. Otwarcie obrad.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – *O godz. 10.00 otworzył XXIV sesję Rady Powiatu w Policach. Powitał radnych.*

Pkt 2. Stwierdzenie quorum.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – *Stwierdził, że w obradach online uczestniczy 17 radnych, a zatem wymagane quorum nie budzi wątpliwości.*

Pkt 3. Przedstawienie porządku obrad.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Przedstawił porządek obrad.

Porządek obrad XXIV sesji Rady Powiatu w Policach w dniu 20 listopada 2020 r.

1. Otwarcie obrad.
2. Stwierdzenie quorum.
3. Przedstawienie porządku obrad.
4. Przyjęcie protokołu XXIII sesji Rady Powiatu w Policach z dnia 23 października 2020 r.
5. Sprawozdanie z pracy Zarządu Powiatu w Policach.
6. **Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok (Nr druku: 4/XXIV/20)**.
7. **Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok (Nr druku: 5/XXIV/20)**.
8. **Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego (Nr druku: 6/XXIV/20)**.
9. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania **(Nr druku: 1/XXIV/20)**.
10. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024” **(Nr druku: 2/XXIV/20)**.
11. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie uchwalenia „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.” **(Nr druku: 3/XXIV/20)**.
12. **Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie powierzenia Gminie Dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn (Nr druku: 7/XXIV/20)**.
13. Informacja o złożonych oświadczeniach majątkowych.
14. Interpelacje i zapytania radnych.
15. Wnioski i oświadczenia radnych.
16. Zamknięcie obrad.

Pkt 4. Przyjęcie protokołu XXIII sesji Rady Powiatu w Policach z dnia 23 października 2020 r.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – *Stwierdził, iż nie wniesiono uwag do protokołu XXIII sesji Rady Powiatu w Policach z dnia 23 października 2020 r., w związku z tym zarządził głosowanie nad przyjęciem protokołu.*

Wyniki głosowania są następujące:

za - 16
przeciw - 0
wstrzymało się - 1

W głosowaniu wzięło udział 17 radnych.
Protokół został przyjęty przez Radę Powiatu w Policach.

Pkt 5. Sprawozdanie z pracy Zarządu Powiatu w Policach.

Sprawozdanie z pracy Zarządu Powiatu w Policach stanowi ***załącznik nr 5*** *do protokołu.*

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Oddaję głos Panu Staroście Andrzejowi Bednarkowi.

Starosta Policki Andrzej Bednarek – Postaramy się z jednej strony opowiedzieć tylko te rzeczy, które nie zostały zapisane. Wiadomo to wszystko, co działo się w obszarze grawitacji zadań Zarządu zawiera sprawozdanie, które Państwo otrzymaliście. Otrzymaliście również tą informację w zakresie dróg. Pozwólcie tylko, że jesteśmy online i wszyscy mogą nas oglądać i słuchać, to tylko krótko przeczytam te punkty, które zostały zawarte. Szczecin Stobno to też dobry moment bo Szczecin Stobno na przestrzeni ostatnich lat budziło wiele emocji, było tak ogromne zapotrzebowanie. Dziś informacja jest krótka, że zbliżamy się do szczęśliwego końca, kierowcy jak wiemy już nie odczuwają tego dyskomfortu, który był przed remontem, a wszystkie prace wykończeniowe, ukończeniowe, takie już drobne techniczne, porządkowe, według ostatniej informacji z rady budowy powinny zakończyć się około 25 listopada. Zobaczymy, bo to w praktyce później przeglądy techniczne, jak Państwo sami rozumiecie mogą spowodować, że jeszcze jakiś czas to potrwa, ale tak czy inaczej 25 listopada został zapisany, jako ostatni dzień realizacji tej inwestycji. Więc jest też okazja i pewnie nie będzie innej. Dziękuję wszystkim, zarówno pracownikom, ale przede wszystkim też radnym, mocno zaangażowanym, szczególnie gratuluję wszystkim radnym Kołbaskowa. bo dla mieszkańców Kołbaskowa jest to ogromne wydarzenie i przede wszystkim podnoszące jakość i bezpieczeństwo, a przy tej okazji jeszcze raz podkreślam, środki były zarówno z instytucji rządowej w ramach programu, więc ukłony dla Pana Wojewody, ale też dla Pani Wójt Małgorzaty Szwarc razem z radnymi, którzy nam skutecznie przy realizacji finansowo pomogli. Drugi temat też ważny dla mieszkańców gminy Dobra, bo on tak bardzo ładnie wpisał się w komplementarność przebudowy tego długiego odcinka kilkukilometrowego. Według informacji z rady budowy przedstawionej przez wydział, realizacja zadania Wołczkowo- Dobra, wiemy chodzi tutaj o tą nakładkę jest też na ukończeniu, choć to było dużo później to zostało rozpoczęte i pojawiły się prace dodatkowe i to spowoduje, iż 10 grudnia na ten moment jest momentem, a więc przed świętami za wszelką cenę, przed zgiełkiem przedświątecznym może to tak raczej zakładamy, że wszystko powinno być już zrealizowane. Nakładka bitumiczna już też jest, więc jakość jazdy dla kierowców

i mieszkańców bez wątpienia uległa poprawie, a z perspektywy tej pięknej ścieżki rowerowej, dziesięciu miejsc bezpiecznego przejścia i wszystkich elementów infrastruktury drogowej, to bez wątpienia dobra robota, ale też przede wszystkim zamknięcie pewnego etapu i tych trudności. Zimowe utrzymanie, co prawda zimy nie ma i nie wiadomo czy będzie, ale tak czy inaczej Zarząd oczywiście ogłosił przetarg i go rozstrzygnął, a więc odpowiedzialność za utrzymanie w okresie zimowym stanu dróg odpowiadają dwie firmy. W zasadzie stało się tak jak w poprzednim roku przetarg rozstrzygnięty został i obsługą dróg powiatowych w gminie Police i w gminie Dobra zajmować się będzie Trans-Net spółka s.a., natomiast w gminie Kołbaskowo tak jak też na przestrzeni, chyba co najmniej trzech ostatnich lat, firma Elwi pana Łukasza Zelech i oni będą zajmować się usuwaniem śniegu i wszystkich działań w okresie zimowym. Police Szczecin to też chyba nie tyle oczekiwana, bo trudno powiedzieć, że mieszkańcy Gminy Police szczególnie oczekują na te trudności, które z tym związane będą, ale ważny element Zarząd jak wiecie Państwo podjął decyzję i ogłosił przetarg, w zasadzie teraz czekamy na rozstrzygnięcie, nie pamiętam dokładnie szczerze mówiąc terminu rozstrzygnięcia, ale to powinno wszystko odbyć się na przełomie listopada, grudnia. Oczywiście sama inwestycja będzie realizowana w miesiącu, w miesiącach zimowych myślę w zależności pewnie na zimę, bo chyba nikt w grudniu rozpoczynał nie będzie i tyle jeśli chodzi o te bieżące sprawy drogowe. Oczywiście jak są jakieś pytania to w drugiej części proszę. pozwólcie jeszcze, że teraz dodam, bo okres pandemii to trudny dla nas wszystkich czas i tego nie musimy sobie tłumaczyć i jakie problemy przeżywają służby medyczne, szpitale. Myślę, że sami najwięcej oglądamy w telewizji i pewnie i nie daj Boże sami tego doświadczamy, ale myślimy jako Zarząd, jako Rada i pewnie jesteśmy zgodni, że trzeba zrobić wszystko, żeby pomagać i chcę Państwa poinformować, że w przyszłym tygodniu zakończymy przygotowania jako Zarząd do zbiórki publicznej środków, to taka inicjatywa która zaczęła się w Komisji Infrastruktury i Środowiska. Tutaj zaangażowany był nasz Przewodniczący Komisji pan Jacek Fabisiak, ale i też wszyscy radni, którzy jednomyślnie poparli go, a On z kolei zaraził Zarząd. Zarząd dotarł do pana Przewodniczącego, a stowarzyszenie Amicus - nasz partner społeczny będzie adresatem tej zbiórki, będzie obsługiwał oczywiście zbierane pieniądze. Jesteśmy oczywiście po prowadzeniu rozmów ze szpitalem Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego. Mamy w zasadzie można powiedzieć pełna listę najbardziej potrzebnych urządzeń i sprzętu, ale takim celem wyjściowym, o którym Państwo się dowiecie, kiedy będzie przygotowana kampania informacyjna w tym zakresie, jest zakup karetki do transportu, szpital i nie tylko borykają się z problemami transportu osób chorych, zarażonych i gdyby udało nam się zebrać środki to jest 240 000 zł niby dużo, ale pewnie z jednej strony patrząc nie tak wiele. Jeśli byłaby życzliwość mieszkańców i firm podmiotów, które zechciałyby wziąć udział w akcji celem kupienia tej karetki, to rozwiąże to problem przemieszczania się i transportu głównie osób chorych pomiędzy szpitalem i tą częścią szpitala Szczecińskiego i Polickiego. Będziemy też w trakcie i tutaj pan Przewodniczący, jako reprezentant Rady Powiatu. Mam nadzieję, że również znajdzie dla nas transport Pan Jacek Fabisiak, Zarząd i Stowarzyszenie będziemy starali się jak najgłośniej, jak najwięcej o tym mówić, a Państwa już dziś bardzo serdecznie zachęcam i proszę gdybyście mogli zwrócić uwagę na to i nie chodzi o tylko Wasze portfele, ale o tych wszystkich życzliwych ludzi, których macie wokół siebie, którzy w tym szczególnym momencie i czasie zechcieliby na ten szpital grosz jakiś dołożyć, to bardzo o to Państwo proszę. Przez to, że jest ta pandemia i nie możemy się widywać, uciekają pewne ładne imprezy, wydarzenia, ale tu nic na to nie poradzimy. Jest taki szczególny moment i dzień, jutro jest dzień pracownika socjalnego i państwowego. Pozwólcie Państwo, Zarząd oczywiście o tym pamięta i staramy się szanować te osoby pracujące u nas bezpośrednio w PCPR, ale pewnie zgodzicie się Państwo, że w swoim imieniu oraz imieniu Zarządu, ale myślę wszystkich radnych i tych którzy nas słuchają, żeby dotarły pozdrowienia

i podziękowania dla całego sektora, całego powiatu, w gminach, w powiecie i można powiedzieć do wszystkich i podziękowania dla pracowników socjalnych, którzy w tym momencie takim trudnym są i tymi najbliższymi, tymi przyjaciółmi wszystkich ludzi tych, którzy mają problemy. Serdecznie dziękujemy Wam za pracę i życzymy wszystkiego dobrego. Chciałbym Państwu powiedzieć tylko dwa zdania na temat urzędu, bo jak wiemy sytuacje są dynamiczne, zmieniają się co rusz słyszymy, że nasi partnerzy, nasi przyjaciele z gminy w jednej i w drugiej mają niestety potwierdzone zakażenia wśród pracowników, a to destabilizuje prace urzędu. My chcemy powiedzieć jako Zarząd z perspektywy naszego urzędu, że obecnie nadal urząd funkcjonuje, co prawda nie w takiej dynamice całkowicie otwartej ograniczonej ale nie mamy żadnych przynajmniej sygnałów zewnętrznych, ani medialnych doniesień, z których wynikałoby, że sposób funkcjonowania obecnie urzędu jest jak gdyby bardzo trudny, więc zakładamy, że jeśli tego nie ma to działa w sposób ograniczony i u nas przebiegał mówiąc krótko, nie wchodząc w szczegóły tak że mamy odpowiednie limity miejsc w zależności od ilości pracowników w wydziale, które każda osoba, która przyjdzie do kancelarii przechodząc przez tą bramkę bezpieczeństwa, czyli dezynfekcja, maseczki, otrzymuje karnet i z tym karnetem idzie na umówione spotkanie, bądź do pracownika, wchodząc na długo oddaje i tam mamy takie limity na wydziały 3 osoby, mogą to być 5, mówię zależność od wielkości. Jedynym ograniczeniem, które wprowadzamy ze względu już nie tylko na zagrożenie epidemią, zarażeniem się, ale też co raz gorszą aurą, a jednak mniejsze lub większe, bo tak też trzeba uczciwie powiedzieć kolejki przy komunikacji, powodują że to wprowadzamy od poniedziałku. Rozpoczęliśmy z tym kampanię informacyjną, od poniedziałku rozszerzamy zakres umawiania się na konkretną godzinę. Muszę Państwu przyznać, że cieszy się to dużym zainteresowaniem, a szczególnie wtedy, kiedy ustawi się jakiś ogonek, jak to zwykle bywa w jednym momencie dużo osób przyjdzie, a obok nich przechodzą osoby umówione na spotkanie i wiemy jak to działa, jak stoi kolejka i jak ktoś idzie pobudza to co najmniej zaciekawienie i to powoduje, że coraz większa ilość osób i jeśli może oczywiście to umawia spotkania. Stąd też wychodzę naprzeciw i rozwiązując też problem samej kolejki, urząd będzie dostępny i osób, które będą przyjmowały to nie będzie w tym momencie jedna osoba dla firm i jedna dla mieszkańców, ale będą to 3 osoby, więc zakładamy, że skuteczne zapisy na konkretne godziny spowodują, iż myślimy nawet, że bardziej komfortowo będzie można załatwić sprawy w wydziale komunikacji i to jest jedyny wyjątek. Jeśli chodzi o urząd, w pozostałej części urząd będzie pracował nie zmiennie. Ostatnia wiadomość, bo pewnie też do Państwa dociera ta trudna sytuacja związana z decyzją o zmianie na stanowisku Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, o zmianie, a raczej odwołaniu poprzedniego, to był trudny moment. Moment dwóch do trzech tygodni, w którym to czasie nie było inspektora nadzoru i to na pewno było dotkliwe dla przedsiębiorców i osób prywatnych, które chciały te sprawy formalne swoje załatwić. Chcę Państwa poinformować i w tym miejscu ukłony dla mojej koleżanki pani Starosty Stargardzkiej, która wyraziła zgodę i służby pana Wojewody, czyli Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego na czas, do czasu wyłonienia w konkursie powołano na to stanowisko w sposób zastępczy panią Beatę Kołodziejską, która obecnie pełni funkcję, pełniła i pełni funkcję Inspektora Nadzoru Budowlanego w Stargardzie, ale też w zakresie swoich kompetencji, zawartych umów i upoważnień jest inspektorem policki, jak wspomniałem do czasu rozstrzygnięcia konkursu, a konkurs, który organizuje urząd pana Wojewody poprzez Wojewódzkiego Inspektora będzie ogłoszony na przełomie listopada, grudnia, a więc zakładamy, że w tym roku wybierzemy nowego inspektora. No i wiadomość bieżąca pani Kołodziejskiej, która pełni rolę teraz i w tą funkcję w sposób zastępczy, że wszystkie sprawy, które z uwagi na zawieszenie można powiedzieć w pracy tego urzędu oczekiwały na swoje rozpatrzenie, że tych spraw już jest minimalnie, już część została zrealizowana, widzę też i wiem, że będą inne udogodnienia może nawet w pewien sposób zaskakujący w stosunku do

tego jak funkcjonował urząd w poprzednim okresie, ale te wszystkie rzeczy na bieżąco będziemy realizować. Staramy się jako Zarząd utrzymywać ścisłą współpracę, żeby rzeczywiście w tych trudnych warunkach, ale i szczególnych organizacyjnie sprostać temu zadaniu, bo choć czy jest to Inspektor Nadzoru Budowlanego jak wiemy to jest instytucja niezależna, której nadzór merytoryczny pełni Wojewódzki Inspektor Krajowy, to tak czy inaczej przypisany jest do zadań powiatu i my jako Zarząd też ponosimy odpowiedzialność, a szczególnie Starosta za to, żeby to funkcjonowało sprawnie. Bardzo dziękuję też przy tej okazji w obecności Państwa radnych, szczególnie dziękuję bardzo pracownikom, inspektoratu, którzy ten trudny moment godnie, bardzo odpowiedzialnie przetrzymali i wierzymy, że teraz będzie to już tylko lepiej. Przepraszam może trochę przy długo, ale starałem się powiedzieć o tych rzeczach, o których Państwo radni, po prostu nie wiecie.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo i otwieramy dyskusję nad sprawozdaniem, zgłaszała się pani Marta Gręda. To proszę pani Marta Gręda, pani Małgorzata Siemianowska, później pani Aneta Rejczyk-Matysiak. Pani Marta Gręda bardzo proszę.

Radna Powiatu Polickiego Marta Gręda - Dziękuję ślicznie. Ja mam kilka słów do Pana i Pana Andrzeja Bednarka chciałabym pogratulować kolegom z Rady, którzy przyczynili się do tak pięknej zbiórki i mam kilka pytań. Jako, że jestem osobą, która zawsze stara się w tym brać udział, w takich akcjach i po prostu moje serce się raduje jak słyszę o tych akcjach, w jaki sposób będą zbierane pieniążki na karetkę, gdzie można to wpłacać, może jest jakiś pomysł na zorganizowanie tej akcji gdzie po prostu moglibyśmy w jak najszybszym czasie uzbierać pieniądze na taką karetkę. Także jakby pan Andrzej mógł się wypowiedzieć.

Starosta Policki Andrzej Bednarek – Jeśli mogę panie Przewodniczący, to ja zainicjowałem jako Przewodniczący Zarządu o tym powiedziałem, ale cała inicjatywa powstała w Wydziale Spraw Społecznych u pani Beaty Chmielewskiej, dlatego pozwólcie Państwo nie dlatego, że nie wiem, ale oddać też chce należny szacunek swojej koleżance, która też przy tym ciężko pracuje. Beata gdybyś była uprzejma. Proszę odpowiedz mniej więcej jak to będzie przebiegało.

Członek Zarządu Powiatu w Policach Beata Chmielewska - Dobrze dziękuję bardzo. Strona internetowa, na której będzie udostępniony numer konta, a konto udostępnia Stowarzyszenie Amicus i na tej stronie internetowej powstanie tak jak pan Starosta powiedział w przyszłym tygodniu, pełna informacja ile już zebrano środków, jak wpłacać i tak dalej i tak dalej. Ponieważ Amicus jest organizacją pożytku publicznego, więc darowizny będą mogły być odpisane od podatku przez firmy i osoby prywatne, w związku z tym w taki sposób to zostanie zorganizowane. Także powstanie specjalna strona internetowa i subkonto, które będzie do tego przeznaczone. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo dziękuję. Pani Małgorzata Siemianowska bardzo proszę.

Radna Powiatu Polickiego Małgorzata Siemianowska - To ja najpierw w kwestii możne karetki, ambulansu. U nas w Trzebieży też powstała taka inicjatywa, panowie z OSP Trzebież mają kursy medyczne i pomoc też jest i jeżeli będzie jedna karetka to ja poproszę, to jest jedna kwestia, a druga kwestia w wydziale komunikacji teraz jest ten system gdzie nadal można się umawiać na daną godzinę nie wiem, ale całkowicie? To pytanie do pana Starosty. Dziękuję.

Radna Powiatu Polickiego Małgorzata Siemianowska - Chodzi mi o to czy w Wydziale Komunikacji pozostanie ten system gdzie mieszkańcy mogą się umawiać na daną godzinę? Czy po prostu jak się covid zakończy to automatycznie też ten system zostanie zniwelowany?

Starosta Policki Andrzej Bednarek – Panie Przewodniczący to, jeśli pan pozwoli, to ja szybciutko odpowiem. Dobrze? Nie ma pewności, dlatego że to wszystko jest w fazie eksperymentu, ale wiecie Państwo o tym, że w zakresie tych spraw, których termin da się ustalić, bo są takie, które są terminowe z punktu widzenia przepisów prawa i czasami to obliguje do szybkiego kontaktu i załatwienia, ale te wszystkie, które da się ustalić to nie ukrywam, że jest to sposób. Ja osobiście, bardzo prywatnie przez to, że moja córka, na co dzień mieszka w Berlinie, spotkałem się z tym, że tak tam to funkcjonuje, musimy sobie tłumaczyć, w sposób komfortowy dla wszystkich. Umówiona pora ostatecznie w ogromnej ilości, w ogromny sposób to niweluje, co nie jest najlepszym przykładem w jakiejkolwiek sprawie, a więc kolejki, więc nie ukrywam, że w tym kierunku chcemy pani radna pójść i zakładamy, że jeśli uzyska to życzliwość społeczną, to tylko te tak zwane wejścia z zewnątrz bez umówienia będą ograniczać się do spraw, które będą wymagały nazwijmy to albo terminu obligatoryjnego albo interwencji. Także potwierdzam, chyba że okaże się, że społeczność, mieszkańcy, po przeanalizowaniu statystyki tych doświadczeń, uznamy inaczej, to wtedy będziemy szukali innych rozwiązań, ale dokładnie idziemy w tym kierunku.

Starosta Policki Andrzej Bednarek – Dziękuję. Pani Siemianowska skończyła, tak?

Radna Powiatu Polickiego Małgorzata Siemianowska – Nie, jeszcze chciałam jedno pytanie zadać. Proszę Państwa do sprawozdania z pracy Zarządu. Ja myślę, że Wydział Komunikacji był poruszony w sprawozdaniu, więc mogę się odnieść jeszcze, a chodzi mi o to, że faktycznie ten system, gdzie ludzie się umawiają na godzinę ułatwiłoby osobom, które jadą z Kołbaskowa, czy z gminy Dobrej, jadą na konkretną godzinę. Wiadomo, że trzeba czas sobie na to zarezerwować i myślę, że ten system po prostu by się sprawdził, a wiemy, że w tamtych miejscowościach jest problem z Wydziałem Komunikacji. Ma on być zamknięty, więc myślę, że to byłoby dobre rozwiązanie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo, Pani Aneta Rejczyk-Matysiak.

Radna Powiatu Polickiego Aneta Rejczyk-Matysiak - Dziękuję za głos chciałam tu Panu Staroście podziękować za ciężką pracę, jaką Zarząd wykonał. Cieszy mnie właśnie to, że ta droga Szczecin Stobno za parę dni, bo już w tym miesiącu zostanie oddana. Mieszkańcy bardzo są zadowoleni, także dziękuję bardzo za to, co zrobiliście dla mieszkańców. Poza tym te wszystkie rzeczy, które pan Starosta tutaj wymienił, czyli remont nawierzchni Wołczkowo Dobra, że rozpoczęte zostały prace, to są utrudnienia, ale wiadomo, że później będzie lepiej i o to właśnie chodzi, że ta praca pana Starosty i całego Zarządu owocuje samymi sukcesami, także dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo pan Jacek Fabisiak.

Radny Powiatu Polickiego Jacek Fabisiak – Dziękuję bardzo za głos ja tutaj przy tej okazji chciałbym podziękować Panu Staroście i szczególnie Pani Beacie Chmielewskiej. Zwróciłem się do niej ze zbiórką, pomyślałem sobie, że będzie bardzo ciężko przekonać, ale się myliłem

i bardzo dobrze. Bałem się trochę, że zostanę z tym tematem sam, ale i tak bym się nie poddał i dziękuję i w międzyczasie możemy o tym dyskutować i zrobię wszystko, aby namówić jak największą grupę ludzi do pomocy i jeszcze raz dziękuję. Dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję panie radny. Bardzo proszę pani radna Izabela Wesołowska-Kośmider, proszę.

Radna Powiatu Polickiego Izabela Wesołowska-Kośmider - Dziękuję serdecznie za głos. Pragnę serdecznie podziękować Zarządowi za drogę w Stobnie, taka jezdnia jest spełnieniem naszych marzeń, także serdecznie dziękuję za to zaangażowanie, mam nadzieję, że większość naszych dróg z czasem będzie tak wyglądała. Chciałabym także podkreślić, że zauważalne są już pierwsze remonty cząstkowe, także wyrazy serdecznego uznania. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Czy ktoś chciałby zabrać głos w tym punkcie piątym?

Radna Powiatu Polickiego Jolanta Toboła - Skoro rozmawiamy o drogach i o tych sukcesach, to ja bym się chciała ukłonić w stronę Zarządu i przypomnieć również o drodze przez wieś Ustowo, o której już pisałam w ubiegłym roku i teraz się przypominam, być może znajdą się jakieś środki, żeby wyglądało to 1200 metrów drogi przez wieś. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Czy ktoś w tej sprawie? Pan Shivan Fate, bardzo proszę.

Radny Powiatu Polickiego Shivan Fate - Dzień dobry Państwu zauważyłem, że wszyscy mówią o drogach, więc niewątpliwie też będę o tym mówił. Jeżeli chodzi o drogę Stobno to oczywiście jak najbardziej tutaj podziękowania dla całego Zarządu, a szczególnie dla pana Starosty. Natomiast ad vocem do pani Jolanty Toboły to wiemy o tym, ponieważ pan Starosta na poprzednich sesjach o tym mówił wniosek, w lipcu był składany do pana Wojewody i na razie jeszcze czekamy na decyzję Wojewody, jeżeli chodzi o drogę Ustowo Siadło Dolne. Dziękuję bardzo.

Starosta Policki Andrzej Bednarek - Jeśli mogę to na zamknięcie jedno zdanie. Dotyczy to Szanowni Państwo, bardzo dziękujemy za te słowa życzliwości, proszę źle tego nie zrozumieć, ale to jest Państwa sukces. Państwo, jako radni interpelujecie, my przyjmujemy Wasze postulaty i z całą pokorą przyjmujemy. I drugi temat to te wszystkie inne zadania drogowe, które przy tej okazji zostały poruszone i rzeczywiście to nie miejsce i czas. Będzie czas na to, żeby rozmawiać, bo jak Państwo wiecie lada moment pan Przewodniczący wyśle dwa projekty budżetu na przyszły rok i tam w dużej części będziemy mieli okazję, żeby o tym wszystkim, o pewnych założeniach rozmawiać. Dziękuję bardzo.

Pkt 6. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok (Nr druku: 4/XXIV/20).

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Proszę o wprowadzenie do projektu. Pan będzie uprzejmy. Pani skarbnik, bardzo proszę pani Skarbnik Teresa Kalinowska. Bardzo proszę.

Skarbnik Powiatu Polickiego Teresa Kalinowska - Dzień dobry Państwu. Przedłożony Państwu projekt uchwały w sprawie zmiany w budżecie zakładał zmniejszenie deficytu

o kwotę 6 249 812 zł. Zmiana w tej uchwale w porównaniu z poprzednim źródłem finansowania dotyczy odejścia w tym roku od zaciągnięcia kredytu na finansowanie deficytu i pokrycie go przychodami wynikającymi z rozliczenia projektów z lat ubiegłych oraz wolnych środków. Kredyt zostanie zaciągnięty w roku przyszłym na pokrycie deficytu i inwestycje. Jeśli chodzi o zmianę w przedłożonym projekcie to te, które nie wpływają na zwiększenie deficytu to wprowadzenie po stronie dochodów i wydatków kwoty 31 855 zł z tytułu odszkodowania za zalanie pomieszczeń w starostwie powiatowym, z przeznaczeniem na naprawdę powstałej szkody. Wprowadzenie po stronie dochodów i wydatków kwoty 57 841 zł są to środki, które powiat otrzymał na podstawie pisma Ministra Finansów z funduszy i polityki regionalnej w sprawie przyznania środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Środki przeznaczone są na wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane jednostek oświatowych. Zwiększenie dochodów i wydatków o kwotę 3 102 zł jest o odszkodowanie za zalanie sufitu w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w i z przeznaczeniem na naprawę powstałej szkody. W tej uchwale jest również przesunięcie kwoty 7 000 zł pomiędzy działem obrona narodowa i bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa. Są to środki przeznaczone na zabezpieczenie, przeciwdziałanie i zwalczanie covid-19. Kolejne zmiany, które spowodują zmianę deficytu jest po stronie dochodów. Zmniejszenie o kwotę 2 336 728 zł jest to zmniejszenie wpływów ze sprzedaży mienia Powiatu Polickiego, zwiększenia po stronie dochodów o kwotę 1 468 000 zł, w związku z przyszłymi dochodami zagospodarowania skarbu państwa, wyższa kwota, o kwotę 79 000 zł. Są to dochody z tytułu opłat i kar za zajęcie pasa drogowego, zwiększenie dochodów od 250 000 zł w związku z wyższymi wpływami z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych, zwiększanie o kwotę 231 320 zł dochodu, są to środki dotyczące odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych i wprowadzonych do budżetu Powiatu Polickiego niewykorzystanej kwoty wydatków niewygasających z rokiem ubiegłym. Po stronie wydatków zmniejszanie o kwotę 6 310 220 zł to jest w wydziale komunikacji i transportu na tą kwotę składają się kwoty 5 730 220 zł są to środki, które są przesunięte do wypłaty w przyszłym roku w związku z realizacją inwestycji Szczecin-Police, drugi etap środki te będą zabezpieczone w budżecie w 2021 roku. Kwota 380 000 zł to jest również dostosowanie do obowiązującego harmonogramu inwestycji na drodze Wołczkowo-Dobra i 200 000 zł jest to przesunięcie realizacji zadań dotyczących naprawy sygnalizacji świetlnej. Środki te będą w projekcie budżetu w 2021 roku. I kolejna kwota zmniejszenie wydatków o 393 000 zł, są to koszty obsługi kredytu bankowego, który będzie zaciągnięty w przyszłym roku. I kwota 55 000 zł po stronie wydatków, zmniejszenie dotyczy realizacji projektu kształcenie zawodowe na pograniczu, projekt jest realizowany przez Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy. Środki te będą przyjęte w projekcie budżetu na 2021 rok. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo Pani Skarbnik. Przechodzimy do pracy nad tym projektem zgodnie z ustalonymi regułami. Bardzo proszę Przewodniczącą Komisji Budżetu Finansów i Mienia Małgorzatę Siemianowską.

Przewodnicząca Komisji Budżetu, Finansów i Mienia Małgorzata Siemianowska – Komisja debatowała nad tym projektem uchwały i bez żadnych uwag opiniujemy go pozytywnie.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Proszę w imieniu Komisji Edukacji i Kultury, zastępca pani Przewodnicząca Jolanta Toboła.

Wiceprzewodnicząca Komisji Edukacji i Kultury Jolanta Toboła - Komisja Edukacji i Kultury zapoznała się na posiedzeniu z uchwałą i opiniuje ją pozytywnie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Przepraszam pan Jacek Fabisiak Przewodniczący Komisji Środowiska Infrastruktury i Rolnictwa i chciałby w tej sprawie zabrać głos.
Przewodniczący Komisji Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa Jacek Fabisiak – Tak, Komisja Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa debatowała nad tym projektem uchwały i jest za, bez zastrzeżeń.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję, pan Przewodniczący Komisji Zdrowia Bezpieczeństwa, Pomocy Społecznej i Polityki Rodzinnej.

Przewodniczący Komisji Zdrowia, Bezpieczeństwa, Pomocy Społecznej i Polityki Rodzinnej Dariusz Podhajny - Komisja pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały. Dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Dziękuję bardzo. Komisja Promocji Rozwoju Sportu i Turystyki nie ma pana Dariusza Podhajnego, ani pani Danuty Chylewskiej-Kęsy. Czy Pani Jolanta Napiwodzka członek tej komisji, pracowaliście nad tym budżetem w tej komisji? Czy nie? Pani Starosta Napiwodzka.

Wicestarosta Policki Joanna Napiwodzka - Panie Przewodniczący komisja nie zebrała się, więc siłą rzeczy nie obradowała.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Jasne. Dziękuję uprzejmie. Wszystkie merytoryczne komisję wypowiedziały się. Panie i panowie radni, oddaję Państwu głos. Pytania, uwagi, wątpliwości? Nie słyszę, zatem przychodzimy do głosowania. *Zarządził głosowanie nad projektem uchwały* ***(Nr druku: 4/XXIV/20)*** *stanowiącym* ***załącznik nr*** *6 do protokołu.*

Wyniki głosowania są następujące:

za - 17
przeciw - 0
wstrzymało się - 0

W głosowaniu wzięło udział 17 radnych.
Uchwała została podjęta jednogłośnie przez Radę Powiatu w Policach.

Uchwała Nr XXIV/159/2020
Załącznik nr 7 do protokołu

Pkt 7. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok (Nr druku: 5/XXIV/20).

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę o wprowadzenie do projektu uchwały.

Starosta Policki Andrzej Bednarek - Oczywiście bardzo bym prosił panią Skarbnik Panie Przewodniczący.

Skarbnik Powiatu Polickiego **Teresa Kalinowska -** Szanowni Państwo, uchwała tak naprawdę porządkowa. Zmianie ulega tylko załącznik dotyczących dotacji podmiotowej z budżetu Powiatu Policki**e**go, z pozycji drugiej - warsztaty terapii zajęciowej zmniejszenie o kwotę 12 695 zł. Zmiana ta była na Zarządzie powiatu i tak naprawdę teraz tylko porządkowo musimy to wprowadzić na sesji. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję, ale dla porządku otwieram debatę nad projektem tej uchwały. Zaczniemy od opinii Komisji Budżetu, Finansów i Mienia. Pani Przewodnicząca Małgorzata Siemianowska, bardzo proszę.

Przewodnicząca Komisji Budżetu Finansów i Mienia Małgorzata Siemianowska - Komisja pozytywnie opiniuje projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję. Przewodniczący innych Komisji?

Przewodniczący Komisji Zdrowia, Bezpieczeństwa, Pomocy Społecznej i Polityki Rodzinnej Shivan Fate – Komisja pozytywnie zaopiniowała projekt tej uchwały.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Komisja Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa pan Jacek Fabisiak.

Przewodniczący Komisji Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa Jacek Fabisiak – Komisja nad tym konkretnym projektem nie debatowała, więc ja dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję. Komisja Edukacji i Kultury pani Jolanta Toboła.

Wiceprzewodnicząca Komisji Edukacji i Kultury Jolanta Toboła – Komisja Zaopiniowała pozytywnie.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Proszę Państwa, czy Państwo macie uwagi, pytania, wątpliwości? Mówię do Państwa radnych poza komisjami. Jeśli nie to przystępujemy do głosowania. *Zarządził głosowanie nad projektem uchwały* ***(Nr druku: 5/XXIV/20)*** *stanowiącym* ***załącznik nr 8*** *do protokołu.*

Wyniki głosowania są następujące:

za - 17
przeciw - 0
wstrzymało się - 0

W głosowaniu wzięło udział 17 radnych.
Uchwała została podjęta jednogłośnie przez Radę Powiatu w Policach.

Uchwała Nr XXIV/160/2020
Załącznik nr 9 do protokołu

Pkt 8. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego (Nr druku: 6/XXIV/20).

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę pani Teresa Kalinowska Skarbnik Powiatu.

Skarbnik Powiatu Polickiego Teresa Kalinowska - Szanowni Państwo w uchwale zmieniającej wieloletnią prognozę finansową zmianie ulegają wszystkie 3 załączniki. Załącznik nr 1 jest o dostosowanie do zmian w budżecie Powiatu Polickiego w zakresie dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów. W załączniku nr 2 tym opisowym, zmianie uległa informacja dotycząca przychodu. Nie ma już zaciągnięcia kredytu na pokrycie bieżącego deficytu. Pozostałe tylko do spłaty kredytów już wcześniej zaciągniętych i plus obligacje. W załączniku nr 3 zmianie ulegają kwoty w roku bieżącym przeznaczone na inwestycje - przebudowa drogi Szczecin Police i projekt kształcenie zawodowe na pograniczu. Są to zmiany, które przed chwileczką przez Państwa były podejmowane w sprawie zmian w budżecie. Dziękuję to wszystko.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę Przewodniczący Komisji. Pani Przewodnicząca Małgorzata Siemianowska Komisja Budżetu Finansów i Mienia.

Przewodnicząca Komisji Budżetu, Finansów i Mienia Małgorzata Siemianowska - Komisja pozytywnie opiniuje projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję. Bardzo proszę Przewodniczący Komisji Środowiska Infrastruktury i Rolnictwa.

Przewodniczący Komisji Środowiska Infrastruktury i Rolnictwa Jacek Fabisiak – Komisja pozytywnie opiniuje projekt uchwał.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Przewodniczący Komisji Zdrowia, Bezpieczeństwa, Pomocy Społecznej i Polityki Rodzinnej Shivan Fate.

Wiceprzewodniczący Komisji Zdrowia, Bezpieczeństwa, Pomocy Społecznej i Polityki Rodzinnej Shivan Fate - Panie Przewodniczący. Także pozytywnie został zaopiniowany projekt uchwały.

Wiceprzewodnicząca Komisji Edukacji i Kultury Jolanta Toboła - Komisja Edukacji i Kultury, także pozytywnie.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo panie, panowie radni, czy w tej sprawie chcielibyście zabrać głos? Jeśli nie to przystępujemy do głosowania. *Zarządził głosowanie nad projektem uchwały* ***(Nr druku: 6/XXIV/20)*** *stanowiącym* ***załącznik nr 10*** *do protokołu.*

Wyniki głosowania są następujące:

za - 17
przeciw - 0
wstrzymało się – 0

W głosowaniu wzięło udział 17 radnych.
Uchwała została podjęta jednogłośnie przez Radę Powiatu w Policach.

Uchwała Nr XXIV/161/2020
Załącznik nr 11 do protokołu

Pkt 9. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania (Nr druku: 1/XXIV/20).

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę o wprowadzenie do projektu uchwały.

Starosta Policki Andrzej Bednarek - Jeśli można to poprosiłbym panią Starostę Beatę Chmielewską, dobrze? To dziękuję. Bardzo proszę.

Członek Zarządu Powiatu w Policach Beata Chmielewska - Szanowni Państwo, propozycja uchwały przedkładana jest dlatego, żeby lepiej wykorzystać środki PFRON-u, które są przyznane Powiatowi Polickiemu ze względu na pandemie i nie zostało wykorzystane 15 532 zł na turnusy rehabilitacyjne i te środki proponujemy przeznaczyć na zakup sprzętu rehabilitacyjnego 6 691 zł i likwidację barier architektonicznych 8 841 zł, czyli żeby zaspokoić potrzeby osób niepełnosprawnych, które czekają w kolejce. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję przystępujemy do debatowania i tu zaczynamy od Komisji Zdrowia Bezpieczeństwa, Pomocy Społecznej i Polityki Rodzinnej? Proszę.

Przewodniczący Komisji Zdrowia Bezpieczeństwa, Pomocy Społecznej i Polityki Rodzinnej Shivan Fate - Komisja debetowała nad projektem uchwały, pani Beata wszystko wyjaśniała, także członkowie komisji pozytywnie zaopiniowali projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo Pani Przewodnicząca Małgorzata Siemianowska.

Przewodnicząca Komisji Budżetu, Finansów i Mienia Małgorzata Siemianowska - Komisja pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały. Dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Przewodniczący innych komisji chcieliby się wypowiedzieć w tej sprawie?

Nie debatowaliśmy.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Właśnie dlatego pytam, może któryś z Państwa przewodniczących? Jeśli nie to proszę powiedzieć Państwo radni, czy macie uwagi, pytania, wątpliwości co do projektu tej uchwały? Nie słyszę, w związku z powyższym przechodzimy do głosowania. *Zarządził głosowanie nad projektem uchwały* ***(Nr druku: 1/XXIV/20)*** *stanowiącym* ***załącznik nr 13*** *do protokołu.*

Wyniki głosowania są następujące:

za - 17
przeciw - 0
wstrzymało się - 0

W głosowaniu wzięło udział 17 radnych.
Uchwała została podjęta jednogłośnie przez Radę Powiatu w Policach.

Uchwała Nr XXIV/162/2020
Załącznik nr 14 do protokołu

Pkt 10. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024" (Nr druku: 2/XXIV/20).

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Oczywiście ten program i kolejny temat współpracy z organizacjami, wprowadzi pani Beata Chmielewska.

Członek Zarządu Powiatu w Policach Beata Chmielewska - Szanowni Państwo program czteroletni jest obowiązkiem Powiatu Polickiego wynikającym z przepisów prawa. Powiat wprawdzie nie ma własnych zabytków ale może koordynować różne działania na terenie gmin, bo to gminy głównie są w posiadaniu zabytków. Możemy je oznaczać, możemy prowadzić działania edukacyjne, możemy współpracować z gminami w tym zakresie i ten program właśnie przewiduje takie wskazówki, co powinniśmy zrobić, żeby lepiej opiekować się naszymi zabytkami. W programie tym nie ma żadnych zobowiązań finansowych, a dodatkowo uzyskał ten program jeszcze pozytywną opinie Zachodniopomorskiego Konserwatora Zabytków. Także proszę Państwa o przyjęcie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Bardzo proszę Komisja Edukacji i Kultury Pani Jolanta Toboła.

Wiceprzewodnicząca Komisji Edukacji i Kultury Jolanta Toboła – Komisja zapoznała się z projektem uchwały i w całej rozciągłości pozytywnie opiniuje program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję uprzejmie. Inni Przewodniczący komisji w tej sprawie? Dziękuję. Czy ktoś z Państwa Przewodniczących komisji chciałby zabrać głos? Jeśli nie to proszę powiedzieć Państwo radni, czy macie uwagi, pytania, wątpliwości co do projektu tej uchwały? Nie słyszę, w związku z powyższym przechodzimy do głosowania. *Zarządził głosowanie nad projektem uchwały* ***(Nr druku: 2/XXIV/20)*** *stanowiącym* ***załącznik nr 15*** *do protokołu.*

Wyniki głosowania są następujące:

za - 17
przeciw - 0
wstrzymało się - 0

W głosowaniu wzięło udział 17 radnych.
Uchwała została podjęta jednogłośnie przez Radę Powiatu w Policach.

Uchwała Nr XXIV/163/2020
Załącznik nr 16 do protokołu

Pkt 11. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie uchwalenia „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.” (Nr druku: 3/XXIV/20).

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Proszę o wprowadzenie do projektu uchwały.

Członek Zarządu Powiatu w Policach Beata Chmielewska - Tak jest Szanowni Państwo roczny program współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi jest dosyć standardowym programem, który został w tym roku nieco wzbogacony o uwagi, zarówno pani Wicestarosty jak i Komisji Zdrowia i on przewiduje współpracę w zakresie tak jak zawsze finansowym i poza finansowym i ta współpraca jest tam przedstawiona w sumie w sposób standardowy, czyli tak jak co roku. Za rok będzie to współpraca w postaci konkursów jaki w trybie pozakonkursowym oraz drogą zlecenia organizacjom pozarządowym zadań powiatowych. Także w zasadzie ten program mocno nie różni się od tych tego w poprzednich latach, choć oczywiście w trakcie pracy nad programem przy jego realizacji będzie można różne rzeczy jeszcze zmieniać, także tyle. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Przewodniczących komisji proszę bardzo. Komisja Zdrowa, tak? Pan Przewodniczący Shivan Fate.

Przewodniczący Komisji Zdrowia, Bezpieczeństwa, Pomocy Społecznej i Polityki Rodzinnej Shivan Fate - Komisja debatowała tutaj oczywiście nad programem. Pani Naczelnik dokładnie nam wytłumaczyła i wyjaśniła wszystkie wątpliwości. Oczywiście jesteśmy w czasie pandemii i realizacja zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, niestety to mogę powiedzieć w ostatnim czasie nie wszystkie zadania zostają realizowane, ale tak jak zauważyła pani Starosta Beata Chmielewska, ten program w trakcie może być zmieniony. Przesunięcia między konkursowe jakąś kwotę pomiędzy zadaniami też jest możliwe, więc będziemy trzymać w kciuki, żeby jak najszybciej po prostu ta sytuacja się wyjaśniła jeżeli chodzi o pandemię i żeby te organizacje pozarządowe mogły realizować te zadania publiczne, a sam program, projekt programu, cały program został pozytywnie zaopiniowany przez członków komisji. Dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Przewodniczący innych komisji proszę bardzo.

Wiceprzewodnicząca Komisji Edukacji i Kultury Jolanta Toboła – Komisja Edukacji i Kultury pozytywnie opiniuje projekt uchwały.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję pani bardzo. Proszę bardzo, czy panie, panowie radni w tej sprawie chcieliby zabrać głos? Jeśli nie to przystępujemy do głosowania. Nie słyszę, w związku z powyższym przechodzimy do głosowania. *Zarządził głosowanie nad projektem uchwały* ***(Nr druku: 3/XXIV/20)*** *stanowiącym* ***załącznik nr 17*** *do protokołu.*

Wyniki głosowania są następujące:

za - 17
przeciw - 0
wstrzymało się - 0

W głosowaniu wzięło udział 17 radnych.
Uchwała została podjęta jednogłośnie przez Radę Powiatu w Policach.

Uchwała Nr XXIV/164/2020
Załącznik nr 18 do protokołu

Pkt 12. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie powierzenia Gminie Dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn (Nr druku: 7/XXIV/20).

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę o wprowadzenie do projektu uchwały.

Starosta Policki Andrzej Bednarek - Jeśli tak, jeśli chodzi o ten projekt, to jest po części, jest to kontynuacja tej współpracy, bo jak wspomniałem zadanie w zasadzie za chwilę będzie zakończone, ale w tej konkretnie uchwale chodzi o ścieżkę rowerową. Jak sami Państwo wiecie choć jest to ścieżka rowerowa w pasie drogi powiatowej od początku do końca z inicjatywą realizacji tego zadania występowała Pani Wójt Teresa Dera wraz z radnymi Rady w Dobrej i tak też się stało. Dużym nakładem środków, nie pamiętam dokładnie, ale na pewno to jest kilkanaście milionów złotych. Realizacja nastąpiła, my jako powiat oczywiście na miarę swoich możliwości i całej tej sytuacji też w tym uczestniczyliśmy, ale jak pamiętacie w tych kwestiach bezpieczeństwa na drodze kilkadziesiąt tysięcy złotych, ale dziś kiedy już mamy zakończoną inwestycję i jest to inwestycja, którą od początku do końca i finansowała i realizowała i koordynowała gmina Dobra, to z inicjatywy i za przyzwoleniem tak naprawdę pani Wójt Teresy Dery mamy taką możliwość, ażeby podejmując stosowną uchwałę, która jest przedmiotem dzisiejszej debaty przekazać zadania związane z bieżącym utrzymaniem, a i przy okazji z okresem gwarancyjnym i trwałości projektu, na które były pozyskane pieniądze z Unii Europejskiej i właśnie gminie Dobra. To dlatego, no cóż mogę powiedzieć, rekomendujący prosząc Państwa o głosowanie pozytywne, należy podkreślić i w zasadzie już podziękować, że w ogóle taka inicjatywa ze strony gminy Dobra jest, no bo gdyby nie ta uchwała to musielibyśmy przez pięć lat odśnieżać, utrzymywać, naprawiać i koordynować. Dlatego bardzo proszę Państwa o podjęcie uchwały, a radnym gminy Dobra bardzo dziękuję za tą inicjatywę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Przechodzimy do debaty i zaczynamy od Przewodniczącego Komisji Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa pana Jacka Fabisiaka. Bardzo proszę o opinie komisji w tej materii.

Przewodniczący Komisji Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa Jacek Fabisiak – Komisja pozytywnie opiniuje projekt tej uchwały. I to co Pan Starosta powiedział to wynik współpracy z naszymi samorządami. Jako radny z tej gminy jestem szczęśliwy, że taki rodzaj inwestycji powstał, a koszty ponad 6 mln, także było o co walczyć i jeszcze raz dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję, pani Przewodnicząca Komisji Budżetu Finansów i Mienia Małgorzata Siemianowska.

Przewodnicząca Komisji Budżetu, Finansów i Mienia Małgorzata Siemianowska - Komisja również omawiała kwestie uchwały i nie mam żadnych uwag, dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo dziękuję, przewodniczący innych komisji w tej sprawie chcieliby zabrać głos? Bo jeśli nie to kto z Państwa radnych ma pytania, uwagi, wątpliwości? *Zarządził głosowanie nad projektem uchwały* ***(Nr druku: 7/XXIV/20)*** *stanowiącym* ***załącznik nr 19*** *do protokołu.*

Wyniki głosowania są następujące:

za - 17
przeciw - 0
wstrzymało się - 0

W głosowaniu wzięło udział 17 radnych.
Uchwała została podjęta jednogłośnie przez Radę Powiatu w Policach.

Uchwała Nr XXIV/165/2020
Załącznik nr 20 do protokołu

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Szanowni Państwo wyczerpaliśmy blok uchwał, ale nie kończymy jeszcze sesji albowiem jeszcze jest kilka spraw.

Pkt 13. Informacja o złożonych oświadczeniach majątkowych.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Szanowni Państwo, pragnę przekazać informacje zgodnie z przepisami prawa oraz z harmonogramem pracy Rady, jestem zobligowany uczynić to na dzisiejszej sesji. Przypominam, iż ustawowy obowiązek złożenia oświadczeń jest do 30 kwietnia. W tym roku, w związku z pandemią covid termin składanie oświadczeń majątkowych został przesunięty do 31 maja. Informuję, iż wszyscy radni w terminie złożyli oświadczenia majątkowe. Jeden egzemplarz przekazałem do Urzędu Skarbowego, drugi egzemplarz do pana Starosty celem przechowywania. Jednocześnie prowadziłem rozmowy na temat danych zawartych w tych oświadczeniach, czyli zgodnie z ustawą weryfikujący. 1 października 2020 roku wpłynęła informacja Wojewody Zachodniopomorskiego, iż Starosta i Przewodniczący Rady złożyli oświadczenia majątkowe, zdaniem pana Wojewody w sposób prawidłowy. 22 października Pierwszy Urząd Skarbowy co do tych dwóch osób również potwierdził prawidłowość złożonych oświadczeń

majątkowych. 26 i 30 października Pierwszy Urząd Skarbowy przesłał pismo, które stwierdza uchybienia i nieprawidłowości w 13 oświadczeniach. Biorąc pod uwagę wszystkich radnych. Proszę Państwa 30 października Starosta Policki przedłożył informacje o oświadczeniach majątkowych złożonych Staroście Polickiemu i również one są w sposób ustawowy. Pan Starosta dochował przepisów prawa. Jak Państwo już wiecie, zostały Państwu indywidualnie każdemu z Państwa, u którego Naczelnik pierwszego Urzędu Skarbowego w Szczecinie zauważył pewne uchybienia, przesłane to uchybienia celem odniesienia się do nich, pominięcia to już jest Państwa decyzja. Ja stwierdzam i podaje to do publicznej wiadomości, że Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego nie stwierdził zatajeń, nie stwierdził chowania majątku, unikania, stwierdził jedynie pewne niedociągnięcia wynikające z interpretacji zapisów w poszczególnych częściach oświadczenia majątkowego. To tyle co w tej sprawie mam do powiedzenia. Wiem, że pan radny Waldemar Echaust próbował kontaktować się z osobą, która weryfikowała w urzędzie skarbowym te oświadczenia i są z tym kłopoty. Pan radny Waldemar Echaust chce się podzielić? Z raportami?

Radny Powiatu Polickiego Waldemar Echaust - Tak Panie Przewodniczący w międzyczasie oddzwonił do mnie pracownik Urzędu Skarbowego, który mnie poinformował, tak jak Pan Przewodniczący powiedział, że oświadczenia nie podlegają jakimś wielkim, tragicznym w skutkach działaniom. Nie mniej jednak można napisać oświadczenie w takim przypadku, napisać oświadczenie i wyjaśnić tego typu sprawy. Mogę, nie muszę, no ale jeśli już tak zdecydujesz to, to oświadczenie, żeby złożyć do biura Rady powiatu i żeby im przesłać ewentualnie czy wspólnie, czy w jednym bloku do Urzędu Skarbowego. Tyle się w między czasie dowiedziałem.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Świetnie wg. uznania poszczególnych Państwa do biura Rady i biuro będzie tu pomocne, nie ma z tym żadnego problemu. Możemy tę korespondencję przekierować, ale również też możecie Państwo sami zwracać się do Urzędu Skarbowego, jeżeli uznacie, że chcecie coś tam wyjaśnić, że wymaga to wyjaśnienia. Każdy z Państwa indywidualnie dostanie informacje na temat swojego oświadczenia. Oczywiście te dane, to pismo, jest objęte tajemnicą skarbową. Stąd publicznie nie będę informował jakie, kto ma uchybienia, to jest indywidualna sprawa Państwa versus Urząd Skarbowy. Czy ktoś jeszcze w tej sprawie chciałby zabrać głos? Jeśli można tylko, to przepraszam Panie Sekretarzu, ale pozwolę sobie bez konsultacji, że gdyby okazało się, że w ustalaniu odpowiedzi w korekcie będzie potrzebna jakaś pomoc, to nie mam żadnej wątpliwości, że to osobą, która na pewno ma ogromne doświadczenie w tym zakresie, może być pan Sekretarz, więc Szanowni Państwo radni prosimy o kontakt z Panem Sekretarzem, zachowując oczywiście wszelkie kwestie tajności. Doradzimy, pomożemy, żeby te problemy rozwiązać. Dziękuję bardzo. Czy w tej sprawie ktoś chciałby zabrać głos?

Nikt z radnych nie chciał zabrać głosu.

Pkt 14. Interpelacje i zapytania radnych.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę, kto z Państwa ma interpelacje lub ewentualnie zapytanie?

Nie zgłoszono żadnych interpelacji i zapytań.

Pkt 15. Wnioski i oświadczenia radnych.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę, kto z Państwa? Pan Albin Majkowski. Proszę bardzo.

Radny Powiatu Polickiego Albin Majkowski - Witam wszystkich Szanownych Państwa po długiej nieobecności, chciałbym się odnieść, nie chciałem zabierać głosu podczas głosowania uchwały dotyczącej zabytków, ale chciałbym wyrazić swoje uznanie i głęboki, głęboki sens podjętej tej uchwały. Pracując na bieżąco w tematyce ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego, chciałem podkreślić, że być może jest to w odbiorze bieżącej sytuacji i natłoku bieżących spraw, mało istotna sprawa, ale ta uchwała niesie za sobą duże skutki dla instytucji funkcjonujących i opiekujących się, dbających o kulturę. Taka uchwała daje możliwość perspektywicznego myślenia o dbaniu o zabytki, o zabezpieczaniu tego co na terenie naszego powiatu, oczywiście w gestii niektórych gmin pozostaje, ale jakby niezbędna jest kompleksowa ochrona i przynajmniej kompleksowa wiedza na temat tego co jest w naszym, na terenie naszego powiatu i koniecznie będącego oczywiście naszą własnością, ale jakby te sprawy historii i kultury dziedzictwa kulturowego ,jakby niekoniecznie oparte są o akta prawne własnościowe, a jest to spuścizna, którą chcemy i myślę, że powinniśmy się opiekować, także wyrazy uznania za podjętą i przygotowaną uchwałę i jeszcze za taką dobrą opinię Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Jestem przekonany, że ta uchwała pozwoli nam, oczywiście nie ma żadnych skutków prawnych, ale daje bardzo duże możliwości dla organizacji czy to gminnych czy powiatowych o możliwość starania się o zewnętrzne środki z Unii Europejskiej, ale również ze środków krajowych, a to, aby właśnie realizować te cele, które zdaniem powiatu w uzgodnieniu z gminami będącymi właścicielami tych obiektów, niosą rozwój i komfort życia mieszkańców naszego powiatu. Także chciałbym w tej kwestii serdecznie pogratulować wnioskodawcom i osobom przygotowującym tą uchwałę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę, kto z Państwa? Dziękuję, według kolejności zgłoszeń Pan Przewodniczący Jacek Fabisiak. Bardzo proszę.

Radny Powiatu Polickiego Jacek Fabisiak – Dziękuję bardzo ja mam tylko taką serdeczną prośbę, bo pewnie nas słucha Pani Magdalena Sochanowska, chodzi oczywiście o ten odcinek drogi Dobra do Głębokiego. Te prace penie widzicie codziennie ale chodzi mi o te wszystkie pozostałości po budowie, a to palety i różne oznakowania i różne rzeczy, które naprawdę pozostają po budowie i bardzo proszę tylko dopilnować tego, bo to jest oczywiście obowiązkiem kierownictwa budowy, żeby to wszystko dokładnie posprzątać i tylko tyle, a jeśli chodzi tą uchwałę w sprawie zabytków to w 100% z Albinem Majkowskim się zgadzam i też się cieszę, że mamy taki dokument. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę, kto z Państwa? Dziękuję. Pani radna Aneta Rejczyk-Matysiak, bardzo proszę.

Radna Powiatu Polickiego Aneta Rejczyk-Matysiak - Dziękuję za głos, ja tutaj właśnie nie wiedziałam jak się zgłosić, czy jako zapytanie, czy wniosek, ale zgłosiłam się jakby na wniosek, bo w moim piśmie, które przygotowałam jest i zapytanie do pana Starosty i jest również wniosek mój, a więc w związku z pismem numer KT. 003. 2.2020 K z dnia 12 października 2020 r. tu pytam pana Starosty o jakie, w skrócie może nie będę całości czytać, o jakie pismo chodzi z 29 października 2020r., które pan Starosta przypominał

o byłym budynku po przejściu granicznym, że niby takie dostałam, nie wiem o które chodzi? A więc proszę o udostępnienie tego pisma, poza tym w dalszej części pytam jakie koszty byłyby przy otworzeniu takiej filii? Jakie są warunki do tego, żeby taki Wydział Komunikacji w gminie Dobra lub gminie Kołbaskowo powstał? Te warunki są potrzebne po to, żeby znaleźć właśnie taki odpowiedni budynek do tego, aby otworzyć taką filie Wydziału Komunikacji i Transportu. Dlatego potrzebuję, żeby przekazał mi pan Starosta takie wytyczne i mam tutaj też informację, że jeśli chodzi o szereg udogodnień, o którym pan Starosta napisał w swoim piśmie do mnie, to ja nie widzę żadnych, gdyż jak dostałam szereg negatywnych głosów od mieszkańców gminy Dobra i Gminy Kołbaskowo na funkcjonowanie Wydziału Komunikacji w Policach. To żadnych ważnych udogodnień nie widzę. Nie dość, że są tylko negatywne, jest zwiększona odległość dla mieszkańców, są zwiększone koszty dojazdu, bo dojazd do Polic jest w tej chwili to koszty tego dojazdu są zwiększone. Poza tym są długie kolejki rejestracji, jeżeli się komuś udało dodzwonić do Wydziału Komunikacji to dostałam głosy, że czeka 2 tygodnie na swój numerek, a za to po dwóch tygodniach jak do Wydziału Komunikacji przyjedzie na odpowiednią godzinę, to myśleli, że zostaną przyjęci jakby bezpośrednio, bo każdy ma wyznaczoną godzinę. Nie to nie jest tak, nie ma tych udogodnień, muszę stać w kolejce przed budynkiem jeszcze przez dłuższy czas, także żadnych takich udogodnień nie widać dla mieszkańców. Są za to same jak wymieniłam tutaj przeszkody. A jeśli chodzi o szansę na sprawdzenie jak to, w tej chwili funkcjonuje Wydział Komunikacji i Transportu w Policach, to uważam, że przez te kilka miesięcy, ponad pół roku, które funkcjonuje w Policach Wydział Komunikacji w Policach w ten sposób to jak widać połączenie takiego Wydziału dla wszystkich gmin, czyli gminy Police, gminy Dobra, Gminy Kołbaskowo i gminy Nowe Warpno jednak się nie sprawdziło i nie wygenerowaliśmy jakichś właśnie udogodnień, ułatwień dla mieszkańców i nie spełnia to tak jak dostałam głosy od większości mieszkańców gminy Dobra i Gminy Kołbaskowo, nie spełnia ich oczekiwań. Dlatego proszę jeszcze ponownie o podanie warunków, które powinny spełnić pomieszczenia pod filię Wydziału Komunikacji i Transportu. Czy to w gminie Dobra, jeżeli znajdziemy, czy w gminie Kołbaskowo no i na koniec tego mojego zapytania jeszcze wnioskuję o otworzenie jednak filii Wydziału Komunikacji i Transportu w gminie Dobra lub gminie Kołbaskowo w momencie gdy znajdzie się odpowiednie pomieszczenie lub pomieszczenia, bo prawdopodobnie to nie jedno musi być dla tej filii i zagwarantowanie tych zagwarantowanie pieniędzy w budżecie Powiatu Polickiego na utrzymaniu tej filii na przyszły rok i to złożę na piśmie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę, kto z Państwa bardzo proszę pani Izabela Wesołowska-Kośmider. Bardzo proszę pani radna.

Radna Powiatu Polickiego Izabela Wesołowska-Kośmider - Zwracam się z uprzejmą prośbą o utwardzenie poboczy wzdłuż drogi 0620Z. Chodzi mi o drogę pomiędzy miejscowością Stobno a Będargowo oraz Będargowo Warzymice, z uwagi na duże ubytki na skraju jezdni. Dość pilna sprawa, ponieważ te pobocza są mocno wyszczerbione, natomiast remonty cząstkowe, które się aktualnie odbywają, one się spotkają na jezdni, a nie na skraju, więc jeżeli byłaby możliwość to te dwa odcinki dróg dość mocno potrzebują korekty wzdłuż poboczy tylko i wyłącznie, bo dziur na samej jezdni nie ma. Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę, kto z Państwa?

Radna Powiatu Polickiego Izabela Wesołowska-Kośmider - Dziękuję bardzo. Proszę zapisać tylko drugi odcinek Będargowo Warzymice Panie Starosto, nie duży odcinek, ale naprawdę duże ubytki wzdłuż jezdni tylko i wyłącznie potrzebny jakiś tłuczeń. Dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Bardzo proszę, kto z Państwa? Dziękuję. Pani Przewodnicząca Małgorzata Siemianowska, bardzo proszę.

Radna Powiatu Polickiego Małgorzata Siemianowska - Panie Przewodniczący ja mam taką nieformalną kwestie tutaj, nie wiem czy Pan pozwoli mi na to. Dzisiaj pan Darek Podhajny, nie ma go na sesji, ale ma urodziny, więc myślę, że miło byłoby złożyć życzenia, więc wszystkiego dobrego mu życzę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dołączamy się z wszystkich sił, dołączamy się. Bardzo proszę czy jeszcze ktoś w tym punkcie chciałby zabrać głos? Bo chciałem na koniec jeszcze jedną sprawę, ale na koniec jak już się wyczerpie wszystko.

Starosta Policki Andrzej Bednarek - Jedno zdanie chcę powiedzieć o uchwale, która dotyczyła zmian i to jest dobra wiadomość, bo pewnie ci, którzy analizowali materiały oczywiście ostrzegli to, ale no zależałoby nam, jako Zarządowi, żeby przynajmniej w dwóch zdaniach to podkreślić. Drodzy Państwo jeszcze nie koniec roku, jeszcze jeden miesiąc i na dobrą sprawę do końca nie mamy pewności czy pewne przyjęte założenia i korekty, które poczyniliśmy w marcu tego roku, w związku z pewną prognozą w spadku dochodów i to znaczną zresztą, uda się uniknąć, a wiem już na pewno, że nie, ale uda się uszczuplić realizację budżetu i wtedy kiedy podejmowaliśmy tą decyzję, gdzie oczywistym było, że tych dochodów nie będziemy w stanie zrealizować wszystkich, bo rzeczywiście nadal utrzymuje się pewien spadek zarówno w dochodach w picie. Myślę, że około dwóch milionów musieliśmy łącznie na sprzedaż nieruchomości w placówkach oświatowych na usługach zmniejszyć, basen, hala to chciałbym w tym miejscu powiedzieć i podziękować, naprawdę moim koleżankom Zarządu, pani Skarbnik, dyrektorom wszystkich placówek i to naprawdę wszystkich bez wyjątku, zarówno tych oświatowych jaki i społecznych i urzędowi pracy, jak również naczelnikom za zrozumienie i bardzo poważne podejście do tej sytuacji, kiedy to w marcu robiliśmy, bo i na koniec zmniejszyliśmy deficyt do 6 milionów. Tak mniej więcej to wygląda. Oczywiście nie mam jeszcze grudnia, ale zakładamy, że tak będzie do końca, nie bierzemy kredytu Drodzy Państwo, to jest bardzo ważna wiadomość, bo nie bierzemy kredytu, ani na pokrycie tych wszystkich kosztów związanych z inwestycjami, bo one niektóre też przeszły na przyszły rok i to też jest na pewno powód, ale również nie bierzemy na pokrycie tego w uchwale budżetowej mieliśmy zapis, że półtora miliona mogło być na bieżące wydatki. I jeśli wszystko się powiedzie i pewne założenia nas nie zawiodą, jeśli chodzi o sam grudzień to istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, że deficyt wyzerujemy, więc w Nowy Rok bez deficytu, bez kredytu i nie zależy to od tego, że to będzie trudny rok, bo skutki pandemii na pewno będą nam dokuczać, dają nam pewne szansę, czego najlepszym odzwierciedleniem będziecie mieli Państwo założenia do budżetu na przyszły rok. Także naprawdę mi chodzi, że jeśli mogę to chce całą mocą podkreślić i podziękować wszystkim tym i moim koleżankom za konsekwencje, które doprowadzą do pewnego rodzaju dobrego punktu wyjścia, jeśli chodzi o przyszły rok. Przepraszam może przy długo, ale to mi uciekło i dziękuję bardzo za udzielenie głosu.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo to a propos tego właśnie. Następną sesję będziemy mieli 18 grudnia. Mówię o terminach

wynikających z przyjętego planu pracy Rady. Na tej sesji będziemy między innymi zatwierdzali plan pracy na 2021 rok, plany pracy komisji na 2021 rok, ale też zgodnie z harmonogramem będziemy uchwalali budżet Powiatu Polickiego, gdzie został przedłużony termin podjęcia uchwał budżetowych przez samorządy terytorialne, bodajże do końca stycznia 2021 roku, ale moim zdaniem nic nie stoi na przeszkodzie, abyśmy dochowali pierwotnego terminu jako, że i tak w styczniu prawdopodobnie będziemy pracowali w systemie zdalnym. Natomiast budżet jest już gotowy i nic nie stoi na przeszkodzie abyśmy nad nim pracowali. Dlatego też w przyszłym tygodniu przewodniczący komisji dostaną informację co do terminu. Ja go podam teraz zgodnie z uchwałą Rady Powiatu z 2010 roku do 8 października w sprawie określenia trybu prac nad projektem budżetu, to co do 26 listopada, czyli cały przyszły tydzień komisje powinny złożyć swoje uwagi do projektu budżetu, a Komisja Budżetu nie później niż na 2 tygodnie, czyli do 3 grudnia, zbiorcze uwagi Państwo przewodniczący dostaniecie informacje z biura Rady pisemnie, ale przygotujcie się do tego i możemy spokojnie w trybie zdalnym debatować nad budżetem. Jestem zwolennikiem przyjęcia tej uchwały, w trybie normalnym. Później wszelkie poprawki są możliwe poprzez zgłaszanie przez gospodarza budżetu, czyli Zarządu Powiatu. Nie przeciągajmy sprawy dlatego, że nie wiemy co się będzie działo w styczniu, a dzisiaj póki co możemy pracować. Mówię tu przede wszystkim nie tylko o radnych, którzy będą podejmowali te uchwały, ale również o pracownikach merytorycznych. Przygotowują budżet i będą służyli nam pomocą taka jest moja uwaga i to chciałem w tym punkcie powiedzieć, przypominając o terminach. Czy ktoś by jeszcze w tym punkcie chciał zabrać głos?

Członek Zarządu Powiatu w Policach Beata Chmielewska - Chciałabym tylko Państwa poinformować, że 16 listopada została podpisana umowa na termomodernizację pływalni, inwestycja to jest około 5,5 milionów złotych 3 200 000 zł to jest dofinansowanie do projektu z zewnątrz i 1 000 000 zł gmina Police w przyszłorocznym budżecie zaplanowała na tą inwestycję. Zakończenie jej to jest 12 miesięcy, czyli przyszły rok. Tylko tyle, dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Czy w tym punkcie ktoś chciałby zabrać głos? Bardzo proszę.

Radna Powiatu Policiego Małgorzata Siemianowska – Mam pytanie właśnie odnośnie tego czy będziesz zdalnie pracować? Czy bezpośrednio? Na pewno zdalna praca utrudnia nam tutaj zadawanie pytań i rozmowy w różnych kwestiach i takie pytanie mam czy w ogóle naprawdę nie ma opcji, żebyśmy pracowali bezpośrednio na sali? Żeby komisje mogły się gromadzić?

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Proszę Państwa rzecz dotyczy bezpieczeństwa związanego z epidemią tylko i wyłącznie. Ja tylko przypominam, że nie chodzi tu tylko o nasze zdrowie, ale również o zdrowie pracowników, tak? Bo my możemy sobie decydować, że będziemy się spotykać tutaj, bo my ryzykujemy, ale w tym momencie ryzykujemy również zdrowie pracowników, którzy będą udzielali nam informacji. Nie, nie decydujemy tylko o sobie, jak sami radni, bardzo proszę. Jeśli będzie zgoda wszystkich radnych to się spotkamy na sali sesyjnej zachowamy odległości, z tym nie ma problemu, ja z tym nie mam problemu. Natomiast kiedy moja decyzja może spowodować zagrożenie zdrowia pracowników, pracowników Starostwa, a to już mam problem.

Radna Powiatu Polickiego Małgorzata Siemianowska – Rozumiem intencję. Bo ja też rozumiem, że jeżeli chodzi o sesję to faktycznie jest większa ilość osób i wtedy siedzimy koło siebie. Natomiast, jeżeli chodzi o prace komisji to w komisji jest 5, 6 osób, najczęściej, więc czy ewentualnie byłaby taka opcja, żeby komisja mogła pracować.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Pani Przewodnicząca, ja mówię nie o radnych, ja mówię, że komisje, bo ja panią rozumiem, że pani jak idzie o pracę nad budżetem, to face to face i wówczas będą relacjonowali tak jak do tej pory naczelnicy, dyrektorzy, pani skarbnik, służby finansowe, tak? Tak. No bo wtedy, więc jak oni będą na sali to już nie będzie to 8 osób z komisji, czy 7 tylko większa ilość osób, prawda? To już nie jest ich dobra wola, tylko żeby przyjść na ten projekt, rozumie pani? Chodzi o bezpieczeństwo pracowników, nie radnych bo radni sami mogą się spotkać, nie ma problemu. Wszyscy radni powiedzą: tak chcę być, to będziemy, jeśli ktoś powie chcę być na sali, a pozostali będą w trybie online to jest również do przeprowadzenia, ale w momencie kiedy będziemy prosili o obecność pracowników urzędu, no to wtedy nie chciałbym ich narażać.

Radna Powiatu Polickiego Małgorzata Siemianowska – Oczywiście rozumiem to. Choć z punktu widzenia przepisów prawa, wykonujemy wszyscy obowiązki i formalnie możemy się spotykać, nie w trybie online, przy zabezpieczeniu dystansu i środków ochrony twarzy, tak? oraz dezynfekcji dłoni.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dobrze ja pomyślę jeszcze jak sytuację rozwiązać i porozmawiam z osobami, które ewentualnie miałyby uczestniczyć w komisji budżetowej.

Radna Powiatu Polickiego Małgorzata Siemianowska – Dziękuję bardzo za odpowiedź.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Tak ktoś jeszcze chciał tam mówić bo słyszałem głos. Czy pan Majkowski, tak?

Radny Powiatu Polickiego Albin Majkowski - Ja bym chciał tylko krótko się odnieść do tej informacji, którą zechciała przedstawić nam pani Beata Chmielewska dotyczącej termomodernizacji basenu. Jest to bardzo ważna informacja, tak uważam. Ta dyskusja trwała przeszło, przeszło rok na temat czy w ogóle i jakie kroki, bardzo się cieszę, że ta informacja jest pozytywna i również cieszę się z zaangażowania Gminy Police, która również będzie w tej termomodernizacji partycypować, ale bardzo się cieszę, że udało się pozyskać również środki, które były przeznaczone na ten cel i dzięki temu będzie to wykonane. Ja pamiętam z tej wizji lokalnej, którą mieliśmy chyba okazję gość 2 lata temu. Wyraziłem swój wniosek, że jeżeli nie dojdzie do tej termomodernizacji to po prostu degradacja tego obiektu będzie na tyle duża, że będzie nie do odtworzenia. Także ja bym chciał to podkreślić i uważam, że jest to bardzo dobra decyzja, że mimo tych zewnętrznych ograniczeń, obostrzeń, niepewności finansowych jednak nie rezygnujemy z tych rzeczy, które zaniechane będą niosły duże konsekwencje, nie dzisiaj, nie jutro, ale w perspektywie paru lat także podkreślam jest to bardzo dobra informacja, zarówno dla mieszkańców jak i przede wszystkim dla użytkowników, którzy będą korzystać z tego basenu. Także dziękuję za tą informację pani Beato. Wszystkiego dobrego. Dziękuję.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję. Czy w punkcie 15 ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Nikt się nie zgłasza. Dziękując uprzejmie wszystkim Państwu, dziękując pani Skarbnik, panu Sekretarzowi, obsłudze, wszystkim tym, którzy pracowali przy dzisiejszej sesji, Zarządowi powiatu, paniom i panom radnym.

Pkt 16. Zamknięcie obrad.

Przewodniczący Rady Powiatu w Policach Cezary Arciszewski – Dziękuję bardzo. Przypominam, że termin kolejnej sesji to 18 grudnia br. *o godz. 11:30 stwierdził, że porządek obrad XXIV sesji Rady Powiatu w Policach został wyczerpany. Podziękował radnym za udział w obradach, a następnie ogłosił zamknięcie sesji Rady Powiatu w Policach.*

Na oryginale właściwe podpisy
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

osoby sporządzającej protokół
Izabeli Geller

Zał. Nr 1 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Police, 16 listopada 2020 r.

A/a

AO.0002.10.1.2020.IS

Z uwagi na wniosek Starosty Polickiego z dnia 12 listopada 2020 r. dotyczący poszerzenia porządku obrad XXIV sesji Rady Powiatu w Policach w dniu 20 listopada 2020 r., uprzejmie informuję, że materiały na sesję wraz ze zmienionym porządkiem obrad zostały zamieszczone w programie eSesja oraz opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Policach pod adresem:
https://powiatpolicki.bip.net.pl/?a=12805

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Zał. Nr 2 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Police, 5 listopada 2020 r.

A/a

AO.0002.10.2020.IS

Działając na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 15zzx ust. 2 w związku z ust. 1 i art. 15zzzi ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842) **zwołuję na dzień 20 listopada 2020 r. (piątek) na godz. 10^{00} XXIV sesję Rady Powiatu w Policach.**

Sesja w czasie rzeczywistym odbędzie się w siedzibie Starostwa Powiatowego w Policach przy ul. Tanowskiej 8, w sali nr 203, na II piętrze, natomiast Radni Powiatu Polickiego będą w niej uczestniczyć w trybie zdalnym przy wykorzystaniu urządzeń i systemów komunikacji elektronicznej.

Materiały na XXIV sesję Rady Powiatu w Policach stanowią załącznik do niniejszego zawiadomienia.

Protokół XXIII sesji Rady Powiatu w Policach zostanie wyłożony do wglądu na 3 dni przed sesją w Biurze Rady Powiatu w Policach, zlokalizowanym w siedzibie Starostwa Powiatowego w Policach przy ul. Tanowskiej 8 (II piętro, pokój 202), a także zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Policach.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Uwaga!

Niniejsze zawiadomienie stanowi podstawę do zwolnienia radnego przez pracodawcę od pracy zawodowej w celu umożliwienia radnemu wzięcia udziału w pracach organów powiatu [art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920)].

Zał. Nr 3 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Porządek obrad
XXIV sesji Rady Powiatu w Policach
w dniu 20 listopada 2020 r.

1. Otwarcie obrad.
2. Stwierdzenie quorum.
3. Przedstawienie porządku obrad.
4. Przyjęcie protokołu XXIII sesji Rady Powiatu w Policach z dnia 23 października 2020 r.
5. Sprawozdanie z pracy Zarządu Powiatu w Policach.
6. **Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok (Nr druku: 4/XXIV/20)**.
7. **Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok (Nr druku: 5/XXIV/20)**.
8. **Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego (Nr druku: 6/XXIV/20)**.
9. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania **(Nr druku: 1/XXIV/20)**.
10. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024” **(Nr druku: 2/XXIV/20)**.
11. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie uchwalenia „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.” **(Nr druku: 3/XXIV/20)**.
12. **Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie powierzenia Gminie Dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn (Nr druku: 7/XXIV/20)**.
13. Informacja o złożonych oświadczeniach majątkowych.
14. Interpelacje i zapytania radnych.
15. Wnioski i oświadczenia radnych.
16. Zamknięcie obrad.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Zał. Nr 4 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Porządek obrad
XXIV sesji Rady Powiatu w Policach
w dniu 20 listopada 2020 r.

1. Otwarcie obrad.
2. Stwierdzenie quorum.
3. Przedstawienie porządku obrad.
4. Przyjęcie protokołu XXIII sesji Rady Powiatu w Policach z dnia 23 października 2020 r.
5. Sprawozdanie z pracy Zarządu Powiatu w Policach.
6. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania **(Nr druku: 1/XXIV/20)**.
7. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024” **(Nr druku: 2/XXIV/20)**.
8. Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie uchwalenia „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.” **(Nr druku: 3/XXIV/20)**.
9. Informacja o złożonych oświadczeniach majątkowych.
10. Interpelacje i zapytania radnych.
11. Wnioski i oświadczenia radnych.
12. Zamknięcie obrad.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Zał. Nr 5 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Police, 18 listopada 2020 r.

SPRAWOZDANIE
z pracy Zarządu Powiatu w Policach
za okres od 22 października 2020 r. do 18 listopada 2020 r.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Powiatu w Policach obradował na 4 posiedzeniach, podczas których przyjął 9 projektów uchwał Rady Powiatu w Policach, podjął 27 uchwał Zarządu Powiatu w Policach, a także zajął 14 stanowisk.

I. Inicjatywy uchwałodawcze Zarządu Powiatu w Policach.

Zarząd przyjął projekty uchwał Rady Powiatu w Policach w następujących sprawach:

1) *zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania,*
2) *przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024”,*
3) *uchwalenia „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.”,*
4) *zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok,*
5) *zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok,*
6) *zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego,*
7) *powierzenia Gminie dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn,*
8) *uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok,*
9) *wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego.*

które zostały przedłożone przez Zarząd do rozstrzygnięcia przez Radę Powiatu w Policach.

II. Uchwały Zarządu Powiatu w Policach.

Zarząd podjął uchwały w następujących sprawach:

1) ***zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Polickiego na 2020 rok – uchwała Nr 417/2020 z dnia 22 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd dokonał zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok, polegających na zwiększeniu dochodów i wydatków w dziale odpowiednio:

1) *700 rozdział 70005 o kwotę 12 800 zł, w związku z decyzją nr 450/2020 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 października 2020 r., zwiększającą Powiatowi Policiemu dotację celową, z przeznaczeniem na realizację zadań związanych z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa;*
2) *754 rozdział 75495 o kwotę 43 750 zł, w związku z decyzją nr 448/2020 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 października 2020 r., zwiększającą Powiatowi Policiemu dotację celową, z przeznaczeniem na finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej „COVID-19", tj. na pokrycie kosztów niezbędnych do zabezpieczenia i utrzymania uruchomionych przez Wojewodę Zachodniopomorskiego miejsc kwarantanny zbiorowej;*
3) *851 rozdział 85156 o kwotę 168 468 zł, w związku z decyzją nr 456/2020 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 13 października 2020 r., zwiększającą Powiatowi Policiemu dotację celową, z przeznaczeniem na opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku,*

a ponadto dokonał, na wnioski dysponentów danych części budżetu, zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Policiego na 2020 rok.

2) ***przeznaczenia nieruchomości Powiatu Policiego do sprzedaży w drodze przetargu– uchwała Nr 418/2020 z dnia 22 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd przeznaczył do sprzedaży w drodze przetargu nieruchomości Powiatu Policiego, położone w Policach, w obrębie ewidencji gruntów i budynków Nr 16 Police, oznaczone działkami:

1) nr 17/1 o pow. 0,0778 ha, w udziale 1/16 części – stanowiąca część drogi wewnętrznej;
2) nr 3335/9 o pow. 0,3379 ha, w udziale 1/16 części – stanowiąca część drogi wewnętrznej;

dla których Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie XI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Policach prowadzi księgę wieczystą o numerze SZ2S/00034582/9;

3) nr 1/3 o pow. 0,2085 ha, w udziale 1/16 części – stanowiąca część drogi wewnętrznej, dla której Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie XI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Policach prowadzi księgę wieczystą o numerze SZ2S/00034583/6;
4) nr 1/4 o pow. 0,2513 ha;
5) nr 1/5 o pow. 0,3450 ha;
6) nr 1/6 o pow. 0,2580 ha;
7) nr 1/10 o pow. 0,3227 ha;

dla których Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie XI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Policach prowadzi księgę wieczystą o numerze SZ2S/00016416/3.

3) ***upoważnienia pracownika Referatu Audytu i Kontroli Starostwa Powiatowego w Policach do przeprowadzenia kontroli w Fundacji Bądźmy Razem w Tanowie – uchwała Nr 419/2020 z dnia 22 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd upoważnił panią Wiolettę Wilimzig, Głównego Specjalistę w Referacie Audytu i Kontroli Starostwa Powiatowego w Policach, do przeprowadzenia kontroli w Fundacji Bądźmy Razem z Niepełnosprawnymi w Tanowie w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji na realizację zadań publicznych przekazanych w 2018 r.

4) ***upoważnienia Dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach do składania oświadczeń woli związanych z projektem pn. Dostępność miast" − uchwała Nr 420/2020 z dnia 22 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd upoważnił pana Ryszarda Budzisza, Dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach, do składania oświadczeń woli związanych z projektem pn. „Dostępność miast", realizowanym w ramach Programu „Erasmus+", Działanie – Mobilność Edukacyjna, Poddziałanie – Wymiana Młodzieży.

5) ***upoważnienia Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży do składania oświadczeń woli związanych z projektem pn. „PODNOSZENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW MOW TRZEBIEŻ" – uchwała Nr 421/2020 z dnia 22 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd upoważnił pana Marcina Głuszyka, Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży, do składania oświadczeń woli związanych z projektem pn. „PODNOSZENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW MOW TRZEBIEŻ", realizowanym w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego – rezerwy budżetowej.

6) ***powołania komisji egzaminacyjnej do przeprowadzenia postępowania egzaminacyjnego nauczyciela kontraktowego ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela mianowanego − uchwała Nr 422/2020 z dnia 22 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd powołał komisję egzaminacyjną do przeprowadzenia postępowania egzaminacyjnego nauczyciela kontraktowego ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela mianowanego.

7) ***rozwiązania umowy o realizację zadania publicznego zawartej między Powiatem Polickim a Fundacją Policka Akademia Sportu w Policach − uchwała Nr 423/2020 z dnia 22 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd wyraził zgodę na rozwiązanie za porozumieniem stron umowy Nr 321/EK/2020 o realizację zadania publicznego pod tytułem: „II POLICKI MITYNG LEKKOATLETYCZNY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH" zawartej w dniu 18 czerwca 2020 r. między Powiatem Polickim a Fundacją Policka Akademia Sportu w Policach.

8) ***określenia aktualnych potrzeb edukacyjnych uczniów pobierających naukę w szkołach i placówkach oświatowych działających na terenie Powiatu Policki**ego − uchwała Nr 424/2020 z dnia 22 października 2020 r.*

*Uchwałą tą Zarząd określił następujące aktualne potrzeby edukacyjne uczniów pobierających naukę w szkołach i placówkach oświatowych działających na terenie Powiatu Policki**ego:*

1) *wspieranie działań innowacyjnych oraz programów autorskich mających na celu rozwój uzdolnionych uczniów lub wsparcie i motywowanie uczniów słabszych;*
2) *wspieranie wdrażania technik kształcenia na odległość, które uwzględnia różnorodność każdej społeczności, aby zapewnić wszystkim uczniom równy dostęp do edukacji;*
3) *podnoszenie kompetencji rodziców poprzez organizację specjalistycznych szkoleń i konferencji.*

9) ***zmian w planie finansowym Powiatu Policki**ego na 2020 rok – uchwała Nr 425/2020 z dnia 30 października 2020 r.*

*Uchwałą tą Zarząd dokonał, w związku z podjętą przez Radę Powiatu w Policach w dniu 23 października 2020 r. uchwałą Nr XXIII/152/2020 w sprawie zmian w budżecie Powiatu Policki**ego na 2020 rok, zmian w planie finansowym Powiatu Policki**ego na 2020 rok.*

10) ***zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Policki**ego na 2020 rok – uchwała Nr 426/2020 z dnia 30 października 2020 r.*

*Uchwałą tą Zarząd dokonał zmian w budżecie Powiatu Policki**ego na 2020 rok, polegających na zwiększeniu dochodów i wydatków w dziale odpowiednio:*

1) *754 rozdział 75411 o kwotę 2 938 zł, w związku z decyzją nr 478/2020 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 21 października 2020 r., zwiększającą Powiatowi Policki**emu dotację celową, z przeznaczeniem na sfinansowanie skutków podwyższenia uposażeń oraz pozostałych należności od dnia 1 stycznia 2020 r. strażakom pełniącym służbę w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Policach;*
2) *853 rozdział 85395 o kwotę 46 860 zł, w związku z decyzją nr 490/2020 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 23 października 2020 r., zwiększającą Powiatowi Policki**emu dotację celową, z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka,*

*a ponadto dokonał, na wnioski dysponentów danych części budżetu, zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Policki**ego na 2020 rok.*

11) ***zmian w planie finansowym zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Powiatowi Policki**emu odrębnymi ustawami na 2020 rok – uchwała Nr 427/2020 z dnia 30 października 2020 r.*

*Uchwałą tą Zarząd zmienił, w związku z podjętymi w dniach odpowiednio 7 października 2020 r., 14 października 2020 r., 22 października 2020 r i 30 października 2020 r., uchwałami odpowiednio Nr 407/2020, Nr 412/2020, Nr 417/2020 i Nr 426/2020 w sprawie zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Policki**ego na 2020 rok, plan*

*finansowy zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Powiatowi Policki*emu odrębnymi ustawami na 2020 rok.

12) ***aneksu do porozumienia w sprawie rozłożenia na raty oraz umorzenia należności pieniężnych przypadających Powiatowi Policki*emu – uchwała Nr 428/2020 z dnia 30 października 2020 r.**

*Uchwałą tą Zarząd wyraził zgodę na zawarcie aneksu do porozumienia z dnia 31 lipca 2020 r. w sprawie rozłożenia na raty oraz umorzenia należności pieniężnych przypadających Powiatowi Policki*emu.

13) ***ogłoszenia konkursu na realizację w 2020 r. projektów edukacyjnych w ramach Lokalnego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży – uchwała Nr 429/2020 z dnia 30 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd ogłosił konkurs na realizację w 2020 r. projektów edukacyjnych w ramach Lokalnego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży, których celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów.

14) ***zlecenia Fundacji Aktywne Police w Policach realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej pt. „Stevens Cyclocross Cup – POLICE” – uchwała Nr 430/2020 z dnia 30 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd zlecił Fundacji Aktywne Police, z siedzibą w Policach przy ul. Grzybowej 46/1, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej pt. „Stevens Cyclocross Cup - POLICE”.

15) ***zlecenia Fundacji Aktywne Police w Policach realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej pt. „POLICKA PIĘTNASTKA – BIEG NIEPODLEGŁOŚCI” – uchwała Nr 431/2020 z dnia 7 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd Zleca się Fundacji Aktywne Police, z siedzibą w Policach przy ul. Grzybowej 46/1, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej pt. „POLICKA PIĘTNASTKA – BIEG NIEPODLEGOŚCI”.

16) ***aneksu Nr 3 do umowy o realizację zadania publicznego pod tytułem: „Prowadzenie ośrodka wsparcia – Dziennego Domu Senior+ w Policach" – uchwała Nr 432/2020 z dnia 30 października 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd wyraził zgodę na zawarcie aneksu Nr 3 do umowy o realizację zadania publicznego pod tytułem: „Prowadzenie ośrodka wsparcia – Dziennego Domu Senior+ w Policach" zawartej w dniu 31 grudnia 2019 r.

17) ***zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Polickiemu na 2020 rok" – uchwała Nr 433/2020 z dnia 5 listopada 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd dokonał zmiany w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok, polegającej na przeznaczeniu rezerwy ogólnej na działania związane z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Zgodnie z przepisem § 24a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 poz. 1758 z późn. zm.), który wszedł w życie z dniem 3 listopada 2020 r., do dnia 4 grudnia 2020 r. w urzędach administracji publicznej lub jednostkach organizacyjnych wykonujących zadania o charakterze publicznym kierownicy urzędów administracji publicznej, dyrektorzy generalni urzędów lub kierujący jednostką organizacyjną polecają pracownikom wykonywanie pracy zdalnej, z wyjątkiem jednostek organizacyjnych sądów i prokuratury, przy czym do warunków świadczenia pracy zdalnej stosuje się przepisy art. 3 ust. 3-8 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842). Mając zatem to na uwadze podjęto decyzję o zakupie laptopów wraz z oprogramowaniem dla pracowników Starostwa Powiatowego w Policach pracujących zdalnie.
Ponadto Zarząd dokonał, na wnioski dysponentów danych części budżetu, zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Polickiego na 2020 rok.

18) ***aneksu do umowy o realizację zadania publicznego pod tytułem: „Mistrzostwa Pomorza i Kujaw oraz Mistrzostwa Powiatu Polickiego na orientację" – uchwała Nr 434/2020 z dnia 5 listopada 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd wyraził zgodę na zawarcie aneksu do umowy z dnia 26 czerwca 2020 r. o wsparcie realizacji zadania publicznego pod tytułem „Mistrzostwa Pomorza i Kujaw oraz Mistrzostwa Powiatu Polickiego w Biegu na Orientację".

19) ***rozwiązania umowy o realizację zadania publicznego zawartej między Powiatem Polickim a Polskim związkiem Niewidomych Okręg Zachodniopomorski w Szczecinie – uchwała Nr 435/2020 z dnia 5 listopada 2020 r.***

Uchwałą tą Zarząd wyraził zgodę na rozwiązanie za porozumieniem stron umowy Nr 314/EK/2020 o realizację zadania publicznego pod tytułem: „JELENIOGÓRSKIM SZLAKIEM PAPIESKIM W 2020" zawartej w dniu 17 czerwca 2020 r. między Powiatem Polickim a Polskim Związkiem Niewidomych Okręg Zachodniopomorski w Szczecinie.

20) rozwiązania umowy o realizację zadania publicznego zawartej między Powiatem Polickim a Klubem Seniora, Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Trzebieży – uchwała Nr 436/2020 z dnia 5 listopada 2020 r.

Uchwałą tą Zarząd wyraził zgodę na rozwiązanie za porozumieniem stron umowy Nr 357/SO/2020 o realizację zadania publicznego pod tytułem: „Działania na rzecz rozwoju, twórczej działalności, aktywizacji społecznej osób w wieku senioralnym. Promocja i organizacja wolontariatu międzypokoleniowego." zawartej w dniu 17 czerwca 2020 r. między Powiatem Polickim a Klubem Seniora, Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Trzebieży.

21) zlecenia Stowarzyszeniu na Rzecz Harmonii Społecznej w Policach realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym pt. »Być bliżej – seniorze zadzwoń" – wsparcie seniorów – mieszkańców Powiatu Polickiego w okresie epidemii COVID-19« – uchwała Nr 437/2020 z dnia 5 listopada 2020 r.

Uchwałą tą Zarząd zlecił Stowarzyszeniu na Rzecz Harmonii Społecznej siedzibą w Policach przy ul. Bankowej 11 fgh/5, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym pt. »„Być bliżej – seniorze zadzwoń" – wsparcie seniorów – mieszkańców Powiatu Polickiego w okresie epidemii COVID-19«.

22) powołania komisji konkursowej do zaopiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizacje zadania publicznego w zakresie powierzenia prowadzenia w 2021 r. na obszarze Powiatu Polickiego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego – uchwała Nr 438/2020 z dnia 5 listopada 2020 r.

Uchwałą tą Zarząd powołał komisję konkursową, do zaopiniowania ofert złożonych w ramach ogłoszonego przez Zarząd Powiatu w Policach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie powierzenia prowadzenia w 2021 r. na obszarze Powiatu Polickiego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w składzie:

1) *Beata Chmielewska – Członek Zarządu Powiatu w Policach – przewodniczący;*
2) *Edyta Rudecka – Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach – wiceprzewodniczący;*
3) *Katarzyna Chmielewska – przedstawiciel Uczniowskiego Klubu Sportowego „DEFMAR" Akademia Łucznictwa i Sportów Strzeleckich w Policach – członek;*
4) *Krzysztof Błaszczyk – przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami Intelektualnymi Koło w Policach – członek;*
5) *Ewa Muszyńska – przedstawiciel Wojewody Zachodniopomorskiego – członek;*
6) *Daria Dudek-Kowalczuk – Podinspektor w Wydziale Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach – sekretarz.*

23) zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Polickiego na 2020 rok – uchwała Nr 439/2020 z dnia 12 listopada 2020 r.

Uchwałą tą Zarząd dokonał, na wnioski dysponentów danych części budżetu, zmian w budżecie oraz w planie finansowym Powiatu Policiego na 2020 rok.

24) aneksu do umowy o realizację zadania publicznego pod tytułem: „POLICKA PIĘTNASTKA – BIEG NIEPODLEGŁOŚCI" – uchwała Nr 440/2020 z dnia 12 listopada 2020 r.

Uchwałą tą Zarząd wyraził zgodę na zawarcie aneksu do umowy z dnia 30 października 2020 r. o wsparcie realizacji zadania publicznego pod tytułem „POLICKA PIĘTNASTKA – BIEG NIEPODLEGŁOŚCI".

25) aneksu do umowy o realizację zadania publicznego pod tytułem: „Nie jestem sam – cykl spotkań terapeutycznych" – uchwała Nr 441/2020 z dnia 12 listopada 2020 r.

Uchwałą tą Zarząd wyraził zgodę na zawarcie aneksu do umowy o realizację zadania publicznego pod tytułem: „Nie jestem sam – cykl spotkań terapeutycznych" zawartej w dniu 28 maja 2020 r.

26) zlecenia Fundacji Bądźmy Razem z Niepełnosprawnymi w Tanowie realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pt. „Świat zmysłów" – uchwała Nr 442/2020 z dnia 12 listopada 2020 r.

Uchwałą tą Zarząd zlecił Fundacji Bądźmy Razem z Niepełnosprawnymi w Tanowie z siedzibą przy ul. Leśnej 91, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pt. „Świat zmysłów".

27) zlecenia Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „AMICUS" w Policach realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pt. „Rozumiem, wspieram, rozwijam się" – uchwała Nr 443/2020 z dnia 12 listopada 2020 r.

Uchwałą tą Zarząd zlecił Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „AMICUS" w Policach z siedzibą przy ul. Janusza Korczaka 43, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pt. „Rozumiem, wspieram, rozwijam się".

III. Stanowiska Zarządu Powiatu w Policach.

Zarząd zajął następujące stanowiska w sprawach bieżących:

1) zapoznał się z treścią projektu „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Policiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027" wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska Powiatu Policiego na lata 2020 – 2023

z perspektywą do roku 2027", a także opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz opinią sanitarną Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie i postanowił przekazać ww. dokument Zarządowi Województwa Zachodniopomorskiego celem zaopiniowania,

2) *zaakceptował projekt odpowiedzi na wniosek Stowarzyszenia Policki Uniwersytet Trzeciego Wieku w Policach, z dnia 28 września 2020 r. o umorzenie płatności za media, użyczającego część nieruchomości Powiatu Polickiego położonej przy ul. Kresowej 5 w Policach, której trwałym zarządcą jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach,*

3) *zaakceptował odpowiedzi na wniosek z dnia 23 września 2020 r. o umorzenie należności pieniężnych przypadających Powiatowi Polickiemu z tytułu dowozu dzieci do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach,*

4) *zaakceptował projekt odpowiedzi na pismo Dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach w sprawie uruchomienia monitoringu na terenie ośrodka,*

5) *uznał celowość realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym pt. »Byś bliżej – seniorze zadzwoń" – wsparcie seniorów – mieszkańców Powiatu Polickiego w okresie epidemii COVID-19« przez Stowarzyszenie na Rzecz Harmonii Społecznej w Policach w drodze zlecenia z pominięciem otwartego konkursu ofert oraz zobowiązał Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Policach do podjęcia niezbędnych działań w przedmiotowym zakresie,*

6) *zaakceptował projekt pisma adresowanego do burmistrzów i wójtów gmin położonych na obszarze Powiatu Polickiego oraz do Prezesa Rady Zachodniopomorskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Szczecinie w sprawie zaopiniowania rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych działających na terenie Powiatu Polickiego,*

7) *przyjął „Kwartalną informację o wykonaniu budżetu Powiatu Polickiego według stanu na 30 września 2020 roku",*

8) *wyraził zgodę na usunięcie pięciu drzew z terenu nieruchomości oznaczonej działką nr 2145, z obrębu ewidencji gruntów i budynków Nr 10 Police, stanowiącej własność Powiatu Polickiego w trwałym zarządzie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach oraz zaakceptował projekt odpowiedzi na wniosek Dyrektora w tej sprawie,*

9) *uznał celowość realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pt. „Świat zmysłów" przez Fundację Bądźmy Razem z Niepełnosprawnymi w Tanowie w drodze zlecenia z pominięciem otwartego konkursu ofert oraz zobowiązał Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Policach do podjęcia niezbędnych działań w przedmiotowym zakresie,*

10) *uznał celowość realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pt. „Rozumiem, wspieram, rozwijam się" przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych AMICUS w Policach w drodze*

zlecenia z pominięciem otwartego konkursu ofert oraz zobowiązał Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Policach do podjęcia niezbędnych działań w przedmiotowym zakresie,

11) *zaakceptował projekt uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie określenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych działających na terenie Powiatu Polickiego oraz zobowiązał Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach do podjęcia działań mających na celu przeprowadzenie konsultacji ww. projektu uchwały w sposób określony w uchwale Nr XIV/113/2015 Rady Powiatu w Policach z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2016 r. poz. 288),*

12) *zaakceptował projekt odpowiedzi na wniosek Stowarzyszenia Motocyklowego „Sokół" Police z dnia 21 października 2020 r., o umorzenie płatności za media, użyczającego część nieruchomości Powiatu Polickiego położonej przy ul. Kresowej 5 w Policach, której trwałym zarządcą jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych im. Marii Grzegorzewskiej w Policach,*

13) *przyjął „Informację o przewidywanym wykonaniu dochodów i wydatków budżetu Powiatu Polickiego w 2020 r.",*

14) *zaakceptował projekt pisma do kierowników jednostek budżetowych Powiatu Polickiego informującego o kwotach dochodów i wydatków tych jednostek w 2021 r. przyjętych w projekcie uchwały budżetowej.*

Na oryginale właściwy podpis
Starosty Polickiego
Andrzeja Bednarka

Zał. Nr 6 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Nr druku: 4/XXIV/2020

projekt

UCHWAŁA NR XXIV/…/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

w sprawie zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok

Na podstawie art. 12 pkt 5 w związku z art. 60 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) uchwala się, co następuje:

§ 1. Zwiększa się dochody budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 1 921 118,00 zł zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§ 2. Zmniejsza się dochody budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 2 336 728,00 zł zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§ 3. Zwiększa się wydatki budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 99 798,00 zł zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§ 4. Zmniejsza się wydatki budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 6 765 220,00 zł zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§ 5. Ustala się deficyt budżetu Powiatu Polickiego w wysokości 11 996 085,14 zł, który zostanie pokryty przychodami jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w wysokości 1 319 463,69 zł, przychodami jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w wysokości 8 650 996,91 zł oraz wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w wysokości 2 025 624,54 zł.

§ 6. Zmienia się przychody i rozchody budżetu Powiatu Polickiego w 2020 r. zgodnie z załącznikiem nr 2 do uchwały.

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Policach.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXIV/.../2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Nazwa	Dochody		Wydatki	
				zmniejszenie	zwiększenie	zmniejszenie	zwiększenie
600			**Transport i łączność**			**6 310 220,00**	
	60014		**Drogi publiczne powiatowe**			**6 310 220,00**	
			wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne			*6 310 220,00*	
700			**Gospodarka mieszkaniowa**	**2 336 728,00**	**1 468 000,00**		
	70005		**Gospodarka gruntami i nieruchomościami**	**2 336 728,00**	**1 468 000,00**		
		0770	*Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości*	*2 336 728,00*			
		2360	*Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami*		*1 468 000,00*		
750			**Administracja publiczna**		**31 855,00**		**31 855,00**
	75020		**Starostwa powiatowe**		**31 855,00**		**31 855,00**
		0950	*Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów*		*31 855,00*		
			wydatki na realizację zadań statutowych				*31 855,00*
752			**Obrona narodowa**			**7 000,00**	
	75212		**Pozostałe wydatki obronne**			**7 000,00**	
			wydatki na realizację zadań statutowych			*7 000,00*	
754			**Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa**				**7 000,00**
	75421		**Zarządzanie kryzysowe**				**7 000,00**
			wydatki na realizację zadań statutowych				*7 000,00*
756			**Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem**		**329 000,00**		
	75618		**Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw**		**79 000,00**		
		0490	*Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw*		*50 000,00*		
		0570	*Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych*		*29 000,00*		
	75622		**Udziały powiatów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa**		**250 000,00**		
		0020	*Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych*		*250 000,00*		
757			**Obsługa długu publicznego**			**393 000,00**	
	75702		**Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek oraz innych zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego zaliczanych do tytułu dłużnego - kredyty i pożyczki**			**393 000,00**	
			wydatki na obsługę długu			*393 000,00*	
758			**Różne rozliczenia**		**89 161,00**		
	75801		**Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego**		**57 841,00**		
		2920	*Subwencje ogólne z budżetu państwa*		*57 841,00*		
	75814		**Różne rozliczenia finansowe**		**31 320,00**		
		0920	*Wpływy z pozostałych odsetek*		*11 640,00*		
		6680	*Wpłata środków finansowych z niewykorzystanych w terminie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego*		*19 680,00*		
801			**Oświata i wychowanie**			**55 000,00**	**57 841,00**
	80195		**Pozostała działalność**			**55 000,00**	**57 841,00**
			wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane				*57 841,00*
			wydatki na programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej			*55 000,00*	
854			**Edukacyjna opieka wychowawcza**		**3 102,00**		**3 102,00**
	85403		**Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze**		**3 102,00**		**3 102,00**
		0970	*Wpływy z różnych dochodów*		*3 102,00*		
			wydatki na realizację zadań statutowych				*3 102,00*
dochody				**2 336 728,00**	**1 921 118,00**		
wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane							**57 841,00**
wydatki na realizację zadań statutowych						**7 000,00**	**41 957,00**
wydatki na obsługę długu						**393 000,00**	

Dział	Rozdział	Paragraf	Nazwa	Dochody		Wydatki	
				zmniejszenie	*zwiększenie*	*zmniejszenie*	*zwiększenie*
wydatki na programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej						**55 000,00**	
wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne						**6 310 220,00**	
razem				**2 336 728,00**	**1 921 118,00**	**6 765 220,00**	**99 798,00**

Załącznik nr 2
do uchwały Nr XXIV/.../2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Przychody i rozchody budżetu Powiatu Polickiego w 2020 r.

w złotych

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Plan na 2020 r.
1	2	3	4
Przychody ogółem:			**13 496 085,14**
1.	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach	§ 905	1 319 463,69
2.	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków	§ 906	8 650 996,91
3.	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	§ 950	3 525 624,54
Rozchody ogółem:			**1 500 000,00**
1.	Spłaty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów, w tym:	§ 992	1 500 000,00
	- kredyty bankowe		1 500 000,00

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepisy art. 12 pkt 5 i art. 60 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowią m.in. odpowiednio, że do wyłącznej właściwości rady powiatu należy uchwalanie budżetu powiatu, a zarządowi powiatu przysługuje wyłączne prawo zgłaszania propozycji zmian w budżecie powiatu.

Natomiast zgodnie z art. 247 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) zarząd jednostki samorządu terytorialnego sprawuje ogólny nadzór nad realizacją, określonych uchwałą budżetową, dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Propozycja zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok wynika z przedłożonych przez dysponentów danych części budżetu Powiatu Polickiego wniosków o dokonanie zmian w budżecie, polegających odpowiednio na:

1) zwiększeniu dochodów w dziale odpowiednio:
   a) 700 rozdział 70005 o kwotę 1 468 000,00 zł, w związku z wyższymi wpływami z tytułu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa,
   b) 756 rozdział odpowiednio:
      – 75618 o kwotę 79 000,00 zł, w związku z wyższymi wpływami z tytułu opłat i kar za zajęcie pasa drogowego,
      – 75622 o kwotę 250 000,00 zł, w związku z wyższymi wpływami z podatku dochodowego od osób prawnych,
   c) 758 rozdział odpowiednio:
      – 75801 o kwotę 57 841,00 zł, w związku z pismem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej znak ST5.4751.20.2020.10p z dnia 12 listopada 2020 r. w sprawie przyznania środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej,
      – 75814 o kwotę 31 320,00 zł, w związku z wpływami z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Powiatu Polickiego (11 640,00 zł) oraz wprowadzeniem do budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok niewykorzystanej kwoty wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2019 (19 680,00 zł);
2) zmniejszeniu dochodów w dziale 700 rozdział 70005 o kwotę 2 336 728,00 zł, w związku z niższymi wpływami ze sprzedaży mienia Powiatu Polickiego;
3) zwiększeniu dochodów i wydatków w dziale odpowiednio:
   a) 750 rozdział 75020 o kwotę 31 855,00 zł, w związku z otrzymanym od towarzystwa ubezpieczeniowego odszkodowaniem za zalanie pomieszczeń z powodu awarii centralnego ogrzewania w budynku Starostwa Powiatowego w Policach, z przeznaczeniem na naprawę powstałej szkody,
   b) 854 rozdział 85403 o kwotę 3 102,00 zł, w związku z otrzymanym od towarzystwa ubezpieczeniowego odszkodowaniem za zalanie sufitu w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tanowie, z przeznaczeniem na naprawę powstałej szkody;
4) zwiększeniu wydatków w dziale 801 rozdział 80195 o kwotę 57 841,00 zł, w związku z pismem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej znak ST5.4751.20.2020.10p z dnia 12 listopada 2020 r. w sprawie przyznania środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej;
5) zmniejszeniu wydatków w dziale odpowiednio:
   a) 600 rozdział 60014 o kwotę odpowiednio:

- 5 730 220,00 zł, w związku z koniecznością dostosowania budżetu Powiatu Polickiego do obowiązującego harmonogramu inwestycji drogowej pn. Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police-Szczecin przez miejscowość Przęsocin ETAP II,
- 380 000,00 zł, w związku z koniecznością dostosowania budżetu Powiatu Polickiego do obowiązującego harmonogramu inwestycji drogowej pn. Remont nawierzchni drogi powiatowej Nr 3907Z na odcinku Wołczkowo-Dobra,
- 200 000,00 zł, w związku z przesunięciem realizacji zadania dotyczącego naprawy sygnalizacji świetlnej,

b) 757 rozdział 75702 o kwotę 393 000,00 zł, w związku z przesunięciem terminu zaciągnięcia kredytu na rok 2021,
c) 801 rozdział 80195 o kwotę 55 000,00 zł, w związku z koniecznością dostosowania budżetu Powiatu Polickiego do obowiązującego harmonogramu projektu pn.: Kształcenie zawodowe na pograniczu realizowanego przez Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży.

Ponadto istnieje konieczność przeniesienia środków budżetowych z działu 752 rozdział 75212 w kwocie 7 000,00 zł do działu 754 rozdział 75421, w związku z koniecznością zabezpieczenia środków na przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19.

W wyniku ww. zmian:
1) dochody budżetu Powiatu Polickiego w 2020 roku wyniosą 130 570 977,09 zł, w tym:
   a) dochody bieżące – 106 362 170,24 zł,
   b) dochody majątkowe – 24 208 806,85 zł;
2) wydatki budżetu Powiatu Polickiego w 2020 roku wyniosą 142 567 062,23 zł, w tym:
   a) wydatki bieżące – 110 446 039,22 zł,
   b) wydatki majątkowe – 32 121 023,01 zł;
3) zmniejszy się deficyt budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 6 249 812,00 zł, który tym samym zamknie się łączną kwotą w wysokości 11 996 085,14 zł i zostanie pokryty:
   a) przychodami jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w wysokości 1 319 463,69 zł,
   b) przychodami jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w wysokości 8 650 996,91 zł,
   c) wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w wysokości 2 025 624,54 zł.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Na oryginale właściwy podpis
Skarbnika Powiatu Polickiego
Teresy Kalinowskiej

Zał. Nr 7 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

UCHWAŁA NR XXIV/159/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

w sprawie zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok

Na podstawie art. 12 pkt 5 w związku z art. 60 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) uchwala się, co następuje:

§ 1. Zwiększa się dochody budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 1 921 118,00 zł zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§ 2. Zmniejsza się dochody budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 2 336 728,00 zł zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§ 3. Zwiększa się wydatki budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 99 798,00 zł zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§ 4. Zmniejsza się wydatki budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 6 765 220,00 zł zgodnie z załącznikiem nr 1 do uchwały.

§ 5. Ustala się deficyt budżetu Powiatu Polickiego w wysokości 11 996 085,14 zł, który zostanie pokryty przychodami jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w wysokości 1 319 463,69 zł, przychodami jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w wysokości 8 650 996,91 zł oraz wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w wysokości 2 025 624,54 zł.

§ 6. Zmienia się przychody i rozchody budżetu Powiatu Polickiego w 2020 r. zgodnie z załącznikiem nr 2 do uchwały.

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Policach.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXIV/159/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Nazwa	Dochody		Wydatki	
				zmniejszenie	zwiększenie	zmniejszenie	zwiększenie
600			**Transport i łączność**			**6 310 220,00**	
	60014		**Drogi publiczne powiatowe**			**6 310 220,00**	
			wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne			*6 310 220,00*	
700			**Gospodarka mieszkaniowa**	**2 336 728,00**	**1 468 000,00**		
	70005		**Gospodarka gruntami i nieruchomościami**	**2 336 728,00**	**1 468 000,00**		
		0770	*Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości*	*2 336 728,00*			
		2360	*Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami*		*1 468 000,00*		
750			**Administracja publiczna**		**31 855,00**		**31 855,00**
	75020		**Starostwa powiatowe**		**31 855,00**		**31 855,00**
		0950	*Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów*		*31 855,00*		
			wydatki na realizację zadań statutowych				*31 855,00*
752			**Obrona narodowa**			**7 000,00**	
	75212		**Pozostałe wydatki obronne**			**7 000,00**	
			wydatki na realizację zadań statutowych			*7 000,00*	
754			**Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa**				**7 000,00**
	75421		**Zarządzanie kryzysowe**				**7 000,00**
			wydatki na realizację zadań statutowych				*7 000,00*
756			**Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem**		**329 000,00**		
	75618		**Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw**		**79 000,00**		
		0490	*Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw*		*50 000,00*		
		0570	*Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych*		*29 000,00*		
	75622		**Udziały powiatów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa**		**250 000,00**		
		0020	*Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych*		*250 000,00*		
757			**Obsługa długu publicznego**			**393 000,00**	
	75702		**Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek oraz innych zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego zaliczanych do tytułu dłużnego - kredyty i pożyczki**			**393 000,00**	
			wydatki na obsługę długu			*393 000,00*	
758			**Różne rozliczenia**		**89 161,00**		
	75801		**Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego**		**57 841,00**		
		2920	*Subwencje ogólne z budżetu państwa*		*57 841,00*		
	75814		**Różne rozliczenia finansowe**		**31 320,00**		
		0920	*Wpływy z pozostałych odsetek*		*11 640,00*		
		6680	*Wpłata środków finansowych z niewykorzystanych w terminie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego*		*19 680,00*		
801			**Oświata i wychowanie**			**55 000,00**	**57 841,00**
	80195		**Pozostała działalność**			**55 000,00**	**57 841,00**
			wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane				*57 841,00*
			wydatki na programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej			*55 000,00*	
854			**Edukacyjna opieka wychowawcza**		**3 102,00**		**3 102,00**
	85403		**Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze**		**3 102,00**		**3 102,00**
		0970	*Wpływy z różnych dochodów*		*3 102,00*		
			wydatki na realizację zadań statutowych				*3 102,00*
dochody				**2 336 728,00**	**1 921 118,00**		
wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane							**57 841,00**
wydatki na realizację zadań statutowych						**7 000,00**	**41 957,00**
wydatki na obsługę długu						**393 000,00**	
wydatki na programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej						**55 000,00**	
wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne						**6 310 220,00**	
razem				**2 336 728,00**	**1 921 118,00**	**6 765 220,00**	**99 798,00**

Załącznik nr 2
do uchwały Nr XXIV/159/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Przychody i rozchody budżetu Powiatu Policiego w 2020 r.

w złotych

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Plan na 2020 r.
1	2	3	4
Przychody ogółem:			**13 496 085,14**
1.	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach	§ 905	1 319 463,69
2.	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków	§ 906	8 650 996,91
3.	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	§ 950	3 525 624,54
Rozchody ogółem:			**1 500 000,00**
1.	Spłaty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów, w tym:	§ 992	1 500 000,00
	- kredyty bankowe		1 500 000,00

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepisy art. 12 pkt 5 i art. 60 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowią m.in. odpowiednio, że do wyłącznej właściwości rady powiatu należy uchwalanie budżetu powiatu, a zarządowi powiatu przysługuje wyłączne prawo zgłaszania propozycji zmian w budżecie powiatu.

Natomiast zgodnie z art. 247 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) zarząd jednostki samorządu terytorialnego sprawuje ogólny nadzór nad realizacją, określonych uchwałą budżetową, dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Propozycja zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok wynika z przedłożonych przez dysponentów danych części budżetu Powiatu Polickiego wniosków o dokonanie zmian w budżecie, polegających odpowiednio na:

1) zwiększeniu dochodów w dziale odpowiednio:
   a) 700 rozdział 70005 o kwotę 1 468 000,00 zł, w związku z wyższymi wpływami z tytułu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa,
   b) 756 rozdział odpowiednio:
      – 75618 o kwotę 79 000,00 zł, w związku z wyższymi wpływami z tytułu opłat i kar za zajęcie pasa drogowego,
      – 75622 o kwotę 250 000,00 zł, w związku z wyższymi wpływami z podatku dochodowego od osób prawnych,
   c) 758 rozdział odpowiednio:
      – 75801 o kwotę 57 841,00 zł, w związku z pismem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej znak ST5.4751.20.2020.10p z dnia 12 listopada 2020 r. w sprawie przyznania środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej,
      – 75814 o kwotę 31 320,00 zł, w związku z wpływami z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Powiatu Polickiego (11 640,00 zł) oraz wprowadzeniem do budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok niewykorzystanej kwoty wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2019 (19 680,00 zł);
2) zmniejszeniu dochodów w dziale 700 rozdział 70005 o kwotę 2 336 728,00 zł, w związku z niższymi wpływami ze sprzedaży mienia Powiatu Polickiego;
3) zwiększeniu dochodów i wydatków w dziale odpowiednio:
   a) 750 rozdział 75020 o kwotę 31 855,00 zł, w związku z otrzymanym od towarzystwa ubezpieczeniowego odszkodowaniem za zalanie pomieszczeń z powodu awarii centralnego ogrzewania w budynku Starostwa Powiatowego w Policach, z przeznaczeniem na naprawę powstałej szkody,
   b) 854 rozdział 85403 o kwotę 3 102,00 zł, w związku z otrzymanym od towarzystwa ubezpieczeniowego odszkodowaniem za zalanie sufitu w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tanowie, z przeznaczeniem na naprawę powstałej szkody;
4) zwiększeniu wydatków w dziale 801 rozdział 80195 o kwotę 57 841,00 zł, w związku z pismem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej znak ST5.4751.20.2020.10p z dnia 12 listopada 2020 r. w sprawie przyznania środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej;
5) zmniejszeniu wydatków w dziale odpowiednio:
   a) 600 rozdział 60014 o kwotę odpowiednio:

- 5 730 220,00 zł, w związku z koniecznością dostosowania budżetu Powiatu Polickiego do obowiązującego harmonogramu inwestycji drogowej pn. Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police-Szczecin przez miejscowość Przęsocin ETAP II,
- 380 000,00 zł, w związku z koniecznością dostosowania budżetu Powiatu Polickiego do obowiązującego harmonogramu inwestycji drogowej pn. Remont nawierzchni drogi powiatowej Nr 3907Z na odcinku Wołczkowo-Dobra,
- 200 000,00 zł, w związku z przesunięciem realizacji zadania dotyczącego naprawy sygnalizacji świetlnej,

b) 757 rozdział 75702 o kwotę 393 000,00 zł, w związku z przesunięciem terminu zaciągnięcia kredytu na rok 2021,
c) 801 rozdział 80195 o kwotę 55 000,00 zł, w związku z koniecznością dostosowania budżetu Powiatu Polickiego do obowiązującego harmonogramu projektu pn.: Kształcenie zawodowe na pograniczu realizowanego przez Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży.

Ponadto istnieje konieczność przeniesienia środków budżetowych z działu 752 rozdział 75212 w kwocie 7 000,00 zł do działu 754 rozdział 75421, w związku z koniecznością zabezpieczenia środków na przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19.

W wyniku ww. zmian:
1) dochody budżetu Powiatu Polickiego w 2020 roku wyniosą 130 570 977,09 zł, w tym:
   a) dochody bieżące – 106 362 170,24 zł,
   b) dochody majątkowe – 24 208 806,85 zł;
2) wydatki budżetu Powiatu Polickiego w 2020 roku wyniosą 142 567 062,23 zł, w tym:
   a) wydatki bieżące – 110 446 039,22 zł,
   b) wydatki majątkowe – 32 121 023,01 zł;
3) zmniejszy się deficyt budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok o kwotę 6 249 812,00 zł, który tym samym zamknie się łączną kwotą w wysokości 11 996 085,14 zł i zostanie pokryty:
   a) przychodami jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w wysokości 1 319 463,69 zł,
   b) przychodami jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w wysokości 8 650 996,91 zł,
   c) wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w wysokości 2 025 624,54 zł.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Zał. Nr 8 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Nr druku: 5/XXIV/2020

projekt

UCHWAŁA NR XXIV/…/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok

Na podstawie art. 12 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) w związku z art. 214 pkt 1 oraz art. 215 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 i 1649 oraz z 2020 r. poz. 284, 374, 568, 695 i 1175) uchwala się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XIV/113/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 6967 oraz z 2020 r. poz. 755, 1312, 2083, 2719, 3970 i 4357) załącznik nr 8 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/.../2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Dotacje podmiotowe z budżetu Powiatu Polickiego dla jednostek spoza sektora finansów publicznych w 2020 r.

w złotych

Lp.	Dział	Rozdział	§	Nazwa instytucji	Kwota dotacji
1	2	3	4	5	6
1	801	80120	2540	Casus Spółka z o.o. w Grudziądzu	128 154,00
2	853	85311	2580	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Policach	91 094,00
Ogółem					**219 248,00**

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepis art. 12 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowi, że do wyłącznej właściwości rady powiatu należy uchwalanie budżetu powiatu.

Natomiast zgodnie z art. 214 pkt 1 oraz art. 215 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.):

1) w załącznikach do uchwały budżetowej zamieszcza się zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
2) zestawienie, o którym mowa w art. 214 pkt 1, sporządza się w podziale na dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych i dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych;
3) w zestawieniu, o którym mowa w art. 214 pkt 1, wyodrębnia się dotacje przedmiotowe, podmiotowe i celowe związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego.

Potrzeba dokonania zmiany w uchwale Nr XIV/113/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 6967 z późn. zm.) wynika z wniosku Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, o dokonanie zmiany w załączniku nr 8, polegającej na zmniejszeniu kwoty dotacji podmiotowej dla jednostki spoza sektora finansów publicznych – Warsztatów Terapii Zajęciowej w Policach o kwotę 12 695,00 zł (Lp. 2).

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Na oryginale właściwy podpis
Skarbnika Powiatu Polickiego
Teresy Kalinowskiej

Zał. Nr 9 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

UCHWAŁA NR XXIV/160/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Policiego na 2020 rok

Na podstawie art. 12 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) w związku z art. 214 pkt 1 oraz art. 215 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 i 1649 oraz z 2020 r. poz. 284, 374, 568, 695 i 1175) uchwala się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XIV/113/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Policiego na 2020 rok (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 6967 oraz z 2020 r. poz. 755, 1312, 2083, 2719, 3970 i 4357) załącznik nr 8 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/160/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Dotacje podmiotowe z budżetu Powiatu Polickiego dla jednostek spoza sektora finansów publicznych w 2020 r.

w złotych

Lp.	Dział	Rozdział	§	Nazwa instytucji	Kwota dotacji
1	2	3	4	5	6
1	801	80120	2540	Casus Spółka z o.o. w Grudziądzu	128 154,00
2	853	85311	2580	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Policach	91 094,00
Ogółem					**219 248,00**

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepis art. 12 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowi, że do wyłącznej właściwości rady powiatu należy uchwalanie budżetu powiatu.

Natomiast zgodnie z art. 214 pkt 1 oraz art. 215 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.):

1) w załącznikach do uchwały budżetowej zamieszcza się zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
2) zestawienie, o którym mowa w art. 214 pkt 1, sporządza się w podziale na dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych i dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych;
3) w zestawieniu, o którym mowa w art. 214 pkt 1, wyodrębnia się dotacje przedmiotowe, podmiotowe i celowe związane z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego.

Potrzeba dokonania zmiany w uchwale Nr XIV/113/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 6967 z późn. zm.) wynika z wniosku Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, o dokonanie zmiany w załączniku nr 8, polegającej na zmniejszeniu kwoty dotacji podmiotowej dla jednostki spoza sektora finansów publicznych – Warsztatów Terapii Zajęciowej w Policach o kwotę 12 695,00 zł (Lp. 2).

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Zał. Nr 10 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Nr druku: 6/XXIV/2020

projekt

UCHWAŁA NR XXIV/…/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego

Na podstawie art. 231 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 i 1649 oraz z 2020 r. poz. 284, 374, 568, 695 i 1175) uchwala się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XIV/114/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego wprowadza się następujące zmiany:
1) załącznik nr 1 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały;
2) załącznik nr 2 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszej uchwały;
3) załącznik nr 3 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego [1)]

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXIV/.../2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Wyszczególnienie	Dochody ogółem [x]	z tego:									
		Dochody bieżące [x]	z tego:						Dochody majątkowe [x]	w tym:	
			dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące [x 3)]	pozostałe dochody bieżące [4)]	w tym:		ze sprzedaży majątku [x]	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
								z podatku od nieruchomości			
Lp	1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.5.1	1.2	1.2.1	1.2.2
2020	130 570 977,09	106 362 170,24	33 881 030,00	550 000,00	39 792 619,00	19 945 187,03	12 193 334,21	0,00	24 208 806,85	1 337 091,00	22 204 050,46
2021	133 073 003,69	109 489 411,00	34 558 650,00	561 000,00	40 588 471,00	21 344 090,00	12 437 200,00	0,00	23 583 592,69	2 400 000,00	21 183 592,69
2022	120 009 481,09	110 859 201,00	35 249 823,00	572 220,00	41 400 240,00	20 950 973,00	12 685 945,00	0,00	9 150 280,09	1 500 000,00	7 650 280,09
2023	115 326 183,30	112 872 384,00	35 954 819,00	583 665,00	42 228 245,00	21 165 992,00	12 939 663,00	0,00	2 453 799,30	0,00	2 453 799,30
2024	115 129 878,00	115 129 878,00	36 673 916,00	595 383,00	43 072 810,00	21 589 312,00	13 198 457,00	0,00	0,00	0,00	0,00

[1)] Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.

[2)] Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą", wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W sytuacji dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się dla lat wykraczających poza minimalny (4-letni) okres prognozy, wynikający z art. 227 ustawy.

[3)] W pozycji wykazuje się dochody o charakterze celowym, które jednostka otrzymuje od podmiotów zewnętrznych. W szczególności pozycja obejmuje dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące oraz dotacje i środki na finansowanie wydatków bieżących na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy. W pozycji nie wykazuje się natomiast dochodów związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki wynikającymi z odrębnych ustaw, o których mowa w art. 237 ust. 1 ustawy.

[4)] W pozycji wykazuje się pozostałe dochody bieżące w szczególności kwoty podatków i opłat lokalnych.

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem [x]	z tego:										
		Wydatki bieżące [x]	w tym:							Wydatki majątkowe [x]	w tym:	
			na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	z tytułu poręczeń i gwarancji [x]	w tym:	wydatki na obsługę długu [x]	w tym:				Inwestycje i zakupy inwestycyjne, o których mowa w art. 236 ust. 4 pkt 1 ustawy	w tym:
					gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy [x]		odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy) [x]	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy [x]	pozostałe odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy [x]			wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.2	2.1.2.1	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.2	2.1.3.3	2.2	2.2.1	2.2.1.1
2020	142 567 062,23	110 446 039,22	62 823 096,42	0,00	0,00	21 000,00	0,00	0,00	0,00	32 121 023,01	32 121 023,01	694 271,58
2021	131 573 003,69	109 489 411,00	64 079 558,00	0,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	22 083 592,69	22 083 592,69	0,00
2022	119 009 481,09	110 774 993,36	65 361 149,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 234 487,73	8 234 487,73	0,00
2023	114 326 183,30	111 519 930,98	66 668 372,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 806 252,32	2 806 252,32	0,00
2024	114 629 878,00	112 767 251,67	68 001 740,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 862 626,33	1 862 626,33	0,00

Wyszczególnienie	Wynik budżetu x	w tym:	Przychody budżetu x	z tego:					
				Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych x	w tym:	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych x 6)	w tym:	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy x	w tym:
		Kwota prognozowanej nadwyżki budżetu przeznaczana na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych 5)			na pokrycie deficytu budżetu x		na pokrycie deficytu budżetu x		na pokrycie deficytu budżetu x
Lp	3	3.1	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1
2020	-11 996 085,14	0,00	13 496 085,14	0,00	0,00	0,00	0,00	13 496 085,14	11 996 085,14
2021	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5) Inne przeznaczenie nadwyżki budżetowej wymaga określenia w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

6) W pozycji należy ująć środki pieniężne znajdujące się na rachunku budżetu pochodzące z nadwyżek poprzednich budżetów, łącznie z niewykorzystanymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy.

Wyszczególnienie	z tego:				Rozchody budżetu x	z tego:			
	Spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych x	w tym:	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu x 7)	w tym:		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych x	w tym:		
		na pokrycie deficytu budżetu x		na pokrycie deficytu budżetu x			łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań x	z tego:	
								kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy x	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy x
Lp	4.4	4.4.1	4.5	4.5.1	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00

7) W pozycji należy ująć w szczególności przychody pochodzące z prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego.

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu, z tego:						Kwota długu x	w tym:	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	
	łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, z tego:					Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu x		kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków x	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi x	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki[8)] a wydatkami bieżącymi x
	kwota wyłączeń z tytułu wcześniejszej spłaty zobowiązań, określonych w art. 243 ust. 3b ustawy	z tego:			kwota przypadających na dany rok kwot pozostałych ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań x					
		środkami nowego zobowiązania	wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	innymi środkami						
Lp	5.1.1.3	5.1.1.3.1	5.1.1.3.2	5.1.1.3.3	5.1.1.4	5.2	6	6.1	7.1	7.2
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 000 000,00	0,00	-4 083 868,98	9 412 216,16
2021	x	x	x	x	0,00	0,00	2 500 000,00	0,00	0,00	0,00
2022	x	x	x	x	0,00	0,00	1 500 000,00	0,00	84 207,64	84 207,64
2023	x	x	x	x	0,00	0,00	500 000,00	0,00	1 352 453,02	1 352 453,02
2024	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	2 362 626,33	2 362 626,33

[8)] Skorygowanie o środki dotyczy określonego w art. 242 ustawy powiększenia o odpowiednie dla roku prognozy przychody wskazane w art. 217 ust. 2 ustawy. Skutki finansowe wyłączeń ograniczenia, o którym mowa w art. 242 ustawy, zawarte w innych ustawach należy ująć w objaśnieniach dołączanych do wieloletniej prognozy finansowej zgodnie z art. 226 ust. 2a ustawy.

Wyszczególnienie	Wskaźnik spłaty zobowiązań						
	Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy (po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok)[X]	Relacja określona po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, ustalona dla danego roku (wskaźnik jednoroczny) [X]		Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)[X]	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)[X]	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy[X]	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy[X]
Lp	8.1	8.2		8.3	8.3.1	8.4	8.4.1
2020	1,76%	1,44%	2,99%	6,30%	8,83%	TAK	TAK
2021	1,71%	2,63%	5,35%	4,07%	6,59%	TAK	TAK
2022	1,11%	1,84%	3,51%	3,19%	5,71%	TAK	TAK
2023	1,09%	1,47%	1,47%	3,95%	3,95%	TAK	TAK
2024	0,53%	2,53%	2,53%	3,44%	3,44%	TAK	TAK

Wyszczególnienie	Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy								
	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy x	w tym:		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy x	w tym:	
		Dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy x	w tym:		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy x	w tym:
			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy			finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy
Lp	9.1	9.1.1	9.1.1.1	9.2	9.2.1	9.2.1.1	9.3	9.3.1	9.3.1.1
2020	4 881 865,28	4 881 865,28	4 474 876,23	7 260 936,70	7 260 936,70	7 219 326,75	10 192 114,05	10 192 114,05	9 300 855,55
2021	12 410 117,48	12 410 117,48	12 410 117,48	7 301 806,24	7 301 806,24	7 301 806,24	14 720 034,87	14 720 034,87	14 720 034,87
2022	10 785 877,86	10 785 877,86	10 785 877,86	5 323 391,41	5 323 391,41	5 323 391,41	12 357 846,31	12 357 846,31	12 357 846,31
2023	0,00	0,00	0,00	2 453 799,30	2 453 799,30	2 453 799,30	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie				Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych						
		w tym:			z tego:					
			w tym:							
	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	bieżące	majątkowe	Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	Wydatki na spłatę zobowiązań przejmowanych w związku z likwidacją lub przekształceniem samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy[X]	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samorządowych osobach prawnych
Lp	9.4	9.4.1	9.4.1.1	10.1	10.1.1	10.1.2	10.2	10.3	10.4	10.5
2020	9 162 833,33	9 162 833,33	6 365 289,14	33 610 593,56	9 663 837,39	23 946 756,17	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	21 183 592,69	21 183 592,69	21 183 592,69	35 903 627,56	14 720 034,87	21 183 592,69	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	8 034 487,73	8 034 487,73	8 034 487,73	20 392 334,04	12 357 846,31	8 034 487,73	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	2 453 799,30	2 453 799,30	2 453 799,30	2 453 799,30	0,00	2 453 799,30	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych										
	Spłaty, o których mowa w poz. 5.1, wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych x	Wydatki zmniejszające dług x	w tym:					Kwota wzrostu(+)/spadku(-) kwoty długu wynikająca z operacji niekasowych (m.in. umorzenia, różnice kursowe)	Wcześniejsza spłata zobowiązań, wyłączona z limitu spłaty zobowiązań, dokonywana w formie wydatków budżetowych	Wykup papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki samorządu terytorialnego będącego skutkiem wystąpienia COVID-19 x	Wydatki bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań 9)
			spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 10.7.3 x	spłata zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego – kredyt i pożyczka x	w tym:		wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji x				
					zobowiązań zaciągniętych po dniu 1 stycznia 2019 r. x	w tym:					
						dokonywana w formie wydatku bieżącego x					
Lp	10.6	10.7	10.7.1	10.7.2	10.7.2.1	10.7.2.1.1	10.7.3	10.8	10.9	10.10	10.11
2020	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2022	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2023	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2024	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00

9) W pozycji należy ująć kwoty wydatków bieżących, o które zostają pomniejszone wydatki bieżące budżetu przy wyliczaniu limitu spłaty zobowiązań określonego po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, na podstawie odrębnych ustaw, bez wydatków bieżących na obsługę długu. W szczególności należy ująć wydatki poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

* Informacje zawarte w tej części wieloletniej prognozy finansowej, w tym o spełnieniu relacji określonej w art. 243 ustawy zostaną automatycznie wygenerowane przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1, na podstawie danych historycznych oraz prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Automatyczne wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także pozycji 8.3 – 8.3.1 i pozycji z sekcji 12.

x - pozycje oznaczone symbolem „x" sporządza się na okres prognozy kwoty długu, zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy. Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

Załącznik nr 2
do uchwały Nr XXIV/…/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Opis przyjętych wartości do Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Policki ego

1. Założenia wstępne

Zmiana Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Policki ego wynika z odstąpienia w roku bieżącym od zaciągnięcia kredytu. Ostatnie raty kapitałowe w przedstawionym okresie zostały zaplanowane do spłaty na rok 2024. Są to zobowiązania już zaciągnięte w latach poprzednich.

Odległy czas prognozowania zwiększa ryzyko niewłaściwego oszacowania wartości przyjętych w prognozie w odniesieniu do faktycznie uzyskanych. Zwracając uwagę na kroczący charakter prognozy, która corocznie będzie nowelizowana, przyjęto następujące założenia:
- dla 2020 roku przyjęto wartości wynikające z uchwalonego budżetu;
- dla lat 2021-2024 przyjęto sposób prognozowania poprzez indeksację o poszczególne wskaźniki.

Dochody majątkowe w latach 2021-2024 dotyczą dochodów:
- z tytułu realizacji projektów uwzględnionych w załączniku nr 3;
- sprzedaży majątku nieruchomości stanowiących własność Powiatu Policki ego.

W dochodach bieżących w 2021 roku przyjęto że dochody bieżące zwiększą się o planowany wskaźnik PKB, jedynie dla pozostałych dochodów bieżących wskaźnik został skorygowany o dochody w ramach projektów wieloletnich, natomiast w latach 2022-2024 przyjęto założenia, że będą one zwiększać się o planowany wskaźnik PKB. Założenia w zakresie planowania dochodów bieżących przyjęto na podstawie analizy lat poprzednich.

Prognozowany jest wzrost wydatków bieżących z tytułu wynagrodzeń o 2% rocznie, pozostałe wydatki bieżące przyjmuje się constans.

Podzielenie prognozy w powyższy sposób pozwala na realną ocenę możliwości inwestycyjno – kredytowych powiatu. Niestabilność i nieprzewidywalność cykli gospodarczych nakazuje zachowanie szczególnej ostrożności dla prognoz długookresowych. Ponadto brak stabilnego odniesienia dla długofalowej polityki finansowej samorządu oraz znaczna zmienność budżetów powiatu w ciągu ostatnich lat wymuszają określenie granicy rozwoju samorządu terytorialnego.

2. Prognoza dochodów

Prognozy dochodów dokonano przy założeniu, że w dochodach ogółem dokonano podziału na dochody majątkowe i bieżące.

W dochodach bieżących prognozowano w podziale na kategorie:
- opłaty lokalne (w tym: opłatę komunikacyjną i pozostałe opłaty),

- udział w podatkach centralnych budżetu państwa (wyszczególniając: udział w podatku dochodowym od osób fizycznych – PIT oraz udział w podatku dochodowym od osób prawnych – CIT),
- subwencje z budżetu państwa (wyszczególniając subwencje: oświatową, wyrównawczą, równoważącą),
- dotacje (wyszczególniając dotacje: na zadania zlecone i powierzone, na zadania własne),
- pozostałe dochody bieżące (wyszczególniając m.in.: dochody z kar i grzywien, wpływy z usług i inne).

W dochodach majątkowych prognozowano w podziale na kategorie:
- dochody z majątku (wyszczególniając sprzedaż majątku),
- dotacje na inwestycje (wyszczególniając dofinansowanie budżetu państwa oraz pozostałe środki na inwestycje).

Dochody o charakterze majątkowym prognozowano do terminów, które umożliwiły racjonalne przewidzenie kształtowania się wpływów z tych kategorii. Dochody ze sprzedaży majątku w 2020 roku zostały zmniejszone w związku z brakiem zainteresowania ze strony kupujących.

3. Prognoza wydatków

Podobnie jak dochody, wydatki podzielono przy prognozowaniu na kategorie wydatków bieżących i wydatków majątkowych. Wydatki bieżące dodatkowo podzielone zostały na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej, a wśród nich wyodrębniono wydatki z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń oraz pozostałych wydatków bieżących. Ponadto w dziale 757 wyodrębniono wydatki związane z obsługą zadłużenia oraz z tytułu potencjalnych spłat poręczeń i gwarancji. W dziale 750 dodatkowo wyodrębniono kategorię wydatków związanych z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego (powiatu).

Zgodnie z założeniami przyjętymi przy prognozie dochodów, dla wydatków w roku 2020 przyjęto wartości zgodnie z przyjętym budżetem. W latach 2021-2024 dokonano indeksacji o 2% rocznie wydatków bieżących z tytułu wynagrodzeń, natomiast pozostałe wydatki bieżące przyjęto constans.

Wydatki związane z obsługą zadłużenia zostały wyliczone zgodnie z harmonogramem spłaty zobowiązań już zaciągniętych.

4. Inwestycje (wydatki majątkowe)

W załączniku nr 3 do uchwały ujęto wieloletnie przedsięwzięcia m.in. o charakterze inwestycyjnym, tj.:
- Działania na rzecz zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej w obszarze funkcjonalnym Szczecina poprzez budowę ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi powiatowej Nr 3923Z Szczecin – Warnik do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 3922Z Mierzyn – Stobno,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 3923Z Szczecin – Warnik w m. Stobno,
- Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego,
- Dorosłość, samodzielność, rodzina,
- Poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych w Powiecie Policki,
- Termomodernizacja budynku hali sportowej młodzieżowego ośrodka wychowawczego w Trzebieży,

- Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Pływalni przy Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach poprzez wykonanie kompleksowych prac modernizacyjnych,
- Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego – ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Polickiego,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Polickim receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy,
- Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police – Szczecin przez miejscowość Przęsocin,
- Regionalne Centrum Wsparcia Osób Niesamodzielnych w Policach.

Cztery ostatnie ww. przedsięwzięcia generują różnicę pomiędzy danymi wykazanymi w załączniku nr 3 w pozycji 1.1, a danymi wykazanymi w załączniku nr 1 w pozycji 9.4 o kwotę 3 183 922,84 zł.
Różnica wynika ze sposobu klasyfikowania źródeł finansowania ww. przedsięwzięć, które zostały sklasyfikowane w danym dziale, rozdziale i paragrafie z odpowiednią czwartą cyfrą paragrafu, tj. 7, 8, 9 i 0, z tym że środki sklasyfikowane z czwartą cyfrą 0 nie są wykazywane w pozycji 9.4 załącznika 1. Dla ww. przedsięwzięć są to wielkości:

- Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego – ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Polickiego – 8 500 zł,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Polickim receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy – 680 675 zł,
- Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police – Szczecin przez miejscowość Przęsocin – 100 000 zł,
- Regionalne Centrum Wsparcia Osób Niesamodzielnych w Policach – 2 394 747,84 zł.

5. Wynik budżetu, wynik z działalności operacyjnej (bieżącej)

Wynik budżetu w prognozowanym okresie jest ściśle powiązany z przyjętymi założeniami do prognozy dochodów i wydatków. W okresie historycznym wynik kształtował się na podobnym poziomie jaki przyjęto w analizie.

Wynik z działalności operacyjnej (bieżącej) jest pozycją bardzo istotną z uwagi na brzmienie przepisu art. 242 ustawy, w myśl którego organ stanowiący nie może uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących powiększonych o nadwyżkę z lat ubiegłych i wolne środki.

6. Przychody

Po zmianach w budżecie na 2020 rok po stronie przychodów ujęto:

1) przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w wysokości 1 319 463,69 zł,
2) przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w wysokości 8 650 996,91 zł,
3) wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w wysokości 2 025 624,54 zł.

7. Rozchody

Po stronie rozchodów w prognozowanym okresie przyjęto spłaty rat kapitałowych zaciągniętych już kredytów i pożyczek oraz wykup obligacji. Ostatnie raty kapitałowe w przedstawionym okresie zostały zaplanowane na rok 2024.

Rozchody Powiatu Polickiego z tytułu spłaty rat kredytów, pożyczek i obligacji zaciągniętych już zobowiązań wg stanu na 31.12.2019 r., które mają odzwierciedlenie w poz. 10.6 załącznika nr 1 do wieloletniej prognozy finansowej przedstawiają się następująco:

Lata	Spłaty razem	Wykup obligacji	Spłata z tytułu umowy przelewu wierzytelności
2020	1 500 000	500 000	1 000 000
2021	1 500 000	500 000	1 000 000
2022	1 000 000		1 000 000
2023	1 000 000		1 000 000
2024	500 000		500 000
Razem	**5 500 000**	**1 000 000**	**4 500 000**

8. Relacja z art. 243. ustawy

Po dokonaniu obliczeń, przyjęte w prognozie założenia zapewniają spełnienie wymogów ustawy odnośnie relacji obsługi zadłużenia. Począwszy od roku 2020 do końca okresu prognozowania sytuacja finansowa Powiatu Polickiego pozwala na spełnienie ustawowych obostrzeń dotyczących zadłużenia.

Wykaz przedsięwzięć do WPF

Załącznik nr 3
do uchwały Nr XXIV/.../2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

kwoty w zł

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022	Limit 2023	Limit zobowiązań
			Od	Do						
1	Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)				106 289 656,44	33 610 593,56	35 903 627,56	20 392 334,04	2 453 799,30	92 360 354,46
1.a	- wydatki bieżące				42 829 626,59	9 663 837,39	14 720 034,87	12 357 846,31	0,00	36 741 718,57
1.b	- wydatki majątkowe				63 460 029,85	23 946 756,17	21 183 592,69	8 034 487,73	2 453 799,30	55 618 635,89
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009.r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240,z późn.zm.), z tego:				94 073 136,44	21 901 393,56	35 594 427,56	20 392 334,04	2 453 799,30	80 341 954,46
1.1.1	- wydatki bieżące				42 413 106,59	9 554 637,39	14 610 834,87	12 357 846,31	0,00	36 523 318,57
1.1.1.1	Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego - ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Polickiego -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2021	6 166 973,32	2 826 781,40	1 086 972,32	0,00	0,00	3 913 753,72
1.1.1.2	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Policki receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2022	5 779 320,62	2 519 824,13	1 901 552,87	673 951,18	0,00	5 095 328,18
1.1.1.3	Termomodernizacja budynku hali sportowej młodzieżowego ośrodka wychowawczego w Trzebieży -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	181 413,69	37 615,40	138 336,80	5 461,49	0,00	181 413,69
1.1.1.4	Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Pływalni przy Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach poprzez wykonanie kompleksowych prac modernizacyjnych -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	201 253,51	50 399,24	146 386,45	4 467,82	0,00	201 253,51
1.1.1.5	Dorosłość, samodzielność, rodzina -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	2 856 790,00	1 051 520,00	970 140,00	748 489,00	0,00	2 770 149,00
1.1.1.6	Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	1 421 688,20	493 545,06	897 256,81	30 886,33	0,00	1 421 688,20
1.1.1.7	our vision -	MOW w Trzebieży	2019	2021	77 275,77	4 873,12	69 492,75	0,00	0,00	74 365,87
1.1.1.8	PRZESTRZEŃ WOLNOŚCI -	MOW w Trzebieży	2019	2020	70 197,27	57 977,45	0,00	0,00	0,00	57 977,45
1.1.1.9	Erasmus TV International -	ZS w Policach	2019	2021	120 948,00	60 470,00	30 239,00	0,00	0,00	90 709,00
1.1.1.10	Umwelt in unserer Verantwortung "Schwerpunkt Wasser" -	ZS w Policach	2019	2021	127 415,00	63 700,00	31 915,00	0,00	0,00	95 615,00
1.1.1.11	Lokomotywa-cja dla klientów PCPR w Policach -	PCPR W Policach	2017	2020	3 289 869,93	779 611,36	0,00	0,00	0,00	779 611,36
1.1.1.12	Regionalne Centum Wsparcia Osób Niesamodzielnych w Policach -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2022	3 584 629,84	1 370 427,15	1 426 667,00	534 428,00	0,00	3 331 522,15
1.1.1.13	Własna przestrzeń=samodzielność -	PCPR W Policach	2019	2022	259 500,00	77 300,00	78 400,00	78 400,00	0,00	234 100,00
1.1.1.14	OUR ART - OUR POWER -	MOW w Trzebieży	2020	2022	89 670,44	9 254,08	77 416,36	3 000,00	0,00	89 670,44
1.1.1.15	Usunięcie niewłaściwie składowanych odpadów w Policach przy ulicy Kamiennej -	Starostwo Powiatowe w Policach	2020	2022	18 000 861,00	76 629,00	7 645 469,51	10 278 762,49	0,00	18 000 861,00
1.1.1.16	Kształcenie zawodowe na pograniczu -	MOW w Trzebieży	2020	2021	100 000,00	15 000,00	85 000,00	0,00	0,00	100 000,00
1.1.1.17	Kształtowanie kompetencji kluczowyc na pograniczu -	ZS w Policach	2020	2021	85 300,00	59 710,00	25 590,00	0,00	0,00	85 300,00
1.1.2	- wydatki majątkowe				51 660 029,85	12 346 756,17	20 983 592,69	8 034 487,73	2 453 799,30	43 818 635,89

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022	Limit 2023	Limit zobowiązań
			Od	Do						
1.1.2.1	Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego - ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Policki ego -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2021	296 063,79	231 849,79	0,00	0,00	0,00	231 849,79
1.1.2.2	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Policki m receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2022	1 402 327,87	1 402 327,87	0,00	0,00	0,00	1 402 327,87
1.1.2.3	Termomodernizacja budynku hali sportowej młodzieżowego ośrodka wychowawczego w Trzebieży -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	3 011 342,11	434 000,00	2 511 150,89	66 191,22	0,00	3 011 342,11
1.1.2.4	Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Pływalni przy Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach poprzez wykonanie kompleksowych prac modernizacyjnych -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	5 875 000,00	656 000,00	5 151 735,74	67 264,26	0,00	5 875 000,00
1.1.2.5	Dorosłość, samodzielność, rodzina -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	219 000,00	219 000,00	0,00	0,00	0,00	219 000,00
1.1.2.6	Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	297 025,39	200 484,73	18 899,82	77 640,84	0,00	297 025,39
1.1.2.7	Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police-Szczecin przez miejscowość Przęsocin -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	23 329 298,19	3 955 793,23	11 800 000,00	2 500 000,00	0,00	18 255 793,23
1.1.2.8	Działania na rzecz zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej w obszarze funkcjonalnym Szczecina poprzez budowę ciągu pieszo - rowerowego wzdłuż drogi powiatowej 3923Z Szczecin - Warnik do skrzyżowania z drogą powiatową nr 3922Z Mierzyn - Stobno -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2020	2 000 113,55	2 000 113,55	0,00	0,00	0,00	2 000 113,55
1.1.2.9	Regionalne Centum Wsparcia Osób Niesamodzielnych w Policach -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2022	5 950 862,00	3 247 187,00	0,00	0,00	0,00	3 247 187,00
1.1.2.10	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych w Powiecie Policki m -	Starostwo Powiatowe w Policach	2021	2023	9 278 996,95	0,00	1 501 806,24	5 323 391,41	2 453 799,30	9 278 996,95
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	- wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2),z tego				12 216 520,00	11 709 200,00	309 200,00	0,00	0,00	12 018 400,00
1.3.1	- wydatki bieżące				416 520,00	109 200,00	109 200,00	0,00	0,00	218 400,00
1.3.1.1	Zlecenie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z programu kompleksowego wsparcia rodzin "Za życiem" -	SOSW dla DNR w Policach	2017	2021	416 520,00	109 200,00	109 200,00	0,00	0,00	218 400,00
1.3.2	- wydatki majątkowe				11 800 000,00	11 600 000,00	200 000,00	0,00	0,00	11 800 000,00
1.3.2.1	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3923Z Szczecin-Warnik w m. Stobno -	Starostwo Powiatowe w Policach	2020	2021	11 800 000,00	11 600 000,00	200 000,00	0,00	0,00	11 800 000,00

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepis art. 231 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) stanowi, że zmiana kwot wydatków na realizację przedsięwzięć może nastąpić w wyniku podjęcia uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, zmieniającej zakres wykonywania lub wstrzymującej wykonywanie przedsięwzięcia.

Potrzeba dokonania zmian w uchwale Nr XIV/114/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego wynika ze zmian odpowiednio:

1) w załączniku nr 1 w części dotyczącej kwot dochodów i wydatków, w związku z podjętą przez Radę Powiatu w Policach uchwałą w sprawie zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok, ponieważ zgodnie z art. 229 powołanej ustawy, wartości przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej i budżecie jednostki samorządu terytorialnego powinny być zgodne co najmniej w zakresie wyniku budżetu i związanych z nim kwot przychodów i rozchodów oraz długu jednostki samorządu terytorialnego;
2) w załączniku nr 2, w związku z odstąpieniem w roku bieżącym od zaciągnięcia kredytu zmienia się okres prognozy oraz źródła przychodów;
3) w załączniku nr 3, w związku z wnioskami odpowiednio:
   a) Naczelnika Wydziału Dróg Publicznych Starostwa Powiatowego w Policach o dokonanie zmian w projekcie pn. Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police-Szczecin przez miejscowość Przęsocin,
   b) Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży o dokonanie zmian w projekcie pn. Kształcenie zawodowe na pograniczu.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Na oryginale właściwy podpis
Skarbnika Powiatu Polickiego
Teresy Kalinowskiej

Zał. Nr 11 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

UCHWAŁA NR XXIV/161/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego

Na podstawie art. 231 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 i 1649 oraz z 2020 r. poz. 284, 374, 568, 695 i 1175) uchwala się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XIV/114/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Policki**ego** wprowadza się następujące zmiany:
1) załącznik nr 1 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały;
2) załącznik nr 2 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszej uchwały;
3) załącznik nr 3 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego [1)]

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXIV/161/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Wyszczególnienie	Dochody ogółem [x]	z tego:									
		Dochody bieżące [x]	z tego:						Dochody majątkowe [x]	w tym:	
			dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące [x 3)]	pozostałe dochody bieżące [4)]	w tym:		ze sprzedaży majątku [x]	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
								z podatku od nieruchomości			
Lp	1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.5.1	1.2	1.2.1	1.2.2
2020	130 570 977,09	106 362 170,24	33 881 030,00	550 000,00	39 792 619,00	19 945 187,03	12 193 334,21	0,00	24 208 806,85	1 337 091,00	22 204 050,46
2021	133 073 003,69	109 489 411,00	34 558 650,00	561 000,00	40 588 471,00	21 344 090,00	12 437 200,00	0,00	23 583 592,69	2 400 000,00	21 183 592,69
2022	120 009 481,09	110 859 201,00	35 249 823,00	572 220,00	41 400 240,00	20 950 973,00	12 685 945,00	0,00	9 150 280,09	1 500 000,00	7 650 280,09
2023	115 326 183,30	112 872 384,00	35 954 819,00	583 665,00	42 228 245,00	21 165 992,00	12 939 663,00	0,00	2 453 799,30	0,00	2 453 799,30
2024	115 129 878,00	115 129 878,00	36 673 916,00	595 383,00	43 072 810,00	21 589 312,00	13 198 457,00	0,00	0,00	0,00	0,00

[1)] Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.

[2)] Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą", wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W sytuacji dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się dla lat wykraczających poza minimalny (4-letni) okres prognozy, wynikający z art. 227 ustawy.

[3)] W pozycji wykazuje się dochody o charakterze celowym, które jednostka otrzymuje od podmiotów zewnętrznych. W szczególności pozycja obejmuje dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące oraz dotacje i środki na finansowanie wydatków bieżących na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy. W pozycji nie wykazuje się natomiast dochodów związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki wynikającymi z odrębnych ustaw, o których mowa w art. 237 ust. 1 ustawy.

[4)] W pozycji wykazuje się pozostałe dochody bieżące w szczególności kwoty podatków i opłat lokalnych.

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem [x]	z tego:										
		Wydatki bieżące [x]	w tym:							Wydatki majątkowe [x]	w tym:	
			na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	z tytułu poręczeń i gwarancji [x]	w tym:	wydatki na obsługę długu [x]	w tym:				Inwestycje i zakupy inwestycyjne, o których mowa w art. 236 ust. 4 pkt 1 ustawy	w tym:
					gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy [x]		odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy) [x]	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy [x]	pozostałe odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy [x]			wydatki o charakterze dotacyjnym na inwestycje i zakupy inwestycyjne
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.2	2.1.2.1	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.2	2.1.3.3	2.2	2.2.1	2.2.1.1
2020	142 567 062,23	110 446 039,22	62 823 096,42	0,00	0,00	21 000,00	0,00	0,00	0,00	32 121 023,01	32 121 023,01	694 271,58
2021	131 573 003,69	109 489 411,00	64 079 558,00	0,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	22 083 592,69	22 083 592,69	0,00
2022	119 009 481,09	110 774 993,36	65 361 149,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 234 487,73	8 234 487,73	0,00
2023	114 326 183,30	111 519 930,98	66 668 372,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 806 252,32	2 806 252,32	0,00
2024	114 629 878,00	112 767 251,67	68 001 740,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 862 626,33	1 862 626,33	0,00

Wyszczególnienie	Wynik budżetu x	w tym:	Przychody budżetu x	z tego:					
				Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych x	w tym:	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych x 6)	w tym:	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy x	w tym:
		Kwota prognozowanej nadwyżki budżetu przeznaczana na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych 5)			na pokrycie deficytu budżetu x		na pokrycie deficytu budżetu x		na pokrycie deficytu budżetu x
Lp	3	3.1	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1
2020	-11 996 085,14	0,00	13 496 085,14	0,00	0,00	0,00	0,00	13 496 085,14	11 996 085,14
2021	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5) Inne przeznaczenie nadwyżki budżetowej wymaga określenia w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

6) W pozycji należy ująć środki pieniężne znajdujące się na rachunku budżetu pochodzące z nadwyżek poprzednich budżetów, łącznie z niewykorzystanymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy.

Wyszczególnienie	z tego:				Rozchody budżetu x	z tego:			
	Spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych x	w tym:	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu x 7)	w tym:		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych x	w tym:		
		na pokrycie deficytu budżetu x		na pokrycie deficytu budżetu x			łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań x	z tego:	
								kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy x	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy x
Lp	4.4	4.4.1	4.5	4.5.1	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00

7) W pozycji należy ująć w szczególności przychody pochodzące z prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego.

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu, z tego:						Kwota długu x	w tym:	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	
	łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, z tego:					Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu x		kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków x	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi x	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki[8)] a wydatkami bieżącymi x
	kwota wyłączeń z tytułu wcześniejszej spłaty zobowiązań, określonych w art. 243 ust. 3b ustawy	z tego:			kwota przypadających na dany rok kwot pozostałych ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań x					
		środkami nowego zobowiązania	wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	innymi środkami						
Lp	5.1.1.3	5.1.1.3.1	5.1.1.3.2	5.1.1.3.3	5.1.1.4	5.2	6	6.1	7.1	7.2
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 000 000,00	0,00	-4 083 868,98	9 412 216,16
2021	x	x	x	x	0,00	0,00	2 500 000,00	0,00	0,00	0,00
2022	x	x	x	x	0,00	0,00	1 500 000,00	0,00	84 207,64	84 207,64
2023	x	x	x	x	0,00	0,00	500 000,00	0,00	1 352 453,02	1 352 453,02
2024	x	x	x	x	0,00	0,00	0,00	0,00	2 362 626,33	2 362 626,33

[8)] Skorygowanie o środki dotyczy określonego w art. 242 ustawy powiększenia o odpowiednie dla roku prognozy przychody wskazane w art. 217 ust. 2 ustawy. Skutki finansowe wyłączeń ograniczenia, o którym mowa w art. 242 ustawy, zawarte w innych ustawach należy ująć w objaśnieniach dołączanych do wieloletniej prognozy finansowej zgodnie z art. 226 ust. 2a ustawy.

Wyszczególnienie	Wskaźnik spłaty zobowiązań						
	Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy (po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok)[X]	Relacja określona po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, ustalona dla danego roku (wskaźnik jednoroczny) [X]		Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)[X]	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)[X]	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy[X]	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy[X]
Lp	8.1	8.2		8.3	8.3.1	8.4	8.4.1
2020	1,76%	1,44%	2,99%	6,30%	8,83%	TAK	TAK
2021	1,71%	2,63%	5,35%	4,07%	6,59%	TAK	TAK
2022	1,11%	1,84%	3,51%	3,19%	5,71%	TAK	TAK
2023	1,09%	1,47%	1,47%	3,95%	3,95%	TAK	TAK
2024	0,53%	2,53%	2,53%	3,44%	3,44%	TAK	TAK

Wyszczególnienie	Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy								
	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy x	w tym:		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy x	w tym:	
		Dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy x	w tym:		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy x	w tym:
			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy			finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy
Lp	9.1	9.1.1	9.1.1.1	9.2	9.2.1	9.2.1.1	9.3	9.3.1	9.3.1.1
2020	4 881 865,28	4 881 865,28	4 474 876,23	7 260 936,70	7 260 936,70	7 219 326,75	10 192 114,05	10 192 114,05	9 300 855,55
2021	12 410 117,48	12 410 117,48	12 410 117,48	7 301 806,24	7 301 806,24	7 301 806,24	14 720 034,87	14 720 034,87	14 720 034,87
2022	10 785 877,86	10 785 877,86	10 785 877,86	5 323 391,41	5 323 391,41	5 323 391,41	12 357 846,31	12 357 846,31	12 357 846,31
2023	0,00	0,00	0,00	2 453 799,30	2 453 799,30	2 453 799,30	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie				Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych						
		w tym:			z tego:					
			w tym:							
	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	bieżące	majątkowe	Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	Wydatki na spłatę zobowiązań przejmowanych w związku z likwidacją lub przekształceniem samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy[X]	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samorządowych osobach prawnych
Lp	9.4	9.4.1	9.4.1.1	10.1	10.1.1	10.1.2	10.2	10.3	10.4	10.5
2020	9 162 833,33	9 162 833,33	6 365 289,14	33 610 593,56	9 663 837,39	23 946 756,17	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	21 183 592,69	21 183 592,69	21 183 592,69	35 903 627,56	14 720 034,87	21 183 592,69	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	8 034 487,73	8 034 487,73	8 034 487,73	20 392 334,04	12 357 846,31	8 034 487,73	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	2 453 799,30	2 453 799,30	2 453 799,30	2 453 799,30	0,00	2 453 799,30	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych										
	Spłaty, o których mowa w poz. 5.1, wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych x	Wydatki zmniejszające dług x	w tym:					Kwota wzrostu(+)/spadku(-) kwoty długu wynikająca z operacji niekasowych (m.in. umorzenia, różnice kursowe)	Wcześniejsza spłata zobowiązań, wyłączona z limitu spłaty zobowiązań, dokonywana w formie wydatków budżetowych	Wykup papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki samorządu terytorialnego będącego skutkiem wystąpienia COVID-19 x	Wydatki bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań 9)
			spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 10.7.3 x	spłata zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego – kredyt i pożyczka x	w tym:		wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji x				
					zobowiązań zaciągniętych po dniu 1 stycznia 2019 r. x	w tym:					
						dokonywana w formie wydatku bieżącego x					
Lp	10.6	10.7	10.7.1	10.7.2	10.7.2.1	10.7.2.1.1	10.7.3	10.8	10.9	10.10	10.11
2020	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2022	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2023	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00
2024	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x	0,00	0,00

9) W pozycji należy ująć kwoty wydatków bieżących, o które zostają pomniejszone wydatki bieżące budżetu przy wyliczaniu limitu spłaty zobowiązań określonego po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, na podstawie odrębnych ustaw, bez wydatków bieżących na obsługę długu. W szczególności należy ująć wydatki poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

* Informacje zawarte w tej części wieloletniej prognozy finansowej, w tym o spełnieniu relacji określonej w art. 243 ustawy zostaną automatycznie wygenerowane przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1, na podstawie danych historycznych oraz prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Automatyczne wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także pozycji 8.3 – 8.3.1 i pozycji z sekcji 12.

x - pozycje oznaczone symbolem „x" sporządza się na okres prognozy kwoty długu, zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy. Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

Załącznik nr 2
do uchwały Nr XXIV/161/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Opis przyjętych wartości do Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Policki ego

1. Założenia wstępne

Zmiana Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Policki ego wynika z odstąpienia w roku bieżącym od zaciągnięcia kredytu. Ostatnie raty kapitałowe w przedstawionym okresie zostały zaplanowane do spłaty na rok 2024. Są to zobowiązania już zaciągnięte w latach poprzednich.

Odległy czas prognozowania zwiększa ryzyko niewłaściwego oszacowania wartości przyjętych w prognozie w odniesieniu do faktycznie uzyskanych. Zwracając uwagę na kroczący charakter prognozy, która corocznie będzie nowelizowana, przyjęto następujące założenia:
- dla 2020 roku przyjęto wartości wynikające z uchwalonego budżetu;
- dla lat 2021-2024 przyjęto sposób prognozowania poprzez indeksację o poszczególne wskaźniki.

Dochody majątkowe w latach 2021-2024 dotyczą dochodów:
- z tytułu realizacji projektów uwzględnionych w załączniku nr 3;
- sprzedaży majątku nieruchomości stanowiących własność Powiatu Policki ego.

W dochodach bieżących w 2021 roku przyjęto że dochody bieżące zwiększą się o planowany wskaźnik PKB, jedynie dla pozostałych dochodów bieżących wskaźnik został skorygowany o dochody w ramach projektów wieloletnich, natomiast w latach 2022-2024 przyjęto założenia, że będą one zwiększać się o planowany wskaźnik PKB. Założenia w zakresie planowania dochodów bieżących przyjęto na podstawie analizy lat poprzednich.

Prognozowany jest wzrost wydatków bieżących z tytułu wynagrodzeń o 2% rocznie, pozostałe wydatki bieżące przyjmuje się constans.

Podzielenie prognozy w powyższy sposób pozwala na realną ocenę możliwości inwestycyjno – kredytowych powiatu. Niestabilność i nieprzewidywalność cykli gospodarczych nakazuje zachowanie szczególnej ostrożności dla prognoz długookresowych. Ponadto brak stabilnego odniesienia dla długofalowej polityki finansowej samorządu oraz znaczna zmienność budżetów powiatu w ciągu ostatnich lat wymuszają określenie granicy rozwoju samorządu terytorialnego.

2. Prognoza dochodów

Prognozy dochodów dokonano przy założeniu, że w dochodach ogółem dokonano podziału na dochody majątkowe i bieżące.

W dochodach bieżących prognozowano w podziale na kategorie:
- opłaty lokalne (w tym: opłatę komunikacyjną i pozostałe opłaty),

- udział w podatkach centralnych budżetu państwa (wyszczególniając: udział w podatku dochodowym od osób fizycznych – PIT oraz udział w podatku dochodowym od osób prawnych – CIT),
- subwencje z budżetu państwa (wyszczególniając subwencje: oświatową, wyrównawczą, równoważącą),
- dotacje (wyszczególniając dotacje: na zadania zlecone i powierzone, na zadania własne),
- pozostałe dochody bieżące (wyszczególniając m.in.: dochody z kar i grzywien, wpływy z usług i inne).

W dochodach majątkowych prognozowano w podziale na kategorie:
- dochody z majątku (wyszczególniając sprzedaż majątku),
- dotacje na inwestycje (wyszczególniając dofinansowanie budżetu państwa oraz pozostałe środki na inwestycje).

Dochody o charakterze majątkowym prognozowano do terminów, które umożliwiły racjonalne przewidzenie kształtowania się wpływów z tych kategorii. Dochody ze sprzedaży majątku w 2020 roku zostały zmniejszone w związku z brakiem zainteresowania ze strony kupujących.

3. Prognoza wydatków

Podobnie jak dochody, wydatki podzielono przy prognozowaniu na kategorie wydatków bieżących i wydatków majątkowych. Wydatki bieżące dodatkowo podzielone zostały na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej, a wśród nich wyodrębniono wydatki z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń oraz pozostałych wydatków bieżących. Ponadto w dziale 757 wyodrębniono wydatki związane z obsługą zadłużenia oraz z tytułu potencjalnych spłat poręczeń i gwarancji. W dziale 750 dodatkowo wyodrębniono kategorię wydatków związanych z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego (powiatu).

Zgodnie z założeniami przyjętymi przy prognozie dochodów, dla wydatków w roku 2020 przyjęto wartości zgodnie z przyjętym budżetem. W latach 2021-2024 dokonano indeksacji o 2% rocznie wydatków bieżących z tytułu wynagrodzeń, natomiast pozostałe wydatki bieżące przyjęto constans.

Wydatki związane z obsługą zadłużenia zostały wyliczone zgodnie z harmonogramem spłaty zobowiązań już zaciągniętych.

4. Inwestycje (wydatki majątkowe)

W załączniku nr 3 do uchwały ujęto wieloletnie przedsięwzięcia m.in. o charakterze inwestycyjnym, tj.:
- Działania na rzecz zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej w obszarze funkcjonalnym Szczecina poprzez budowę ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi powiatowej Nr 3923Z Szczecin – Warnik do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 3922Z Mierzyn – Stobno,
- Przebudowa drogi powiatowej Nr 3923Z Szczecin – Warnik w m. Stobno,
- Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego,
- Dorosłość, samodzielność, rodzina,
- Poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych w Powiecie Policki,
- Termomodernizacja budynku hali sportowej młodzieżowego ośrodka wychowawczego w Trzebieży,

- Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Pływalni przy Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach poprzez wykonanie kompleksowych prac modernizacyjnych,
- Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego – ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Polickiego,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Polickim receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy,
- Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police – Szczecin przez miejscowość Przęsocin,
- Regionalne Centrum Wsparcia Osób Niesamodzielnych w Policach.

Cztery ostatnie ww. przedsięwzięcia generują różnicę pomiędzy danymi wykazanymi w załączniku nr 3 w pozycji 1.1, a danymi wykazanymi w załączniku nr 1 w pozycji 9.4 o kwotę 3 183 922,84 zł.
Różnica wynika ze sposobu klasyfikowania źródeł finansowania ww. przedsięwzięć, które zostały sklasyfikowane w danym dziale, rozdziale i paragrafie z odpowiednią czwartą cyfrą paragrafu, tj. 7, 8, 9 i 0, z tym że środki sklasyfikowane z czwartą cyfrą 0 nie są wykazywane w pozycji 9.4 załącznika 1. Dla ww. przedsięwzięć są to wielkości:

- Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego – ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Polickiego – 8 500 zł,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Polickim receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy – 680 675 zł,
- Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police – Szczecin przez miejscowość Przęsocin – 100 000 zł,
- Regionalne Centrum Wsparcia Osób Niesamodzielnych w Policach – 2 394 747,84 zł.

5. Wynik budżetu, wynik z działalności operacyjnej (bieżącej)

Wynik budżetu w prognozowanym okresie jest ściśle powiązany z przyjętymi założeniami do prognozy dochodów i wydatków. W okresie historycznym wynik kształtował się na podobnym poziomie jaki przyjęto w analizie.

Wynik z działalności operacyjnej (bieżącej) jest pozycją bardzo istotną z uwagi na brzmienie przepisu art. 242 ustawy, w myśl którego organ stanowiący nie może uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących powiększonych o nadwyżkę z lat ubiegłych i wolne środki.

6. Przychody

Po zmianach w budżecie na 2020 rok po stronie przychodów ujęto:

1) przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w wysokości 1 319 463,69 zł,
2) przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w wysokości 8 650 996,91 zł,
3) wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy w wysokości 2 025 624,54 zł.

7. Rozchody

Po stronie rozchodów w prognozowanym okresie przyjęto spłaty rat kapitałowych zaciągniętych już kredytów i pożyczek oraz wykup obligacji. Ostatnie raty kapitałowe w przedstawionym okresie zostały zaplanowane na rok 2024.

Rozchody Powiatu Polickiego z tytułu spłaty rat kredytów, pożyczek i obligacji zaciągniętych już zobowiązań wg stanu na 31.12.2019 r., które mają odzwierciedlenie w poz. 10.6 załącznika nr 1 do wieloletniej prognozy finansowej przedstawiają się następująco:

Lata	Spłaty razem	Wykup obligacji	Spłata z tytułu umowy przelewu wierzytelności
2020	1 500 000	500 000	1 000 000
2021	1 500 000	500 000	1 000 000
2022	1 000 000		1 000 000
2023	1 000 000		1 000 000
2024	500 000		500 000
Razem	**5 500 000**	**1 000 000**	**4 500 000**

8. Relacja z art. 243. ustawy

Po dokonaniu obliczeń, przyjęte w prognozie założenia zapewniają spełnienie wymogów ustawy odnośnie relacji obsługi zadłużenia. Począwszy od roku 2020 do końca okresu prognozowania sytuacja finansowa Powiatu Polickiego pozwala na spełnienie ustawowych obostrzeń dotyczących zadłużenia.

Wykaz przedsięwzięć do WPF

Załącznik nr 3
do uchwały Nr XXIV/161/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

kwoty w zł

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022	Limit 2023	Limit zobowiązań
			Od	Do						
1	Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)				106 289 656,44	33 610 593,56	35 903 627,56	20 392 334,04	2 453 799,30	92 360 354,46
1.a	- wydatki bieżące				42 829 626,59	9 663 837,39	14 720 034,87	12 357 846,31	0,00	36 741 718,57
1.b	- wydatki majątkowe				63 460 029,85	23 946 756,17	21 183 592,69	8 034 487,73	2 453 799,30	55 618 635,89
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009.r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240,z późn.zm.), z tego:				94 073 136,44	21 901 393,56	35 594 427,56	20 392 334,04	2 453 799,30	80 341 954,46
1.1.1	- wydatki bieżące				42 413 106,59	9 554 637,39	14 610 834,87	12 357 846,31	0,00	36 523 318,57
1.1.1.1	Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego - ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Polickiego -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2021	6 166 973,32	2 826 781,40	1 086 972,32	0,00	0,00	3 913 753,72
1.1.1.2	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Polickim receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2022	5 779 320,62	2 519 824,13	1 901 552,87	673 951,18	0,00	5 095 328,18
1.1.1.3	Termomodernizacja budynku hali sportowej młodzieżowego ośrodka wychowawczego w Trzebieży -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	181 413,69	37 615,40	138 336,80	5 461,49	0,00	181 413,69
1.1.1.4	Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Pływalni przy Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach poprzez wykonanie kompleksowych prac modernizacyjnych -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	201 253,51	50 399,24	146 386,45	4 467,82	0,00	201 253,51
1.1.1.5	Dorosłość, samodzielność, rodzina -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	2 856 790,00	1 051 520,00	970 140,00	748 489,00	0,00	2 770 149,00
1.1.1.6	Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	1 421 688,20	493 545,06	897 256,81	30 886,33	0,00	1 421 688,20
1.1.1.7	our vision -	MOW w Trzebieży	2019	2021	77 275,77	4 873,12	69 492,75	0,00	0,00	74 365,87
1.1.1.8	PRZESTRZEŃ WOLNOŚCI -	MOW w Trzebieży	2019	2020	70 197,27	57 977,45	0,00	0,00	0,00	57 977,45
1.1.1.9	Erasmus TV International -	ZS w Policach	2019	2021	120 948,00	60 470,00	30 239,00	0,00	0,00	90 709,00
1.1.1.10	Umwelt in unserer Verantwortung "Schwerpunkt Wasser" -	ZS w Policach	2019	2021	127 415,00	63 700,00	31 915,00	0,00	0,00	95 615,00
1.1.1.11	Lokomotywa-cja dla klientów PCPR w Policach -	PCPR W Policach	2017	2020	3 289 869,93	779 611,36	0,00	0,00	0,00	779 611,36
1.1.1.12	Regionalne Centum Wsparcia Osób Niesamodzielnych w Policach -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2022	3 584 629,84	1 370 427,15	1 426 667,00	534 428,00	0,00	3 331 522,15
1.1.1.13	Własna przestrzeń=samodzielność -	PCPR W Policach	2019	2022	259 500,00	77 300,00	78 400,00	78 400,00	0,00	234 100,00
1.1.1.14	OUR ART - OUR POWER -	MOW w Trzebieży	2020	2022	89 670,44	9 254,08	77 416,36	3 000,00	0,00	89 670,44
1.1.1.15	Usunięcie niewłaściwie składowanych odpadów w Policach przy ulicy Kamiennej -	Starostwo Powiatowe w Policach	2020	2022	18 000 861,00	76 629,00	7 645 469,51	10 278 762,49	0,00	18 000 861,00
1.1.1.16	Kształcenie zawodowe na pograniczu -	MOW w Trzebieży	2020	2021	100 000,00	15 000,00	85 000,00	0,00	0,00	100 000,00
1.1.1.17	Kształtowanie kompetencji kluczowyc na pograniczu -	ZS w Policach	2020	2021	85 300,00	59 710,00	25 590,00	0,00	0,00	85 300,00
1.1.2	- wydatki majątkowe				51 660 029,85	12 346 756,17	20 983 592,69	8 034 487,73	2 453 799,30	43 818 635,89

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022	Limit 2023	Limit zobowiązań
			Od	Do						
1.1.2.1	Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego - ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Policki ego -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2021	296 063,79	231 849,79	0,00	0,00	0,00	231 849,79
1.1.2.2	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Policki m receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2022	1 402 327,87	1 402 327,87	0,00	0,00	0,00	1 402 327,87
1.1.2.3	Termomodernizacja budynku hali sportowej młodzieżowego ośrodka wychowawczego w Trzebieży -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	3 011 342,11	434 000,00	2 511 150,89	66 191,22	0,00	3 011 342,11
1.1.2.4	Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Pływalni przy Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach poprzez wykonanie kompleksowych prac modernizacyjnych -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	5 875 000,00	656 000,00	5 151 735,74	67 264,26	0,00	5 875 000,00
1.1.2.5	Dorosłość, samodzielność, rodzina -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	219 000,00	219 000,00	0,00	0,00	0,00	219 000,00
1.1.2.6	Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	297 025,39	200 484,73	18 899,82	77 640,84	0,00	297 025,39
1.1.2.7	Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police-Szczecin przez miejscowość Przęsocin -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2022	23 329 298,19	3 955 793,23	11 800 000,00	2 500 000,00	0,00	18 255 793,23
1.1.2.8	Działania na rzecz zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej w obszarze funkcjonalnym Szczecina poprzez budowę ciągu pieszo - rowerowego wzdłuż drogi powiatowej 3923Z Szczecin - Warnik do skrzyżowania z drogą powiatową nr 3922Z Mierzyn - Stobno -	Starostwo Powiatowe w Policach	2019	2020	2 000 113,55	2 000 113,55	0,00	0,00	0,00	2 000 113,55
1.1.2.9	Regionalne Centum Wsparcia Osób Niesamodzielnych w Policach -	Starostwo Powiatowe w Policach	2018	2022	5 950 862,00	3 247 187,00	0,00	0,00	0,00	3 247 187,00
1.1.2.10	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych w Powiecie Policki m -	Starostwo Powiatowe w Policach	2021	2023	9 278 996,95	0,00	1 501 806,24	5 323 391,41	2 453 799,30	9 278 996,95
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	- wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2),z tego				12 216 520,00	11 709 200,00	309 200,00	0,00	0,00	12 018 400,00
1.3.1	- wydatki bieżące				416 520,00	109 200,00	109 200,00	0,00	0,00	218 400,00
1.3.1.1	Zlecenie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z programu kompleksowego wsparcia rodzin "Za życiem" -	SOSW dla DNR w Policach	2017	2021	416 520,00	109 200,00	109 200,00	0,00	0,00	218 400,00
1.3.2	- wydatki majątkowe				11 800 000,00	11 600 000,00	200 000,00	0,00	0,00	11 800 000,00
1.3.2.1	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3923Z Szczecin-Warnik w m. Stobno -	Starostwo Powiatowe w Policach	2020	2021	11 800 000,00	11 600 000,00	200 000,00	0,00	0,00	11 800 000,00

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepis art. 231 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) stanowi, że zmiana kwot wydatków na realizację przedsięwzięć może nastąpić w wyniku podjęcia uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, zmieniającej zakres wykonywania lub wstrzymującej wykonywanie przedsięwzięcia.

Potrzeba dokonania zmian w uchwale Nr XIV/114/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego wynika ze zmian odpowiednio:

1) w załączniku nr 1 w części dotyczącej kwot dochodów i wydatków, w związku z podjętą przez Radę Powiatu w Policach uchwałą w sprawie zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok, ponieważ zgodnie z art. 229 powołanej ustawy, wartości przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej i budżecie jednostki samorządu terytorialnego powinny być zgodne co najmniej w zakresie wyniku budżetu i związanych z nim kwot przychodów i rozchodów oraz długu jednostki samorządu terytorialnego;
2) w załączniku nr 2, w związku z odstąpieniem w roku bieżącym od zaciągnięcia kredytu zmienia się okres prognozy oraz źródła przychodów;
3) w załączniku nr 3, w związku z wnioskami odpowiednio:
   a) Naczelnika Wydziału Dróg Publicznych Starostwa Powiatowego w Policach o dokonanie zmian w projekcie pn. Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności terenów inwestycyjnych – przebudowa drogi Police-Szczecin przez miejscowość Przęsocin,
   b) Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży o dokonanie zmian w projekcie pn. Kształcenie zawodowe na pograniczu.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Zał. Nr 12 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu
z dnia 20 listopada 2020 r.

UCHWAŁA NR VII/11/2020

POWIATOWEJ SPOŁECZNEJ RADY DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POLICACH

z dnia 19 listopada 2020 r.

w sprawie zaopiniowania projektu uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania

Na podstawie art. 44b ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875) uchwala się, co następuje:

§ 1. Opiniuje się pozytywnie projekt uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuję się Przewodniczącego Powiatowej Społecznej Rady do spraw Osób Niepełnosprawnych w Policach do przedłożenia niniejszej uchwały Staroście Polickiemu i Przewodniczącemu Rady Powiatu w Policach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Powiatowej Społecznej Rady
do spraw Osób Niepełnosprawnych
w Policach

Emilia Raczkowska

Zał. Nr 13 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Nr druku: 1/XXIV/20

projekt

UCHWAŁA NR XXIV/.../2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) i art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875) uchwala się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XVII/128/2020 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania, zmienionej uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października 2020 r., załącznik otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/…/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

L.p.	Rodzaje i nazwy zadań	Kwota środków PFRON
	Zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	
1.	Przyznawanie jednorazowo środków na podjęcie przez osobę niepełnosprawną działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.	31 986,63 zł
2.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej	50 000 zł
3.	Zwrot pracodawcy miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy lub zwrot kosztów szkolenia tych pracowników w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.	0,00 zł
	Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	
4.	Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.	819 840,00 zł
5.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	100 029,00 zł
6.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.	226 714,37 zł
7.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.	134 770,00 zł
8.	Dofinansowanie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom i organizacjom pozarządowym.	45 000,00 zł
9.	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika.	662,00 zł
	Razem środki PFRON	**1 409 002,00 zł**

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Zgodnie z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Natomiast przepis art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.) stanowi, że rada powiatu w formie uchwały określa zadania, na które przeznacza środki określone w art. 48 ust. 1 pkt 1, tj. środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywane przez Prezesa Zarządu tego Funduszu m.in. samorządom powiatowym na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań, na wyodrębniony rachunek bankowy – według algorytmu.

Stosownie do obowiązujących przepisów prawa Zastępca Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pismem znak DF.WSA.106.2020.w z dnia 2 kwietnia 2020 r., przekazał „Staroście" m.in. „Informację o wysokości środków PFRON przypadających w 2020 r. na realizację zadań określonych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (…)", z której wynikało, iż kwota do wykorzystania na zadania ustawowe Powiatu Polickiego wynosi 1 409 002 zł, co oznaczało, że kwota środków przyznanych Powiatowi Policiemu w roku bieżącym jest o 163 178 zł wyższa niż w roku ubiegłym.

W związku z powyższym Rada Powiatu w Policach w dniu 24 kwietnia 2020 r. podjęła uchwałę Nr XVII/128/2020 w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania, ustalając wydatki w tym zakresie w ww. wysokości.

Z uwagi na zidentyfikowane bieżące potrzeby osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Polickiego uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października 2020 r. Rada Powiatu w Policach dokonała zmian w podziale środków finansowych na realizację przedmiotowych zadań.

Aktualnie, uwzględniając bieżącą działalność jednostek organizacyjnych Powiatu Polickiego funkcjonujących m.in. w sferze rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz m.in. w sferze rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, tj. Powiatowego Urzędu Pracy w Policach i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, w wyniku której identyfikuje się i weryfikuje potrzeby osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Polickiego, proponuje się dokonanie przesunięć środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych polegających na:

1) zmniejszeniu o kwotę 15 532,00 zł wysokości środków przeznaczonych na zadanie pn. „Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach", w wyniku czego w załączniku do uchwały Nr XVII/128/2020 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 kwietnia 2020 r., zmienionej uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października

2020 r., w wierszu oznaczonym liczbą porządkową 5 kwotę „115 561,00 zł” zastąpi się kwotą 100 029,00 zł;

2) zwiększeniu o kwotę 6 691,00 zł wysokości środków przeznaczonych na zadanie pn. „Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów”, w wyniku czego w załączniku do uchwały Nr XVII/128/2020 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 kwietnia 2020 r., zmienionej uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października 2020 r., w wierszu oznaczonym liczbą porządkową 6 kwotę „220 023,37 zł” zastąpi się kwotą 226 714,37 zł;
3) zwiększeniu o kwotę 8 841,00 zł wysokości środków przeznaczonych na zadanie pn. „Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych”, w wyniku czego w załączniku do uchwały Nr XVII/128/2020 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 kwietnia 2020 r., zmienionej uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października 2020 r., w wierszu oznaczonym liczbą porządkową 7 kwotę „125 929,00 zł” zastąpi się kwotą 134 770,00 zł.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Podjęcie przez Radę Powiatu w Policach przedmiotowej uchwały nie rodzi skutków finansowych dla budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok.

Na oryginale właściwy podpis
Członka Zarządu Powiatu w Policach
Beaty Chmielewskiej

Zał. Nr 14 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

UCHWAŁA NR XXIV/162/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) i art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875) uchwala się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XVII/128/2020 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania, zmienionej uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października 2020 r., załącznik otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/162/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

L.p.	Rodzaje i nazwy zadań	Kwota środków PFRON
	Zadania z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	
1.	Przyznawanie jednorazowo środków na podjęcie przez osobę niepełnosprawną działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.	31 986,63 zł
2.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej	50 000 zł
3.	Zwrot pracodawcy miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy lub zwrot kosztów szkolenia tych pracowników w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.	0,00 zł
	Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	
4.	Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.	819 840,00 zł
5.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	100 029,00 zł
6.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.	226 714,37 zł
7.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.	134 770,00 zł
8.	Dofinansowanie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom i organizacjom pozarządowym.	45 000,00 zł
9.	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika.	662,00 zł
	Razem środki PFRON	**1 409 002,00 zł**

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Zgodnie z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Natomiast przepis art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.) stanowi, że rada powiatu w formie uchwały określa zadania, na które przeznacza środki określone w art. 48 ust. 1 pkt 1, tj. środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywane przez Prezesa Zarządu tego Funduszu m.in. samorządom powiatowym na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań, na wyodrębniony rachunek bankowy – według algorytmu.

Stosownie do obowiązujących przepisów prawa Zastępca Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pismem znak DF.WSA.106.2020.w z dnia 2 kwietnia 2020 r., przekazał „Staroście" m.in. „Informację o wysokości środków PFRON przypadających w 2020 r. na realizację zadań określonych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (…)", z której wynikało, iż kwota do wykorzystania na zadania ustawowe Powiatu Polickiego wynosi 1 409 002 zł, co oznaczało, że kwota środków przyznanych Powiatowi Policiemu w roku bieżącym jest o 163 178 zł wyższa niż w roku ubiegłym.

W związku z powyższym Rada Powiatu w Policach w dniu 24 kwietnia 2020 r. podjęła uchwałę Nr XVII/128/2020 w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania, ustalając wydatki w tym zakresie w ww. wysokości.

Z uwagi na zidentyfikowane bieżące potrzeby osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Polickiego uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października 2020 r. Rada Powiatu w Policach dokonała zmian w podziale środków finansowych na realizację przedmiotowych zadań.

Aktualnie, uwzględniając bieżącą działalność jednostek organizacyjnych Powiatu Polickiego funkcjonujących m.in. w sferze rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz m.in. w sferze rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, tj. Powiatowego Urzędu Pracy w Policach i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, w wyniku której identyfikuje się i weryfikuje potrzeby osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Polickiego, proponuje się dokonanie przesunięć środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych polegających na:

1) zmniejszeniu o kwotę 15 532,00 zł wysokości środków przeznaczonych na zadanie pn. „Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach", w wyniku czego w załączniku do uchwały Nr XVII/128/2020 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 kwietnia 2020 r., zmienionej uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października

2020 r., w wierszu oznaczonym liczbą porządkową 5 kwotę „115 561,00 zł” zastąpi się kwotą 100 029,00 zł;

2) zwiększeniu o kwotę 6 691,00 zł wysokości środków przeznaczonych na zadanie pn. „Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów”, w wyniku czego w załączniku do uchwały Nr XVII/128/2020 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 kwietnia 2020 r., zmienionej uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października 2020 r., w wierszu oznaczonym liczbą porządkową 6 kwotę „220 023,37 zł” zastąpi się kwotą 226 714,37 zł;
3) zwiększeniu o kwotę 8 841,00 zł wysokości środków przeznaczonych na zadanie pn. „Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych”, w wyniku czego w załączniku do uchwały Nr XVII/128/2020 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 kwietnia 2020 r., zmienionej uchwałą Nr XXIII/156/2020 z dnia 23 października 2020 r., w wierszu oznaczonym liczbą porządkową 7 kwotę „125 929,00 zł” zastąpi się kwotą 134 770,00 zł.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Podjęcie przez Radę Powiatu w Policach przedmiotowej uchwały nie rodzi skutków finansowych dla budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok.

Zał. Nr 15 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Nr druku: 2/XXIV/20

projekt

UCHWAŁA NR XXIV/…/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia
„Programu opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024”

Na podstawie art. 12 pkt 11 w związku z art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 87 ust. 3 w związku z ust. 1, 2 i 4 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282, 782 i 1378) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Policach.

§ 3. Program, o którym mowa w § 1, podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zał. Nr 15 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/…/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

P O W I A T
P O L I C K I
WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIE

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO na lata 2020–2024

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/…/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

P O W I A T
P O L I C K I
WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIE

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO na lata 2020–2024

BIURO DOKUMENTACJI ZABYTKÓW W SZCZECINIE

Instytucja Kultury Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego

P O W I A T
P O L I C K I
WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIE

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO na lata 2020–2024

O p r a c o w a n i e:

Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

Szczecin 2020

SPIS TREŚCI

Wstęp ..... s. 4

I. Podstawa prawna opracowania i cele powiatowego programu opieki nad zabytkami ..... s. 7

II. Uwarunkowania prawne ochrony zabytków i opieki nad zabytkami ..... s. 9

III. Polityka w zakresie opieki i ochrony nad zabytkami w dokumentach samorządu województwa zachodniopomorskiego ..... s. 17

IV. Uwarunkowania zewnętrzne (międzynarodowe)ochrony dziedzictwa kulturowego ..... s. 27

V. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego powiatu policki ego ..... s. 31

VI. Charakterystyka zasobów – analiza stanu dziedzictwa kulturowego powiatu policki ego ..... s. 39

VII. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego powiatu policki ego – analiza szans i zagrożeń..... ... s. 67

VIII. Założenia programowe (PPOnZ) ..... s. 70

IX. Instrumentarium realizacji PPOnZ ..... s. 74

X. Zasady oceny realizacji PPOnZ ..... s. 76

XI. Źródła finansowania PPOnZ..... s. 77

XII. Załączniki (ilustracje i foto) ..... s. 82

WSTĘP

Programy opieki nad zabytkami służyć mogą rozwojowi powiatu poprzez określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystanie zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych.

Głównym celem sformułowania dokumentu jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego powiatu polickiego poprzez określenie podstawowych uwarunkowań oraz rozwiązań, które temu służą.

Bogactwo i różnorodność dziedzictwa kulturowego może w istotny sposób przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego, a tym samym do poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Podstawowym zadaniem programów opieki nad zabytkami – w tym powiatowych – jest określenie kierunków działań i zadań służących poprawie kondycji dziedzictwa kulturowego – zarówno stanu zachowania zabytków, jak i udziału zabytków w kształtowaniu rozwoju i wizerunku powiatu.

Drugą edycję Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Policki ego na lata 2020–2024, zwanego dalej „PPONZ 2020–2024" opracowano w oparciu o odpowiednie przepisy, akty prawa miejscowego przyjęte przez Radę Powiatu w Policach, krajowe, wojewódzkie i powiatowe dokumenty typu strategicznego, materiały i dokumentacje z zasobu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie oraz wiedzę i doświadczenie autorów.

Na wstępie opracowania przedstawiono informację na temat aktów prawa polskiego oraz europejskiego ustanawiających i regulujących zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków. Odrębną część poświęcono charakterystyce krajobrazu i dziedzictwa kulturowego obszaru powiatu policki ego, które są przedmiotem PPOnZ 2020–2024.

Powiatowa polityka w zakresie opieki nad zabytkami powinna być spójna ze strategiami rozwoju województwa. Z tego względu omówiono (w zarysie) strategiczne dokumenty wojewódzkie i powiatowe zwracając uwagę na założenia programowe dotyczące ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym oraz jego rewitalizacji i rewaloryzacji, służące procesom rozwojowym.

Szczególnie istotnym dokumentem w tym zakresie jest Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2017–2020 dla Województwa Zachodniopomorskiego[1].

[1] Uchwała Nr XXII/361/17 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r.

Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata na 2020–2024 opracował zespół specjalistów Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie w składzie:
dr Anna Bartczak – historyczka
mgr inż. arch. Aleksandra Hamberg-Federowicz
mgr Kamila Wójcik – historyczka sztuki
mgr Agnieszka Osiak – historyczka
mgr Maria Witek – etnografka
konsultant
mgr Waldemar Witek – rzeczoznawca Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków w dziedzinie: architektura i budownictwo, krajobraz kulturowy; specjalności: budownictwo ryglowe, ruralistyka oraz zespoły zabytkowe

Wybrana bibliografia:

Berghaus H., *Landbuch des Herzogthums Stettin, von Kamin und Hinterpommern; oder des Verwaltungsbezirks der Königlichen Regierung zu Stettin, Abth. 2. Enthaltend vom Naugarder Kreise die zweite Hälfte, die allgemeine Übersicht des Stadtkreises Stettin und Ergänzungsblätter betreffend die West-Oder-Kreise des Regierungs-Bezirks Stettin,* Anklam 1874.

Encyklopedia Polic, Police 2015.

Gebhard O., *Friederizianischen Pfälzerkolonie in Brandenburg und Pommern*, Stettin 1939.

Gemeindelexikon fűr die Provinz Pommern – 1871, 1905.

Jagodziński J., *Bunkry na ruinach. Szkice do historii KL Stutthof – Außenlager Pölitz*, Szczecin2016.

Kalita Skwirzyńska K., *Jasienica*, Szczecin 2003.

Kalita Skwirzyńska K., Opęchowski M., *Stolec, Rzędziny, Łęgi*, Szczecin 2005.

Kalita Skwirzyńska K., Opęchowski M., *Dobra i okolice*, Szczecin 2008.

Leksykon Puszczy Wkrzańskiej, red. T. Białecki, S. Krzywicki, Nowe Warpno 2010.

Lemcke H., *Die Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Pommern,*T. 2,Bd. 2, H. 5, *Der Kreis Randow*, Stettin 1901.

Łopuch W., *Nowe Warpno i okolice. Neuwarp und Umgebung*, Szczecin 2010.

Łuczak M., *Historia i zabytki Gminy Kołbaskowo. Geschichte und Denkmäler der Gemeinde Kolbitzow*, Szczecin 2010.

Pomorze Zachodnie przez wieki, red. J.M. Piskorski, Szczecin 1999.

Rogalski B., *Przemiany kulturowe na Pomorzu Zachodnim i Przednim w młodszym okresie przedrzymskim (III–I w. p.n.e.)*, Szczecin 2010.

Sitarz B., *Działania polskiej administracji lokalnej na rzecz korekty i demarkacji granicy państwowej na odcinku zachodniopomorskim w latach 1945–1950*, „Szczecińskie Studia Archiwalno-Historyczne", t. 1/2017, s. 69–100.

Sitarz B., *Społeczność grecka i macedońska w Policach po drugiej wojnie światowej*, „Szczecińskie Studia Archiwalno-Historyczne", t. 3/2019, s. 93–154.

Sitarz B., *Trudne początki. Powiat szczeciński 1945–1950*, Police 2013.

Sitarz B., *Waldsiedlung – Im Waldpark – Osiedle Greckie*, „Szczeciner" 2013, nr 3, s. 36–50.

Wustrack Ch.F., *Nachtrag zu der Kurzen historisch-geographisch-statistische Beschreibung des königlich-preussischen Herzogthums Vor- und Hinter-Pommern,* Stettin 1795.

Zamki i rezydencje na Pomorzu. Schlösser und Herrenhäuser in Pommern, red. K. Kalita Skwirzyńska, E. Kus, B. Makowska i in., Szczecin 2006.

http://www.ziegenort-pommern.de

Zasób archiwalny i ewidencje:

WUOZ Szczecin, BDZ Szczecin, NID OT/Szczecin w tym karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa, karty ewidencyjne cmentarzy, karty ewidencyjne zabytków ruchomych, opracowanie zieleni komponowanej, karty układów ruralistycznych, katalogi zabytków ludowych i inne.

I. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA I CELE POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym Dz.U. 1998 nr 91, poz. 578 tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 920 zakreśla ramy prawne funkcjonowania powiatów, jako jednostek samorządu terytorialnego II stopnia, w tym zakres ich działania, władze, mienie, finanse. W rozdziale 1 definiuje, iż powiat to lokalna wspólnota samorządowa oraz odpowiednie terytorium.

Wśród zadań powiatu w rozdziale 2 art. 4. ust.1 pkt. 7 wymienionej ustawy wskazuje się, iż ochrona zabytków i opieka nad zabytkami jest jednym z zadań publicznych o charakterze ponadgminnym. W kolejnych punktach wymieniane są także inne, powiązane z powyższym, zadania Powiatu:

- utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- promocja powiatu;
- współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

W dalszej części powyższego artykułu znajduje się zapis, iż zadania Powiatu mogą określać także inne ustawy (ust. 3).

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. 2020, poz. 282 i 782, zwanej dalej „u.o.o.z.") nałożyła taki szczególny obowiązek. Jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli zobowiązane zostały do sporządzania programów opieki nad zabytkami dla swoich obszarów. Artykuł 87 ust.1 powyższej ustawy stanowi:
„Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami".

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami reguluje szczegółowe kwestie związane z opracowaniem, wdrażaniem i realizacją PPOnZ.

PPOnZ jako akt prawa miejscowego

Ustawa „u.o.o.z". określa tryb procedowania programów opieki nad zabytkami oraz wpisywania w system prawa miejscowego. Wskazuje, iż dla powiatowych programów opieki nad zabytkami konieczne jest uzyskanie opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, przyjęcie przez rady powiatów poprzez uchwałę oraz publikacja w dzienniku urzędowym (art. 87 ust. 3 i 4).
Ustawa nakłada też obowiązek sporządzania, co dwa, lata sprawozdania z realizacji programu i przedstawiania go radzie powiatu (art. 87 ust. 5).
Dla opiniowania Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego organem właściwym jest Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie.

Przedmiot PPOnZ

Aby umożliwić sporządzenie programów opieki nad zabytkami przez jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, wprowadzony został także obowiązek prowadzenia ewidencji zabytków. W artykule 21 „u.o.o.z." znajduje się zapis:
„*Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy*".

Ustawa wyróżnia ewidencję wojewódzką i gminną. Zgodnie z zapisem art. 22 ust. 4 przywołanej ustawy „u.o.o.z." ewidencja zabytków na szczeblu gminnym powinna być prowadzona przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, czyli organ samorządu terytorialnego I stopnia.
Wojewódzką ewidencję zabytków, w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa, prowadzi wojewódzki konserwator zabytków, jako organ ochrony zabytków wykonujący zadania i kompetencje wojewody. Ewidencję zabytków ruchomych także prowadzi wojewódzki konserwator zabytków.
Powiaty nie zostały zobowiązane do prowadzenia własnych ewidencji.
W programie opieki nad zabytkami muszą opierać się na ewidencji wojewódzkiej oraz ewidencji gmin wchodzących w skład powiatu.

Cele PPOnZ

Cele programów opieki nad zabytkami, w tym powiatowych programów opieki nad zabytkami, określa art. 87 w ust. 2 przywołanej „u.o.o.z".:
Programy (…) mają na celu, w szczególności:

1) *włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;*
2) *uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;*
3) *zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;*
4) *wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;*
5) *podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;*
6) *określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;*
7) *podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.*

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI

1. KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zabytki, jako element dziedzictwa narodowego, objęte są ochroną prawną w podstawowym źródle prawa w Polsce, Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

„Rzeczpospolita strzeże dziedzictwa narodowego, a Państwo stwarza warunki równego dostępu i upowszechniania kultury oraz wolności w korzystaniu z dóbr kultury" (*art. 5, art. 6 ust. 1 i art. 73, Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.*).

Pojęcie „dziedzictwa narodowego" jest szerokie, może obejmować różne wytwory kultury człowieka: sztukę, architekturę, literaturę czy technikę, ale zawiera przede wszystkim zabytki.

2. USTAWA O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI

Podstawowym aktem prawa regulującym ochronę i opiekę nad zabytkami jest ustawa z 23 lipca 2003 r. – o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2020, poz. 282 i 782, zwanej dalej u.o.o.z.), w której określono m.in. przedmiot, formy i zasady ochrony zabytków i opieki nad nimi.

Wśród aktów wykonawczych istotnych dla programów opieki nad zabytkami jest Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2011 nr 113, poz. 661).

Wybrane akty wykonawcze i rozporządzenia związane z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- Uchwała nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022".
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. 2018, poz. 1609).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie dotacji na badania archeologiczne (Dz.U. 2014, poz. 110).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz.U. 2017, poz. 1674).

- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2019, poz. 1886).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczonego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz.U. 2004 nr 30, poz. 259).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz.U. 2004 nr 71, poz. 650).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie nagród za znalezienie zabytków lub materiałów archiwalnych (Dz.U. 2015, poz. 979).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2019, poz. 1470).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz.U. 2011 nr 89, poz. 510).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 12 maja 2004 r. w sprawie odznaki „Za opieką nad zabytkami" (Dz.U. 2004 nr 124, poz. 1304, z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Kultury z 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2004 nr 212, poz. 2153).

Przedmiot ochrony programu opieki nad zabytkami

Definicję zabytków, istotnych dla programu opieki nad zabytkami, w ujęciu ustawowym zawiera art. 3 „u.o.o.z.":

zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;

zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa powyżej;

zabytek ruchomy – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa powyżej;

zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny – przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki

i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;
historyczny zespół budowlany – powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;
krajobraz kulturowy – przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;
otoczenie zabytku – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Zabytki nieruchome, będące podstawowym przedmiotem programu opieki nad zabytkami, w art. 6 ust.1 scharakteryzowane zostały poprzez grupy funkcjonalne, jako:
a) krajobrazy kulturowe,
b) układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane,
c) dzieła architektury i budownictwa,
d) dzieła budownictwa obronnego,
e) obiekty techniki, a zwłaszcza kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe,
f) cmentarze,
g) parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni,
h) miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytki ruchome zdefiniowane są jako będące, w szczególności:
a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. (Dz.U. 2018, poz. 574 i 1669),
f) instrumentami muzycznymi,
g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi, przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytkami archeologicznymi są w szczególności:
a) pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa,
b) cmentarzyska,
c) kurhany,
d) relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ochronie mogą podlegać także zabytki niematerialne – nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej (art. 6, ust. 2 ustawy).

Formy i sposób ochrony zabytków

Dla programów opieki nad zabytkami wyjściowe są zabytki objęte obwiązującymi formami ochrony zabytków, określonymi w art. 7 „u.o.o.z." Są to:
1) wpis do rejestru zabytków;
2) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
3) uznanie za pomnik historii;
4) utworzenie parku kulturowego;
5) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Wpis do rejestru zabytków należy do kompetencji wojewódzkiego konserwatora zabytków (decyzje o wpisie podejmowana są z urzędu lub na wniosek posiadacza zabytku położonego na terenie danego województwa).
Listę Skarbów Dziedzictwa prowadzi minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Na Listę Skarbów Dziedzictwa wpisuje się zabytek ruchomy o szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego, na podstawie decyzji wydanej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, z urzędu albo na wniosek właściciela zabytku ruchomego.
Pomnik Historii ustanawia w drodze rozporządzenia Prezydent RP, na wniosek ministra właściwego ds. kultury. Pomnikiem historii można uznać zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, po uzyskaniu opinii Rady Ochrony Zabytków (art. 15 ustawy ust.1). Zgodnie z ust. 4 istnieje możliwość przedstawienia Komitetowi Dziedzictwa Światowego wniosku o wpis pomnika historii na „Listę dziedzictwa światowego" w celu objęcia tego pomnika ochroną na podstawie Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, przyjętej w Paryżu w dniu 16 listopada 1972 r.
Utworzenie **parku kulturowego** oraz sporządzanie **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** z odpowiednimi zapisami dotyczącym ochrony dziedzictwa kulturowego (obowiązek wynikający z ustawy z dnia 27

marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2018, poz. 1945, z późn. zm.) leży w kompetencjach samorządu gminy.

Ochrona i opieka nad zabytkami jako ustawowy obowiązek

Dla poprawnego określenia zadań programu opieki nad zabytkami istotne jest poprawne zdefiniowanie pojęć „ochrona zabytków" i „opieka nad zabytkiem". Definicje prawne zawarte są w zapisach ustawy „u.o.o.z".
Ograny administracji publicznej zobowiązane są do ochrony zabytków (art. 4), realizowanej w szczególności, poprzez:

1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem, zgodnie z zapisami ustawy (art. 5 „u.o.o.z.") jest sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza. Opieka nad zabytkiem (będąca istotą programów opieki nad zabytkami realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego) zdefiniowana jest w szczególności jako zapewnienie warunków do:

1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii i kultury.

Zgodnie z u.o.o.z. zabytki podlegają ochronie i opiece bez względu na stan zachowania (art.6).

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w innych dokumentach, planach i strategiach

Ustawa „U.o.o.z." precyzuje w art. 18 ust. 1., iż ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy:

- ❖ sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,

- strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw,
- planowaniu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej,
- analizie i studium z zakresu zagospodarowania przestrzennego **powiatu**, strategii rozwoju gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy,
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizacje inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami musi być zawarta w dokumentach strategicznych i planistycznych województwa, powiatu, gminy (art. 18 ust.2), m.in. poprzez :

- uwzględnienie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- określenie rozwiązań niezbędnych do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków,
- zapewnienie ochrony zabytków przy realizacji inwestycji,
- ustalenie rozwiązań mających na celu przywracanie zabytków do jak najlepszego stanu,
- ustalenie przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenu uwzględniającego opiekę nad zabytkami.

Szczegółowe zasady ochrony poszczególnych zabytków i obszarów zapisywane są, zgodnie z art. 19.1. i 1a w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (m.p.z.p.), a także w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy.

Ewidencja zabytków

Ewidencja zabytków jest podstawą sporządzania programów opieki przez gminy, powiatu, województwa. Opracowanie wszelkiego rodzaju koncepcji, wytycznych, projektów rewaloryzacji czy też planów adaptacji i przekształceń obiektów zabytkowych, studiów zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymagają wiedzy o zasobie zabytkowym, stąd powinny opierać się na aktualnych ewidencjach.

Inne istotne uregulowania prawne dotyczące zabytków:

- ✓ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2020, poz. 293 z późn. zm.) z aktami wykonawczymi.
- ✓ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1186 z późn. zm.).
- ✓ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1396 ze zm.) z aktami wykonawczymi.
- ✓ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2020, poz. 55 z późn. zm.), uwzględnia się w niej ochronę krajobrazów (zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu), a wśród walorów chronionych wymienia się wartości kulturowe. Jedną z form ochrony wg tej ustawy są parki krajobrazowe – obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, ale także walory historyczne i kulturowe.
- ✓ Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. 2019. poz. 1473, Dz.U. 2020, poz. 284).
- ✓ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2020, poz. 65 z zm.).
- ✓ Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. 2020, poz. 194).
- ✓ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz.U. 2020, poz. 1057).
- ✓ Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2020, poz. 283 z późn. zm.). Na mocy w/w ustawy ochrona „*obszarów o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne, zabytków i krajobrazu kulturowego, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków*" otrzymuje dodatkowe umocowanie prawne.
- ✓ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, tzw. ustawa krajobrazowa (Dz.U.2015, poz. 774 z późn. zm.). Ustawa nakłada na władze samorządowe województwa obowiązki w zakresie krajobrazu kulturowego i sporządzenia audytu krajobrazowego.

Znak Błękitnej Tarczy (znany także jako „Blue Shield")

Znak został stworzony do oznakowania obiektów kultury, aby zapewnić im ochronę przed atakiem w razie konfliktu zbrojnego. Jest kulturowym odpowiednikiem Czerwonego Krzyża. Symbol ten, zaprojektowany przez Polaka prof. Jana Zachwatowicza, został określony w Konwencji haskiej z 1954 r. (Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisana w Hadze dnia 14 maja 1954 r.).

Zgodnie z art. 12 „u.o.o.z." Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie. Wzór znaku opartego na Błękitnej Tarczy, jego wymiar i miejsce umieszczenia na zabytku

nieruchomym określa rozporządzenie Ministra Kultury z 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz.U.2004, nr 30, poz. 259). Umieszczanie znaku na zabytku jest elementem promocji dziedzictwa narodowego, ma przyczynić się także do podniesienia świadomości u mieszkańców i turystów o wartości danego zabytku. Zwolenie na umieszczenie znaku na zabytku wydaje wojewódzki konserwator zabytków.

Zadania i uprawnienia powiatu

Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym. Funkcje powiatu mają charakter uzupełniający w stosunku do gminy. Jednym z obszarów zadań powiatu jest nadzór budowlany i zagospodarowanie przestrzenne.

Na mocy ustawy o ochronie zabytków (rozdział 10 Społeczni opiekunowie zabytków) Starosta posiada kompetencje do ustanawiana, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, społecznych opiekunów zabytków. Ich rolą określoną w ustawie jest podejmowanie działań związanych z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie oraz upowszechnianie wiedzy o zabytkach. Zadania społecznego opiekuna zabytków może wykonywać również osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej.

Organ powiatu ma prawo składać wniosek do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o przyznanie osobom zasłużonym w sprawowaniu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami odznaki „Za opiekę nad zabytkami".

Inne powiązane strategie krajowe obowiązujące do 2020 r.

- Strategia Rozwoju Kraju 2020 (Uchwała RM z 25.09.2012 r.)
- Krajowa Polityka Miejska (Uchwała RM z 20.10.2015 r.)
- Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004–2013 z Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2020 (przyjęta przez RM W 2005 r.)

Dokumenty są systematycznie aktualizowane.

III. POLITYKA W ZAKRESIE OPIEKI I OCHRONY NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

❖ **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, zwana dalej „SRWZ 2020"**
(przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą Nr XXVI/303/05 z dnia 19 grudnia 2005 r.)

W **„SRWZ 2020"**, w diagnozie stanu województwa przedstawiono charakterystykę krajobrazu kulturowego ze wskazaniem najcenniejszych zespołów zabytków oraz identyfikację kluczowych problemów, do których zaliczono:

- zły stan zabytków,
- zbyt małe nakłady na rewitalizację i renowację zasobów środowiska kulturowego,
- słabo rozwinięte produkty turystyczne związane z wykorzystaniem zasobów środowiska kulturowego,
- problemy rozwojowe na obszarach założeń staromiejskich,
- brak środków i mechanizmów wsparcia rewitalizacji starej zabudowy mieszkaniowej, zabudowy poprzemysłowej i powojskowej.

Charakteryzując w **„SRWZ 2020"** stan i możliwości rozwoju turystyki stwierdzono duże potencjalne możliwości turystyki, której sprzyjają m.in. zabytki architektury i obiekty świadczące o bogatym dziedzictwie kulturowym regionu.
Jednak w analizie SWOT zwrócono uwagę na niski poziom mechanizmów wsparcia rozwoju kultury i dziedzictwa kulturowego, małe wydatki jednostek samorządu terytorialnego na ochronę dziedzictwa kulturowego, słabo rozwinięte produkty turystyczne związane z wykorzystaniem zasobów środowiska naturalnego i kulturowego.

Wśród sześciu zdefiniowanych w SRWZ celów strategicznych problematyka ochrony zabytków i opieki nad zabytkami została wskazana w:

- ✓ celu nr 1
  Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania (w zadaniu – Rozwój i promocja produktów turystycznych).
- ✓ celu nr 3
  Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu (w zadaniu – Rozwój małych miast, rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich).
- ✓ celu nr 4
  Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka rolna (w zadaniu nr 4 – Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych).
- ✓ celu nr 6

Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu (w działaniu – Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej i Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy)[2].

W dokumencie uzupełniającym **„SRWZ 2020"** p.t. **„Priorytety Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego"** wysoko oceniono rozwój kulturalny i znaczenie sztuki w kondycji społeczności lokalnej oraz znaczenie dziedzictwa historycznego w budowie tożsamości społecznej. Także w priorytecie dotyczącym kształtowania i utrzymania ładu przestrzennego wspomniano o zachowaniu wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego. Problematyka została rozwinięta w celach operacyjnych:

- ✓ Przeciwdziałanie degradacji przestrzeni przez nieskoordynowaną działalność inwestycyjną.
- ✓ Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego (priorytet 3).
- ✓ Dbałość o utrzymanie historycznego kształtu wartościowych zespołów urbanistycznych i architektonicznych (priorytet 5)[3].

Podobnie w celu operacyjnym *Racjonalizacja wykorzystania przestrzeni zagospodarowanej i przekształcanej* jako pierwszy znalazł się priorytet: Rewaloryzacja i rewitalizacja centrów miejskich. W celu operacyjnym *Integracja społeczności regionu* jako priorytet nr 2 zapisano „Badanie i dokumentowanie historii oraz teraźniejszości regionu"[4].

Projekt Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 przyjęty przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą nr 1555/18 w dniu 28 sierpnia 2018 roku uwzględnił uwagi sformułowane w trakcie oceny *ex ante*, a także konsultacji Strategii z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji – dokument zyskał pozytywną opinię Komisji.

- ❖ **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodnio-pomorskiego, zwany dalej „PZPWZ 2010"**
  (przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego nr XLV/530/2010 z dn. 29.10.2010 r. Przystąpienie do zmiany planu nastąpiło Uchwałą nr 555/18 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dn. 09.04.2018 r. przyjmującą projekt zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko oraz uruchomienia procedury opiniowania i uzgadniania projektu.).

Jest to opracowanie o charakterze regionalnym, które stanowi integralny element szeroko pojętego planowania strategicznego w zakresie przestrzennej

[2] Porównaj *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*, s. 86.
[3] *Priorytety Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego*, s. 39-41.
[4] Tamże, s. 52.

koordynacji działań; formułuje cele gospodarowania przestrzenią województwa i zasady jej kształtowania oraz określa kierunki polityki przestrzennej w długiej perspektywie.
Strategicznym celem zagospodarowania przestrzennego województwa jest zrównoważony rozwój służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową; spójności wewnętrznej województwa; zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu w Unii Europejskiej.

Przez właściwe wykorzystanie przestrzeni należy rozumieć m.in.:
- ochronę i zachowanie jej niezbywalnych wartości jakimi są bioróżnorodność, walory przyrodnicze, krajobrazowe i **dziedzictwo kulturowe,**
- harmonizację działań wpływających lub mogących mieć wpływ na przekształcenia przestrzeni (w tym eliminacja konfliktów i zagrożeń)**.**

Ustalenia **„PZPWZ 2010"** nie stanowią prawa miejscowego i tym samym nie naruszają autonomii gmin w zakresie gospodarki przestrzennej, umożliwiają jednak ubieganie się o środki finansowe regionalne, krajowe i unijne na realizację zadania celu publicznego.

Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z terenu województwa zachodniopomorskiego, z uwzględnieniem konieczności uzgodnień z ZWKZ, leży w kompetencjach gmin.
Powiaty nie posiadają kompetencji w zakresie uchwalania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego jednakże uczestniczą w procesie planowania przestrzennego poprzez tworzenie analiz i studiów w granicach właściwości rzeczowej powiatu oraz konsultowania aktów planistycznych tworzonych przez inne organy administracji samorządowej oraz konsultowania wydawanych decyzji administracyjnych z zakresu planowania przestrzennego. Tworzone analizy i studia nie sa aktami obligatoryjnie sporządzanymi przez powiat; jedynie w ramach potrzeb wspólnoty samorządowej; maja charakter informacyjny.
We wszystkich planach dotyczących obszarów wpisanych do rejestru zabytków – np. układów staromiejskich, zabytkowych zespołów folwarcznych, pałacowych, parkowych – znajdują się zapisy ustalające warunki ochrony zabytków. Dla innych obszarów chronionych, na których znajdują się np. obiekty z wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków, także wprowadzane są indywidualne zapisy. Plany i ich aktualizacje tworzone są zgodnie z potrzebami poszczególnych samorządów lub inwestorów.

Jednym z ważniejszych elementów planu jest część poświęcona stanowi zachowania dziedzictwa kulturowego opracowana przez Biuro Dokumentacji

Zabytków w Szczecinie[5], pn. „Aktualizacja Studium i stanu zachowania oraz kształtowania krajobrazu kulturowego województwa zachodniopomorskiego." do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego". Opracowanie to wskazało **Parki Kulturowe (PK) i Obszary Kulturowo-Krajobrazowe (OKK).**

W „PZPWZ 2010" wskazano kategorię obszarów kulturowo-krajobrazowych **(OKK)** z zaleceniem uwzględniania ich w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego[6]. Na obszarze woj. zachodniopomorskiego wyodrębniono 30 OKK.

OKK 08 „Dolina Dolnej Odry"

„Obszar w granicach geograficznej Doliny Dolnej Odry przyległy do rzeki Odry od wysokości Ognicy (gm. Widuchowa) do ujścia Odry do Zalewu w granicach gmin Widuchowa, Gryfino i **Kołbaskowo (pow. policki)** wraz z jez. Dąbie i osiedlami szczecińskimi położonymi w zasięgu rzeki".

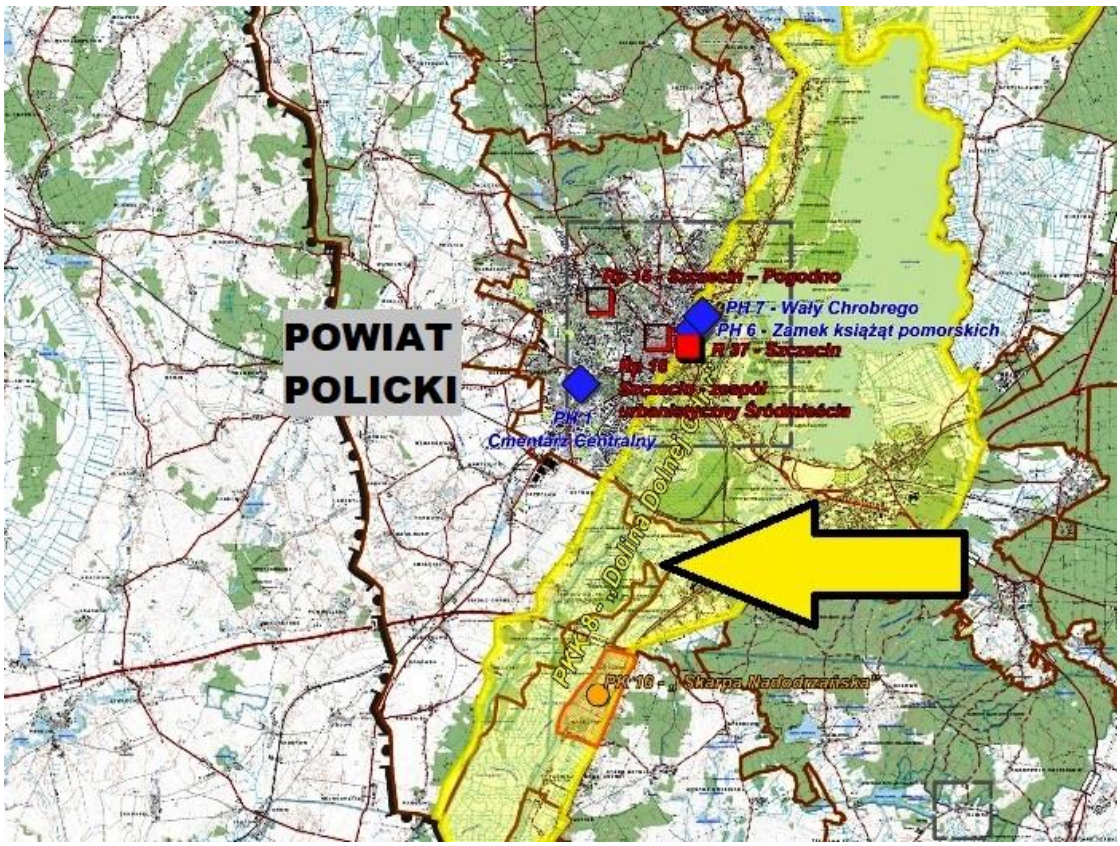

[5] Biuro Dokumentacji Zabytków to instytucja kultury samorządu województwa zachodniopomorskiego, wyspecjalizowana w ochronie i dokumentacji dziedzictwa kulturowego; wspomniane opracowanie powstało w 2010 r.

[6] *Plan zagospodarowania…, dz. cyt.,* s. 209-210.

OKK 25 „Trzebież"

Obszar w północnej części **gm. Police (pow. policki)** położony nad Zalewem Szczecińskim, od zachodu ograniczony lasami Puszczy Wkrzańskiej, obejmujący miejscowości Trzebież, Niekłończyca, Uniemyśl.

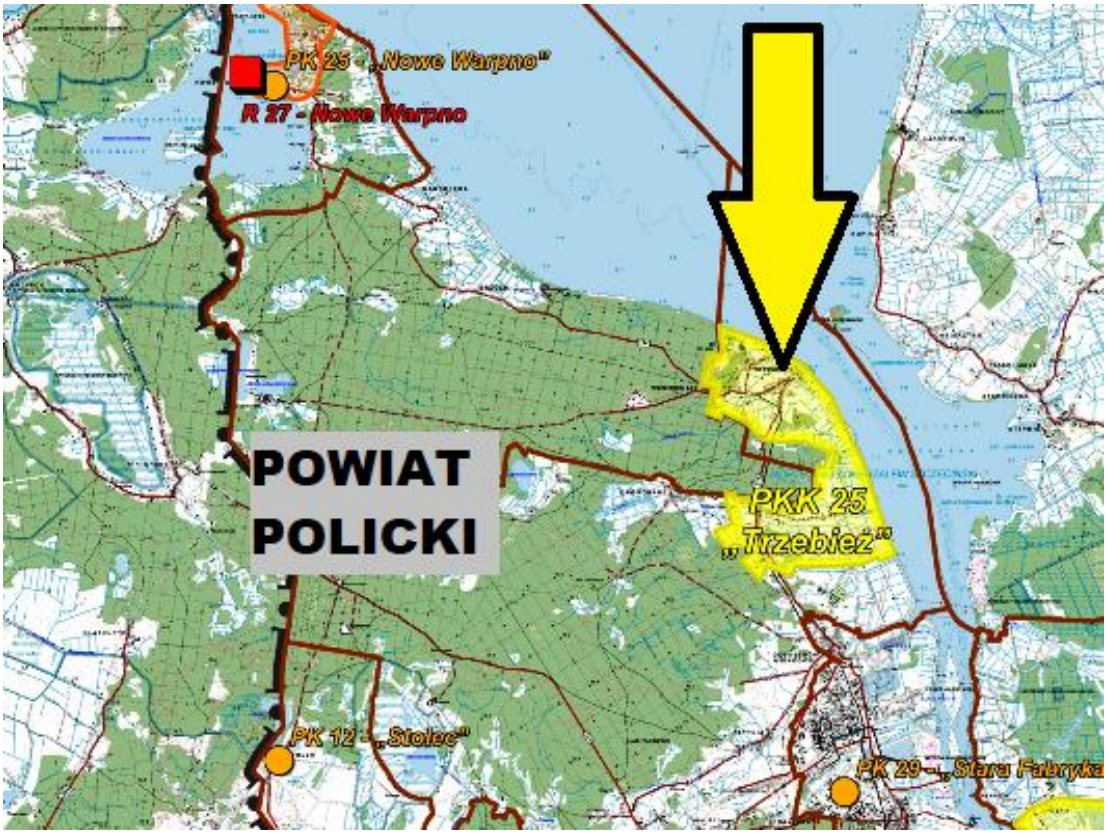

- **Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2017–2020, zwany dalej „WPOnZ 2017–2020"**
  (przyjęty uchwałą Nr XXII/361/17 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 kwietnia 2017 roku[7])

Główne cele programów opieki nad zabytkami określone w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku to:

- włączenie problematyki ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i poprawa stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie zabytków i walorów krajobrazu kulturowego;
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie zwiększania finansowania opieki nad zabytkami;

[7] Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin, 10 maja 2017 r., poz. 2184.

- dobra współpraca z właścicielami zabytków;
- tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

„WPOnZ 2017–2020" zakłada, że Samorząd Województwa sprawując opiekę nad zabytkami będącymi jego własnością lub przez niego administrowanymi, poprzez swoje działania przyczynia się do ochrony zabytków leżących w granicach województwa zachodniopomorskiego. Posiadając ku temu instrumenty (finansowe i organizacyjne) inicjuje, wspiera i koordynuje działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego województwa, a tym samym także powiatu polickiego, wobec właścicieli zabytków może pełnić także funkcję wspomagającą, doradczą, opiniodawczą.

Samorząd Województwa może tworzyć warunki w zakresie bieżących możliwości finansowych i organizacyjnych stymulowania i wspierania wybranych działań, uznanych za istotne dla zachowania dziedzictwa kulturowego i tym samym dla realizacji zadań Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Zachodniopomorskiego.

Samorząd Województwa określa politykę zagospodarowania przestrzennego województwa (m.in. poprzez Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego) i strategię rozwoju województwa w poszczególnych dziedzinach (m.in. poprzez Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, Regionalny Program Operacyjny), w tym w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, zdefiniowaną w Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami.

W osiągnięciu celów „WPOnZ 2017–2020" fundamentalną kwestią jest wypracowanie programu finansowania długofalowych działań, ukierunkowanych na osiągnięcie określonego celu, np. poprawa materialnego stanu zachowania zasobów dziedzictwa kulturowego, m.in. poprzez ustalenie pierwszeństwa w przyznawaniu środków na rzecz określonej grupy zabytków, na określony okres, czy poprzez uwzględnienie w priorytetach Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Zachodniopomorskiego.

Samorząd Województwa nie ma kompetencji do stanowienia ochrony zabytków, a jedynie do opieki nad zabytkami. Jego kompetencje i działania mają charakter wspierający zarówno ochronę (poprzez plan zagospodarowania przestrzennego województwa), jak i opiekę (poprzez uchwalanie Regionalnego Programu Operacyjnego, przy pomocy którego otwierają się przed właścicielami zabytków możliwości uzyskania środków finansowych).

Cele „WPOnZ 2017–2020" to:

I. Utrzymanie zabytków budujących krajobraz kulturowy województwa zachodniopomorskiego.
II. Funkcjonowanie zabytków w procesie aktywizacji ekonomicznej i społecznej województwa.

III. Kształtowanie świadomości regionalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i potrzebę jego zachowania dla przyszłych pokoleń.

Dla wyznaczonych celów perspektywicznych określono cele operacyjne. Do poszczególnych celów operacyjnych przyporządkowano określone zadania szczegółowe.

W celu perspektywicznym I. „Utrzymanie zabytków budujących krajobraz kulturowy województwa zachodniopomorskiego" wskazano na konieczność uzupełnienia strategii o randze wojewódzkiej o cele i działania ukierunkowane na ochronę dziedzictwa kulturowego (analogicznie do ochrony dziedzictwa przyrodniczego) oraz uwzględnienia zapisów zawartych w „WPOnZ 2017–2020". Odnosi się to do m.in. do Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku; Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodnio-pomorskiego; Aktualizacji Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Zachodniopomorskiego; dokumentach planistycznych dotyczących gospodarki przestrzennej oraz wspierania i monitorowanie procesu opracowywania i wdrażania powiatowych i gminnych programów opieki nad zabytkami i gminnych ewidencji zabytków.

Cel operacyjny: „Integracja ochrony dziedzictwa, krajobrazu kulturowego i ochrony przyrody" – realizowany jest m.in. przez opracowanie Audytu Krajobrazowego Województwa Zachodniopomorskiego, budowę systemu ochrony krajobrazu kulturowego w formie parków kulturowych i obszarów kulturowo-krajobrazowych", tworzenie systemu opieki nad zabytkową zielenią. Wśród działań zapisano „*współdziałanie z lokalnymi samorządami w zakresie przygotowania i dofinansowywania opracowań studialnych i projektowych stanowiących podstawę merytoryczną do utworzenia parków kulturowych*".

Cel operacyjny: „Poprawa materialnego stanu zasobu dziedzictwa kulturowego" wskazuje m.in. na następujące zadania:

- opieka nad budownictwem kamiennym, ryglowym, ceglanym, w tym wiejskim sakralnym;
- zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą;
- promocja prawidłowej konserwacji i rewaloryzacji zabytków zgodnie z zasadami konserwatorskimi;
- wspieranie właścicieli i użytkowników zabytków w prowadzeniu prawidłowej opieki nad zabytkami.

Cel operacyjny: „Decentralizacja zadań ochrony i opieki nad zabytkami" to m.in. wspieranie działań na rzecz budowy samorządowego systemu służb ochrony zabytków – gminnego i powiatowego (w tym poprzez organizacje szkoleń dla urzędników samorządowych, udostępnianie baz danych, etc.).

Cel perspektywiczny II „Funkcjonowanie zabytków w procesie aktywizacji ekonomicznej i społecznej województwa" zawiera cztery cele operacyjne,

z czego dwa dotyczą form finasowania zadań związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami – z budżetu województwa i z funduszy strukturalnych i zewnętrznych będących w dyspozycji Województwa.

Cel operacyjny: „zwiększanie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości" wskazuje na następujące zadania:

- rozbudowa wojewódzkiego samorządowego systemu informacji o zabytkach województwa zachodniopomorskiego dostępnych turystycznie;
- rozwój tematycznych szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, wodnych, samochodowych, kolejowych, konnych) promujących dziedzictwo kulturowe regionu (w oparciu o wydarzenia historyczne, zespoły zabytków);
- zagospodarowanie na cele turystyczne obiektów zabytkowych;
- budowa i promocja produktów turystycznych i kulinarnych w oparciu o zasób dziedzictwa kulturowego (w tym niematerialnego).

Cel perspektywiczny III „Kształtowanie świadomości regionalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i potrzebę jego zachowania dla przyszłych pokoleń" zawiera dwa cele operacyjne: edukacja regionalna i promocja walorów kulturowych regionu.

W *edukacji regionalnej* wśród zadań zapisano m.in.:

- organizację Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa[8] na terenie województwa;
- popularyzację wiedzy o historii i zabytkach województwa, w tym o dynastii Gryfitów oraz ochrony i opieki nad zabytkami;
- włączenie problematyki dziedzictwa kulturowego do programów edukacyjnych;
- tworzenie oferty edukacyjnej kierowanej do właścicieli i użytkowników zabytków w zakresie opieki i pozyskiwania funduszy na remonty i adaptacje zabytków;
- promowanie tradycyjnych form i cech regionalnej architektury i budownictwa oraz dawnych rzemiosł i technik budowlanych, ginących zawodów, dziedzictwa niematerialnego.

W *promocji walorów kulturowych regionu* wskazano na:

- popularyzację i upowszechnianie wiedzy nt. historii Pomorza Zachodniego i znaczenia dynastii Gryfitów;
- wspieranie działalności wydawniczej, wystawienniczej, multimedialnej promującej walory kulturowe regionu – materialne i niematerialne.

[8] Od 2016 r. (odbywają się od sierpnia do października) z elementami Europejskich Dni Dziedzictwa (drugi i trzeci weekend września), www.bdz.szczecin.pl

Przybliżony w skrócie WPOnZ 2017–2020 odnosi się także do obszaru powiatu polickiego, uwzględniając jego bogate dziedzictwo kulturowe (archeologiczne, materialne i niematerialne).

❖ **POLITYKA KULTURALNA WOJEWÓDTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO**
(Uchwała Nr 1394/16 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2016 r.)

Dokument dotyczy **polityki samorządu województwa w zakresie kultury** i jest oparty na przekonaniu, że dziedzina ta stanowi ważny element łączący i scalający wspólnotę mieszkańców Pomorza Zachodniego, a także jest kluczowym obszarem wpływającym na rozwój i atrakcyjność regionu, a wszystkie nakłady na kulturę i dziedzictwo narodowe należy traktować jako długofalową inwestycję decydującą o popularności biznesowej i turystycznej Pomorza Zachodniego.

Strategicznym priorytetem polityki kulturalnej Województwa Zachodniopomorskiego jest stały rozwój intelektualny i cywilizacyjny społeczności Pomorza Zachodniego oraz systematyczny wzrost potencjału kulturalnego regionu.
Działania samorządu województwa w zakresie polityki kulturalnej określone w dokumencie ukierunkowane są m. in. na:

- wzmocnienie pozycji Pomorza Zachodniego, jako istotnego regionu na mapie kulturalnej Polski,
- wykorzystanie unikalnego położenia geograficznego i kulturowego regionu, wykraczającego poza granice województwa (Euroregion Pomerania, region bałtycki),
- zachowanie i rozwijanie unikalnego środowiska kulturowego wyznaczenie kierunków rozwoju sektora kultury w regionie,
- kreowanie/inicjowanie działań wychowujących przyszłych odbiorców oferty kulturalnej,
- pobudzanie i rozwijanie aktywnego udziału w kulturze.

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego widzi potrzebę wspierania rozwoju kultury w regionie, mając świadomość roli, jaką kultura odgrywa w budowaniu więzi społecznych, pobudzaniu tożsamości regionalnej, jednocześnie jako czynnika wpływającego na wzrost atrakcyjności miast i regionów dla mieszkańców, turystów i inwestorów.
Narzędzia wsparcia określone w „Polityce (…)", to:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014–2020 – rozumiany jako instrument finansowej interwencji w celu zapewnienia środków na modernizację obiektów kultury.
- Kontrakt Terytorialny Województwa Zachodniopomorskiego – umowa zawarta pomiędzy Rządem a Samorządem Województwa, w której wskazano do realizacji przedsięwzięcia priorytetowe mające istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz Pomorza Zachodniego, wraz ze sposobem ich finansowania, koordynacji i realizacji.
- Budżet samorządu województwa.

- Wojewódzki Program Ochrony Zabytków, określający najważniejsze zadania i obszary wsparcia w zakresie ochrony zabytków.
- Instytucje Kultury, jako ważny element w kształtowaniu polityki kulturalnej województwa oraz prowadzenia działalności w różnych dziedzinach sztuki, których oddziaływanie na region ze względu na sieć powiązań jest niezwykle istotne dla realizacji polityki województwa w zakresie kultury.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.
- Programy Operacyjne Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
- Interreg VA, Programy Narodowego Centrum Kultury, Projekty w ramach programu UE – Creative Desk Polska, Programy Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej.

❖ POLITYKA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W SEKTORZE TURYSTYKI

(przyjęty Uchwałą Nr 786/16 Zarządu Województwa Zachodnio-pomorskiego z dnia 17 maja 2016 r.)

„Turystyka jest istotnym przedmiotem działalności samorządu województwa, a zarazem coraz bardziej liczącym się aspektem potencjału gospodarczego regionu. Z tego względu szczególne znaczenie ma zdefiniowanie podejścia jej rozwoju, określenia jego strategicznych współrzędnych, wypracowanie relacji pomiędzy rozwojem infrastruktury i za-pewnieniem wysokiej jakości usług, a wdrożeniem rozwiązań pozwalających na budowę nowoczesnej gospodarki turystycznej. Takie wielowątkowe podejście możliwe jest do zastosowania w ramach formułowania polityki sektorowej w dziedzinie turystyki, jako elementu wdrażanego Zachodniopomorskiego Modelu Programowania Rozwoju wraz z przewidywaną aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego”[9].

[9] http://bip.rbip.wzp.pl/artykul/uchwala-nr-78616-zarzadu-wojewodztwa-zachodniopomorskiego-z-dnia-17-maja-2016-r

IV. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE (MIĘDZYNARODOWE) OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Najistotniejsze dla dziedzictwa kulturowego ustalenia międzynarodowe, przyjęte przez Polskę to:

- **Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 16 listopada 1972 r. przyjęta na sesji w Paryżu**
  (Dz.U. 1976 nr 32, poz. 190, załącznik)

Konwencja zobowiązuje do: ustanowienia „*skutecznego systemu ochrony dziedzictwa kulturalnego i naturalnego o wyjątkowym znaczeniu dla całej ludzkości, zorganizowanego w sposób stały i zgodny z metodami współczesnej nauki*"; uprawiania polityki zmierzającej do wyznaczenia dziedzictwu kulturalnemu i naturalnemu odpowiedniej funkcji w życiu zbiorowym i włączenia ochrony tego dziedzictwa do programów planowania ogólnego; podejmowania środków prawnych, naukowych, technicznych, administracyjnych i finansowych w celu identyfikacji, ochrony, konserwacji, waloryzacji i reanimacji tego dziedzictwa.

- **Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona) – 16 stycznia 1992 r. – La Valetta**
  (Dz.U. 1996 nr 120, poz. 564)

Konwencja dotycząca dziedzictwa archeologicznego, które stanowi źródło „*zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych*". Zobowiązuje do wprowadzenia systemu prawnej ochrony dziedzictwa archeologicznego, zapewniającego prowadzenie ewidencji archeologicznego dziedzictwa, łączenia potrzeb archeologii z wymaganiami planów zagospodarowania, zapewnienia finansowego wsparcia dla badań archeologicznych od władz państwowych, regionalnych i gminnych.

- **Europejska konwencja krajobrazowa – 22 października 2000 r. – Florencja** (Dz.U. 2006 nr 14, poz. 98)

Konwencja zobowiązuje do: ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu, który przyczynia się do tworzenia kultur lokalnych i jest podstawowym komponentem europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego) ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu.

W konwencji tej zwrócono uwagę na współpracę transgraniczną (na szczeblu regionalnym i lokalnym) służącą przygotowaniu i wdrażaniu wspólnych programów dotyczących krajobrazu (krajobrazy transgraniczne). Ustanowiono Nagrodę Krajobrazową Rady Europy – wyróżnienie przyznawane organom lokalnym i regionalnym, które wykażą się skutecznymi i znaczącymi osiągnięciami w dziedzinie ochrony, gospodarki lub planowania krajobrazu.

- **Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, sporządzona w Paryżu dnia 20 października 2005 r.** (Dz.U. 2007 nr 215, poz. 1585)

Celami konwencji są m.in.: ochrona i promowanie różnorodności form wyrazu kulturowego; tworzenie takich warunków dla kultur, by mogły się w pełni rozwijać i swobodnie na siebie oddziaływać w sposób przynoszący im wzajemne korzyści; promowanie poszanowania różnorodności form wyrazu kulturowego i uświadamianie jej wartości na płaszczyźnie lokalnej, krajowej i międzynarodowej; potwierdzenie znaczenia związku między kulturą i rozwojem dla wszystkich krajów. Za zasady uznano: komplementarność ekonomicznych i kulturowych aspektów rozwoju – z uwagi na fakt, że kultura jest jedną z głównych sił napędowych rozwoju, kulturowe aspekty rozwoju są równie istotne jak jego aspekty ekonomiczne. Ochrona, promowanie i zachowanie różnorodności kulturowej są podstawowym warunkiem trwałego i zrównoważonego rozwoju dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń.

- **Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy**
  (Przyjęta 3 października 1985 r. w Granadzie, weszła w życie 1 grudnia 1987 r. Przez Polskę została podpisana 19 października 2011 r. (Dz.U. 2012, poz. 2010)

Zasadniczym celem dokumentu jest ochrona europejskiego dziedzictwa architektonicznego. Konwencja definiuje pojęcie dziedzictwa architektonicznego i zwraca uwagę na potrzebę jego ochrony nie tylko na szczeblu krajowym, ale i europejskim Konwencja zakłada współudział społeczeństwa w procesie ochrony zabytków, podkreśla rolę promocji dziedzictwa i rozwijania świadomości społecznej w zakresie ochrony zabytków. Zobowiązuje również strony do wymiany informacji na temat polityki konserwacji zabytków.

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Europy – INSPIRE** (**In**frastructure for **Sp**atial **I**nfo**r**mation In **E**urope)

W ustawie *o infrastrukturze informacji przestrzennej* z dnia 4 marca 2010 r., która weszła w życie 7 czerwca 2010 r. (Dz.U. 2010 nr 76, poz. 489) Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego został zdefiniowany (art. 3, pkt. 7c) jako organ wiodący i współodpowiedzialny, wraz z Ministrem Środowiska, w zakresie tematu danych przestrzennych w części dotyczącej zabytków nieruchomych w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa stanowi przeniesienie na grunt legislacyjny Polski zapisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Europy – INSPIRE.
Założeniem dyrektywy jest opracowanie baz danych GIS oraz udostępnienie tych danych za pomocą usług sieciowych (serwisów internetowych) w celu upowszechnienia, oraz darmowego dostępu, danych stanowiących rejestr publiczny (wraz ze zdefiniowaniem ograniczeń dostępu do tych danych, jeśli wymaga tego interes Państwa).

- **Znak Dziedzictwa Europejskiego**
  (decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 1194/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. ustanawiająca działania Unii Europejskiej na rzecz ZDE)

ZNAK DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

Unia Europejska (UE) ustanawia Znak Dziedzictwa Europejskiego przyznawany znajdującym się na terytorium Unii obiektom odgrywającym istotną rolę w historii, kulturze oraz w budowaniu Unii. Jego zadaniem jest zwrócenie uwagi na **wspólne dziedzictwo kulturowe** w celu wzmocnienia

poczucia przynależności do Unii wśród obywateli oraz wzmocnienia dialogu między kulturami. Ponadto, w szczególności przez turystykę kulturalną, dziedzictwo odgrywa ważną rolę w rozwoju gospodarczym regionów europejskich, które skorzystałyby z nadania mu odpowiedniej rangi.

Nacisk został położony na **europejską wartość symboliczną** obiektów i ich **wymiar pedagogiczny;** odróżnia znak dziedzictwa europejskiego od inicjatyw w zakresie dziedzictwa realizowanych przez UNESCO i Radę Europy.

Do przyznania znaku kwalifikują się zabytki, miejsca naturalne, obiekty podwodne, archeologiczne, przemysłowe lub miejskie, krajobrazy kulturowe, miejsca pamięci, dobra i obiekty kultury i dziedzictwo niematerialne związane z danym miejscem, w tym dziedzictwo współczesne.

Wspólne wnioski mogą być składane dla **obiektów międzynarodowych** usytuowanych w kilku państwach członkowskich, które łączy jeden konkretny temat, jak również dla **krajowych obiektów tematycznych** obejmujących kilka obiektów usytuowanych w tym samym państwie członkowskim, które łączy taki sam temat.

V. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU POLICKIEGO

- **Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2016–2020,** (Uchwała Nr XXIII/192/2016 z dnia 28 października 2016 r. (Dz.U. Woj. Zachodniopomorskiego z 9 grudnia 2016 r., poz. 4972).

Uchwalenie Programu było wypełnieniem ustawowego obowiązku. Dokument pozwolił zebrać informacje dotyczące aktualnego stanu ochrony zabytków i zamierzeń Powiatu Polickiego do 2020 roku, umożliwił także monitorowanie podejmowanych działań.

- **Sprawozdanie z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2016–2020" za lata 2016–2018**, (zamieszczone na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Policach).

Sprawozdanie objęło okres od X 2016 r. (data podjęcia uchwały przez Radę Powiatu o przyjęciu Programu) do XII 2018 r. W treści odniesiono się m.in. do realizacji celów programu.
W ramach celu I. *Wspieranie i inicjowanie działań sprzyjających ochronie zabytków* wskazano ilość i wysokość uzyskanych dotacji na prace przy zabytkach – z budżetu samorządów gmin, Powiatu, ZWKZ i Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego oraz stan oznaczania zabytków na terenie powiatu.
W ramach celu II. *Badanie, wyeksponowanie oraz promowanie dziedzictwa kulturowego powiatu*, wskazano na organizację konkursu ofert na realizację zadań w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego dla organizacji pozarządowych oraz innych uprawnionych podmiotów.

Jednym z ważnych zadań przyjętych do realizacji w PPONZ na lata 2017–2020 było „opracowanie przewodnika uwzględniającego atrakcje krajobrazowe i kulturowe powiatu" (działanie 14) oraz", działanie 15. „umieszczenie przewodnika na portalu internetowym powiatu" (do września 2018) działanie 15. Zadanie to pozostaje w dalszym ciągu aktualne także w niniejszym programie[10].

- **Raport o stanie Powiatu Polickiego w 2018 roku** przygotowany przez Zarząd Powiatu w Policach.

Sporządzanie corocznego raportu jest ustawowym obowiązkiem zarządu powiatu, wynikającym z przepisów ustawy o samorządzie powiatowym. Raport podsumowuje działalność zarządu w danym roku, w szczególności realizację polityk, programów i strategii oraz uchwał.
W Raporcie znajduje się rozdział 6 Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami. Zawarto w nim informację o funkcjonowaniu „Program opieki nad zabytkami

[10] Odpowiedni poziom merytoryczny takiego portalu może stanowić wyznacznik dla innych podmiotów.

dla Powiatu Polickiego na lata 2016–2020" oraz wykonaniu w maju 2019 r. sprawozdana z realizacji Programu. W rozdziale 7 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego" brak innych odniesień do zabytkowego dziedzictwa kulturowego.

❖ **Raport o stanie Powiatu Polickiego w 2019 roku**

W Raporcie znajduje się rozdział 6 „Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami". Zawarto w nim informację o funkcjonowaniu „Program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2016–2020" oraz wykonaniu w 2019 r. sprawozdana z realizacji Programu. W rozdziale 7 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego" brak innych odniesień do zabytkowego dziedzictwa kulturowego.

❖ **Strategia rozwoju Powiatu Polickiego do 2020 roku**
Uchwała Nr XXXVIII/265/2010 Rady Powiatu Police z dnia 26 marca 2010 r.)

W rozdziale „2.6.5 Kultura" zapisano m.in.:

„Na terenie powiatu polickiego działa kilka ośrodków kultury, które we współpracy z wieloma instytucjami regionu przygotowują i realizują corocznie kilkadziesiąt imprez z dziedziny teatru, muzyki, plastyki, sztuki ludowej, historii, promocji zdrowia itp. Centrum kulturalne Gminy Police stanowi Miejski Ośrodek Kultury w Policach, który jest siedzibą kilku podmiotów realizujących cele upowszechniania i kreowania życia kulturalnego. Znajduje się w nim m.in. galeria sztuki, sale widowiskowe[11], kilka pracowni, studio nagrań, kawiarnia. Prowadzone są zespoły wokalne, taneczne i teatralne. Jest tutaj także bardzo nowoczesne kino. MOK w Policach jest organizatorem wielu cyklicznych imprez takich, jak: Policki Dni Muzyki „Cecyliada" – święto muzyki sakralnej, „Trzebieskie Neptunalia" – impreza plenerowa w Trzebieży nad Zalewem Szczecińskim z udziałem gwiazd polskiej estrady, Międzynarodowe Dni Polic, „Jarmark Augustiański" w Jasienicy. W policki MOK-u i jego filiach przez cały rok organizowane są wystawy, spotkania autorskie, koncerty, wernisaże, spotkania, warsztaty kulinarne i rękodzieła, także rajdy rowerowe i wycieczki dla dzieci i młodzieży oraz wiele innych różnorodnych imprez. Znakomite wyposażenie MOK i jego położenie w Policach sprawia, że pełni on funkcję powiatowego ośrodka kultury[12]. Od 2006 r. działa także Gminny Ośrodek Kultury w Dobrej. W jego skład wchodzi 6 filii zlokalizowanych w miejscowościach: Buk, Dołuje, Rzędziny, Stolec, Wąwelnica, Wołczkowo. Nie ma ośrodków kultury w gminach: Kołbaskowo i Nowe Warpno. Miejscem spotkań o charakterze kulturalnym są świetlice wiejskie. Funkcję biblioteki powiatowej pełni Biblioteka im. Marii Skłodowskiej-Curie, która ma 3 filie: Filię nr 1 dla dzieci, Filię nr 6 Chemik, Filię nr 8 Hotel.

[11] https://powiatpolicki.bip.net.pl/?a=1221 – załącznik do uchwały, s. 103.
[12] Tamże, s.103

W bibliotece i jej filiach odbywają się liczne spotkania autorskie i wystawy. Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrej ma filie w miejscowościach: Dołuje, Mierzyn, Wołczkowo. W Dobrej biblioteka prowadzi m.in.: Dyskusyjny Klub Książki, Konkurs czytelniczy, Konkurs astronomiczny. Gminna Biblioteka Publiczna w Kołbaskowie, po przeprowadzkach, pożarze oraz połączeniu z biblioteką szkolną, jest obecnie samodzielną placówką w budynku nr 102 w Kołbaskowie. Ma tylko jedną filię – w Przecławiu. Stan księgozbioru tej biblioteki to razem 20400 woluminów, w tym: w Kołbaskowie – 9100 książek, w Przecławiu – 11050 książek.

W Kołbaskowie, w budynku biblioteki mieści się galeria grupy plastycznej INDYGO, która działa od 1997 r. przy Szkole Podstawowej. Członkowie grupy rozwijają swoje zdolności, tworząc obrazy o różnej tematyce, w różnorodnych technikach, jak: pastele, olej, akryl, akwarela. Co roku grupa wystawia swoje prace w Urzędzie Gminy w Kołbaskowie. Prace członków tej grupy były wystawiane także w Szczecinie i w Pasewalku. Kilku artystów grupy INDYGO bierze czynny udział w życiu artystycznym Szczecina. Mają oni swoje wystawy indywidualne, uczestniczą w wystawach zbiorowych innych grup i biorą udział w międzynarodowych plenerach malarskich.

W gminie Nowe Warpno funkcjonuje biblioteka publiczna. Mimo braku ośrodka kultury działają dwa aktywne i prężne stowarzyszenia: Stowarzyszenie Ziemi Warpieńskiej i Nowowarpieńskie Stowarzyszenie „Pamięć i Tradycja". Stowarzyszenie Ziemi Warpieńskiej działa od 2004 r. Jest wydawcą pocztówek Nowego Warpna. Celem statutowym tego stowarzyszenia jest inspirowanie działań takich, jak: studia i badania naukowe, imprezy kulturalne promujące miasto i region, kursy i szkolenia dla mieszkańców, imprezy turystyczne, rekreacyjne i sportowe. Stowarzyszenie było organizatorem Festiwalu Muzyki Elektronicznej. Nowowarpieńskie Stowarzyszenie „Pamięć i Tradycja" powstało w 2006 r. Jego cele statutowe to m.in.: ochrona i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego, organizowanie spotkań, plenerów, wystaw promujących gminę Nowe Warpno, rozwój przygranicznej współpracy w dziedzinie turystyki, agroturystyki, wytwórczości, kultury i usług, organizowanie spotkań z byłymi mieszkańcami Nowego Warpna mających na celu zacieśnianie współpracy we wspólnej Europie. Stowarzyszenie zorganizowało wystawę „Nowe Warpno – wczoraj". Przełamywaniu barier między byłymi a obecnymi mieszkańcami Nowego Warpna służą polsko-niemieckie spotkania organizowane w Zielone Świątki. Nowe możliwości i warunki prowadzenia działalności kulturalnej w gminie Nowe Warpno stwarza odrestaurowanie pałacu w Karsznie. Zobowiązała się do tego Książnica Pomorska w Szczecinie w zamian za możliwość składowania w nim powiększających się zbiorów. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego w maju 2009 r. przyznał na ten cel dotację w wysokości 145 tys. zł. W pałacu będzie centrum konferencyjno-naukowe, sale prezentacji sztuki i biblioteka. Książnica Pomorska zapowiedziała przygotowanie i realizację innych projektów kulturalnych i edukacyjnych na terenie gminy Nowe Warpno.

Mieszkańcy powiatu polickiego korzystają z ogromnej oferty kulturalnej oferowanej przez placówki w Szczecinie, szczególnie mieszkańcy gminy Kołbaskowo, którzy do Szczecina maja bliżej niż do Polic. Centrum organizacyjnym życia kulturalnego jest Miejski Ośrodek Kultury w Policach, który organizuje wiele imprez w różnych miejscowościach powiatu. Rozmieszczenie placówek kulturalnych w powiecie jest nierównomierne, co sprawia, że dostęp do nich jest dla wielu mieszkańców utrudniony ze względu na brak połączeń komunikacji publicznej. Bliskość i dostępność do wydarzeń kulturalnych takich, jak: koncerty, spektakle teatralne, wystawy malarstwa i sztuki organizowane w Szczecinie sprawia, że nie ma w powiecie zapotrzebowania na powielanie tej oferty w swoich placówkach. Jednocześnie jednak istnieje potrzeba integracji społecznej wokół wydarzeń organizowanych na terenie poszczególnych gmin. Wszystkie placówki kultury mają swoje okresowe i roczne plany pracy, ale przepływ informacji o nich jest na tyle nieskuteczny, że mieszkańcy jednej gminy nie wiedzą, co się dzieje w drugiej. Potrzebę integracji środowisk twórczych zgłaszają organizacje pozarządowe i twórcy-amatorzy różnych dziedzin sztuki. Rozwiązaniem problemu może być wydany wspólnie np. powiatowy kalendarz imprez, udostępniony mieszkańcom nieodpłatnie. Może to też być, np. kwartalnie wydawane wydawnictwo promocyjne o zasięgu powiatowym."

W rozdziale *Strategii* dotyczącym diagnozy prospektywnej powiatu polickiego, w punkcie dotyczącym infrastruktury społecznej, w podpunkcie dotyczącym turystyki i rekreacji (2.6.8. Turystyka i rekreacja, s. 114–115) wymieniono walory turystyczne powiatu i ich przydatność w rozwoju turystyki i rekreacji. Jako najważniejsze atrakcje turystyczne wymienione zostały, obok zasobów przyrodniczych i rekreacyjno – sportowych, **także obiekty zabytkowe** z terenu wszystkich gmin. Wymieniono zabytkowe kościoły, założenia dworskie i pałacowe, zabytki architektury wiejskiej, historyczne układy urbanistyczne i zabudowa miejska:

- Gmina Kołbaskowo – zabytkowe kościoły w: Barnisławiu, Będargowie, Bobolinie, Kamieńcu, Karwowie, Kołbaskowie, Moczyłach, Pargowie, Smolęcinie i Stobnie;
  - Gmina Dobra - zabytkowe kościoły w: Dobrej, Mierzynie, Wołczkowie, Dołujach, Wąwelnicy, Buku, Stolcu i Kościnie;
  - założenia dworsko-pałacowe, zabytki architektury wiejskiej w: Bezrzeczu, Kościnie, Mierzynie, Rzędzinach, Skarbimierzycach oraz Stolcu;
  - wiatrak „koźlak" w Mierzynie.
- Gmina Police – zabytkowe kościoły w: Policach, Jasienicy, Pilchowie, Tatyni, Przęsocinie, Trzebieży i Niekłończycy;
  - ruiny klasztoru Augustianów w Jasienicy;
  - pozostałości po fabryce benzyny syntetycznej w Policach (Hydrierwerke Pölitz);
  - pałace w Zalesiu (siedziba Nadleśnictwa Trzebież) oraz w Leśnie Górnym

- Gmina Nowe Warpno
  - zabytkowe kościoły w: Nowym Warpnie, Karsznie i Warnołęce;
  - ratusz w Nowym Warpnie;
  - pałace w Karsznie i Trzebieradzu (Brzózkach);
  - zabytkowy układ urbanistyczny oraz historyczne zabudowania.

W ramach analizy SWOT w Strategii wymienione są jako mocne strony działu *Kultura* „ciekawe i zadbane obiekty zabytkowe uwzględnione w trasach szlaków turystycznych" (s. 206).
Wśród zagrożeń wymieniono „postrzeganie kultury jako mało znaczącego czynnika rozwoju gmin i powiatu".
Wśród szans w zakresie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej wpisano „wykorzystanie posiadanej bazy edukacyjnej, kulturalnej, turystycznej, usługowej i innej dla potrzeb mieszkańców z sąsiednich i innych zainteresowanych regionów europejskich,"

W związku z upływem czasu część zapisów zdezaktualizowała się i Strategia wymaga aktualizacji (np. sprawa współpracy z Książnicą Wojewódzką, właścicielem pałacu w Karsznie).

- **Program Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2016–2019 z perspektywą do roku 2023**
  (przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Policach nr XXVII/226/2017 z dn. 24 lutego 2017 roku)

Opracowanie to w ramach charakterystyki zasobów przyrodniczych wymienia jako zieleń urządzoną znajdujące się na terenie powiatu polickiego parki podworskie, zespoły parkowo-pałacowe, cmentarze.

- **Oznakowanie zabytków**

W 2011 r. Powiat Policki podjął uchwałę dotyczącą oznakowania zabytków. Przekazano tabliczki właścicielom 56 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.

- **Społeczni Opiekunowie Zabytków**

Zadanie z PNOZ 2017–2020 – nie mianowano żadnego społecznego opiekuna zabytków.

- **Turystyka kulturowa**

Na świadomość funkcjonowania w przestrzeni powiatu polickiego licznych obiektów zabytkowych wpływa także istnienie kilkudziesięciu szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych, konnych, kajakowych i żeglarskich. Większość z nich uwzględnia w swoim przebiegu obiekty dziedzictwa historycznego i kulturowego regionu. Znaczna część z nich wyznaczona jest przez tereny należące do sąsiadujących gmin. Jednak „kulturowe" szlaki

turystyczne – skupione na zabytkach obejmują tereny pojedynczych gmin – przykładem mogą być trasy polickiego Szlaku Miejskiego, ścieżki turystycznej Hydrierwerke Pölitz AG czy szlaku „Kościołów Wiejskich Gminy Kołbaskowo".

Brak jest wykorzystania potencjału wyróżników regionu – kamiennych kościołów XIII–XIV-wiecznych zlokalizowanych w licznych miejscowościach powiatu i wsi z okresu XVIII-wiecznej kolonizacji fryderycjańskiej, które tworzą sieć miejscowości o odmiennym od średniowiecznego charakterze – widocznym w układach ruralistycznych i typie obiektów sakralnych (budownictwo szkieletowe) – dla budowania tras łączących wybrane zabytki wszystkich gmin powiatu, a także wzmocnienia atrakcyjności szlaków (głównie rowerowych) przez tworzenie tras nadgranicznych w ramach obszarów Puszczy Wkrzańskiej, czego zaczątkiem mogłyby być zaplanowane w gminie Kołbaskowo trasy „Do Pomorskiej Łęknicy (Löcknitz)" czy „Do zabytków Penkun", które prawie w całości przebiegają po niemieckiej stronie.

- **Stan techniczny zabytków**

Stan techniczny zabytków z terenu powiatu polickiego jest zróżnicowany. Część obiektów od kilku lat poddawana jest kompleksowym pracom konserwatorskim – np. kościoły parafialny w Dobrej, Nowym Warpnie, Mierzynie, Wołczkowie. W innych świątyniach rozpoczęto prace renowacyjne planowane na kolejne lata, np. w Buku, Stolcu.

Niestety, są także zabytki w bardzo złym stanie technicznym, zagrożone unicestwieniem – jak pałac i kościół w Stolcu. O ile prace ratunkowe przy kościele są mocno zaawansowane, o tyle stan pałacu pogarsza się. Brak pilnych działań może prowadzić do utraty zabytku.

Opracowania badawcze „Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w Polsce (2017)" prowadził m.in. Narodowy Instytut Dziedzictwa OT w Szczecinie, stały monitoring prowadzi Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie (w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Opieki nad zabytkami). Wskazana jest stała współpraca Powiatu Polickiego z tymi instytucjami.

- **Planowanie przestrzenne**

Plany zagospodarowania przestrzennego, jako dokumenty pomocne dla integracji zjawisk społecznych i prowadzenia polityki przestrzennej, wykonywane są na trzech podstawowych poziomach: kraju, regionu (województwa) i gminy (miasta).

Prowadzenie, w granicach swojej właściwości rzeczowej, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego, odnoszących się do obszaru powiatu i zagadnień jego rozwoju, należy do zadań samorządu powiatu (art. 3 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Na poziomie powiatów mogą być powoływane powiatowe komisje urbanistyczno-architektoniczne jako organy doradcze starostów oraz, na podstawie stosownych porozumień, dla wójtów, burmistrzów albo prezydentów

miast wchodzących w skład tych powiatów, które nie powołały gminnych komisji. Starosta sporządza opinie do projektu studium zagospodarowania przestrzennego gmin.

W studium określa się, między innymi, obszary oraz zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego oraz obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
Zarząd Powiatu uzgadnia projekt planu miejscowego sporządzanego przez wójta lub burmistrza miasta w zakresie zadań rządowych i samorządowych. Studium i plan uwzględnia miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego; jako akty prawa miejscowego, przyjmowane są w formie uchwał Rady Gminy. Określają one przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego.

Powiaty nie są uprawnione do sporządzania planów.

❖ GEZ na terenie powiatu polickiego

Gminne Ewidencje Zabytków wykonane zostały dla wszystkich czterech gmin powiatu polickiego w latach 2008 i w 2017 r. (Gmina Kołbaskowo). Nie wszystkie GEZ zostały do końca procedowane – z uwzględnieniem uzyskania pozytywnej opinii ZWKZ i przyjęcia przez organy gminy. GEZ Gminy Police został wprowadzony zarządzeniem nr 145/2018 r. Burmistrza Polic z dn. 26.06.2018 r.

GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW realizowana na terenie powiatu polickiego

GMINA	wykonana (rok)	liczba obiektów	uzg./akc. WKZ	status prawny (uchwała/zarządz.	dostępność publiczna GEZ
DOBRA	TAK (2008)	**157** kart adresowych	NIE	brak statusu prawnego	do wglądu w siedzibie urzędu (Wydział Spraw Obywatelskich i Ochrony Środowiska);
KOŁBASKOWO	TAK (2017)	**95** kart adresowych	TAK	brak statusu prawnego	http://portal.gison.pl/kolbaskowo/ w zakładce ewidencja zabytków/zabytki
NOWE WARPNO	TAK (2008)	nie podano	TAK	nie podano	do wglądu w siedzibie urzędu;
POLICE	TAK (2008)	nie podano	TAK	Zarz. nr 145/2018 Burmistrza Polic z 26.06.2018 roku	http://sip2.police.pl (moduł Zabytki)

źródło: dane z urzędów gmin, luty–marzec 2019

Jak wynika z powyższego zestawienia, jedynie gmina Police przyjęła gminną ewidencją zarządzeniem Burmistrza. Pozwala to właścicielom i użytkownikom obiektów ujętych w GEZ a nie będących zabytkami rejestrowymi korzystać z ustawowej pomocy np. w konkursie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. W pozostałych gminach właściciele obiektów zakwalifikowanych do GEZ (a nie przyjętych formalnie zarządzeniem bądź uchwałą) nie mogą korzystać z przyczyn formalnych z dotacji.
Stąd niezwykle istotna jest rola Powiatu w propagowaniu poprawnego procedowania gminnych ewidencji.

❖ Gminne Programy Opieki nad Zabytkami na terenie powiatu polickiego

Gminne Programy Opieki nad Zabytkami wykonane zostały w trzech gminach powiatu policiego, dla różnych okresów. Na podstawie ankiet przesłanych do BDZ przez urzędy gmin można stwierdzić, że do 2019 r. brak było programu dla Gminy Police, zaś dla Gminy Nowe Warpno utracił ważność w 2012 r., a kolejnego nie uchwalono.

GMINNE PROGRAMY OPIEKI NAD ZABYTKAMI realizowane na terenie powiatu policiego

GMINA	wykonany (numer i data uchwały Rady Gminy/Miasta)	Czas (zakres)	Pierwszy/ kolejny GPOnZ	Sprawozdania z realizacji GPOnZ	uwagi
DOBRA	TAK Uchwała nr X/130/2019 z dn. 28.11.2019	2020–2023	kolejny GPOnZ	były sporządzane sprawozdania z realizacji GPOnZ	
KOŁBASKOWO	TAK Uchwała nr XXXVIII/400/2017 z dn. 28.12.2017	2018–2021	pierwszy GPOnZ	nie były sporządzane sprawozdania z realizacji GPOnZ	
NOWE WARPNO	TAK Uchwała nr XXVII/158/2009 z dn. 24.03.2009	2008–2012	pierwszy GPOnZ	były sporządzane sprawozdania z realizacji GPOnZ	GPOnZ skończył ważność 31.12. 2012
POLICE*	TAK Uchwała nr XIV/144/2019 z dn. 26.11.2019	2020–2023	pierwszy GPOnZ	nie dotyczy	

źródło: dane z urzędów gmin

✶ *Uchwała nr XIV/144/2019 Rady Miejskiej w Policach, z dn. 26 listopada 2019 r.*

VI. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW – ANALIZA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU POLICKIEGO

1. POŁOŻENIE POWIATU POLICKIEGO W REGIONIE

Powiat policki[13] położony jest w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, między rzeką Odrą, Roztoką Odrzańską i Zalewem Szczecińskim. Od wschodu graniczy z powiatem goleniowskim oraz Szczecinem, od południa z powiatem gryfińskim, a od zachodu z landami niemieckimi: Meklemburgią-Pomorzem Przednim i Brandenburgią. W sensie geograficznym obszar powiatu znajduje się na Równinie Wkrzańskiej, na Wzniesieniach Szczecińskich oraz Dolinie Dolnej Odry i obejmuje Puszczę Wkrzańską z Rezerwatem Świdwie, które wchodzą w skład obszaru Natura 2000.
Powierzchnia powiatu polickiego to ok. 665 km^2 (najmniejszy w woj. zachodniopomorskim), a liczba mieszkańców wynosi około 80 tys. mieszkańców (stan na 31.12.2019 r.). W skład powiatu polickiego wchodzą cztery gminy: Nowe Warpno i Police (gminy miejsko-wiejskie) oraz Dobra i Kołbaskowo (gminy wiejskie).
Przez powiat policki wytyczona jest autostrada A6, łącząca Berlin ze Szczecinem, dwie drogi wojewódzkie: Nowe – Warpno Tanowo i Dobieszczyn – Szczecin, około 200 km dróg powiatowych oraz dwie (tranzytowe) linie kolejowe: Szczecin Gł. – Angermünde i Szczecin Gł. – Pasewalk.
Na granicy z Niemcami działa pięć drogowych przejść granicznych: Rosówek – Rosow, Kołbaskowo – Pomellen, Lubieszyn – Linken, Dobieszczyn – Hintersee, Warnik – Ladenthin oraz dwa przejścia pieszo-rowerowe: Parkowo – Neurochlitz, Buk – Blankensee. Na Zalewie Szczecińskim znajdują się trzy porty morskie w: Nowym Warpnie, Policach i Trzebieży.

2. RYS HISTORYCZNY OBSZARÓW POWIATU POLICKIEGO – KALENDARIUM

Paleolit – ślady osadnicze w Sławoszewie, Stolcu

Liczne ślady osadnictwa od okresu mezolitu (8000–4500 p.n.e), m.in. w Bolkowie, Barnisławiu, Gunicach, Pilchowie, Przęsocinie, Sławoszewie, Stolcu, Uniemyślu, Rzędzinach, Moczyłach, Przylepie

Neolit – pojawienie się osadnictwam.in. na terenie obecnej Jasienicy, Tatyni, Trzebieży, Warnołęki, Mścięcina, Barnisławia, Będargowa, Kamieńca, Kurowa, Przecławia, Siadła Dolnego, Stobna, Ustowa

Okres kultury łużyckiej – osadnictwo na terenie Siadła Górnego i Dolnego oraz Kamionki, Karwowa, Kołbaskowa, Kurowa, Przecławia, Barnisławia, Smolęcina, Stobna i Kamieńca

Wczesne średniowiecze – osadnictwo słowiańskie – grody: w Karsznie, Mścięcinie, Łęgach, Jasienicy, Siadle Górnym i Dolnym, prawdopodobnie także

[13] Informacje na podstawie http://policki.pl/

w Stolcu, osady w: Przecławiu, Barnisławiu, Będargowie, Kamionce, Kołbaskowie, Przecławiu, Ustowie, Warzymicach

X w. – obszar zamieszkiwany przez słowiańskie plemię Wkrzan

XI w. – istnienie pierwszej wsi Mierzyn, zniszczonej w 1120

2 poł. XII w. – istnienie kasztelanii wkrzańskiej z ośrodkami w Przecławiu (Prenzlau) i Pozdawilku (Pasewalk), okolice Szczecina w ramach kasztelanii szczecińskiej Księstwa Pomorskiego

1191 – pierwsza wzmianka o wsiach Karwowo (Karow), Siadło – od 1373 rozdzielone: Dolne(Nieder Zahden) i Górne (Hohenzahden)

XIII–XIV w. – lokacje wsi na prawie niemieckim w ramach działań osadniczych książąt pomorskich i nadań dla biskupstwa kamieńskiego, kościołów i klasztorów szczecińskich oraz augustianów z Tatyni; o średniowiecznym rodowodzie większości wsi regionu zaświadczają nadal układy ruralistyczne (wsie typu owalnicowego) i kościoły kamienne

1203 – w dokumentach pojawia się wzmianka o wsi Kamieniec (Schöningen)

1220 – pierwsze wzmianki w dokumentach o Będargowie (Mandelkow) jako wsi należącej do kościoła św. Jakuba w Szczecinie i Warzymicach (Klein Reinkendorf)

1240 – w dokumentach pojawiają się wsie Pargowo (Pargow), Przecław (Pritzlow), Ustowo (Gűstow) oraz należącej do klasztoru cystersów w Kołbaczu wsi Przylep (Prillip)

1243 – pierwsza dokumentowa wzmianka o Barnisławiu (Barnimslow) jako posiadłości cysterek szczecińskich, Kołbaskowie (Kolbitzow), Skarbimierzycach (Sparrenfelde) i Stobnie (Stöven)

1249 – pierwsze informacje o Policach (w pierwotnej lokalizacji na północ od grodu w Mścięcinie)

1260 – Barnim I sprowadza augustianów do Tatyni, lokuje na surowym pniu Police na prawie magdeburskim; pierwsza wzmianka o wsi Duchowo (Duchow; ob. część Polic)

1266 – Barnim I darowuje Bezrzecze (Brunn) kolegiacie Mariackiej w Szczecinie

1269 – pierwsza wzmianka o Dobrej (Daber) – jedna z czterech wsi gminy o rodowodzie słowiańskim; pierwsza informacja o kościele Mariackim w Policach, najstarszej świątyni regionu (budowana zapewne już przed 1260)

1276 – pierwsza wzmianka o Leśnie Górnym (Hohenleese) i Trzeszczynie (Trestin)

1277 – Barnim I nadaje Tanowo (Falkenwalde) augustianom

1278 – budowa kościoła w Policach

1281 – pierwsza wzmianka o Pilchowie (Polchow)

1280 – Kurów (Curow) pierwszy raz wymieniony w dokumencie księcia Ottona I

1282 – pierwsza wzmianka o wsi Trzebież (Ziegenort)

1283 – pierwsza wzmianka o książęcej wsi Dołuje (Neuenkirchen)

1284 – pierwsza wzmianka o Rzędzinach (Nassenheide), Buku (Böck) w związku z lokacją na prawie niemieckim

1285 – pierwsza wzmianka o Wołczkowie (Völschendorf)

1286 – pierwsza wzmianka o wsi Przęsocin (Neuendorf), kościele w Bezrzeczu

1291 – w dokumentach wymieniony kościół w Przecławiu

1294 – w Policach istnieje już rada miejska i burmistrzowie

1295 – podział Pomorza na dwa księstwa, tereny ob. powiatu polickiego w granicach księstwa szczecińskiego; z terenami tymi związane są rody pomorskiej szlachty: Arnim (Rzędziny), Blankenburg (Stolec), Enckevort (Karszno), Ramin (Stolec, Rzędziny, Buk, Dobra, Bezrzecze), Wussow (Skarbimierzyce, Kurów, Pargowo, Ustowo)

1299 – wybudowanie kościoła w Jasienicy (Jasenitz)

XIII w. – pierwsze wzmianki w dokumentach o majątku i wsi Grzepnica (Armenheide) należących do klasztoru św. Jana w Szczecinie, wsi Karszno, Rzędziny (Nassenheide), Stolec (Stolzenburg), Tatynia (Gobelenhagen, Hagen), Mierzyn (Möhringen), Bezrzecze (Brunn); budowa kościoła w Pilchowie

XIV w. – pierwsza wzmianka o Warnołęce (Wahrlank), wsi należącej do szczecińskich cysterek

1301 – pierwsza wzmianka o osadzie Heckelwerk (zniszczona w czasie wojny 30-letniej, na jej miejscu od XVIII w. Siedlice)

1317 – pierwsza wzmianka dokumentowa o mieście Nowe Warpno

1321 – Police stają się własnością Szczecina, którą pozostaną do początków XIX w., co ogranicza rozwój gospodarczy miasta; pierwsza wzmianka o osadzie w Mścięcinie (Messenthin)

1323 – w dokumentach pojawia się wieś Moczyły (Schillersdorf)

1332 – pierwsza wzmianka o wsi Smolęcin (Schmellenthin)

1328 – przeniesienie klasztoru augustianów do Jasienicy, budynek klasztorny po sekularyzacji dóbr przebudowany na posiadłość książęcą, następnie jako uposażenie Pedagogium Książęcego, siedziba gubernatora szwedzkiego, urząd domeny państwowej, mieszkania prywatne

1355 – pierwsza wzmianka źródłowa o Kurowie

1486 – pierwsza wzmianka o wsi rycerskiej Bobolin (Boblin)

XVI w. – założenie Kościna (Köstin); istnieje folwark Ostoja (Schadeleben); samodzielnie funkcjonuje majątek Rajkowo (Klein Reinkendorf Gut)

1534 – wprowadzenie luteranizmu jako religii panującej w Księstwie Pomorskim powoduje sekularyzację dóbr kościelnych, stanowiących znaczny procent dóbr w regionie, powstają domeny książęce, które później będą domenami państwowymi szwedzkimi i pruskimi

1597 – założenie osady Myślibórz Wielki (Gross Mutzelburg)

XVII w. – funkcjonowanie dymarek do przetwórstwa rudy darniowej w Drogoradzu (Hammer); budowa kościoła w Tatyni

1630–1648 – wojna 30-letnia na terenach Pomorza, w trakcie której duże zniszczenia, m.in. praktycznie całkowite zniszczenie Przęsocina, Wąwelnicy, Będargowa i Mierzyna, zniszczenia w Buku, Rzędzinach, Jasienicy, Pargowie

1648 – w wyniku układu kończącego wojnę 30-letnią tereny ziemi polickiej wchodzą w skład państwa szwedzkiego

1658 – w Policach działa zaledwie 5 rzemieślników, miasto pozostaje ośrodkiem głównie rolniczym (m.in. uprawy chmielu)

Ok. 1670 – założenie osady Grzepnica (Armenheide)

Po 1678 – budowa umocnień twierdzy nowowarpieńskiej

1692 – wielki pożar pustoszy Nowe Warpno

1697 – budowa budynku obecnego ratusza w Nowym Warpnie

XVIII w. – informacje o istnieniu folwarku Zalesie (Sonnenwald) należącego do majątku Rzędziny

1700–1721 – wojna północna przynosi kolejne zniszczenia w regionie i zarazę, powodując m.in. wyludnienie Stolca

1720 – w wyniku pokoju w Sztokholmie Szwecja odstępuje tereny wokół ujścia Odry (w tym tereny obecnego powiatu polickiego) państwu pruskiemu

1721 – budowa pałacu z założeniem parkowym w Stolcu

1731–1735 – budowa kościoła w Stolcu fundacji Jűrgena Berndta von Ramin

1749 – założenie wsi kolonizacyjnych Niekłończyca (Königsfelde) i Uniemyśl (Wilhelmsdorf) (według innych źródeł w 1756)

2 poł. XVIII w. – zakładanie wsi w ramach tzw. kolonizacji fryderycjańskiej; w Jasienicy swoją letnią siedzibę ma księżna Elżbieta Brunszwicka

1756–1763 – wojna 7-letnia, w Nowym Warpnie stacjonują wojska rosyjskie

1759 – bitwa szwedzko-pruska na wodach Zalewu Szczecińskiego w pobliżu Nowego Warpna

1767 – prawdopodobnie założenie Trzebieradza (Horst Försterei)

1769 – założenie osady Bartoszewo

1765 – po wyczerpaniu rudy osiedlenie w Drogoradzu 30 rodzin tkaczy

1776 – założenie wsi Stare Leśno (Altleese)

1777 – założenie wsi Brzózki (Altenhagen)

1782 – w Brzózkach powstaje folwark; „odbudowa" wsi Przęsocin; założenie wsi Siedlice (Zeidlitzfelde) – kolonizacja fryderycjańska

1784 – założenie majątku kolonizacyjnego w Dębostrowie (Damuster, Alt Damuster); powstanie osady Mszczuje (Moorbrűck)

1787 – założenie osady Nowe Leśno

XVIII w. – założenie huty szkła w Hucie Gunickiej (Alt Glashűtte) w ramach majątku grzepnickiego (zaprzestanie produkcji w końcu XIX w.); powstanie wsi Karpino (Karpin), Nowa Jasienica (Neu Jasenitz)

1801–1828 – powstanie osady Nowy Dębostrów (Neu Damuster)

1806 – w Mierzynie pruskie dowództwo twierdzy szczecińskiej podpisuje kapitulację wobec oddziałów napoleońskich

1808 – usamodzielnienie się Polic jako ośrodka miejskiego od zależności od Szczecina

Ok. 1815 – założenie osady leśnej Poddymin (Eichfeuer)

1816 – utworzenie powiatu Randow, w skład którego weszła większość miejscowości ob. powiatu polickiego, pozostałe znajdowały się w granicach powiatu Ueckerműnde (Nowe Warpno, Warnołęka, Przęsocin); Police mają 1313 mieszkańców

1821–1822 – założenie wsi Rosówek (Kolonie Klein Rosso)

1826 – założenie majątku Lepino (Leppin)

Ok. 1830 – wybudowanie wiatraka koźlaka w Mierzynie

Poł. XIX w. – w majątku Dobra funkcjonuje cegielnia wytwarzająca 100 tys. dachówek i cegieł rocznie

2 poł. XIX w. – w Policach działa 155 mistrzów cechowych 33 specjalności; ponowne zasiedlenie Niekłończycy

1862 – budowa pałacu w Leśnie Górnym; przeniesienie ze Szczecina do Polic Królewskiego Ewangelickiego Seminarium Nauczycielskiego

1864 – potwierdzone istnienie smolarni w Dobieszczynie (Entepöl)

1871 – Police liczą 3871 mieszkańców, w tym 21 katolików i 73 osoby wyznania mojżeszowego, a w Nowym Warpnie żyje 2047 osób (w tym 6 katolików, 9 Żydów)

1898 – budowa pałacu w Karsznie; budowa linii kolejowej Szczecin–Police–Jasienica

k. XIX w. – budowa portu żeglugi przybrzeżnej w Trzebieży

1904 – budowa sieci gazowej w Policach

1905 – 4303 mieszkańców Polic, 1883 w Nowym Warpnie

1905–1906 – doprowadzenie kolei do Nowego Warpna

1910 – wybudowanie linii kolejowej Police–Trzebież; budowa pałacu w Zalesiu (ob. nadleśnictwo)

1922 – założenie szkoły średniej w Policach (Bugenhagenschule) w miejsce seminarium nauczycielskiego

1928 – likwidacja okręgów dworskich; Sierakowo (Charlottenhof) będące dotąd częścią dóbr Leśna Górnego jako osiedle włączone do gminy Pilchowo

1929 – budowa nowego ujęcia wody dla Szczecina – stacja pomp i filtry w Pilchowie

1939 – budowa fabryki benzyny syntetycznej w Policach; likwidacja powiatu Randow – jednostki osadnicze przyłączone administracyjnie do Szczecina (m.in. Police), powiatu Ueckerműnde (m.in. Jasienica, Tanowo) lub Greifenhagen

1940–1945 – na terenie powiatu funkcjonują liczne obozy jenieckie dla żołnierzy polskich, francuskich, holenderskich, belgijskich, radzieckich, internowanych żołnierzy włoskich, obozy pracy przymusowej i filie obozów koncentracyjnych dla ludności cywilnej (Police, Siadło Dolne)

1944–1945 – liczne niszczące naloty bombowe na fabrykę benzyny syntetycznej w Policach, w ich wyniku mocno zniszczona zostaje także wieś Siedlice

1945 – utworzenie obwodu weleckiego, od 1946 do 1975 funkcjonującego jako powiat szczeciński, w którego skład weszło 6 gmin wiejskich – Dołuje, Tanowo, Dobra, Kołbaskowo, Jasienica, Brzózki i 2 gminy wiejskie – Nowe Warpno, Police

1945 – powstanie w Stolcu (pałac), Kamieńcu (dwór), Dobieszczynie i Myśliborzu Wielkim strażnic Pomorskiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza

1945 – podział Pilchowa między Szczecinem a ówczesnym powiatem weleckim

29.09.1945 – utworzenie „enklawy policki" wzdłuż zachodniego brzegu Odry, obejmującej m.in. Police, Jasienicę, Niekłończycę, Trzebież i Mścięcino – zamkniętego obszaru zarządzanego przez Armię Czerwoną – demontaż wyposażenia niemieckiej fabryki benzyny syntetycznej

11.1945 – uruchomienie przejścia granicznego w Kołbaskowie

25.09.1946 – ostateczna likwidacja enklawy policki, otwarcie terenów dla osadnictwa polskiego i przekazanie terenów fabryki benzyny syntetycznej pod zarząd polski

1948 – likwidacja gminy wiejskiej Brzózki (włączona do gminy Jasienica); powiat liczy 620 km²; Police liczą 2780 mieszkańców

1950 – w Policach mieszkają zaledwie 1444 osoby

1950 – utworzenie Spółdzielni Pracy Rybołówstwa Morskiego „Certa", w której skład weszła działająca od 1946 r. spółdzielnia „Rybak" z Trzebieży

1951 – utworzenie Państwowego Ośrodka Wychowawczego w Policach dla dzieci greckich i macedońskich

1952 – uruchomienie miasteczka dziecięcego w Podgrodziu

1954 – reforma administracyjna na miejsce gmin wiejskich wprowadza 8 gromad – Będargowo, Brzózki, Dobra, Dołuje, Jasienica, Kołbaskowo, Tanowo i Trzebież

1955 – dwór w Ostoi przejmuje Wyższa Szkoła Rolnicza, odtąd (z przerwami) funkcjonuje jako siedziba uczelnianych ośrodków badawczych

1957 – powiat ma obszar 678 km²

1959 – utworzenie w Trzebieży Centralnego Ośrodka Żeglarskiego PZŻ, największej wówczas szkoły żeglarzy morskich w Polsce

1960 – likwidacja gromady Trzebież

1963 – powołanie rezerwatu przyrody „Jezioro Świdwie"

1965 – utworzenie rezerwatu przyrody „Kurowskie Błota"

Od 2 poł. l. 60. XX w. – budowa zakładów chemicznych w Policach – związane z nimi przeobrażenia gospodarcze miasta i regionu

1969 – rozpoczęcie produkcji w Zakładach Chemicznych „Police"

1972 – uruchomienie przejścia granicznego w Lubieszynie; likwidacja gromady Będargowo

1973 – ponowne utworzenie gmin – Dobra, Kołbaskowo, Nowe Warpno, Tanowo, Trzebież; Jasienica włączona do Polic; powiat ma obszar 665 km²

1973 – utworzenie rezerwatu przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem" w pobliżu Siadła Dolnego

1975 – likwidacja powiatów

1976 – w ramach reformy administracyjnej zlikwidowany zostaje powiat, powstaje gmina Police, do której włączono gminy Trzebież i Tanowo

1976 – utworzenie rezerwatu przyrody „Kanał Kwiatowy" na starorzeczu Odry w pobliżu Siadła Dolnego

1978 – odbudowa XIII-wiecznego kościoła w Kamieńcu

1985–1986 – odbudowa kościoła w Bobolinie

1986–1991 – odbudowa XVI-wiecznego kościoła w Stobnie

1993 – utworzony zostaje Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry, który obejmuje część obszarów gminy Kołbaskowo i utworzonych tu wcześniej rezerwatów przyrody; jest częścią Międzynarodowego Parku Dolnej Odry

1994–1996 – odbudowa kościoła w. Huberta w Karsznie

1995 – przekształcenie ZCh „Police" w spółkę akcyjną

1995 – remont dawnej chlewni w Bobolinie na klub wiejski

1996 – otwarcie samochodowego przejścia granicznego w Rosówku, a także dla pieszych i rowerzystów w Bobolinie

1997 – utworzenie Galerii Historycznej Polic, zalążka planowanego muzeum regionalnego

1998 – ponowne utworzenie powiatów, do życia zostaje powołany powiat policki

2000 – remont pałacu w Leśnie Górnym

2001 – budowa składowiska odpadów komunalnych w Leśnie Górnym

2005 – w powiecie mieszka 73 441 osób; ponad połowa w miastach; pierwszy Jarmark Augustiański w Jasienicy promujący dziedzictwo kulturowe i historyczne regionu

2006 – utworzenie Galerii Historycznej przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Policki „Skarb"

2008 – odbudowa neoklasycystycznej kaplicy z 1 poł. XIX w. w Kościnie

2010 – uruchomienie muzeum prowadzonego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Policki „Skarb"

3. ZASADNICZE CECHY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO POWIATU

3.1. MIASTA

- **Nowe Warpno**[14] – miasto założone około1295 roku, lokowane na prawie magdeburskim, zmienionym później na lubeckie. Miasto położone było na wyspie (później półwyspie), o rozplanowaniu w kształcie elipsy (zgodnie z narysem wyspy), bez murów obronnych, z jedną drogą lądową prowadzącą przez groblę. Od średniowiecza podstawą rozwoju miasta był połów ryb, przetwórstwo i handel. W 1442 i 1555 roku miasto zostało zniszczone przez pożary**.** W końcu XV wieku rozpoczęto budowę gotyckiego kościoła. Do czasów wojny 30-letniej Nowe Warpno było w granicach Księstwa Pomorskiego.

  Po 1648 roku miasto znalazło się na obszarze Pomorza Przedniego, przejętego przez Szwecję. Było to miasto nadgraniczne – wypadowe, w ramach scalanej wyspy, z czasem ufortyfikowane jednym pierścieniem umocnień. W 1697 roku, po kolejnym pożarze wzniesiono nowy, ryglowy ratusz.

  Od 1720 roku Nowe Warpno weszło w skład państwa pruskiego; rozpoczął się intensywny rozwój miasta, wywołany nową akcją kolonizacyjną. W owym okresie powstał nowy kwartał zabudowy, między ratuszem a kościołem, przez co miasto składało się z sześciu pełnych bloków

[14] Analiza na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy Nowe Warpno na lata 2008–2012, oprac. BDZ Szczecin, 2008.

zabudowy i trzech bloków obrzeżnych. W XVIII wieku miasto rozbudowało się w kierunku południowym (obecne Karszno), gdzie znajdowała się waga miejska i młyn. Gospodarka miejska opierała się na rybactwie i rolnictwie – z dzielnicą stodolną. Twierdza w Nowym Warpnie wykorzystywana była do 1806 roku, rozebrana około 1887 roku, a teren zniwelowano i zasypano fosę. Tereny, które w XVII i XVIII wieku stanowiły rezerwy miejskie zostały poddane parcelacji i zabudowane domami dwukondygnacyjnymi, ryglowymi lub murowanymi.

Na przełomie XIX/XX wiek odkryto walory krajobrazowe i klimatyczne miasta – powstaje kurort i ośrodek sportów wodnych. W latach 1896–1897 wybudowano linię wąskotorową na trasie Stobno – Glashütte, przebudowaną w latach 1905–1906 na linię normalnotorową i przedłużoną do Nowego Warpna. Oprócz funkcji rybackiej i handlowej, miasto stało się ośrodkiem wczasowym. W okresie międzywojennym kursowały promy do miejscowości położonych nad Zalewem Szczecińskim.

W wyniku II wojny światowej miasto uległo niewielkim zniszczeniom, ale w następnych dekadach – w wyniku zaniedbań – rozebrano prawie połowę historycznej zabudowy oraz linię kolejową.

Stare Miasto zachowało późnośredniowieczny układ urbanistyczny, z prostokątnym rynkiem, podział na kwartały z zabudową pierzejową oraz z siatką ulic dochodzących do brzegu półwyspu. Dominantami tego układu są: ryglowy, XVII-wieczny ratusz, posadowiony pośrodku rynku oraz późnośredniowieczny, ceglany kościół w zachodniej części miasta. Najpełniej zachowany zespół zabudowy miejskiej przetrwał w północnej pierzei ul. Warszawskiej, z domami ustawionymi szczytami do ulicy. Na uwagę zasługuje kilka zachowanych domów ryglowych, w tym dwa z przełomu XVIII/XIX (Pl. Zwycięstwa 3 i Kościelna 2), które zostały wpisane do rejestru zabytków. W ostatnich latach miasto i poszczególne budynki zostały poddane kompleksowej rewaloryzacji, z wyeksponowaniem ich historycznych walorów. Zespół staromiejski położony na końcu półwyspu tworzy czytelną sylwetę, widoczną od północy z wód Zatoki Nowowarpieńskiej. W obrębie Karszna znajduje się ryglowy kościół z 1793 roku oraz zespół pałacowo-parkowy: rezydencja w stylu neorenesansu francuskiego, wzniesiona w 1898 roku.

- **Police**[15] – miasto lokowane w 1260 roku (na prawie magdeburskim) przez księcia pomorskiego Barnima I. W tym 1269 roku był wzmiankowany kościół farny, a w drugiej połowie XIII wieku w pobliskiej Jasienicy osiedlił się zakon augustianów. Jednak już w 1321 roku Police utraciły prawa miejskie i zostały włączone w obręb Szczecina. W XIV-XV wieku była to niewielka osada mieszczańska, licząca około 500 mieszkańców, bez

[15] Analiza na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy Police na lata 2019–2023, oprac. E. Wolender, 2019.

prawa budowy murów obronnych, ale ze skodyfikowanymi prawami i obowiązkami mieszczan polickich.

W 1808 roku Police stały się ponownie niezależnym ośrodkiem miejskim. W XIX wieku nastąpił znaczne rozwój rzemiosła, rozwijano infrastrukturę transportową (wodną, drogową i kolejowa), powstała stocznia rzeczna, a liczba mieszkańców wzrosła z 1424 osób (1812 r.) do 4415 osób (1900 r.). Od początku XX wieku powstawały nowe budynki użyteczności publicznej: ratusz, kościół farny, szpital, szkoły. W 1938 roku rozpoczęto budowę fabryki benzyny syntetycznej, z przeznaczeniem na potrzeby armii niemieckiej. 15 października 1939 roku Police (wraz z sąsiednimi wsiami) zostały włączone w granice „Wielkiego Szczecina". W czasie II wojny światowej na terenie Polic działały obozy pracy, w tym filia obozu koncentracyjnego Stutthof. W latach 1944–1945 miasto zostało znacznie zniszczone w wyniku nalotów alianckich na fabrykę benzyny syntetycznej. W 1946 roku miasto zostało przekazane administracji polskiej.

W niewielkim stopniu czytelny jest ogólny zarys średniowiecznego układu przestrzennego Polic, jedynie w rozplanowaniu ulic w rejonie wokół dawnego rynku starego miasta (obecnie Pl. Bolesława Chrobrego), pomiędzy ulicami: Grunwaldzką, Niedziałkowskiego, Rogową, Wojska Polskiego. Układ ten jest znacznie przekształcony, z incydentalnie zachowanymi fragmentami zwartej zabudowy pierzejowej. W rejonie ulic: Grzybowej, Robotniczej, Odrzańskiej zachowany zespół zabudowy wielorodzinnej z lat 30. XX wieku, o oryginalnej kompozycji przestrzenej.

Do najcenniejszych zabytków w ramach historycznego miasta Police należą: gotycka, ceglana kaplica z 1 poł. XIV wieku, stanowiąca relikt dawnego kościoła mariackiego oraz neogotycki (ceglany, trzynawowy, wieżowy) kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, wzniesiony w 1894 roku, stanowiący dominantę w panoramie miasta, z przyległym terenem pocmentarnym – z lapidarium. Obecnie w granicach miasta Police znajduje się dawna wieś Jasienica, w której znajdują się dwa zabytki średniowiecznej, XIV-wiecznej architektury sakralnej: ruiny klasztoru augustianów oraz kościół pw. św. Ap. Piotra i Pawła.

Na obrzeżach Polic zachowały się ruiny dawnej fabryki benzyny syntetycznej z lat 30/40. XX w., stanowiące świadectwo XX-wiecznej myśli technicznej wykorzystanej w trakcie II wojny światowej.

3.2. WSIE

Na obszarze powiatu polickiego dominują (ok. połowa zasobu) **wsie o metryce średniowiecznej**, założone głównie w XIII wieku i rozlokowane w południowej części powiatu – w gminie Kołbaskowo i Dobra. Do najstarszych należą: Siadło Górne – 1203 r., Pargowo i Ustowo – 1240 r., Barnisław i Kołbaskowo – 1246 r., Mierzyn – 1261 r., Dobra – 1269 r.

Wsie XVII i XVIII-wieczne stanowią ok. ¼ zasobu i dominują tu wsie kolonizacyjne, lokowane w 2 połowie XVIII wieku, rozmieszczone głównie

w północnej części powiatu – obecny obszar gminy Police i Nowe Warpno.
Z okresu kolonizacji fryderycjańskiej są m.in.: Brzózki – 1777 r., Niekłończyca – 1749 r., Uniemyśl – 1756 r., Siedlice – 1782 r.
Pozostałą część stanowią wsie, folwarki, osady i wybudowania **założone w XIX wieku**, rozlokowane na całym obszarze powiatu policki ego, z czego najwięcej (ok. 35%) jest na terenie gminny Police.

We wsiach średniowiecznych dominują dwa typy układów przestrzennych. Są to owalnice oraz ulicówki (i inne wsie liniowe), które w stanowią około 70% całości w tej grupie. **Wsie owalnicowe** rozplanowane są wokół nawsia, z centralnie posadowionymi kościołami oraz zwartymi pierzejami zabudowy zagrodowej. Do najciekawszych należą: Mierzyn i Wołczkowo (gm. Dobra), Będargowo, Kamieniec, Stobno i Warzymice (gm. Kołbaskowo). Z czasem część historycznych układów zostało rozbudowanych w formy wielodrożne, ale z czytelnym, pierwotnym zarysem owalnicy. Średniowieczne **ulicówki** były często przekształcane, głównie w wyniku lokacji dużych zespołów dworsko-folwarcznych – np.: Bezrzecze i Dobra (gm. Dobra), Kurów i Moczyły (gm. Kołbaskowo).
Na terenie powiatu policki ego występują także wsie w typie **okolnicy** (Przęsocin i Tanowo – gm. Police), wsie **zaułkowe** (Barnisław, Kołbaskowo, Pargowo) oraz **widlicowe** (Warnołęka, Trzeszczyn), które zostały w większości przekształcone w układy wielodrożne.

W grupie wsi lokowanych w XVII i XVIII wieku dominują (ok. 50 % z tego okresu) **ulicówki kolonizacyjne**, o regularnych układach, z szeroko rozsuniętymi pierzejami (dodatkowo rozdzielonymi alejami i szpalerami) oraz zabudową zagrodową. Pierwotne kompozycje przestrzenne są w pełni czytelne we wsiach: Brzózki (gm. Nowe Warpno), Niekłończyca, Siedlice i Uniemyśla (gm. Police).
Z tego okresu pochodzi kilka **założeń dworsko-folwarcznych** (np. Leśno Górne, gm. Police), czy też folwarków (np. Płochcin, gm. Dobra, Dobiesław, gm. Nowe Warpno). XVIII-wieczną metrykę mają także dwie **osady leśne**: Mszczuje, gm. Nowe Warpno i Witorza, gm. Police – z ryglową, zabytkową zabudową.

W najmłodszej, XIX-wiecznej kategorii wsie i osady mają trzy formy przestrzenne. Są to **założenia liniowe** (ulicówki, rzędówki, łańcuchówki – w tym z zespołami dworsko-folwarcznym), np. Grzepnica, gm. Dobra, Rajkowo i Rosówek, gm. Kołbaskowo, Zalesie, gm. Police. Drugą grupę stanowią niewielkie **założenia folwarczne**, związane z miejscowymi majątkami, np.: Bolków, (gm. Dobra), Ostoja (gm. Kołbaskowo), Maszkowo (gm. Nowe Warpno). Trzecia grupa to **jednodworcze** wybudowania (np. Gosienica, gm. Nowe Warpno) oraz leśniczówki (np. Mazańczyce i i Podbrzezie, gm. Police).

W obrębie wsi średniowiecznych głównymi dominantami architektoniczno-historycznymi są **kościoły**, lokowane z reguły pośrodku układów przestrzennych - na nawsiach. W tej grupie wyróżniają się XIII-wieczne (i z pocz. XIV w.) kościoły kamienne, wzniesione z kwadr granitowych, należące do kręgu sztuki romańskiej i wczesnego gotyku. Działki kościelne (pierwotne cmentarze) wygodzone są kamiennymi murami z bramkami. Kościoły te

występują w południowej-zachodniej i przyodrzańskiej części powiatu polickiego. – np. Mierzyn i Wołczkowo (gm. Dobra), Barnisław, Będargowo, Kołbaskowo (gm. Kołbaskowo). Kilka kościołów jest nieużytkowanych, w stanie ruiny (Karwowo, Moczyły, Pargowo i Smolęcin), a z kościoła w Warzymicach zachowały się jedynie fundamenty.
Pojedyncze, murowane (kamienne i ceglane) kościoły wzniesione zostały w różnych okresach historycznych i różnej stylistyce: późnogotyckie (np. Bobolin i Stobno - gm. Kołbaskowo) i barokowe (Stolec, gm. Dobra i Trzebież, gm. Police), XIX-wieczne, neostylowe (np. Kościno – gm. Dobra).
W krajobrazie wsi wyróżnią się również cztery kościoły ryglowe, wzniesione w XVII wieku (Tatynia – gm. Police) i XVIII wieku (Karszno i Warnołęka, gm. Nowe Warpno, Niekłończyca – gm. Police).

Drugą grupę dominant przestrzennych stanowią **zespoły rezydencyjno-folwarczne**, złożone z dworów lub pałaców (np. Karszno, Stolec, Trzebieradz), rozległych założeń parkowych (np. Kościno, Rzędziny, Stolec) i podwórzy folwarcznych z koloniami robotników folwarcznych (np. Kamieniec, Rzędziny, Skarbimierzyce, Stolec).

Na obrzeżach wsi znajdują się XIX-wieczne **cmentarze ewangelickie**, z historycznymi elementami sepulkralnymi; obecnie w większości zaadaptowane na komunalne nekropolie. W krajobrazie wsi wyróżniają się również obiekty o charakterze **przemysłowym**: (np. wiatrak w Mierzynie, budynki infrastruktury kolejowej w Trzebieży i Uniemyślu oraz liczne trafostacje wieżowe), **budynki publiczne** (np. szkoły - w Bobolinie, Brzózkach, Trzebieży, Wołczkowie, gospody - w Brzózkach, Wołczkowie).

Zabudowa wiejska o charakterze zagrodowym z koloniami mieszkalnych budynków pofolwarcznych oraz wolnostojącymi domami. Dominują budynki murowane, wzniesione w okresie 4 ćwierć XIX – I. 30. XX w. Sporadycznie zachowały XIX-wieczne się budynki ryglowe, np. plebania w Trzebieży, leśniczówka w Witorzy, chałupy w Tanowie, domy w Trzebieży i Drogoradzu.

3.3. ZABYTKI RUCHOME

Znajdujące się na terenie powiatu polickiego zabytki sztuki i rzemiosła artystycznego zostały zinwentaryzowane (w I. 60.-80. XX w., a także w 2000 i 2009 roku) i włączone do wojewódzkiej ewidencji konserwatorskiej. Zbiór kart ewidencyjnych zabytków ruchomych, przechowywany w zasobach Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, obejmuje 181 obiektów z terenu powiatu polickiego. Do rejestru zabytków wpisane są 53 zabytki.

Zdecydowana większość zabytków stanowi wyposażenie sakralne 19 tutejszych kościołów. Brak wyposażeń - istniejących przed 1945 rokiem – odnotowano w 9 kościołach (najwięcej w gm. Kołbaskowo, gdzie cztery dawne świątynie są obecnie w stanie trwałej ruiny, a dwa obiekty współcześnie odbudowano ze stanu ruiny).

Najliczniej reprezentowane są ołtarze (10 obiektów), ambony (9 obiektów), organy i prospekty organowe (8 obiektów), dzwony (22 obiekty),

świeczniki i aparaty kościelne (31 obiektów). Mniej liczne grupy obiektów to chrzcielnice (6), rzeźby (9), obrazy sztalugowe (3), epitafia (2). Przeważają pojedyncze obiekty nie tworzące jednorodnych i kompletnych zespołów wyposażeń.

Pod względem cech stylowych, najwcześniejsze zachowane na terenie powiatu polickiego obiekty, pochodzą z późnego gotyku, renesansu i baroku. Zabytki XIX–wieczne i z pocz. XX wieku to głównie neostylowe wyroby rzemiosła artystycznego. Najcenniejsze dzieła: późnogotyckie i barokowe rzeźby oraz epitafium - pochodzące z Dobrej i Wołczkowa - zostały w latach 80. XX wieku przeniesione do Muzeum Diecezjalnego w Szczecinie.

Na terenie powiatu polickiego najcenniejszą grupę obiektów stanowią barokowe **ołtarze**, datowane na 1 poł. XVIII w., o architektonicznych, 1-kondygnacjowych nastawach, zdobionych wysokiej klasy snycerską dekoracją ornamentalną i figuralną – zachowane w kościołach w Buku, Dobrej, Mierzynie, Wołczkowie, Kołbaskowie i Nowym Warpnie. Wśród nich oryginalnością formy wyróżniają się dawne ołtarze ambonowe w Buku (z 1730 r.) i Dobrej (z 1727 r.), przy czym ten ostatni jest zdekompletowany (bez baldachimu, z korpusem ambony ustawionym osobno w prezbiterium). Ołtarz w Buku wykonał rzeźbiarz śląski Erhard Löffler, twórca, nieistniejącego już dziś, monumentalnego ołtarza głównego w szczecińskiej katedrze. Retabula w Kołbaskowie, Mierzynie, Nowym Warpnie, ujęte uszakami utworzonymi z wici akantu, zachowały oryginalne malowidła. Ołtarze późniejsze, datowane na 2 poł. XIX wieku, charakteryzuje skromniejsza forma artystyczna: nawiązująca do baroku w Niekłończycy, Tatyni i Będargowie, neogotycka w Wąwelnicy.

Znajdujące się w kościołach powiatu polickiego **ambony** powstały w okresie od ok. poł. XVII w. do pocz. XX wieku. W większości ich korpusy zdobione są malowanymi płycinami z wizerunkami czterech ewangelistów.

Wczesnobarokową formę prezentują obiekty z Nowego Warpna, Tanowa i Wąwelnicy. Na 1 poł. XVIII wieku datowane są kazalnice z Dobrej (pierwotnie integralna część ołtarza) i Mierzyna. Ta ostatnia o zachowanej całościowej formie kompozycyjnej (z zapleckiem, baldachimem i balustradą schodów). Przerobione w 2 poł. XIX w. i pocz. XX wieku zabytki z Będargowa, Wołczkowa i Tatyni prezentują neobarokową formę stylową.

Na omawianym terenie zachowały się zaledwie dwa **epitafia** (trzecie, datowane na 1709 rok, poświęcone pamięci Theophilusa Michaelisa, zostało w l. 90. XX wieku przeniesione z kościoła w Buku do szczecińskiej archikatedry).

In situ eksponowane jest, wyrzeźbione w piaskowcu, epitafium majora Ottona Gustawa von Lepel, zmarłego w 1739 roku, z tablicą inskrypcyjną ujętą w bogate obramienie z panoplii (kościół w Buku). Drugie epitafium o architektonicznej formie, znajduje się w kościele w Dobrej, wykonane po 1729 roku dla upamiętnienia Bogislawa Ernsta von Ramin (z niezachowaną niestety tablicą inskrypcyjną).

Rzeźby - jako osobne dzieła sztuki - znajdują się w Tanowie, Nowym Warpnie (przedstawienia aniołów chrzcielnych charakterystyczne dla barokowej sztuki protestanckiej) i w Jasienicy (rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego

na belce tęczowej prezbiterium). W Mierzynie trzy rzeźby pełnoplastyczne, wieńczące pierwotnie ołtarz, są obecnie eksponowane w prezbiterium jako osobna grupa kompozycyjna.

Historyczne **obrazy** tablicowe stanowią integralną część nastaw ołtarzowych i ambon, odrębnymi malowidłami są trzy dużych rozmiarów płótna olejne z przedstawieniami o tematyce biblijnej. Dwa z nich zachowały się w Nowym Warpnie. Są to: barokowe przedstawienie *Sąd Ostateczny* (XVIII/XVIII w.) oraz *Chrystus nauczający na Pustyni* (2 poł. XIX w.). Wyróżniający się znacznymi walorami artystycznymi obraz z kościoła w Jasienicy *Chrystus u Marii i Marty*, wykonał w 1858 roku Otto Heyden, profesor berlińskiej Akademii.

Usytuowane w zachodniej części wnętrz kościelnych **empory muzyczne** mają proste formy, w większości o płycinowych, stolarskich balustradach, bez dekoracji lub o stylizowanych motywach geometrycznych. W Wołczkowie deskowe płyciny empory zawierają oryginalne inskrypcje niemieckie (cytaty biblijne). Na tym tle wyróżnia się kompozycja barokowej balustrady empory organowej kościoła w Mierzynie, z wiodącym motywem kręconych kolumienek (w ażurowej części środkowej) i obrazami emblematycznymi w płycinach bocznych.

Usytuowane pośrodku empor XIX-wieczne prospekty organowe mają formy neogotyckie (Będargowo, Wołczkowo), neorenesansowe (Przęsocin) lub neoklasycystyczne (Bezrzecze, Nowe Warpno). Organy w miejscowościach Bezrzecze, Będargowo, Mierzyn, Nowe Warpno, Przęsocin, Trzebież, Wąwelnica, Wołczkowo zostały zinwentaryzowane na odrębnym wzorze kart zabytku – instrumentu muzycznego.

Cennymi zabytkami ludwisarstwa pomorskiego są **dzwony**, na terenie powiatu policiego dość licznie reprezentowane. Najstarsze renesansowe i barokowe spiżowe odlewy zachowały się w kościołach w Policach (z 1689 r.), Mierzynie (z 1644 r.), Barnisławiu (z 1708 r.), Kołbaskowie (z 1672 i 1707 r.) i Warnołęce (z 1727 r.). Z działającej około poł. XIX wieku szczecińskiej firmy ludwisarskiej Carla Vossa pochodzą dzwony w Bezrzeczu, Będargowie, Dobrej, Kołbaskowie, Niekłończycy, Nowym Warpnie i Polic.

Dużą grupę zabytków stanowią metalowe **wyroby rzemiosła artystycznego** służące do sprawowania liturgii (świeczniki ołtarzowe, kielichy, pateny, monstrancje, misy chrzcielne), pochodzące z różnych okresów stylowych, w większości datowane na 2 poł. XIX wieku o neostylowych formach.

Po 1945 roku nie przetrwało żadne z bogatych niegdyś w ruchomalia wyposażeń dworów i pałaców powiatu policiego. W pałacach w Brzózkach, Stolcu, Karsznie zachowały się elementy dawnych wystrojów sztukatorskich elewacji i wnętrz. W ewidencji konserwatorskiej zabytków ruchomych odnotowana jest jedynie dekoracja stiukowa z herbem rodu von Ramin, zdobiąca tympanon fasady pałacu w Stolcu.

Na cmentarzu przykościelnym w Stolcu znajduje się unikatowy na terenie województwa zachodniopomorskiego klasycystyczny **pomnik** nagrobny właściciela tutejszego majątku ziemskiego Jürgena Berndta von Ramin z 1793 roku o dużej wartości artystycznej.

Do rejestru zabytków ruchomych wpisana jest też jako zabytek techniki **pompa uliczna** (z 2 poł. XIX w.) usytuowana w Nowym Warpnie przy budynku ratusza.

Zestawienie ilościowe zabytków ruchomych z terenu powiatu polickiego – stan: lipiec 2020

W zestawieniu pominięto obiekty zaginione oraz przekazane do depozytu.
(w nawiasach podano obiekty wpisane do rejestru zabytków)

GMINA	**ołtarze**	**Ambony**	**chrzcielnice**	**obrazy sztalugowe**	**rzeźby/epitafia**	**organy i prospekty**	**dzwony**	**świeczniki/aparaty kościelne**	**Inne (zabytki techniki)**
GM. DOBRA	5 (4)	4 (3)	1 (1)	0	6 (6)	4 (2)	3 (1)	12 (4)	0
GM. KOŁBASKOWO	2 (2)	1 (1)	3 (0)	0	0	1 (1)	5 (3)	6 (2)	0
GM. NOWE WARPNO	1 (1)	1 (1)	1 (0)	2 (2)	1 (1)	1 (0)	4 (1)	4 (1)	1 (1)
GM. POLICE	2 (0)	3 (1)	1 (0)	1 (1)	4 (2)	2 (0)	10 (7)	9 (2)	2 (2)
RAZEM	**10 (7)**	**9 (6)**	**6 (1)**	**3 (3)**	**11 (9)**	**8 (3)**	**22 (12)**	**31 (9)**	**3 (3)**

W 2014 roku Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie zrealizował program *Poprawa bezpieczeństwa zabytków sakralnych w powiecie polickim*, którego celem było zabezpieczenie przed kradzieżą zabytkowych wyposażeń kościołów na terenie całego powiatu. W ramach projektu, sprawdzono rzeczywisty stan zabytków ruchomych, a porównanie z zapisami w ewidencji konserwatorskiej wykazało brak 27 obiektów. Zostały one zarejestrowane jako poszukiwane w bazie utraconych zabytków Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Fotografie wszystkich zaginionych dzieł zamieszczono też w publikacji autorstwa M. Łuczaka *Utracone zabytki sakralne powiatu polickiego*, przekazanej policjantom KPP Police, proboszczom, pracownikom służby konserwatorskiej, urzędów gmin i starostwa. Już po wydaniu katalogu, w 2015 roku odnalazły się dwa obiekty (w tym barokowy dzwon z Kołbaskowa, datowany na 1672 rok, wpisany do rejestru zabytków). Jednocześnie w kościołach, w obecności księży proboszczów, przeprowadzono kontrolę zabezpieczenia antywłamaniowego i przeciw-pożarowego (we współpracy z Komendą Powiatową Straży Pożarnej w Policach).

Przy zabytkach ruchomych systematycznie prowadzone są prace konserwatorskie pod nadzorem WUOZ w Szczecinie i przy udziale dofinansowań zewnętrznych. W początku lat 90. XX w. wykonano kompleksową konserwację wyposażenia kościoła w Mierzynie (ołtarz, ambona, balustrada empory

muzycznej). W latach 2015–2018 renowacji poddano zabytkowe organy w Przęsocinie, Bezrzeczu i Wołczkowie (wraz z emporami organowymi), ambony w Będargowie, Wąwelnicy i Wołczkowie. W 2020 roku ukończono prace renowacyjne przy wyposażeniu kościoła w Nowym Warpnie (ołtarz główny, ambona, empora chórowa, fasety stropu), przygotowany jest też program prac konserwatorskich wyposażenia kościoła w Buku (ołtarz, epitafium).

3.4. DZIEDZICTWO ARCHEOLOGICZNE

Zabytki kultury materialnej, jakie stanowią stanowiska archeologiczne są cennym składnikiem krajobrazu kulturowego powiatu polickiego, odzwierciedlają fazy (etapy) pradziejowego dziedzictwa. W ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski i badań ratunkowych w trakcie budowy dróg zewidencjonowano na terenie powiatu kilkaset stanowisk, które datowane są od epoki kamienia po czasy nowożytne. Są to w większości osady, obozowiska, cmentarzyska oraz punkty i ślady osadnicze. Na szczególną uwagę zasługują zabytki archeologiczne posiadające własne formy terenowe, tj. grodziska (np. Police, Siadło Dolne, Tanowo) i kurhany (w Dobrej). Dla stanowisk archeologicznych wyznaczone są strefy ochrony (W.I, W.II, W.III), które waloryzują i wartościują poszczególne stanowiska i określają zasady ochrony.

3.5. DZIEDZICTWO NIEMATERIALNE

Ziemia policka jest miejscem posiadającym swoisty klimat (*genius loci)*, wynikający zarówno z położenia geograficznego, środowiska naturalnego, jak i z zjawisk i wydarzeń historycznych, które miały tu miejsce, a także z zasobu istniejących zabytków oraz postaci historycznych związanych z regionem od średniowiecza po czasy współczesne, w tym:

- historia terenów ściśle związanych z rodzimą dynastią książęcą Gryfitów – istnienie w przestrzeni powiatu obiektów, wydarzeń i legend związanych z rodem (widoczne m.in. w opublikowanych w ostatnich latach „Legendach Ziemi Polickiej" Mirosława Wacewicza, czy wcześniejszych opracowaniach, np. W. Łysiaka „Dawny humor ludowy Pomorza Zachodniego" czy, A. Malejki, „Wyśniony skarb. Podania legendy i baśnie o Szczecinie");
- historia ziem pogranicznych – doświadczanych najazdami, rozdartych między Brandenburgią a Szwecją; ziemia policka była świadkiem wielu wojen, których rezultatem były nie tylko pożary i zniszczenie tkanki zabytkowej wielu ośrodków, ale także zmiany w świadomości ludzi, zamieszkujących te ziemie, niejednokrotnie wyrażające się destrukcją więzi rodzinnych i solidarności rodowej;
- nazewnictwo historyczne zachowane w wielu nazwach miejscowości i obiektów geograficznych oraz przekazach legendarnych;
- dzieje rodów pomorskich związanych z miejscowościami regionu: von Arnim, Blankenburg, Ramin czy Wussow (np. tradycja ogrodu Elisabeth von Arnim z Rzędzin; legenda o rycerzach-rozbójnikach z Kurowa);

- losy robotników obozów pracy przymusowej podczas II wojny światowej – więźniów różnej narodowości;
- zjawiska przybliżające: tradycje tworzone przez polskich mieszkańców regionu – np. „Odpusty Leśne" organizowane od 1985 roku w Trzebieży; średniowiecznej kultury – organizowany od kilkunastu lat „Jarmark Augustiański" w Jasienicy, nawiązujący do funkcjonowania tam zakonu, który był posiadaczem znacznej części wsi w regionie i przyczynił się do jego rozwoju w średniowieczu,
- tradycje skupiska osadnictwa apatrydów greckich i macedońskich skupionych wokół POW w Policach.

Tradycje regionu prezentuje Galeria Historyczna Polic w Miejskim Ośrodku Kultury kierowana i urządzona przez Jana Maturę. Szeroko prowadzona działalność edukacyjna z udziałem zarówno historyków, jak i pasjonatów historii z terenu Powiatu Polickiego znajduje swoje odbicie m.in. w blogu historycznym: www.police750.blogspot.com.

Dziedzictwo niematerialne znajdujemy także w zbiorach Muzeum Historycznego „Skarb" w Policach prowadzonego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Policiej "Skarb" na terenie dawnej fabryki benzyny syntetycznej Hydrierwerke Pölitz AG. Wystawa w muzeum jest poświęcona historii Polic, dawnej fabryki oraz obozów, których więźniowie pracowali przymusowo w fabryce. Zbiory obejmują szereg archiwaliów i zdjęć, dokumentujących skomplikowaną historię regionu.

Do swoich zadań ochronę i promowanie dziedzictwa kulturowego regionu wpisało także założone w 2003 Stowarzyszenie Ziemi Warpieńskiej ze Stanisławem Krzywickim na czele. Historią regionu zajmuje się również Grupa Rekonstrukcji Historycznej „549. Volksgrenadier-Division".

4. REJESTR ZABYTKÓW

Z terenu powiatu policiego w rejestrze zabytków nieruchomych znajduje się 86 wpisów[16], które obejmują: budynki (po obrysie), zespoły zabudowy oraz obszary (układ urbanistyczny, założenia parkowe, cmentarze z ogrodzeniami i elementami sepulkralnymi. Z uwagi na niewielką powierzchnię powiatu, obiekty wpisane do rejestru zabytków stanowią tylko ok. 3% wszystkich zabytków w woj. zachodniopomorskim. Najwięcej zabytków znajduje się w gminie Kołbaskowo (31), wyraźnie mniej w gminach Dobra (23) i Police (19), a najmniej w gminie Nowe Warpno (13) – czyli w północnej części powiatu.

Najstarsze wpisy do rejestru zabytków pochodzą z 1956 roku i dotyczyły kościołów w: Buku, Warzymicach (obecnie zachowane tylko fundamenty), Kołbaskowie, Będargowie, Dobrej, Mierzynie, Moczyłach (ob. ruina), Siadle Górnym (nie istnieje), Wołczkowie, Karwowie (ob. ruina) oraz ratusz i układ urbanistyczny w Nowym Warpnie.

[16] Stan na 30.06.2020 r. – na podstawie oficjalnej strony internetowej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie: http://wkz.bip.alfatv.pl/strony/11.dhtml

Obiekty wpisane do rejestru zabytków mają, niejednokrotnie, więcej niż jednego właściciela, co wymaga szczególnej uwagi, ze względu na konsekwencje prawne w zakresie odpowiedzialności za dbałość o zabytek. Organem reprezentujących Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami, wykonującym zadania z zakresu administracji rządowej jest Starosta. Wykonuje w imieniu Skarbu Państwa uprawnienia właścicielskie (Ustawa o gospodarce nieruchomościami D.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zmianami).

Powiat Policki jest współwłaścicielem rejestrowego cmentarza w Stolcu wraz z pomnikiem J. von Rammin; jednej z działek parku w Bezrzeczu (w pasie ruchu drogowego).

Obecnie trwa procedura wyjaśniania stanu własności jednej z działek parku w Karsznie oraz udziału w budynku mieszkalnym w zespole kolejowym w Trzebieży.

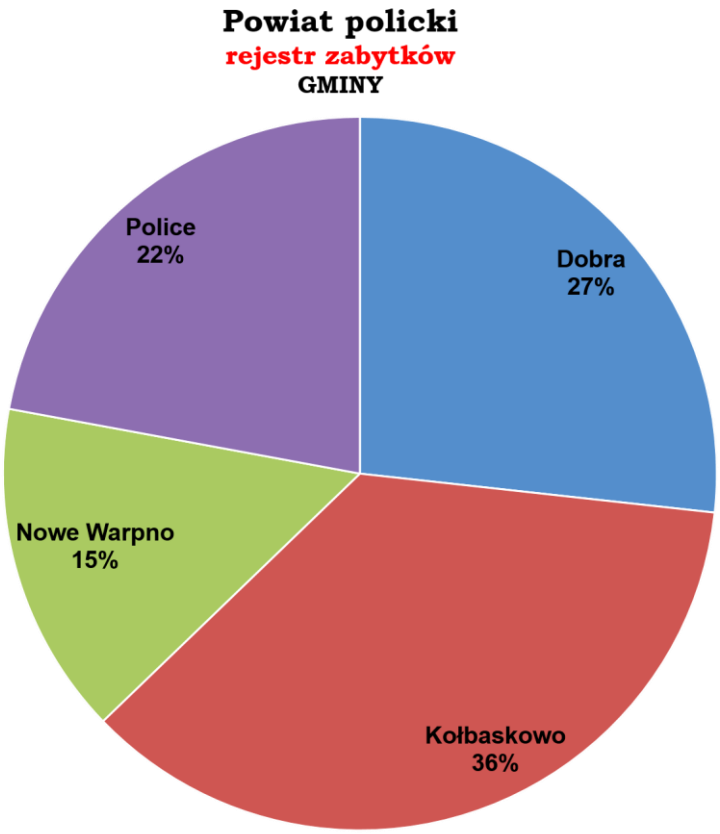

Największą kategorię (34 %) stanowią obiekty sakralne, w zdecydowanej większości użytkowane kościoły oraz ruiny klasztoru w Jasienicy i kaplica po kościele maryjnym w Policach. Cztery kościoły są nieużytkowane, w stanie postępującej ruiny (Karwowo, Moczyły, Pargowo i Smolęcin), a kościół w Siadle Górnym nie istnieje (na tym miejscu jest nowa zabudowa) i winien być wykreślony z rejestru zabytków.

Drugą kategorię stanowią cmentarze (24%), będące głównie przykościelnymi, średniowiecznymi nekropoliami z ogrodzeniami, bramkami i dzwonnicami. Dwa wpisy obejmują otoczenie zabytkowego kościoła w Trzebieży i klasztoru

w Jasienicy. Do rejestru zabytków wpisano także dwa, XIX-wieczne cmentarze ewangelickie (Dołuje i Siadło Górne)
Kolejną kategorią są parki podworskie (14%), stanowiące element kompozycji rezydencjonalno-folwarcznej lub tylko zachowane założenie krajobrazowe.
Sześć procent wpisów do rejestru zabytków dotyczy obiektów rezydencyjnych (2 dwory i 6 pałaców) oraz budynków mieszkalnych (3 domy, plebania, leśniczówka i chałupa)
Pojedynczymi wpisami do rejestru zabytków objęto obiekty z kategorii: publiczne (ratusz i poczta w Nowym Warpnie), urbanistyczne (Nowe Warpno), folwarczne (rządcówka w Bobolinie), przemysł (wiatrak w Mierzynie), inne (dzwonnica w Będargowie).

W rejestrze zabytków jest 9 stanowisk (wpisów) archeologicznych, które dotyczą form terenowych. Są to grodziska (Police, Siadło Dolne, Tanowo, Kamieniec), osady (Bezrzecze i dwa w Dobrej) oraz dwa cmentarzyska kurhanowe w Dobrej.

Obecnie trwa ustalanie czy Powiat Policki jest w jakiejkolwiek części właścicielem rejestrowych zabytków archeologicznych.

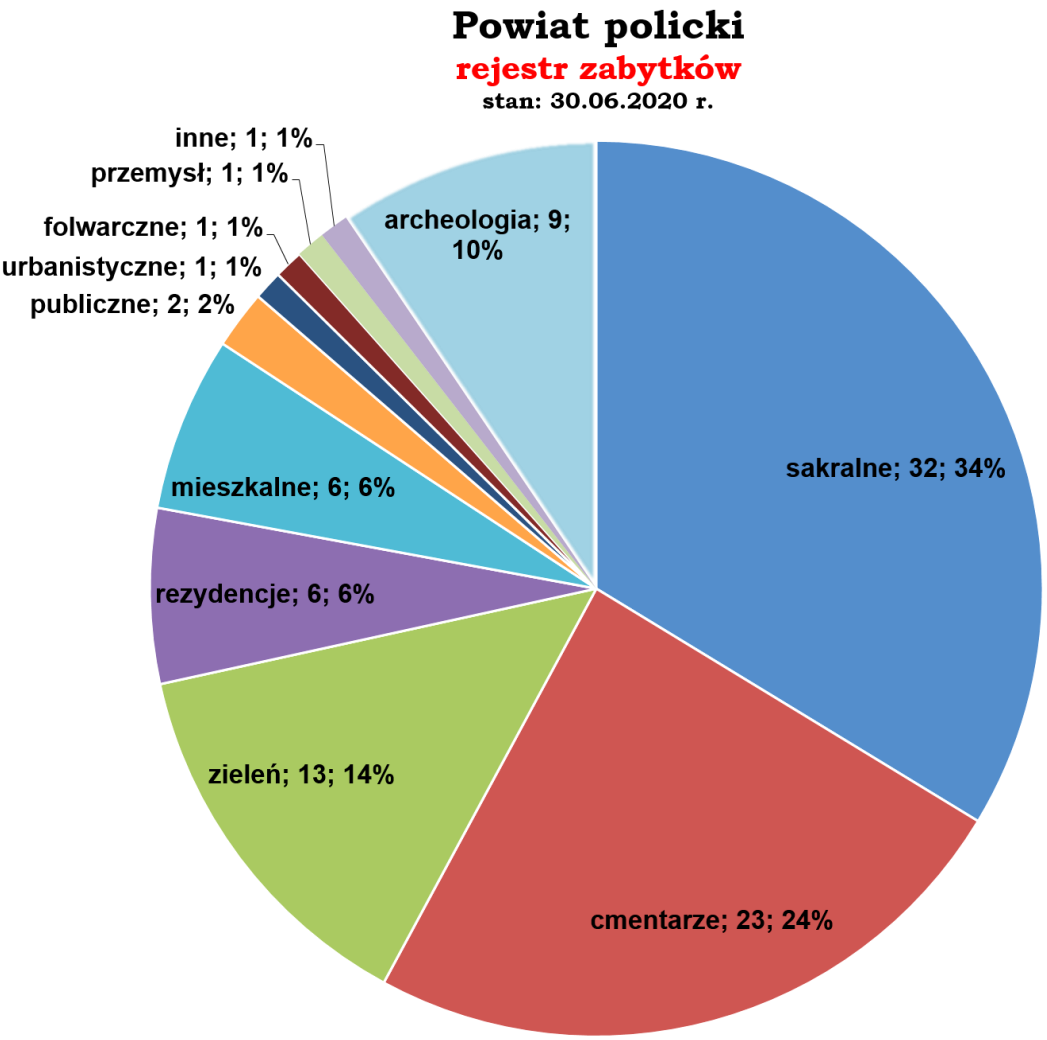

W sensie chronologicznym największą grupę (31 %) stanowią obiekty datowane na okres 2 poł. XIII – XV wiek. Są to budynki sakralne (kościoły, klasztor) oraz obiekty przykościelne (cmentarze, bramki), a także układ starego miasta w Nowym Warpnie.
Drugą grupę, o podobnej skali (29%), stanowią obiekty z okresu XVI-XVIII wiek. Są to: kościoły (w tym ryglowe), cmentarze przykościelne, ratusz w Nowym Warpnie zespoły pałacowo-parkowe oraz domy.
Trzecia grupa obejmuje obiekty XIX-wieczne (ok. 25%) i jest typologicznie zróżnicowana. Z tego okresu pochodzą zespoły dworsko-parkowe, cmentarze przykościelne i polne, kościoły, budynki folwarczne oraz domy (w tym pastorówka i leśniczówka) i budynki gospodarcze.
Poniżej 10 % stanowią obiekty datowane na 1 poł. XIII wieku (kościoły) oraz XX-wieczne (dwory, pałace, kościół, poczta). W przypadku

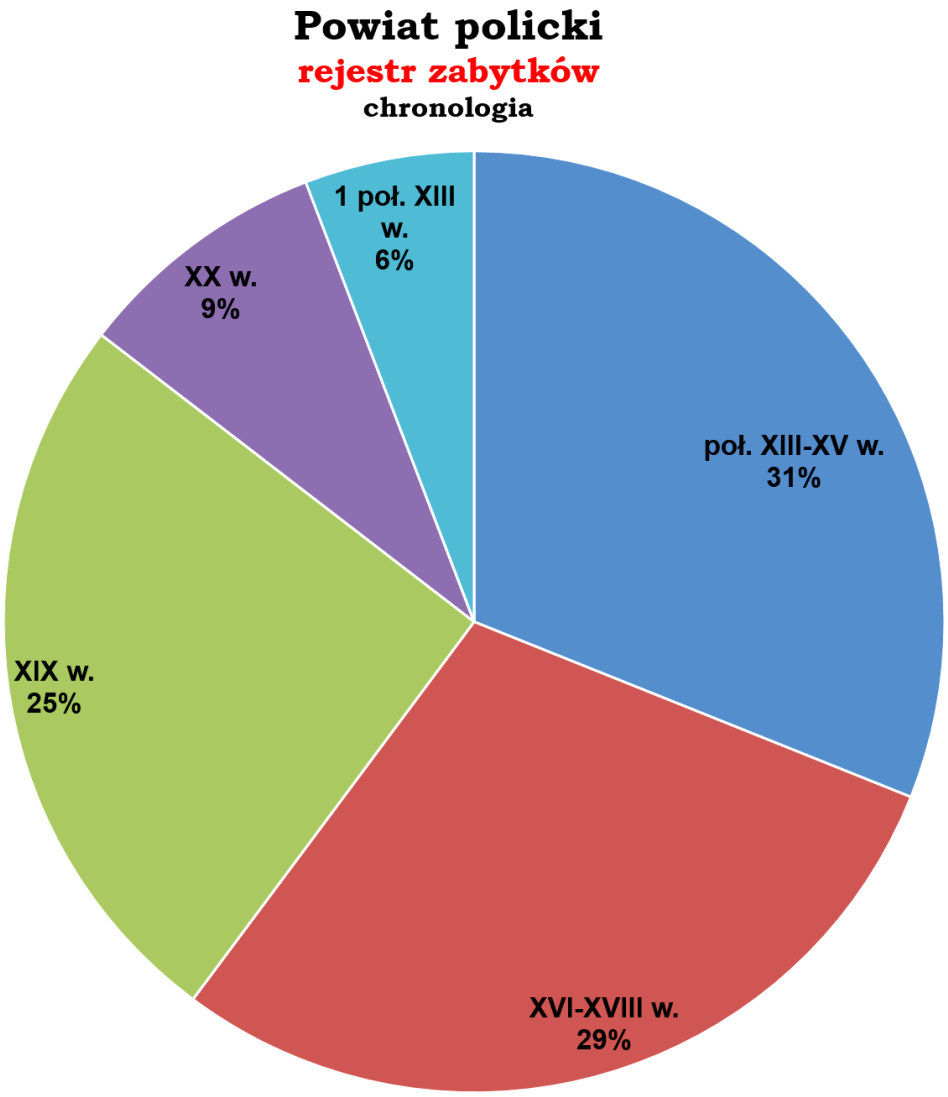

W przypadku budynków wpisanych do rejestru zabytków dominują budowle ceglane (42 %) i kamienne (37%), zaś trzecią grupę stanowią obiekty szkieletowe – ryglowe (ok. 15%). W przypadku budynków kamiennych (kościoły) odsetek obiektów w tej konstrukcji stanowi aż 6% w skali woj. zachodnio-pomorskiego.

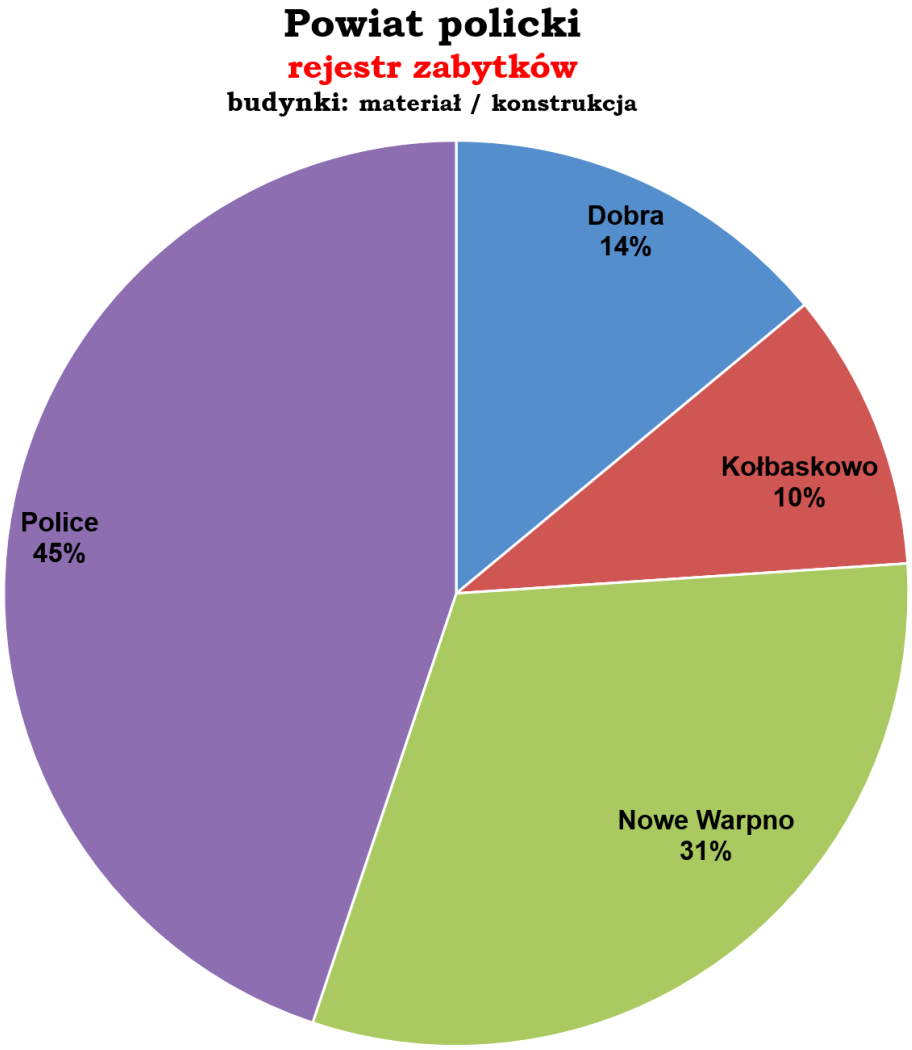

Ogólny stan zachowania zabytków rejestrowych należy określić, jako zadawalający, zwłaszcza w odniesieniu do obiektów użytkowanych.
W ostatnich latach prowadzono liczne prace remontowo-konserwatorskie (np. kościoły w Buku, Kościnie, Stolcu, ratusz w Nowym Warpnie, zespoły dworsko parkowe w Brzózkach i Rajkowie). Oprócz tego wpisano do rejestru kilka cmentarzy przykościelnych z ogrodzeniami, bramkami i elementami sepulkralnymi, stanowiących integralny element otoczenia zabytkowych kościołów.

Wśród obiektów zagrożonych należy wymienić ruiny czterech kościołów kamiennych, które ulegają postępującej destrukcji. W przypadku parków podworskich widoczne są zaniedbania, ubytki drzewostanu, przekształcenia kompozycji i podziały własnościowe.

Wykaz rejestru zabytków nieruchomych powiatu policKiego – stan na 30.06.2020.

Miejscowość	Gmina	OBIEKT	Nr rejestru	Data wpisu	Nr decyzji	Dawny nr rej.
Barnisław	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	499	15.09.2014	DZ.5130.39.2014.AR	
Barnisław	Kołbaskowo	kościół św. Stanisława Kostki	499	22.01.1963	Kl.20/1/63	376
Bezrzecze	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	503	04.04.2014	Dz.5130.031.2014.AR	
Bezrzecze	Dobra Szczecińska	kościół MB Różańcowej	503	26.07.1979	Kl.I.5340/39/79	873
Bezrzecze	Dobra Szczecińska	park dworski (część)	864	20.07.1979	Kl.I.5340/28/79	863
Będargowo	Kołbaskowo	dzwonnica na terenie cmentarza przykościelnego	504	15.09.2014	DZ.5130.37.2014.AR	
Będargowo	Kołbaskowo	kościół NMP Wspomożycielki Wiernych	504	02.07.1956	Kl.V.-0/99/56	108
Bobolin	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	513	29.05.1989	Kl.3-5340/25/89	1098
Bobolin	Kołbaskowo	kościół MB Nieustającej Pomocy	513	22.01.1963	Kl.20/9/63	383
Bobolin	Kołbaskowo	rządcówka	522	04.06.1990	Kl.3-5340/81/90	1131
Brzózki	Nowe Warpno	pałac	16	25.11.1999	DZ-4200/51/O/98/99	
Brzózki	Nowe Warpno	park dworski	862	26.07.1979	Kl.I.5340/27/79	
Buk	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	498	30.12.2013	Dz.5130.39.2013.AR	
Buk	Dobra Szczecińska	kościół św. Antoniego	498	14.05.1956	Kl.V.-0/75/56	93
Dobra	Dobra Szczecińska	kościół MB Królowej Świata	497	30.07.1956	Kl.V.-0/76/56	177
Dobra	Dobra Szczecińska	park dworski	541	18.06.1979	Kl.I.5340/32/79	867
Dołuje	Dobra Szczecińska	dawny cmentarz ewangelicki, ul. Daniela	1566	08.08.2016	DZ.5130.14.2016.AR	
Kamieniec	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	496	15.09.2014	DZ.5130.40.2014.AR	
Kamieniec	Kołbaskowo	kościół Bożego Ciała	496	22.01.1963	Kl.20/10/63	384
Karwowo	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	514	05.10.1990	Kl.3-5340/166/90	1152

Karwowo	Kołbaskowo	kościół (ruina)	514	15.12.1956	Kl.V.-0/105/56	288
Kołbaskowo	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	483	15.09.2014	DZ.5130.41.2014.AR	
Kołbaskowo	Kołbaskowo	kościół św. Trójcy	483	11.06.1956	Kl.V.-0/77/56	101
Kościno	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	1136	03.08.1990	Kl.3-5340/123/90	1138
Kościno	Dobra Szczecińska	kościół (ruina)	1138	03.08.1990	Kl.3-5340/123/90	
Kościno	Dobra Szczecińska	park dworski	577	21.06.1979	Kl.I.5340/30/79	865
Kurów	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	330	16.11.2007	DZ-4200/19/O/05/2007	
Kurów	Kołbaskowo	park dworski	330	16.11.2007	DZ-4200/19/O/05/2007	
Leśno Górne	Police	pałac	866	18.05.1990	Kl.3-5340/74/90	1126
Leśno Górne	Police	park dworski	866	18.05.1990	Kl.3-5340/75/90	1127
Mierzyn	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	477	27.01.2014	DZ.5130.02.2014.AR	
Mierzyn	Dobra Szczecińska	kościół MB Bolesnej	477	31.07.1956	Kl.V.-0/132/56	133
Mierzyn	Dobra Szczecińska	wiatrak koźlak	523	22.12.1965	Kl.20/21/65	544
Moczyły	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	515	03.10.1990	KL.3-5340/164/90	1153
Moczyły	Kołbaskowo	kościół (ruina)	515	31.07.1956	Kl.V.-0/134/56	135
Niekłończyca	Police	kościół Narodzenia NMP	476	22.12.1965	Kl.20/19/65	543
Nowe Warpno	Nowe Warpno	budynek mieszkalny, pl. Zwycięstwa 3	525	07.09.1984	Kl.III.5340/8/84	1038
Nowe Warpno	Nowe Warpno	budynek mieszkalny, ul. Kościelna 2	526	12.09.1984	Kl.III.5340/7/84	1037
Nowe Warpno	Nowe Warpno	kościół św. Huberta (Karszno)	542	22.12.1965	Kl.20/23/65	
Nowe Warpno	Nowe Warpno	kościół Wniebowzięcia NMP	512	05.07.1958	Kl.V.-0/57/58	295
Nowe Warpno	Nowe Warpno	pałac (Karszno)	340	10.03.2008	DZ-4200/80/O/07/2008	
Nowe Warpno	Nowe Warpno	park pałacowy (Karszno)	511	10.03.2008	DZ-4200/80/O/07/2008	340
Nowe Warpno	Nowe Warpno	poczta, ul. Kościuszki 58	524	30.11.1993	PSOZ/Sz-n/III/5340/207/93	1240
Nowe Warpno	Nowe Warpno	ratusz	424	15.11.1956	Kl.V.-0/79/56	178
Nowe Warpno	Nowe Warpno	teren Starego Miasta	232	15.11.1956	Kl.V.-0/184/56	

Ostoja	Kołbaskowo	dwór	535	12.09.1990	Kl.3-5340/149/90	1085
Ostoja	Kołbaskowo	park dworski	535	26.06.1990	Kl.3-5340/90/90	1133
Pargowo	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	516	13.09.1990	Kl.3-5340/153/90	1144
Pargowo	Kołbaskowo	kościół (ruina)	516	22.01.1963	Kl.20/2/63	377
Pilchowo	Police	cmentarz przykościelny	519	10.05.1997	DZ-4200/4/O/97	1339
Pilchowo	Police	kościół Wniebowzięcia NMP	519	10.05.1997	DZ-4200/43/O/96/97	1339
Police	Police	cmentarz i teren przyklasztorny (Jasienica)	510	11.08.2017	DZ.5130.21.2017.AR	
Police	Police	kaplica przykościelna pl. Chrobrego	521	22.01.1963	Kl.20/3/63	378
Police	Police	klasztor (ruina), Jasienica	510	05.07.1958	Kl.V.-0/55/58	310
Police	Police	kościół św. Ap. Piotra i Pawła (Jasienica)	500	05.07.1958	Kl.V.-0/56/58	294
Police	Police	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP (wraz z otocz.)	58	23.03.2001	DZ.4200/59/O/2000/2001	
Przęsocin	Police	kościół Wniebowzięcia NMP	501	22.12.1965	Kl.20/20/65	550
Przylep	Kołbaskowo	park dworski	538	26.06.1990	Kl.3-5340/91/90	1135
Rajkowo	Kołbaskowo	dwór	520	31.01.2005	DZ-4200/18/O/04/2005	202
Rajkowo	Kołbaskowo	park dworski	520	26.06.1990	Kl.3-5340/92/90	1134
Rzędziny	Dobra Szczecińska	park dworski	532	26.07.1979	Kl.I.5340/29/79	864
Siadło Górne	Kołbaskowo	cmentarz	1091	22.06.2012	DZ.5130.11.2012.AR	
Siadło Górne	Kołbaskowo	kościół (do skreślenia z rej.)	148	31.07.1956	Kl.V.-0/148/56	
Skarbimierzyce	Dobra Szczecińska	park dworski	531	21.06.1979	Kl.I.5340/31/79	866
Smolęcin	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	517	04.10.1990	Kl.3-5340/163/90	1151
Smolęcin	Kołbaskowo	kościół (ruina)	517	22.01.1963	Kl.20/8/63	382
Stobno	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	502	08.09.2014	DZ.5130.36.2014.AR	
Stobno	Kołbaskowo	kościół pw. MB Fatimskiej	502	22.01.1963	Kl.20/4/63	379

Stolec	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny, pomnik v.Ramin	507	16.05.2000	DZ-4200/40/O/99/2000	36
Stolec	Dobra Szczecińska	kościół św. Maksymiliana Marii Kolbego	507	22.01.1963	Kl.20/5/63	380
Stolec	Dobra Szczecińska	pałac	536	22.12.1965	Kl.20/18/65	545
Stolec	Dobra Szczecińska	park dworski	536	25.11.1978	Kl.I.5340/32/78	836
Tanowo	Police	chałupa, ul. Szczecińska 67	528	12.11.1977	Kl.I.5340/7/77	804
Tatynia	Police	cmentarz przykościelny	505	20.07.2017	DZ.5130.11.2017.AR	
Tatynia	Police	kościół św. Pawła Ap.	505	22.01.1963	Kl.20/6/63	381
Trzebież	Police	budynek mieszkalny, ul. Rybacka 5 (d.4)	529	22.12.1965	Kl.20/15/65	547
Trzebież	Police	kościół Podwyższenia Krzyża Św.	506	22.12.1965	Kl.20/17/65	546
Trzebież	Police	otoczenie kościoła Podwyższenia Krzyża Św.	380	29.12.2008	DZ-4200/53/O/2008	
Trzebież	Police	plebania ul. Rybacka 2	530	25.04.1997	DZ-4200/3/O/97	1338
Warnołęka	Nowe Warpno	cmentarz przykościelny	518	30.10.1997	DZ-4200/38/O/97	1356
Warnołęka	Nowe Warpno	kościół MB Częstochowskiej	518	30.10.1997	DZ-4200/38/O/97	1356
Warzymice	Kołbaskowo	kościół (ruina)-fundamenty	91	15.05.1956	Kl.V.-0/91/56	
Wąwelnica	Dobra Szczecińska	kościół MB Częstochowskiej	508	22.12.1965	Kl.20/16/65	548
Witorza	Police	d. zagroda leśniczego	527	10.08.1995	DZ-4200/27/O/95	1291
Wołczkowo	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	509	30.12.2013	DZ.5130.38.2013.AR	
Wołczkowo	Dobra Szczecińska	kościół MB Szkaplerznej	509	01.08.1956	Kl.V.-0/152/56	151

5. GMINNA / WOJEWÓDZKA EWIDENCJA ZABYTKÓW

Zgodnie z art. 21 „u.o.o.z" ewidencja zabytków jest podstawą sporządzania programów opieki nad zabytkami przez gminy, powiaty, województwa. Opracowanie wszelkiego rodzaju koncepcji, wytycznych, projektów rewaloryzacji czy też planów adaptacji i przekształceń obiektów zabytkowych, a także studiów zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opiera się na wiedzy o zasobie zabytkowym, stąd działania te powinny poprzedzać prace ewidencyjne. Zgodnie z art. 22 ust. 4 wyżej wymienionej ustawy wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków, zaś zgodnie z ust. 2 wojewódzką ewidencję zabytków - prowadzi wojewódzki konserwator zabytków.

W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:
1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Na obszarze powiatu polickiego, w gminnych ewidencjach zabytków – z pominięciem obiektów wpisanych do rejestru zabytków i obiektów archeologicznych – znajduje się około 590 budynków i obszarów zabytkowych. Z tej liczby 30% stanowią obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a 70% to obiekty wyznaczone przez wójtów i burmistrzów do gminnej ewidencji zabytków.

Najwięcej zabytków ewidencyjnych ujęto w gminie Police (45%) i Nowe Warpno (31%) – czyli w północnej części powiatu, a najmniej występuje w gminach Dobra (14%) i Kołbaskowo (10%) – w części południowej. W tej kategorii zabytków proporcje w gminach są odmienne niż w przypadku obiektów wpisanych do rejestru, gdzie w południowej części powiatu znajduje się 2/3 wszystkich obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

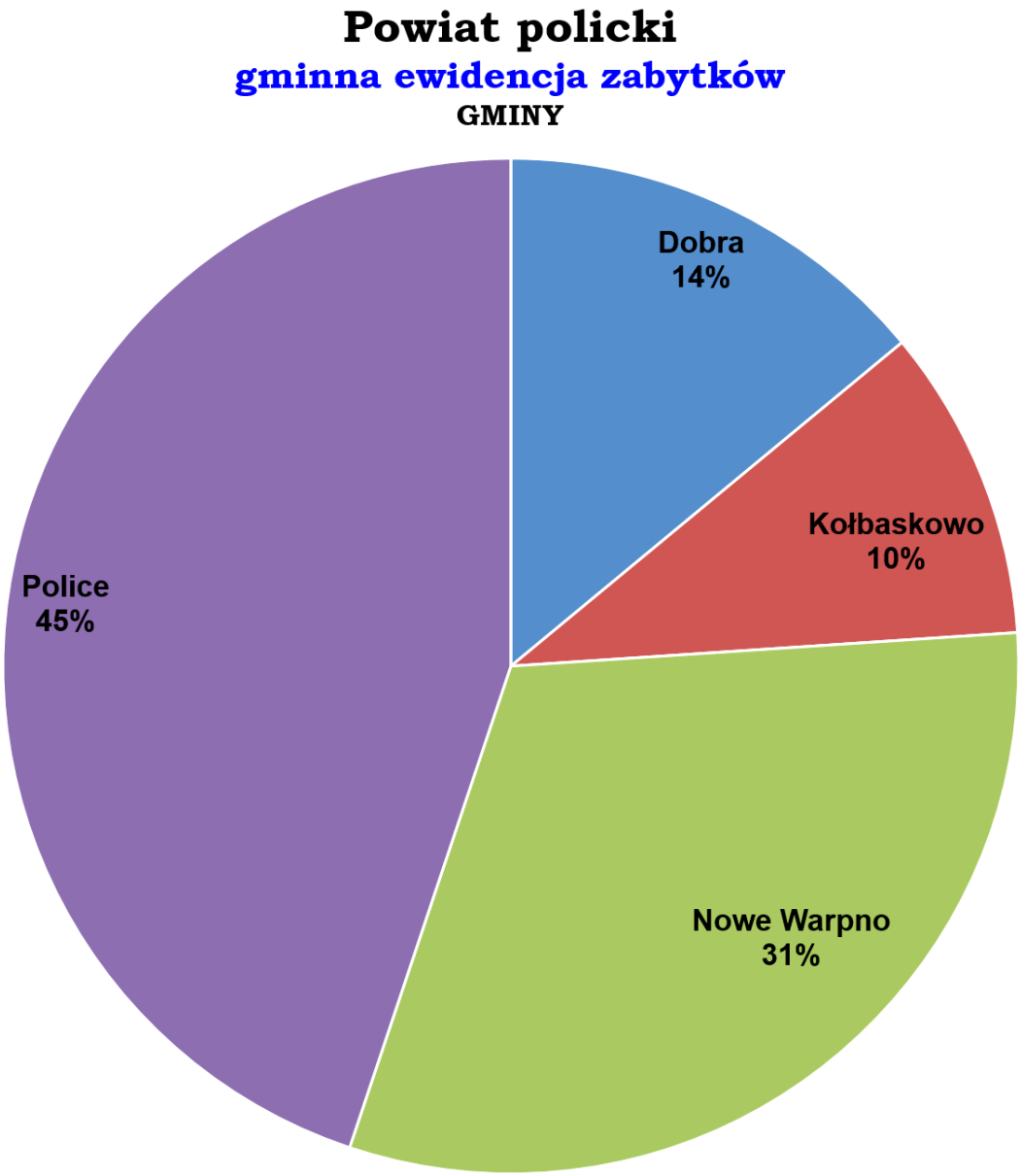
Powiat policki
gminna ewidencja zabytków
GMINY
Dobra
14%
Kołbaskowo
10%
Nowe Warpno
31%
Police
45%

Analizując kategorie zabytków ewidencyjnych, należy stwierdzić, że jej struktura jest również odmienna w stosunku do obiektów wpisanych do rejestru zabytków. W zdecydowanej większości dominują budynki mieszkalne (63%) – są to domy jedno i wielorodzinne, kamienice, chałupy, leśniczówki. Drugą kategorią stanowią cmentarze (13%) – są to historyczne nekropolie przykościelne, polne lub leśne (ewangelickie i żydowskie) oraz współczesne (komunalne i wyznaniowe). W trzeciej kategorii, liczącej 7-8%, znajdują się obiekty folwarczne (zespoły – założenia, budynki mieszkalne, gospodarcze i inwentarskie) oraz inne gospodarcze, towarzyszące zabudowie zagrodowej. W krajobrazie wsi i miast wyróżniają się obiekty publiczne (ok. 5 % ewidencji), czyli szkoły, świetlice, gospody. Oprócz tego w ewidencjach ujęto kilka obiektów rezydencjalnych (o częściowo przekształconych formach) i niewielkie parki, budynki związane z przemysłem i techniką (ruiny fabryki benzyny syntetycznej, trafostacje) oraz upamiętnienia w formie pomników i obelisków.

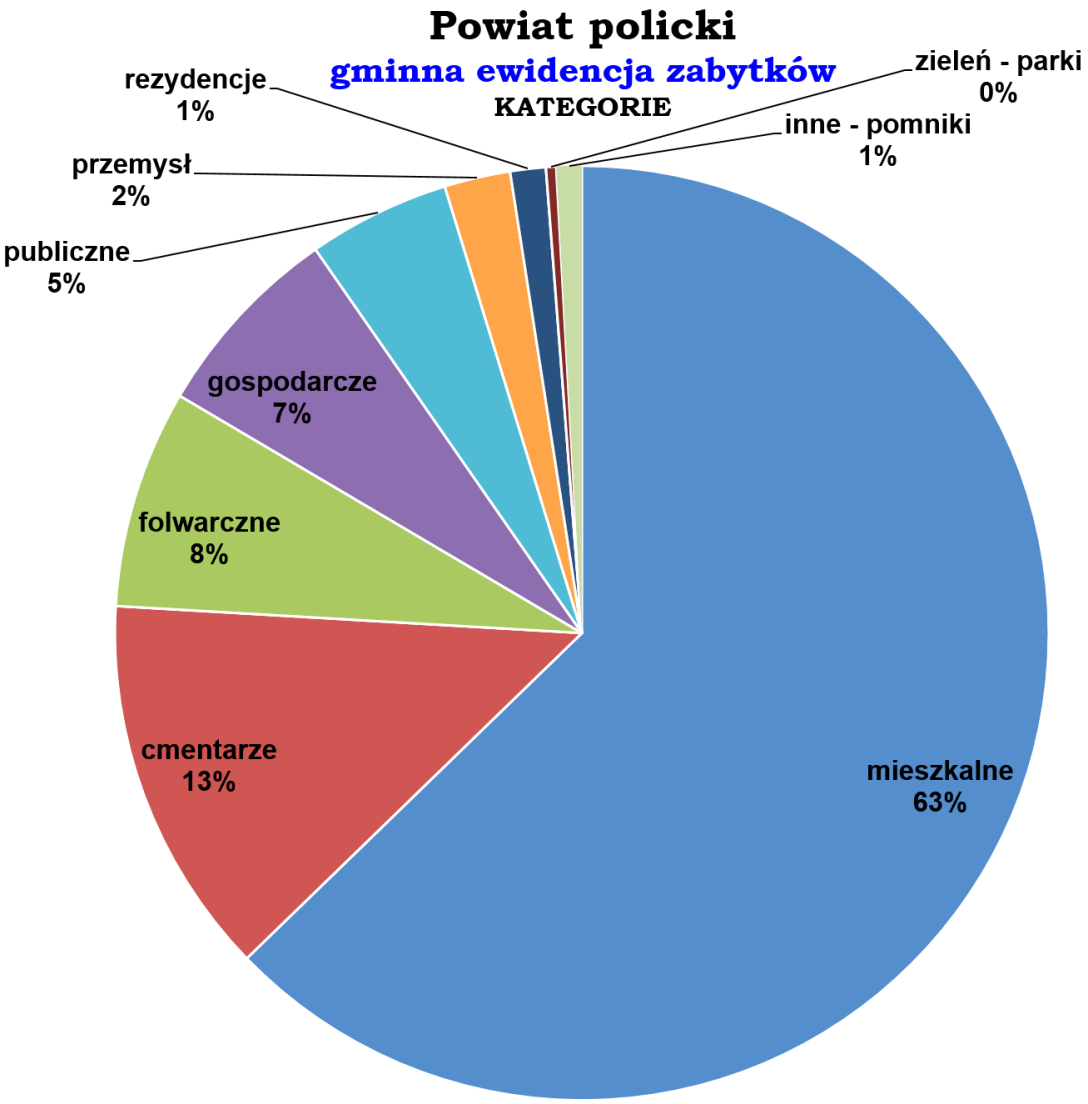

VII. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU POLICKIEGO – ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ

7.1. SILNE STRONY

- Atrakcyjne położenie geograficzne powiatu nad rzeką Odrą i Zalewem Szczecińskim, wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe: Puszcza Wkrzańska, Rezerwat Świdwie.
- Cenne i różnorodne zasoby dziedzictwa kulturowego o walorach lokalnych i ponadlokalnych: historyczne świątynie średniowieczne i nowożytne, pozostałości założenia klasztornego w Jasienicy, zieleń komponowana – np. park dworski w Dobrej, Stolcu, Trzebieradzu, cmentarze, zespoły rezydencjonalne – np. pałace w Karsznie, Stolcu, dwór w Trzebieradzu, oraz obiekty i miejsca związane z najnowszą historią: miejsca martyrologii z okresu II wojny światowej, relikty fabryki benzyny syntetycznej w Policach.
- Dobre rozpoznanie i zewidencjonowanie zabytków archeologicznych (AZP – duże obszary ochrony archeologicznej wyznaczone na terenie gminy Dobra), nieruchomych i ruchomych objętych wpisem do rejestru zabytków, wojewódzką ewidencją zabytków oraz gminnymi ewidencjami zabytków. Do wielu obiektów powstały opracowania i specjalistyczne dokumentacje konserwatorskie, które mogą być wykorzystane do sporządzania programów prac przy zabytkach oraz do badań historii osadnictwa, architektury i in.
- Dotacje w latach 2017 i 2018 - środki na termomodernizację czterech zabytkowych kościołów rozdysponowano z dofinansowań kosztów inwestycji w zakresie ochrony środowiska (Uchwała nr VI/49/2011 RP w Policach z dn. 27 maja 2011 r. w sprawie udzielania dotacji celowej z budżetu Powiatu Polickiego na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej)
- Odbywające się na terenie powiatu wydarzenia cykliczne o znaczeniu ponadlokalnym opierające się na dziedzictwie kulturowym (w tym niematerialnym – np. Jarmark Augustiański, Festiwal Pieśni Religijnej „Cecyliada", Odpusty Leśne w Trzebieży.
- Oznakowanie przez Powiat Policki 56 zabytków nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) znakiem „błękitnej tarczy" – znak Konwencji Haskiej oznaczający formę ochrony prawnej zabytku.
- Znacząca liczba zadbanych obiektów zabytkowych wraz z otoczeniem (wzorcowy przykład: ruiny klasztoru w Jasienicy, zespół pałacowo-parkowy w Trzebieradzu, układ urbanistyczny wraz z ryglowym ratuszem w Nowym Warpnie).
- Cenne i zróżnicowane chronologicznie i stylowo zabytki ruchome wyposażenia kościołów.
- Gminna ewidencja zabytków przyjęta zarządzeniem w gm. Police oraz rozpoznanie zasobu w pozostałych gminach.

- ❖ Przygotowanie programów i strategii zawierających odniesienia do ochrony zabytków – Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami, Strategii Rozwoju Powiatu Polickiego.
- ❖ Podejmowanie działań na rzecz odbudowy, renowacji i utrzymania dobrego stanu znacznej części zabytków nieruchomych.

7.2. SŁABE STRONY

- Zły stan zachowania niektórych zabytków, w tym zagrażający unicestwieniem (postępujące niszczenie pałacu w Stolcu, ruina kościoła w Karwowie – zagrożenie runięciem zwieńczenia wieży).
- Brak pełnej wiedzy co do stanu własności, współwłasności, władania w imieniu Skarbu Państwa dla obiektów/obszarów wpisanych do rejestru zabytków.
- Niewystarczające uwzględnienie w Strategii Rozwoju Powiatu Polickiego do 2020 r. potencjału i walorów kulturowych zasobu dziedzictwa kulturowego. Nieuwzględnienie w niej obiektów z gminnych ewidencji. Brak sformułowania celów operacyjnych i działań bezpośrednio wykorzystujących istniejący potencjał zabytków i wspierających utrzymanie dobrego stanu zabytków.
- Brak regularnych dofinansowań prac remontowych przy zabytkach – brak uchwały umożliwiającej systemowe dofinansowywanie remontów i prac konserwatorskich przy zabytkach (wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnych ewidencjach zabytków) z terenu powiatu policiego w oparciu o u.o.o.z . Dotacje na cel termomodernizacji kościołów (patrz wyżej) nie są nakierowane na prace remontowo-konserwatorskie przy obiektach zabytkowych; nie uwzględniały także innych uprawnionych.
- Brak cyklicznych (np. w okresach dwu-, trzyletnich) kontroli stanu zabezpieczenia zabytkowych wyposażeń kościołów powiatu policiego na wypadek kradzieży bądź pożaru (prowadzonych w porozumieniu ze służbami konserwatorskimi, powiatową komendą straży pożarnej i policji).
- Brak wniosków o nadanie odznaki „Za opiekę nad zabytkami" składanych przez Radę Powiatu, Zarząd Powiatu, Starostę.
- Niewystarczająca promocja roli społecznych opiekunów zabytków, co skutkowało brakiem chętnych do podjęcia się tej funkcji.
- Nierównomierne pokrycie obszaru powiatu obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego (obszar gminy Police pokryty planami w 99%) - brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla większych obszarów inwestycyjnych.
- Brak wykorzystania potencjału wyróżników regionu – unikatowego w skali kraju zespołu kamiennych kościołów XIII-XIV-wiecznych zlokalizowanych w licznych miejscowościach powiatu i wsi z okresu

XVIII-wiecznej kolonizacji fryderycjańskiej - dla stworzenia powiatowych i nadgranicznych szlaków kulturowych.
- Niewystarczające wsparcie dla edukacji regionalnej.
- Brak uczestnictwa Powiatu Polickiego w cyklicznym projekcie Zachodniopomorskie i Europejskie Dni Dziedzictwa, przybliżającym walory pomorskiego dziedzictwa.

7.3. SZANSE

- Koordynacja działań instytucji kultury, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych w zakresie wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego powiatu.
- Wykreowanie wydarzenia o randze powiatowej i ponadlokalnej w oparciu o bogaty zasób dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (od archeologicznego po XX-wieczne).
- Możliwość rozbudowy turystycznych szlaków kulturowych w tym trans granicznych.
- Stworzenie systemu wsparcia dla gmin w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na remonty obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru i ujętych w gminnej ewidencji zabytków.
- Wzrost wiedzy społeczności powiatu policiego wartości lokalnego dziedzictwa kulturowego.

7.4. ZAGROŻENIA

- Pogarszający się stan zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego.
- Brak koordynacji działań na rzecz lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- Wykluczenie z możliwości pozyskiwania dotacji zewnętrznych na remonty obiektów zabytkowych przewidzianych w gminnych ewidencjach zabytków.
- Brak środków finansowych przeznaczonych na prace przy remontach zabytków (w oparciu o u.o.o.z).
- Brak uchwały Rady Powiatu dotyczącej udzielania dotacji na remonty zabytków w oparciu o „u.o.o.z."
- Postrzeganie własnego, lokalnego dziedzictwa kulturowego jako mało istotnego czynnika rozwoju powiatu (ujemny wpływ dużego ośrodka miejskiego jakim jest Szczecin).

VIII. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Priorytetowe cele i zadania Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020–2024

- **Cele programu opieki nad zabytkami** zdefiniowano w art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w której stwierdza się, że programy opieki mają na celu w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych (wojewódzkich, powiatowych, gminnych) wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;

- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania;

- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;

- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;

- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem zabytków;

- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Z wymienionych w u.o.o.z celów :

cel 1

dotyczy jedynie programów/strategii opracowywanych na szczeblu samorządu województwa – nie stanowi zatem obszaru działań Powiatu

cel 2

w swojej treści jest postulatem, dotyczącym sposobu realizacji innych celów

Analiza zasobów dziedzictwa kulturowego oraz zdiagnozowanie stanu zachowania zabytków, przeprowadzone na wstępnym etapie prac nad niniejszym Powiatowym Programem Opieki nad Zabytkami stanowią podstawę formułowania celów i zadań w oparciu o u.o.o.z.

Osiągnięcie tych celów wymaga długotrwałych, zintegrowanych działań skutkujących zmianami zarówno w sferze materialnej (dotyczącej stanu i zagospodarowania zabytków), jak i mentalnej (zmiany stosunku do zabytku, dobra uznawanego często za kłopotliwe i niezwykle kosztowne w utrzymaniu).

Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego nie będzie możliwa bez powstania świadomej potrzeby jego zachowania oraz działań związanych z użytkowaniem zabytków w sposób odpowiedni dla ich walorów. Suma działań daje szansę na aktywizację społeczną, ekonomiczną i podniesienie atrakcyjności powiatu.

CEL PRIORYTETOWY (1)

Utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów i struktury krajobrazu kulturowego - realizowany będzie poprzez następujące

ZADANIA:

1. Monitorowanie przez Powiat sporządzania gminnych ewidencji zabytków i gminnych programów opieki nad zabytkami.
   wskaźnik oceny: liczba zatwierdzonych GEZ i programów opieki[17]

2. Zamieszczanie informacji o możliwości ubiegania się o dotację na stronie internetowej starostwa.
   wskaźnik oceny: *adres strony www; licznik odwiedzających*

3. Inicjowanie i prowadzenie szkoleń/warsztatów dla właścicieli i użytkowników obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnych ewidencjach zabytków z innych niż budżet Powiatu źródeł. (Współpraca z WUOZ Szczecin, Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie, Narodowy Instytut Dziedzictwa).
   wskaźnik oceny: liczba warsztatów/szkoleń i uczestników

4. Uwzględnianie problemów ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w dokumentach strategicznych Powiatu (np. Strategia Rozwoju Powiatu Policiego; i opiniach do opracowań planistycznych.
   wskaźnik oceny: liczba strategii, opracowań planistycznych, ekspertyz

5. Współpraca Powiatu Policiego z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziedzictwa kulturowego powiatu.
   wskaźnik oceny: liczba zrealizowanych działań i podmiotów uczestniczących, zakres wsparcia Powiatu

6. Ustanawianie przez starostę na wniosek Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (ZWKZ) społecznych opiekunów zabytków, cofanie ustanowienia społecznych opiekunów zabytków; wydawania osobom fizycznym legitymacji społecznych opiekunów zabytków, wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków.
   wskaźnik oceny: liczba społecznych opiekunów zabytków

7. Umieszczanie przez starostę w uzgodnieniu z ZWKZ na obiektach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków znaku Błękitnej Tarczy
   wskaźnik oceny: liczba oznakowanych obiektów

[17] Tylko przyjęte zarządzeniem lub uchwałą gminne ewidencja zabytków (po wcześniejszym uzgodnieniu z ZWKZ) uprawniają do składania aplikacji na dotacje samorządowe (gmina, powiat, województwo)

8. ustalenie aktualnych stanów własności, współwłasności, władania w imieniu Skarbu Państwa dla obiektów/obszarów wpisanych do rejestru zabytków, dla których Powiat może być właścicielem/współwłaścicielem.
wskaźnik oceny: liczba zweryfikowanych obiektów

CEL PRIORYTETOWY (2)

Promocja i popularyzacja lokalnego dziedzictwa kulturowego - realizowany będzie poprzez następujące

ZADANIA:

1. Promocja zabytków powiatu poprzez wydawnictwa np. przewodniki, mapy, widokówki, aplikacje mobilne itp.
wskaźnik oceny: liczba publikacji, nakład

2. Tworzenie zintegrowanego systemu informacji o dziedzictwie kulturowym powiatu, poprzez umieszczanie informacji na stronie www i stała ich aktualizacja.
wskaźnik oceny: liczba rekordów/opisanych obiektów/ikonografii itp.

3. Włączenie się Powiatu w wydarzenia o randze wojewódzkiej i europejskiej promujących dziedzictwo kulturowe regionu materialne i niemateriane (np. Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa, Europejskie Dni Dziedzictwa[18])
wskaźnik oceny: liczba, konkursów, prelekcji, objazdów studialnych, wystaw itp. organizowanych lub współorganizowanych przez Powiat

CEL PRIORYTETOWY (3)

Wspieranie działań społeczności lokalnych na rzecz opieki nad dziedzictwem kulturowym powiatu - realizowany będzie poprzez następujące

ZADANIA:

1. Organizacja lub współorganizacja wydarzeń kulturalnych, konferencji naukowych, popularno-naukowych pogłębiających wiedzę o dziedzictwie kulturowym (materialnym i niematerialnym), kierowanych do wszystkich grup wiekowych i środowisk.
wskaźnik oceny: liczba i rodzaj wydarzeń, liczba uczestników, liczba i nakład towarzyszących im publikacji (różnego typu)

2. Wspieranie inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz popularyzacji wiedzy o zabytkach poprzez otwarty konkurs na realizację zadań w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

[18] Koordynator wojewódzki – Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie biuro@bdz.szczecin.pl

wskaźnik oceny: poziom wsparcia finansowego, charakter działań, liczba beneficjentów

3. Wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju podmiotów o profilu muzealnym (prywatnych, społecznych, samorządowych)
wskaźnik oceny: liczba wspieranych podmiotów, poziom dotacji, zakres wsparcia organizacyjnego (np. użyczenie lokalu)

4. Wspieranie działań edukacyjnych poświęconych historii i dziedzictwu kulturowemu powiatu.
wskaźnik oceny: liczba i charakter wydarzeń, poziom wsparcia finansowego.

Przyjmuje się, że zadania – w ramach celów priorytetowych – będą realizowane poprzez wspólne działania władz samorządowych, właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych (rejestrowych i ujętych w gminnych ewidencjach zabytków), organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, lokalnego środowiska naukowego i kulturalnego.
W imieniu Powiatu Polickiego zadania będą mogły prowadzić powiatowe jednostki organizacyjne, w tym szkoły oraz wydziały Starostwa Powiatowego w ramach zadań własnych we współpracy z powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami poprzez istniejące i planowane instrumenty:
- prawne (np. akty prawa miejscowego)
- społeczne (np. edukacja, promocja, informacja
- kontrolne

IX. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO NA LATA 2020-2024

Instrumenty prawne będą podstawą do tworzenia innych dokumentów i tworzenia prawa miejscowego, np.:

- konstruowania uchwał i zarządzeń (np. w sprawach udzielania dotacji),
- przygotowywania opinii i wytycznych (np. w procedurach planowania przestrzennego),
- sporządzania strategii i programów (np. strategii rozwoju powiatu),
- współpracy z organami jednostek samorządu terytorialnego na terenie powiatu.

Instrumenty finansowe, mające za cel umożliwienie realizacji zadań Programu, dobierane będą w zależności od rodzaju zadań i możliwych źródeł finansowania, np.:

- dotacje celowe samorządu województwa zachodniopomorskiego (dotacje na dokumentacje, prace konserwatorskie i remonty zabytków w rejestrze zabytków i GEZ, działania organizacji pożytku publicznego, instytucji kultury),
- dotacje celowe Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dotacje na prace konserwatorskie i remonty zabytków w rejestrze zabytków, działania organizacji pożytku publicznego, instytucji kultury),
- dotacje celowe Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dotacje na prace konserwatorskie i remonty zabytków w rejestrze zabytków, działania organizacji pożytku publicznego, instytucji kultury),
- dotacje z Funduszu Kościelnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (dotacje na prace konserwatorskie i remonty zabytków sakralnych w rejestrze zabytków),
- środki prywatne właścicieli zabytków (prace konserwatorskie i remonty zabytków).

Instrumenty społeczne dotyczą edukacji, promocji i budzenia potrzeb ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się dziedzictwem kulturowym.
Instrumenty kontrolne, dopuszczone w granicach prawa, dotyczą koordynacji działań oraz gromadzenia i aktualizacji wiedzy o stanie zachowania zabytków i prowadzenia prac remontowych. Konieczne jest informowanie się między podmiotami uprawnionymi o udzielanych dotacjach na prace konserwatorskie. Z powyższego wynika konieczność wyznaczenia osoby z korpusu administracji samorządu powiatowego, odpowiedzialnej za gromadzenie danych o udzielanych dotacjach oraz spełnienia ww. obowiązku informacyjnego.

Elementem kontrolnym są sporządzane co dwa lata sprawozdania z realizacji przyjętego PPOnZ powiatu polickiego. Dla niniejszego Programu konieczne będzie wykonanie sprawozdania za okres 2020–2022 oraz 2022–2024.
Optymalnym rozwiązaniem byłoby, aby koordynacją wymienionych zadań dotyczących opieki nad dziedzictwem kulturowym (materialny i niematerialnym) Powiatu zajmował się specjalista w ramach stałego (dodatkowego) zakresu obowiązków lub odrębnego stanowiska.

X. ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO NA LATA 2020-2024

Zgodnie z art. 87, ust. 5 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami za monitorowanie realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami odpowiada Zarząd Powiatu, który co dwa lata sporządza stosowne sprawozdanie i przedstawia je Radzie Powiatu.

Wyniki osiągnięte przy realizacji Programu powinny być oceniane na podstawie stopnia realizacji zadań przyjętych przez Radę Powiatu. Podstawą oceny powinny być ***wskaźniki oceny*** przyporządkowane poszczególnym zadaniom.

Celem monitoringu jest zbieranie informacji dotyczących realizacji zadań Programu Opieki nad Zabytkami na każdym etapie jego wdrażania. Stanowi on podstawę do oceny uzyskanych efektów, tworzenia sprawozdań z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Polickiego na lata 2020-2024 oraz formułowania ewentualnych wytycznych i propozycji zmian.

W trakcie trwania kolejnej edycji PPOnZ może on ulegać modyfikacji/aktualizacji a także ewentualnym uzupełnieniom.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO NA LATA 2020-2024

Ochrona zabytków i opieka nad nimi jest ustawowym obowiązkiem państwa, samorządów i właścicieli zabytków. Tak więc do finansowania działań na rzecz utrzymania dziedzictwa kulturowego są zobowiązani wszyscy wymienieni.
Niżej przedstawiono przykładowe źródła pozyskania środków zewnętrznych i możliwości finansowania ochrony i opieki nad zabytkami na terenie Powiatu Polickiego z uwzględnieniem środków publicznych.

Finanse publiczne - budżet państwa i budżety samorządów terytorialnych

Dotacje na ochronę dziedzictwa kulturowego, w tym na prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane, oraz popularyzację zabytków przeznaczane z budżetu państwa i budżetów samorządów lokalnych, mogą być udzielane przez:

- Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz innych ministrów
- Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (w części budżetu państwa w dyspozycji wojewody)
- Sejmik Województwa
- Radę Powiatu
- Radę Miasta/Gminy.

Budżet Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra są podstawą ubiegania się o środki na zadania z zakresu kultury realizowane m.in. przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe oraz podmioty gospodarcze i osoby fizyczne.
Rokrocznie MKiDN ogłasza programy, z których do zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami na terenie powiatu policiego można zaliczyć działania w ramach:

- Rozwój infrastruktury kultury
- Edukacja kulturalna i diagnoza kultury
- Dziedzictwo kulturowe - priorytety:
  - Priorytet "Ochrona zabytków"
  - Priorytet " Wspieranie działań muzealnych"
  - Priorytet „Kultura ludowa"
  - „Ochrona zabytków archeologicznych"
- Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dotacje na prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, realizowane są na podstawie ustaw (o ochronie zabytków (…), o finansach publicznych (...) i aktów

wykonawczych do nich (rozporządzeń – np. dotacje na prace konserwatorskie i roboty budowlane (…).

Zapisy aktów prawnych określają precyzyjnie katalog prac, które mogą być dofinansowane poprzez udzielenie dotacji celowej - są to prace zmierzające do zabezpieczania, zachowania i utrwalania historycznej substancji zabytku. Ze środków budżetowych nie jest możliwe dofinansowanie prac nie dotyczących substancji zabytkowej i zabezpieczenia funkcjonowania obiektu

Dofinansowanie można uzyskać jedynie na zabytki wpisane do rejestru.

Zasadą ustawową udzielanych dotacji budżetowych jest współfinansowanie prac - dotacja z jednego źródła może być udzielana do wysokości 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac.

Ze środków budżetowych nie jest możliwe dofinansowanie prac nie dotyczących substancji zabytkowej i zabezpieczenia funkcjonowania obiektu (np. termomodernizacje, wymiana stolarek, wymiana posadzek, instalacja wodno-kanalizacyjne i in.).

Mecenat Państwa w dziedzinie kultury

Dotacje na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury stanowią jedną z kategorii dotacji celowych. Dotacje te mogą być udzielane jednostkom samorządu terytorialnego. Rozwinięcie przepisów ustawowych w odniesieniu do dotacji na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury, które mogą otrzymywać jednostki samorządu terytorialnego zawiera rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu zadań objętych mecenatem państwa w dziedzinie kultury, na które jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje, oraz sposobu i trybu przyznawania tych dotacji (Dz.U. 2012, poz. 737).

Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia jednostki samorządu terytorialnego ubiegające się o dotację z budżetu państwa na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury mogą otrzymywać te dotacje w zakresie zachowania, waloryzacji i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz budowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej, w tym obiektów publicznych, w których prowadzona jest działalność kulturalna. Ponadto zgodnie z przepisami o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej dotacje celowe z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na zadania objęte mecenatem państwa, w tym dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji mogą otrzymywać organizacje pozarządowe prowadzące działalność kulturalną oraz instytucje kultury, dla których organizatorami są jednostki samorządu terytorialnego, a także inne podmioty prowadzące działalność w obszarze kultury:

http://www.mkidn.gov.pl/

Źródło: (http://www.sejm.gov.pl/)

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2010 nr 80, poz. 526, z późn. zm.), art. 43, ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. 2012, poz. 406), art. 5 i art. 9.

Fundusz Kościelny

Na prace konserwatorskie i budowlane przy budowlach sakralnych dodatkowym wsparciem finansowym mogą być środki pochodzące z budżetu państwa zgromadzone w Funduszu Kościelnym, usytuowanym w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Katalog prac objętych dofinansowaniem ograniczony jest do podstawowych prac budowlanych zabezpieczających, nie uwzględnia otoczenia, wystroju wnętrz, zabytków ruchomych będących wyposażeniem świątyni, jednak nie zawiera ograniczenia przedmiotowego: dotyczy wszystkich obiektów sakralnych, także tych, znajdujących się w ewidencji konserwatorskiej: **www.mswia.gov.pl**

Budżet Województwa Zachodniopomorskiego

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego od 2007 roku wspiera właścicieli obiektów wpisanych do rejestru zabytków ustalając zasady realizacji zadań publicznych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami pn. „**Dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub ujętym w gminnej ewidencji zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego”** (od 2018 r.). Kwota na dofinasowania w tym konkursie w 2020 r. wyniosła 1,8 mln złotych.

Uchwała określiła, iż z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego mogą być udzielane dotacje celowe na prace przy zabytku posiadającym istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub kulturowe oraz znajdującym się w złym stanie technicznym, znaczenie posiada także kontynuacja prac. Dotacje udzielane są m.in.: na prace remontowo- konserwatorsko-budowlane, zakup materiałów, **dokumentacje**. Zasady udzielania dotacji, zawarte w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, terminy składania wniosków oraz warunki ubiegania się o środki, określone są w ogłoszeniach o konkursach i przyjętym regulaminie (ogłaszane na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego: **www.bip.wzp.pl**

Budżet Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (w części budżetu państwa w dyspozycji wojewody)

Dotacje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, realizowane są – podobnie jak dotacje Ministra Kultury - na podstawie ustaw (*o ochronie zabytków..., o finansach publicznych...*)

i aktów wykonawczych do nich (rozporządzeń – np. *dotacje na prace konserwatorskie… i roboty budowlane…*).

Katalog prac, na jakie można otrzymać dotację, obejmuje nakłady konieczne m.in. na sporządzanie ekspertyz, badań, programu konserwatorskiego, projektów budowlanych, zabezpieczanie obiektu, odnowienie i odtworzenie okładzin, tynków, okien, drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, zakup materiałów budowlanych, wyeksponowanie oryginalnych elementów parku, wykonanie instalacji przeciwwłamaniowej, przeciwpożarowej i odgromowej.

Zadania publiczne

Popularyzacja i edukacja w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami i upowszechnienie wiedzy o zabytkach województwa zachodniopomorskiego realizowane jest przez WKZ, zgodnie z ustawą *o działalności pożytku publicznego i wolontariacie* oraz na podst. *ustawy o ochronie zabytków*. Corocznie ogłaszany jest otwarty konkursu ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w ustawie. Zadania publiczne mogą być realizowane w różnych formach, w szczególności poprzez:

- organizowanie festiwali, przeglądów, konkursów, konferencji, seminariów, szkoleń, spotkań, plenerów, warsztatów, kursów, wystaw i innych imprez;
- wydanie niskonakładowych, niekomercyjnych publikacji, periodyków, książek - także z wykorzystaniem innych technik zapisu niż druk, katalogów, druków ulotnych;
- prowadzenie badań naukowych, prac studialnych, opracowanie ekspertyz technicznych;
- innych działań związanych z popularyzacją dziedzictwa kulturowego, jak np. oznakowanie szlaków turystycznych.

Dotacje z budżetu WKZ realizowane są w cyklu danego roku budżetowego, adekwatnie do wielkości przyznanych środków finansowych. WKZ corocznie ogłasza nabór wniosków w dwóch terminach: do końca lutego dla wniosków na prace planowane do wykonania w danym roku oraz do 30 czerwca na realizacje refundacji poniesionych wcześniej (do 3 lat przed złożeniem wniosku) nakładów: **www.wkz.szczecin.pl**

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

W szczególnych projektach, możliwie jest pozyskanie środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, na prace związane z ochroną krajobrazu, utrzymaniem i rewaloryzacją zabytkowych założeń zieleni (np. parków, cmentarzy), a także zabytkowych obiektów budowlanych powiązanych z zielenią. Dotyczy to inwestycji powiązanych np. z edukacją ekologiczną (ścieżki edukacyjno-przyrodnicze) czy

ośrodkami dydaktyczno-naukowymi. Wśród kryteriów przyznawania środków nie ma ograniczenia dotyczącego wpisu obiektu czy zespołu do rejestru zabytków.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego[19]

Szczegółowy opis priorytetowych na lata 2014 - 2020 dostarcza informacji dotyczących planowanych źródeł finansowania na zabytki i dziedzictwo kulturowe (**http://www.bip.wzp.pl/**).

IV Priorytet: Naturalne otoczenie człowieka
Działanie: Dziedzictwo kulturowe
Realizacja prac konserwatorskich i restauratorskich, które przez zachowanie historycznej substancji zabytkowej przyczynia się do dostosowania obiektów do celów użytkowych oraz do ich udostępnienia mieszkańcom regionu i turystom. Działanie nakierowane jest na ochronę rodzimego dziedzictwa Pomorza Zachodniego, mającego wysoką wartość historyczną i kulturową, służyć ma zwiększeniu potencjału turystycznego regionu, zwiększeniu miejsc pracy.
Wspierane projekty z zakresu prac konserwatorskich i restauratorskich muszą stanowić element szerszej grupy – zespołu, w których poszczególne elementy łączy idea ochrony i popularyzacji rodzimego dziedzictwa kulturowego Pomorza Zachodniego.
Uprawnienie beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz podmioty
  podległe jst;
- instytucje kultury
- organizacje pozarządowe
- kościoły i inne związki wyznaniowe
- przedsiębiorcy
- jednostki sektora finansów publicznych

Punkty informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Szczecinie
UMWZ ul. Kuśnierska 12 B, 70-536 Szczecin; gpi@wzp.pl

Budżety samorządów lokalnych – Powiat Policki

Powiat Policki nie udzielał dotychczas dotacji na prace konserwatorski, restauratorskie i roboty budowlane podstawie art. 81.1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

[19] Należy monitorować zmiany w obrębie powyższych Programów.

XII. ZAŁĄCZNIKI (ilustracje, fotografie)

MIASTA

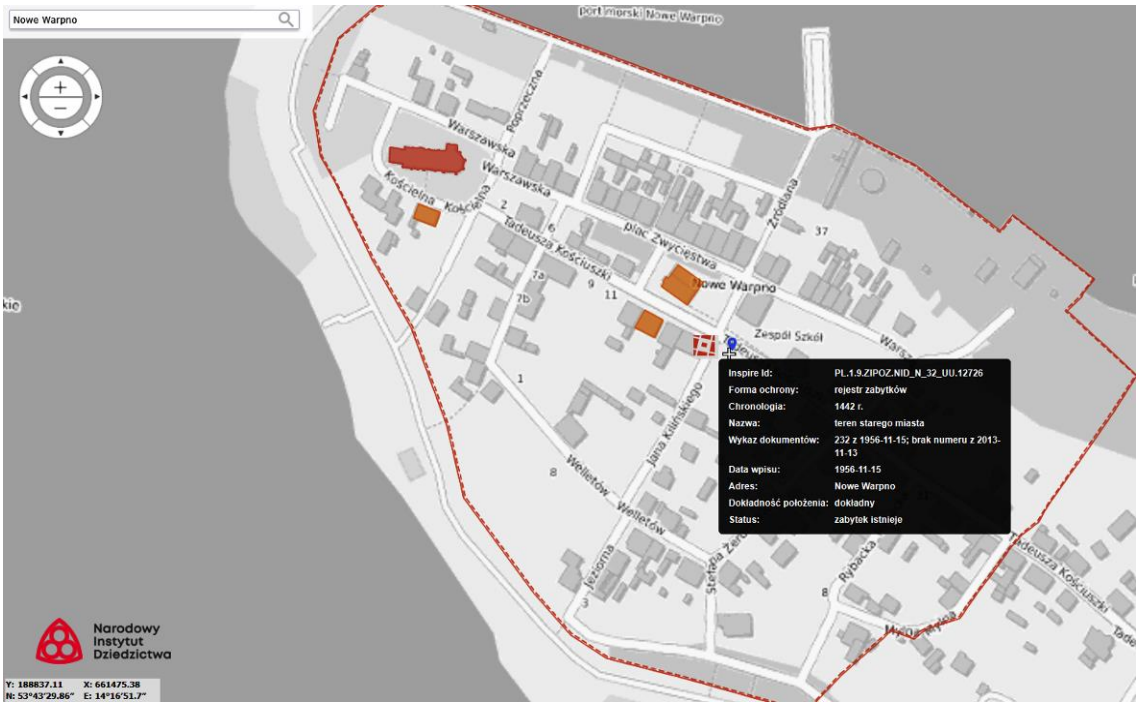

Nowe Warpno: zabytkowy układ urbanistyczny - wg https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/

WSIE

Warzymice: średniowieczna owalnica

Bezrzecze: średniowieczna ulicówka z majątkiem

Niekłończyca: XVIII-wieczna wieś kolonizacyjna

ARCHITEKTURA SAKRALNA

XIII-wieczne kościoły granitowe

Mierzyn, gm. Dobra

Będargowo, gm. Kołbaskowo

Karwowo, gm. Kołbaskowo

Pargowo, gm. Kołbaskowo

XIV i XV-wieczne kościoły gotyckie

Nowe Warpno

Stobno, gm. Kołbaskowo

Police (Jasienia) – ruina klasztoru

Police – kaplica kościoła mariackiego

Kościoły barokowe

Stolec, gm. Dobra – bud. 1735 r.

Trzebież, gm. Police – bud. 1755 r.

XIX-wieczne kościoły neostylowe

Kościno, gm. Dobra

Police – kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP

Kościoły ryglowe

Tatynia, gm. Police – bud. XVII/XVIII w.

Niekłończyca, gm. Police – bud. 1788 r.

CMENTARZE

Przykościelne

Barnisław, gm. Kołbaskowo – bramka cmentarna

Wąwelnica, gm. Dobra

Poewangelickie (polne)

Dołuje, gm. Dobra

Siadło Górne, gm. Kołbaskowo

ZESPOŁY REZYDENCJONALNE

Dwory i pałace

Stolec, gm. Dobra – bud. 1721 r.

Karszno, gm. Nowe Warpno – bud. 1898 r.

Brzózki (Trzebieradz), gm. Nowe Warpno – bud. pocz. XX w.

Ostoja, gm. Kołbaskowo – bud. XIX w.

Parki

Stolec, gm. Dobra – park pałacowy

Kościono, gm. Dobra – park dworski

Zabudowa folwarczna

Bobolin, gm. Kołbaskowo – rządcówka

Skarbimierzyce, gm. Dobra – podwórze folwarczne

ZABUDOWA PUBLICZNA

Nowe Warpno - ratusz

Nowe Warpno - poczta

ZABUDOWA PRZEMYSŁOWA / TECHNICZNA

Mierzyn, gm. Dobra – wiatrak koźlak

ZABUDOWA MIESZKALNA

Nowe Warpno – pierzeja z kamieniczkami

Nowe Warpno – kamieniczka ryglowa (XVIII/XIX w.)

Trzebież, gm. Police – ryglowa plebania (pocz. XIX w.)

Tanowo, gm. Police – ryglowa chałupa (2 poł. XIX w.)

ZABYTKI RUCHOME

Nowe Warpno: kościół – barokowy ołtarz

Buk, gm. Dobra: kościół – epitafium z 1739 r.

ARCHEOLOGIA

Kamieniec, gm. Kołbaskowo – grodzisko (epoka kamienia i wczesne średniowiecze)

Tanowo, gm. Police – grodzisko, majdan (wczesne średniowieczne)

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepisy art. 4 ust. 1 pkt 7 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowią odpowiednio, że:

1) powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
2) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Z kolei w myśl przepisów art. 87 ust. 1-4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282 z późn. zm.):

1) zarząd powiatu sporządza na okres 4 lat powiatowy program opieki nad zabytkami;
2) program, o którym mowa w ust. 1, ma na celu, w szczególności:
   a) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
   b) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
   c) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
   d) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
   e) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
   f) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
   g) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;
3) powiatowy program opieki nad zabytkami przyjmuje rada powiatu, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
4) program, o którym mowa w ust. 3, jest ogłaszany w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Uchwałą Nr XXIII/192/2016 z dnia 28 października 2016 r. Rada Powiatu w Policach przyjęła „Program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024", którego okres obowiązywania kończy się w 2020 r.

Mając powyższe na uwadze opracowano „Program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024", który został przesłany Zachodniopomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Szczecinie celem uzyskania opinii. Pismem znak ZN.5120.4.2020.KS z dnia 28 września 2020 r. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków zaakceptował przedłożony program bez uwag.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Podjęcie przez Radę Powiatu w Policach przedmiotowej uchwały nie rodzi dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Powiatu Polickiego.

Na oryginale właściwy podpis
Członka Zarządu Powiatu w Policach
Beaty Chmielewskiej

Zał. Nr 16 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

UCHWAŁA NR XXIV/163/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia
„Programu opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024”

Na podstawie art. 12 pkt 11 w związku z art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 87 ust. 3 w związku z ust. 1, 2 i 4 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282, 782 i 1378) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Policach.

§ 3. Program, o którym mowa w § 1, podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Zał. Nr 16 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/163/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

P O W I A T
P O L I C K I
WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIE

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO na lata 2020–2024

BIURO DOKUMENTACJI ZABYTKÓW W SZCZECINIE

Instytucja Kultury Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego

P O W I A T
P O L I C K I
WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIE

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO na lata 2020–2024

O p r a c o w a n i e:

Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

Szczecin 2020

SPIS TREŚCI

Wstęp ..... s. 4

I. Podstawa prawna opracowania i cele powiatowego programu opieki nad zabytkami ..... s. 7

II. Uwarunkowania prawne ochrony zabytków i opieki nad zabytkami ..... s. 9

III. Polityka w zakresie opieki i ochrony nad zabytkami w dokumentach samorządu województwa zachodniopomorskiego ..... s. 17

IV. Uwarunkowania zewnętrzne (międzynarodowe)ochrony dziedzictwa kulturowego ..... s. 27

V. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego powiatu policki ego ..... s. 31

VI. Charakterystyka zasobów – analiza stanu dziedzictwa kulturowego powiatu policki ego ..... s. 39

VII. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego powiatu policki ego – analiza szans i zagrożeń..... ... s. 67

VIII. Założenia programowe (PPOnZ) ..... s. 70

IX. Instrumentarium realizacji PPOnZ ..... s. 74

X. Zasady oceny realizacji PPOnZ ..... s. 76

XI. Źródła finansowania PPOnZ..... s. 77

XII. Załączniki (ilustracje i foto) ..... s. 82

WSTĘP

Programy opieki nad zabytkami służyć mogą rozwojowi powiatu poprzez określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystanie zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych.

Głównym celem sformułowania dokumentu jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego powiatu polickiego poprzez określenie podstawowych uwarunkowań oraz rozwiązań, które temu służą.

Bogactwo i różnorodność dziedzictwa kulturowego może w istotny sposób przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego, a tym samym do poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Podstawowym zadaniem programów opieki nad zabytkami – w tym powiatowych – jest określenie kierunków działań i zadań służących poprawie kondycji dziedzictwa kulturowego – zarówno stanu zachowania zabytków, jak i udziału zabytków w kształtowaniu rozwoju i wizerunku powiatu.

Drugą edycję Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Policki ego na lata 2020–2024, zwanego dalej „PPONZ 2020–2024" opracowano w oparciu o odpowiednie przepisy, akty prawa miejscowego przyjęte przez Radę Powiatu w Policach, krajowe, wojewódzkie i powiatowe dokumenty typu strategicznego, materiały i dokumentacje z zasobu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie oraz wiedzę i doświadczenie autorów.

Na wstępie opracowania przedstawiono informację na temat aktów prawa polskiego oraz europejskiego ustanawiających i regulujących zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków. Odrębną część poświęcono charakterystyce krajobrazu i dziedzictwa kulturowego obszaru powiatu policki ego, które są przedmiotem PPOnZ 2020–2024.

Powiatowa polityka w zakresie opieki nad zabytkami powinna być spójna ze strategiami rozwoju województwa. Z tego względu omówiono (w zarysie) strategiczne dokumenty wojewódzkie i powiatowe zwracając uwagę na założenia programowe dotyczące ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym oraz jego rewitalizacji i rewaloryzacji, służące procesom rozwojowym.

Szczególnie istotnym dokumentem w tym zakresie jest Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2017–2020 dla Województwa Zachodniopomorskiego[1].

[1] Uchwała Nr XXII/361/17 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r.

Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata na 2020–2024 opracował zespół specjalistów Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie w składzie:
dr Anna Bartczak – historyczka
mgr inż. arch. Aleksandra Hamberg-Federowicz
mgr Kamila Wójcik – historyczka sztuki
mgr Agnieszka Osiak – historyczka
mgr Maria Witek – etnografka
konsultant
mgr Waldemar Witek – rzeczoznawca Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków w dziedzinie: architektura i budownictwo, krajobraz kulturowy; specjalności: budownictwo ryglowe, ruralistyka oraz zespoły zabytkowe

Wybrana bibliografia:

Berghaus H., *Landbuch des Herzogthums Stettin, von Kamin und Hinterpommern; oder des Verwaltungsbezirks der Königlichen Regierung zu Stettin, Abth. 2. Enthaltend vom Naugarder Kreise die zweite Hälfte, die allgemeine Übersicht des Stadtkreises Stettin und Ergänzungsblätter betreffend die West-Oder-Kreise des Regierungs-Bezirks Stettin,* Anklam 1874.

Encyklopedia Polic, Police 2015.

Gebhard O., *Friederizianischen Pfälzerkolonie in Brandenburg und Pommern*, Stettin 1939.

Gemeindelexikon fűr die Provinz Pommern – 1871, 1905.

Jagodziński J., *Bunkry na ruinach. Szkice do historii KL Stutthof – Außenlager Pölitz*, Szczecin2016.

Kalita Skwirzyńska K., *Jasienica*, Szczecin 2003.

Kalita Skwirzyńska K., Opęchowski M., *Stolec, Rzędziny, Łęgi*, Szczecin 2005.

Kalita Skwirzyńska K., Opęchowski M., *Dobra i okolice*, Szczecin 2008.

Leksykon Puszczy Wkrzańskiej, red. T. Białecki, S. Krzywicki, Nowe Warpno 2010.

Lemcke H., *Die Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Pommern,*T. 2,Bd. 2, H. 5, *Der Kreis Randow*, Stettin 1901.

Łopuch W., *Nowe Warpno i okolice. Neuwarp und Umgebung*, Szczecin 2010.

Łuczak M., *Historia i zabytki Gminy Kołbaskowo. Geschichte und Denkmäler der Gemeinde Kolbitzow*, Szczecin 2010.

Pomorze Zachodnie przez wieki, red. J.M. Piskorski, Szczecin 1999.

Rogalski B., *Przemiany kulturowe na Pomorzu Zachodnim i Przednim w młodszym okresie przedrzymskim (III–I w. p.n.e.)*, Szczecin 2010.

Sitarz B., *Działania polskiej administracji lokalnej na rzecz korekty i demarkacji granicy państwowej na odcinku zachodniopomorskim w latach 1945–1950*, „Szczecińskie Studia Archiwalno-Historyczne", t. 1/2017, s. 69–100.

Sitarz B., *Społeczność grecka i macedońska w Policach po drugiej wojnie światowej*, „Szczecińskie Studia Archiwalno-Historyczne", t. 3/2019, s. 93–154.

Sitarz B., *Trudne początki. Powiat szczeciński 1945–1950*, Police 2013.

Sitarz B., *Waldsiedlung – Im Waldpark – Osiedle Greckie*, „Szczeciner" 2013, nr 3, s. 36–50.

Wustrack Ch.F., *Nachtrag zu der Kurzen historisch-geographisch-statistische Beschreibung des königlich-preussischen Herzogthums Vor- und Hinter-Pommern,* Stettin 1795.

Zamki i rezydencje na Pomorzu. Schlösser und Herrenhäuser in Pommern, red. K. Kalita Skwirzyńska, E. Kus, B. Makowska i in., Szczecin 2006.

http://www.ziegenort-pommern.de

Zasób archiwalny i ewidencje:

WUOZ Szczecin, BDZ Szczecin, NID OT/Szczecin w tym karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa, karty ewidencyjne cmentarzy, karty ewidencyjne zabytków ruchomych, opracowanie zieleni komponowanej, karty układów ruralistycznych, katalogi zabytków ludowych i inne.

I. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA I CELE POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym Dz.U. 1998 nr 91, poz. 578 tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 920 zakreśla ramy prawne funkcjonowania powiatów, jako jednostek samorządu terytorialnego II stopnia, w tym zakres ich działania, władze, mienie, finanse. W rozdziale 1 definiuje, iż powiat to lokalna wspólnota samorządowa oraz odpowiednie terytorium.

Wśród zadań powiatu w rozdziale 2 art. 4. ust.1 pkt. 7 wymienionej ustawy wskazuje się, iż ochrona zabytków i opieka nad zabytkami jest jednym z zadań publicznych o charakterze ponadgminnym. W kolejnych punktach wymieniane są także inne, powiązane z powyższym, zadania Powiatu:

- utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- promocja powiatu;
- współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

W dalszej części powyższego artykułu znajduje się zapis, iż zadania Powiatu mogą określać także inne ustawy (ust. 3).

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. 2020, poz. 282 i 782, zwanej dalej „u.o.o.z.") nałożyła taki szczególny obowiązek. Jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli zobowiązane zostały do sporządzania programów opieki nad zabytkami dla swoich obszarów. Artykuł 87 ust.1 powyższej ustawy stanowi:
„Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami".

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami reguluje szczegółowe kwestie związane z opracowaniem, wdrażaniem i realizacją PPOnZ.

PPOnZ jako akt prawa miejscowego

Ustawa „u.o.o.z". określa tryb procedowania programów opieki nad zabytkami oraz wpisywania w system prawa miejscowego. Wskazuje, iż dla powiatowych programów opieki nad zabytkami konieczne jest uzyskanie opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, przyjęcie przez rady powiatów poprzez uchwałę oraz publikacja w dzienniku urzędowym (art. 87 ust. 3 i 4).
Ustawa nakłada też obowiązek sporządzania, co dwa, lata sprawozdania z realizacji programu i przedstawiania go radzie powiatu (art. 87 ust. 5).
Dla opiniowania Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego organem właściwym jest Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie.

Przedmiot PPOnZ

Aby umożliwić sporządzenie programów opieki nad zabytkami przez jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, wprowadzony został także obowiązek prowadzenia ewidencji zabytków. W artykule 21 „u.o.o.z." znajduje się zapis:
„*Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy*".

Ustawa wyróżnia ewidencję wojewódzką i gminną. Zgodnie z zapisem art. 22 ust. 4 przywołanej ustawy „u.o.o.z." ewidencja zabytków na szczeblu gminnym powinna być prowadzona przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, czyli organ samorządu terytorialnego I stopnia.
Wojewódzką ewidencję zabytków, w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa, prowadzi wojewódzki konserwator zabytków, jako organ ochrony zabytków wykonujący zadania i kompetencje wojewody. Ewidencję zabytków ruchomych także prowadzi wojewódzki konserwator zabytków.
Powiaty nie zostały zobowiązane do prowadzenia własnych ewidencji.
W programie opieki nad zabytkami muszą opierać się na ewidencji wojewódzkiej oraz ewidencji gmin wchodzących w skład powiatu.

Cele PPOnZ

Cele programów opieki nad zabytkami, w tym powiatowych programów opieki nad zabytkami, określa art. 87 w ust. 2 przywołanej „u.o.o.z".:
Programy (…) mają na celu, w szczególności:

1) *włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;*
2) *uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;*
3) *zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;*
4) *wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;*
5) *podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;*
6) *określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;*
7) *podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.*

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI

1. KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zabytki, jako element dziedzictwa narodowego, objęte są ochroną prawną w podstawowym źródle prawa w Polsce, Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

„Rzeczpospolita strzeże dziedzictwa narodowego, a Państwo stwarza warunki równego dostępu i upowszechniania kultury oraz wolności w korzystaniu z dóbr kultury" (*art. 5, art. 6 ust. 1 i art. 73, Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.*).

Pojęcie „dziedzictwa narodowego" jest szerokie, może obejmować różne wytwory kultury człowieka: sztukę, architekturę, literaturę czy technikę, ale zawiera przede wszystkim zabytki.

2. USTAWA O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI

Podstawowym aktem prawa regulującym ochronę i opiekę nad zabytkami jest ustawa z 23 lipca 2003 r. – o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2020, poz. 282 i 782, zwanej dalej u.o.o.z.), w której określono m.in. przedmiot, formy i zasady ochrony zabytków i opieki nad nimi.

Wśród aktów wykonawczych istotnych dla programów opieki nad zabytkami jest Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2011 nr 113, poz. 661).

Wybrane akty wykonawcze i rozporządzenia związane z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- Uchwała nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022".
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. 2018, poz. 1609).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie dotacji na badania archeologiczne (Dz.U. 2014, poz. 110).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz.U. 2017, poz. 1674).

- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2019, poz. 1886).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczonego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz.U. 2004 nr 30, poz. 259).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz.U. 2004 nr 71, poz. 650).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie nagród za znalezienie zabytków lub materiałów archiwalnych (Dz.U. 2015, poz. 979).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2019, poz. 1470).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz.U. 2011 nr 89, poz. 510).
- Rozporządzenie Ministra Kultury z 12 maja 2004 r. w sprawie odznaki „Za opieką nad zabytkami" (Dz.U. 2004 nr 124, poz. 1304, z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Kultury z 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2004 nr 212, poz. 2153).

Przedmiot ochrony programu opieki nad zabytkami

Definicję zabytków, istotnych dla programu opieki nad zabytkami, w ujęciu ustawowym zawiera art. 3 „u.o.o.z.":

zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;

zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa powyżej;

zabytek ruchomy – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa powyżej;

zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny – przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki

i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;
historyczny zespół budowlany – powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;
krajobraz kulturowy – przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;
otoczenie zabytku – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Zabytki nieruchome, będące podstawowym przedmiotem programu opieki nad zabytkami, w art. 6 ust.1 scharakteryzowane zostały poprzez grupy funkcjonalne, jako:
a) krajobrazy kulturowe,
b) układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane,
c) dzieła architektury i budownictwa,
d) dzieła budownictwa obronnego,
e) obiekty techniki, a zwłaszcza kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe,
f) cmentarze,
g) parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni,
h) miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytki ruchome zdefiniowane są jako będące, w szczególności:
a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. (Dz.U. 2018, poz. 574 i 1669),
f) instrumentami muzycznymi,
g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi, przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytkami archeologicznymi są w szczególności:
a) pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa,
b) cmentarzyska,
c) kurhany,
d) relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ochronie mogą podlegać także zabytki niematerialne – nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej (art. 6, ust. 2 ustawy).

Formy i sposób ochrony zabytków

Dla programów opieki nad zabytkami wyjściowe są zabytki objęte obwiązującymi formami ochrony zabytków, określonymi w art. 7 „u.o.o.z." Są to:
1) wpis do rejestru zabytków;
2) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
3) uznanie za pomnik historii;
4) utworzenie parku kulturowego;
5) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Wpis do rejestru zabytków należy do kompetencji wojewódzkiego konserwatora zabytków (decyzje o wpisie podejmowana są z urzędu lub na wniosek posiadacza zabytku położonego na terenie danego województwa).
Listę Skarbów Dziedzictwa prowadzi minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Na Listę Skarbów Dziedzictwa wpisuje się zabytek ruchomy o szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego, na podstawie decyzji wydanej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, z urzędu albo na wniosek właściciela zabytku ruchomego.
Pomnik Historii ustanawia w drodze rozporządzenia Prezydent RP, na wniosek ministra właściwego ds. kultury. Pomnikiem historii można uznać zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, po uzyskaniu opinii Rady Ochrony Zabytków (art. 15 ustawy ust.1). Zgodnie z ust. 4 istnieje możliwość przedstawienia Komitetowi Dziedzictwa Światowego wniosku o wpis pomnika historii na „Listę dziedzictwa światowego" w celu objęcia tego pomnika ochroną na podstawie Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, przyjętej w Paryżu w dniu 16 listopada 1972 r.
Utworzenie **parku kulturowego** oraz sporządzanie **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** z odpowiednimi zapisami dotyczącym ochrony dziedzictwa kulturowego (obowiązek wynikający z ustawy z dnia 27

marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2018, poz. 1945, z późn. zm.) leży w kompetencjach samorządu gminy.

Ochrona i opieka nad zabytkami jako ustawowy obowiązek

Dla poprawnego określenia zadań programu opieki nad zabytkami istotne jest poprawne zdefiniowanie pojęć „ochrona zabytków" i „opieka nad zabytkiem". Definicje prawne zawarte są w zapisach ustawy „u.o.o.z".
Ograny administracji publicznej zobowiązane są do ochrony zabytków (art. 4), realizowanej w szczególności, poprzez:

1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem, zgodnie z zapisami ustawy (art. 5 „u.o.o.z.") jest sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza. Opieka nad zabytkiem (będąca istotą programów opieki nad zabytkami realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego) zdefiniowana jest w szczególności jako zapewnienie warunków do:

1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii i kultury.

Zgodnie z u.o.o.z. zabytki podlegają ochronie i opiece bez względu na stan zachowania (art.6).

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w innych dokumentach, planach i strategiach

Ustawa „U.o.o.z." precyzuje w art. 18 ust. 1., iż ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy:

- ❖ sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,

- strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw,
- planowaniu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej,
- analizie i studium z zakresu zagospodarowania przestrzennego **powiatu**, strategii rozwoju gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy,
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizacje inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami musi być zawarta w dokumentach strategicznych i planistycznych województwa, powiatu, gminy (art. 18 ust.2), m.in. poprzez :

- uwzględnienie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- określenie rozwiązań niezbędnych do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków,
- zapewnienie ochrony zabytków przy realizacji inwestycji,
- ustalenie rozwiązań mających na celu przywracanie zabytków do jak najlepszego stanu,
- ustalenie przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenu uwzględniającego opiekę nad zabytkami.

Szczegółowe zasady ochrony poszczególnych zabytków i obszarów zapisywane są, zgodnie z art. 19.1. i 1a w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (m.p.z.p.), a także w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy.

Ewidencja zabytków

Ewidencja zabytków jest podstawą sporządzania programów opieki przez gminy, powiatu, województwa. Opracowanie wszelkiego rodzaju koncepcji, wytycznych, projektów rewaloryzacji czy też planów adaptacji i przekształceń obiektów zabytkowych, studiów zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymagają wiedzy o zasobie zabytkowym, stąd powinny opierać się na aktualnych ewidencjach.

Inne istotne uregulowania prawne dotyczące zabytków:

- ✓ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2020, poz. 293 z późn. zm.) z aktami wykonawczymi.
- ✓ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1186 z późn. zm.).
- ✓ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1396 ze zm.) z aktami wykonawczymi.
- ✓ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2020, poz. 55 z późn. zm.), uwzględnia się w niej ochronę krajobrazów (zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu), a wśród walorów chronionych wymienia się wartości kulturowe. Jedną z form ochrony wg tej ustawy są parki krajobrazowe – obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, ale także walory historyczne i kulturowe.
- ✓ Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. 2019. poz. 1473, Dz.U. 2020, poz. 284).
- ✓ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2020, poz. 65 z zm.).
- ✓ Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. 2020, poz. 194).
- ✓ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz.U. 2020, poz. 1057).
- ✓ Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2020, poz. 283 z późn. zm.). Na mocy w/w ustawy ochrona „*obszarów o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne, zabytków i krajobrazu kulturowego, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków*" otrzymuje dodatkowe umocowanie prawne.
- ✓ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, tzw. ustawa krajobrazowa (Dz.U.2015, poz. 774 z późn. zm.). Ustawa nakłada na władze samorządowe województwa obowiązki w zakresie krajobrazu kulturowego i sporządzenia audytu krajobrazowego.

Znak Błękitnej Tarczy (znany także jako „Blue Shield")

Znak został stworzony do oznakowania obiektów kultury, aby zapewnić im ochronę przed atakiem w razie konfliktu zbrojnego. Jest kulturowym odpowiednikiem Czerwonego Krzyża. Symbol ten, zaprojektowany przez Polaka prof. Jana Zachwatowicza, został określony w Konwencji haskiej z 1954 r. (Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisana w Hadze dnia 14 maja 1954 r.).

Zgodnie z art. 12 „u.o.o.z." Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie. Wzór znaku opartego na Błękitnej Tarczy, jego wymiar i miejsce umieszczenia na zabytku

nieruchomym określa rozporządzenie Ministra Kultury z 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz.U.2004, nr 30, poz. 259). Umieszczanie znaku na zabytku jest elementem promocji dziedzictwa narodowego, ma przyczynić się także do podniesienia świadomości u mieszkańców i turystów o wartości danego zabytku. Zwolenie na umieszczenie znaku na zabytku wydaje wojewódzki konserwator zabytków.

Zadania i uprawnienia powiatu

Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym. Funkcje powiatu mają charakter uzupełniający w stosunku do gminy. Jednym z obszarów zadań powiatu jest nadzór budowlany i zagospodarowanie przestrzenne.

Na mocy ustawy o ochronie zabytków (rozdział 10 Społeczni opiekunowie zabytków) Starosta posiada kompetencje do ustanawiana, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, społecznych opiekunów zabytków. Ich rolą określoną w ustawie jest podejmowanie działań związanych z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie oraz upowszechnianie wiedzy o zabytkach. Zadania społecznego opiekuna zabytków może wykonywać również osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej.

Organ powiatu ma prawo składać wniosek do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o przyznanie osobom zasłużonym w sprawowaniu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami odznaki „Za opiekę nad zabytkami".

Inne powiązane strategie krajowe obowiązujące do 2020 r.

- Strategia Rozwoju Kraju 2020 (Uchwała RM z 25.09.2012 r.)
- Krajowa Polityka Miejska (Uchwała RM z 20.10.2015 r.)
- Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004–2013 z Uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2020 (przyjęta przez RM W 2005 r.)

Dokumenty są systematycznie aktualizowane.

III. POLITYKA W ZAKRESIE OPIEKI I OCHRONY NAD ZABYTKAMI W DOKUMENTACH SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

❖ **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, zwana dalej „SRWZ 2020"**
(przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą Nr XXVI/303/05 z dnia 19 grudnia 2005 r.)

W **„SRWZ 2020"**, w diagnozie stanu województwa przedstawiono charakterystykę krajobrazu kulturowego ze wskazaniem najcenniejszych zespołów zabytków oraz identyfikację kluczowych problemów, do których zaliczono:

- zły stan zabytków,
- zbyt małe nakłady na rewitalizację i renowację zasobów środowiska kulturowego,
- słabo rozwinięte produkty turystyczne związane z wykorzystaniem zasobów środowiska kulturowego,
- problemy rozwojowe na obszarach założeń staromiejskich,
- brak środków i mechanizmów wsparcia rewitalizacji starej zabudowy mieszkaniowej, zabudowy poprzemysłowej i powojskowej.

Charakteryzując w **„SRWZ 2020"** stan i możliwości rozwoju turystyki stwierdzono duże potencjalne możliwości turystyki, której sprzyjają m.in. zabytki architektury i obiekty świadczące o bogatym dziedzictwie kulturowym regionu.
Jednak w analizie SWOT zwrócono uwagę na niski poziom mechanizmów wsparcia rozwoju kultury i dziedzictwa kulturowego, małe wydatki jednostek samorządu terytorialnego na ochronę dziedzictwa kulturowego, słabo rozwinięte produkty turystyczne związane z wykorzystaniem zasobów środowiska naturalnego i kulturowego.

Wśród sześciu zdefiniowanych w SRWZ celów strategicznych problematyka ochrony zabytków i opieki nad zabytkami została wskazana w:

- ✓ celu nr 1
  Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania (w zadaniu – Rozwój i promocja produktów turystycznych).
- ✓ celu nr 3
  Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu (w zadaniu – Rozwój małych miast, rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich).
- ✓ celu nr 4
  Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka rolna (w zadaniu nr 4 – Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych).
- ✓ celu nr 6

Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu (w działaniu – Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej i Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy)[2].

W dokumencie uzupełniającym **„SRWZ 2020"** p.t. **„Priorytety Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego"** wysoko oceniono rozwój kulturalny i znaczenie sztuki w kondycji społeczności lokalnej oraz znaczenie dziedzictwa historycznego w budowie tożsamości społecznej. Także w priorytecie dotyczącym kształtowania i utrzymania ładu przestrzennego wspomniano o zachowaniu wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego. Problematyka została rozwinięta w celach operacyjnych:

- ✓ Przeciwdziałanie degradacji przestrzeni przez nieskoordynowaną działalność inwestycyjną.
- ✓ Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego (priorytet 3).
- ✓ Dbałość o utrzymanie historycznego kształtu wartościowych zespołów urbanistycznych i architektonicznych (priorytet 5)[3].

Podobnie w celu operacyjnym *Racjonalizacja wykorzystania przestrzeni zagospodarowanej i przekształcanej* jako pierwszy znalazł się priorytet: Rewaloryzacja i rewitalizacja centrów miejskich. W celu operacyjnym *Integracja społeczności regionu* jako priorytet nr 2 zapisano „Badanie i dokumentowanie historii oraz teraźniejszości regionu"[4].

Projekt Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 przyjęty przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą nr 1555/18 w dniu 28 sierpnia 2018 roku uwzględnił uwagi sformułowane w trakcie oceny *ex ante*, a także konsultacji Strategii z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji – dokument zyskał pozytywną opinię Komisji.

- ❖ **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodnio-pomorskiego, zwany dalej „PZPWZ 2010"**
  (przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego nr XLV/530/2010 z dn. 29.10.2010 r. Przystąpienie do zmiany planu nastąpiło Uchwałą nr 555/18 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dn. 09.04.2018 r. przyjmującą projekt zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko oraz uruchomienia procedury opiniowania i uzgadniania projektu.).

Jest to opracowanie o charakterze regionalnym, które stanowi integralny element szeroko pojętego planowania strategicznego w zakresie przestrzennej

[2] Porównaj *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*, s. 86.
[3] *Priorytety Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego*, s. 39-41.
[4] Tamże, s. 52.

koordynacji działań; formułuje cele gospodarowania przestrzenią województwa i zasady jej kształtowania oraz określa kierunki polityki przestrzennej w długiej perspektywie.
Strategicznym celem zagospodarowania przestrzennego województwa jest zrównoważony rozwój służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową; spójności wewnętrznej województwa; zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu w Unii Europejskiej.

Przez właściwe wykorzystanie przestrzeni należy rozumieć m.in.:
- ochronę i zachowanie jej niezbywalnych wartości jakimi są bioróżnorodność, walory przyrodnicze, krajobrazowe i **dziedzictwo kulturowe,**
- harmonizację działań wpływających lub mogących mieć wpływ na przekształcenia przestrzeni (w tym eliminacja konfliktów i zagrożeń)**.**

Ustalenia **„PZPWZ 2010"** nie stanowią prawa miejscowego i tym samym nie naruszają autonomii gmin w zakresie gospodarki przestrzennej, umożliwiają jednak ubieganie się o środki finansowe regionalne, krajowe i unijne na realizację zadania celu publicznego.

Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z terenu województwa zachodniopomorskiego, z uwzględnieniem konieczności uzgodnień z ZWKZ, leży w kompetencjach gmin.
Powiaty nie posiadają kompetencji w zakresie uchwalania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego jednakże uczestniczą w procesie planowania przestrzennego poprzez tworzenie analiz i studiów w granicach właściwości rzeczowej powiatu oraz konsultowania aktów planistycznych tworzonych przez inne organy administracji samorządowej oraz konsultowania wydawanych decyzji administracyjnych z zakresu planowania przestrzennego. Tworzone analizy i studia nie sa aktami obligatoryjnie sporządzanymi przez powiat; jedynie w ramach potrzeb wspólnoty samorządowej; maja charakter informacyjny.
We wszystkich planach dotyczących obszarów wpisanych do rejestru zabytków – np. układów staromiejskich, zabytkowych zespołów folwarcznych, pałacowych, parkowych – znajdują się zapisy ustalające warunki ochrony zabytków. Dla innych obszarów chronionych, na których znajdują się np. obiekty z wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków, także wprowadzane są indywidualne zapisy. Plany i ich aktualizacje tworzone są zgodnie z potrzebami poszczególnych samorządów lub inwestorów.

Jednym z ważniejszych elementów planu jest część poświęcona stanowi zachowania dziedzictwa kulturowego opracowana przez Biuro Dokumentacji

Zabytków w Szczecinie[5], pn. „Aktualizacja Studium i stanu zachowania oraz kształtowania krajobrazu kulturowego województwa zachodniopomorskiego." do zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego". Opracowanie to wskazało **Parki Kulturowe (PK) i Obszary Kulturowo-Krajobrazowe (OKK).**

W „PZPWZ 2010" wskazano kategorię obszarów kulturowo-krajobrazowych **(OKK)** z zaleceniem uwzględniania ich w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego[6]. Na obszarze woj. zachodniopomorskiego wyodrębniono 30 OKK.

OKK 08 „Dolina Dolnej Odry"

„Obszar w granicach geograficznej Doliny Dolnej Odry przyległy do rzeki Odry od wysokości Ognicy (gm. Widuchowa) do ujścia Odry do Zalewu w granicach gmin Widuchowa, Gryfino i **Kołbaskowo (pow. policki)** wraz z jez. Dąbie i osiedlami szczecińskimi położonymi w zasięgu rzeki".

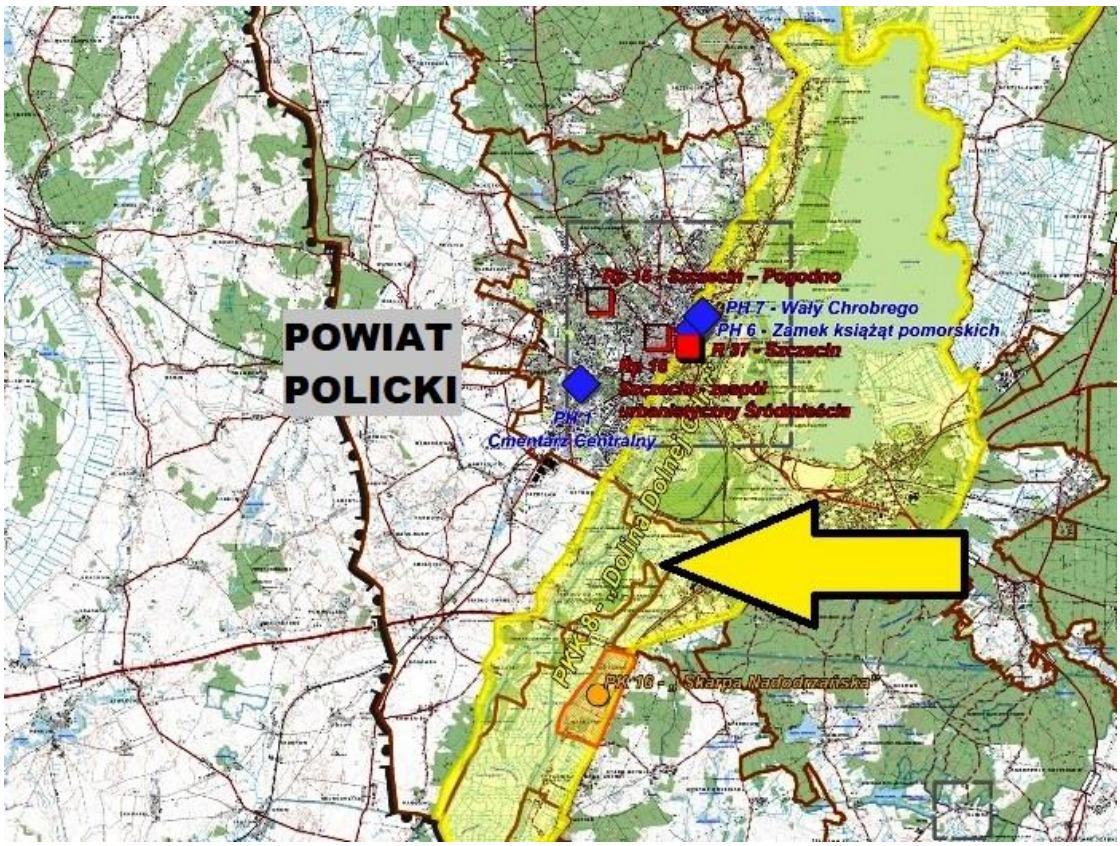

[5] Biuro Dokumentacji Zabytków to instytucja kultury samorządu województwa zachodniopomorskiego, wyspecjalizowana w ochronie i dokumentacji dziedzictwa kulturowego; wspomniane opracowanie powstało w 2010 r.

[6] *Plan zagospodarowania…, dz. cyt.,* s. 209-210.

OKK 25 „Trzebież"

Obszar w północnej części **gm. Police (pow. policki)** położony nad Zalewem Szczecińskim, od zachodu ograniczony lasami Puszczy Wkrzańskiej, obejmujący miejscowości Trzebież, Niekłończyca, Uniemyśl.

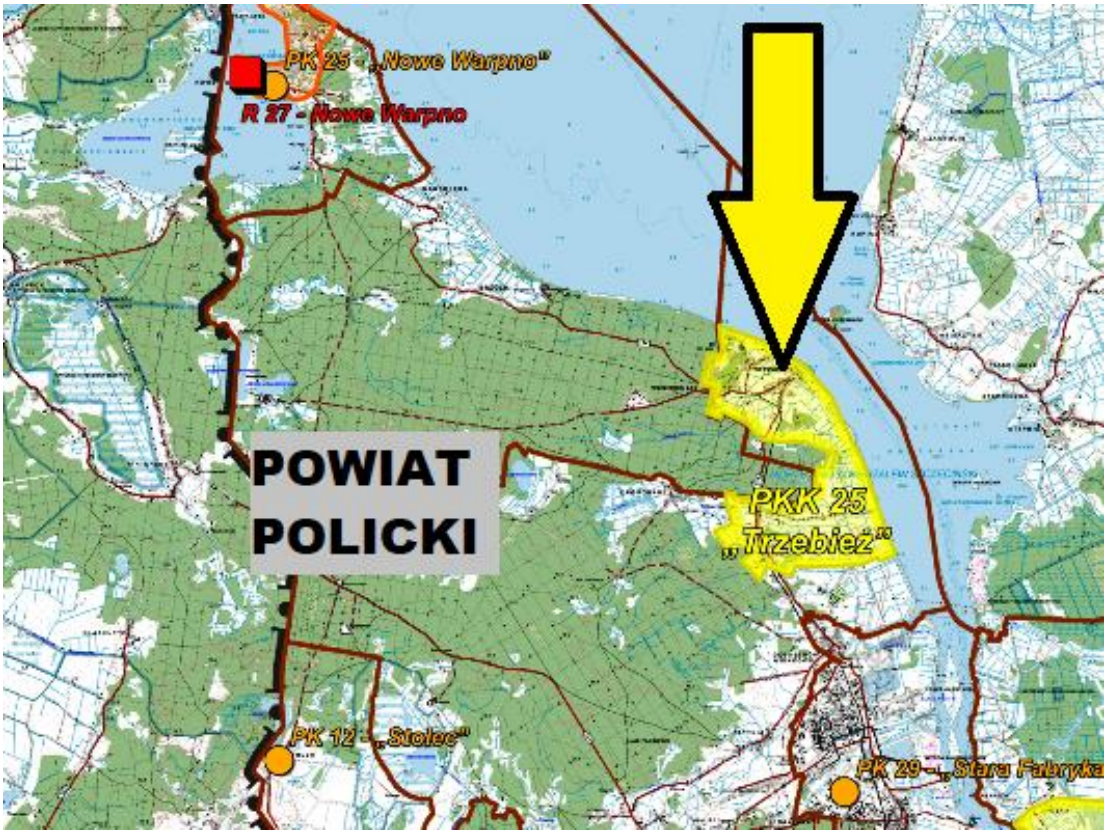

- **Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2017–2020, zwany dalej „WPOnZ 2017–2020"**
  (przyjęty uchwałą Nr XXII/361/17 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 kwietnia 2017 roku[7])

Główne cele programów opieki nad zabytkami określone w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku to:

- włączenie problematyki ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i poprawa stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie zabytków i walorów krajobrazu kulturowego;
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie zwiększania finansowania opieki nad zabytkami;

[7] Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin, 10 maja 2017 r., poz. 2184.

- dobra współpraca z właścicielami zabytków;
- tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

„WPOnZ 2017–2020" zakłada, że Samorząd Województwa sprawując opiekę nad zabytkami będącymi jego własnością lub przez niego administrowanymi, poprzez swoje działania przyczynia się do ochrony zabytków leżących w granicach województwa zachodniopomorskiego. Posiadając ku temu instrumenty (finansowe i organizacyjne) inicjuje, wspiera i koordynuje działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego województwa, a tym samym także powiatu polickiego, wobec właścicieli zabytków może pełnić także funkcję wspomagającą, doradczą, opiniodawczą.

Samorząd Województwa może tworzyć warunki w zakresie bieżących możliwości finansowych i organizacyjnych stymulowania i wspierania wybranych działań, uznanych za istotne dla zachowania dziedzictwa kulturowego i tym samym dla realizacji zadań Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Zachodniopomorskiego.

Samorząd Województwa określa politykę zagospodarowania przestrzennego województwa (m.in. poprzez Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego) i strategię rozwoju województwa w poszczególnych dziedzinach (m.in. poprzez Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, Regionalny Program Operacyjny), w tym w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, zdefiniowaną w Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami.

W osiągnięciu celów „WPOnZ 2017–2020" fundamentalną kwestią jest wypracowanie programu finansowania długofalowych działań, ukierunkowanych na osiągnięcie określonego celu, np. poprawa materialnego stanu zachowania zasobów dziedzictwa kulturowego, m.in. poprzez ustalenie pierwszeństwa w przyznawaniu środków na rzecz określonej grupy zabytków, na określony okres, czy poprzez uwzględnienie w priorytetach Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Zachodniopomorskiego.

Samorząd Województwa nie ma kompetencji do stanowienia ochrony zabytków, a jedynie do opieki nad zabytkami. Jego kompetencje i działania mają charakter wspierający zarówno ochronę (poprzez plan zagospodarowania przestrzennego województwa), jak i opiekę (poprzez uchwalanie Regionalnego Programu Operacyjnego, przy pomocy którego otwierają się przed właścicielami zabytków możliwości uzyskania środków finansowych).

Cele „WPOnZ 2017–2020" to:

I. Utrzymanie zabytków budujących krajobraz kulturowy województwa zachodniopomorskiego.
II. Funkcjonowanie zabytków w procesie aktywizacji ekonomicznej i społecznej województwa.

III. Kształtowanie świadomości regionalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i potrzebę jego zachowania dla przyszłych pokoleń.

Dla wyznaczonych celów perspektywicznych określono cele operacyjne. Do poszczególnych celów operacyjnych przyporządkowano określone zadania szczegółowe.

W celu perspektywicznym I. „Utrzymanie zabytków budujących krajobraz kulturowy województwa zachodniopomorskiego" wskazano na konieczność uzupełnienia strategii o randze wojewódzkiej o cele i działania ukierunkowane na ochronę dziedzictwa kulturowego (analogicznie do ochrony dziedzictwa przyrodniczego) oraz uwzględnienia zapisów zawartych w „WPOnZ 2017–2020". Odnosi się to do m.in. do Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku; Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodnio-pomorskiego; Aktualizacji Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Zachodniopomorskiego; dokumentach planistycznych dotyczących gospodarki przestrzennej oraz wspierania i monitorowanie procesu opracowywania i wdrażania powiatowych i gminnych programów opieki nad zabytkami i gminnych ewidencji zabytków.

Cel operacyjny: „Integracja ochrony dziedzictwa, krajobrazu kulturowego i ochrony przyrody" – realizowany jest m.in. przez opracowanie Audytu Krajobrazowego Województwa Zachodniopomorskiego, budowę systemu ochrony krajobrazu kulturowego w formie parków kulturowych i obszarów kulturowo-krajobrazowych", tworzenie systemu opieki nad zabytkową zielenią. Wśród działań zapisano „*współdziałanie z lokalnymi samorządami w zakresie przygotowania i dofinansowywania opracowań studialnych i projektowych stanowiących podstawę merytoryczną do utworzenia parków kulturowych*".

Cel operacyjny: „Poprawa materialnego stanu zasobu dziedzictwa kulturowego" wskazuje m.in. na następujące zadania:

- opieka nad budownictwem kamiennym, ryglowym, ceglanym, w tym wiejskim sakralnym;
- zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą;
- promocja prawidłowej konserwacji i rewaloryzacji zabytków zgodnie z zasadami konserwatorskimi;
- wspieranie właścicieli i użytkowników zabytków w prowadzeniu prawidłowej opieki nad zabytkami.

Cel operacyjny: „Decentralizacja zadań ochrony i opieki nad zabytkami" to m.in. wspieranie działań na rzecz budowy samorządowego systemu służb ochrony zabytków – gminnego i powiatowego (w tym poprzez organizacje szkoleń dla urzędników samorządowych, udostępnianie baz danych, etc.).

Cel perspektywiczny II „Funkcjonowanie zabytków w procesie aktywizacji ekonomicznej i społecznej województwa" zawiera cztery cele operacyjne,

z czego dwa dotyczą form finasowania zadań związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami – z budżetu województwa i z funduszy strukturalnych i zewnętrznych będących w dyspozycji Województwa.

Cel operacyjny: „zwiększanie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości" wskazuje na następujące zadania:

- rozbudowa wojewódzkiego samorządowego systemu informacji o zabytkach województwa zachodniopomorskiego dostępnych turystycznie;
- rozwój tematycznych szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, wodnych, samochodowych, kolejowych, konnych) promujących dziedzictwo kulturowe regionu (w oparciu o wydarzenia historyczne, zespoły zabytków);
- zagospodarowanie na cele turystyczne obiektów zabytkowych;
- budowa i promocja produktów turystycznych i kulinarnych w oparciu o zasób dziedzictwa kulturowego (w tym niematerialnego).

Cel perspektywiczny III „Kształtowanie świadomości regionalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i potrzebę jego zachowania dla przyszłych pokoleń" zawiera dwa cele operacyjne: edukacja regionalna i promocja walorów kulturowych regionu.

W *edukacji regionalnej* wśród zadań zapisano m.in.:

- organizację Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa[8] na terenie województwa;
- popularyzację wiedzy o historii i zabytkach województwa, w tym o dynastii Gryfitów oraz ochrony i opieki nad zabytkami;
- włączenie problematyki dziedzictwa kulturowego do programów edukacyjnych;
- tworzenie oferty edukacyjnej kierowanej do właścicieli i użytkowników zabytków w zakresie opieki i pozyskiwania funduszy na remonty i adaptacje zabytków;
- promowanie tradycyjnych form i cech regionalnej architektury i budownictwa oraz dawnych rzemiosł i technik budowlanych, ginących zawodów, dziedzictwa niematerialnego.

W *promocji walorów kulturowych regionu* wskazano na:

- popularyzację i upowszechnianie wiedzy nt. historii Pomorza Zachodniego i znaczenia dynastii Gryfitów;
- wspieranie działalności wydawniczej, wystawienniczej, multimedialnej promującej walory kulturowe regionu – materialne i niematerialne.

[8] Od 2016 r. (odbywają się od sierpnia do października) z elementami Europejskich Dni Dziedzictwa (drugi i trzeci weekend września), www.bdz.szczecin.pl

Przybliżony w skrócie WPOnZ 2017–2020 odnosi się także do obszaru powiatu polickiego, uwzględniając jego bogate dziedzictwo kulturowe (archeologiczne, materialne i niematerialne).

❖ **POLITYKA KULTURALNA WOJEWÓDTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO**
(Uchwała Nr 1394/16 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2016 r.)

Dokument dotyczy **polityki samorządu województwa w zakresie kultury** i jest oparty na przekonaniu, że dziedzina ta stanowi ważny element łączący i scalający wspólnotę mieszkańców Pomorza Zachodniego, a także jest kluczowym obszarem wpływającym na rozwój i atrakcyjność regionu, a wszystkie nakłady na kulturę i dziedzictwo narodowe należy traktować jako długofalową inwestycję decydującą o popularności biznesowej i turystycznej Pomorza Zachodniego.

Strategicznym priorytetem polityki kulturalnej Województwa Zachodniopomorskiego jest stały rozwój intelektualny i cywilizacyjny społeczności Pomorza Zachodniego oraz systematyczny wzrost potencjału kulturalnego regionu.
Działania samorządu województwa w zakresie polityki kulturalnej określone w dokumencie ukierunkowane są m. in. na:

- wzmocnienie pozycji Pomorza Zachodniego, jako istotnego regionu na mapie kulturalnej Polski,
- wykorzystanie unikalnego położenia geograficznego i kulturowego regionu, wykraczającego poza granice województwa (Euroregion Pomerania, region bałtycki),
- zachowanie i rozwijanie unikalnego środowiska kulturowego wyznaczenie kierunków rozwoju sektora kultury w regionie,
- kreowanie/inicjowanie działań wychowujących przyszłych odbiorców oferty kulturalnej,
- pobudzanie i rozwijanie aktywnego udziału w kulturze.

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego widzi potrzebę wspierania rozwoju kultury w regionie, mając świadomość roli, jaką kultura odgrywa w budowaniu więzi społecznych, pobudzaniu tożsamości regionalnej, jednocześnie jako czynnika wpływającego na wzrost atrakcyjności miast i regionów dla mieszkańców, turystów i inwestorów.
Narzędzia wsparcia określone w „Polityce (…)", to:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014–2020 – rozumiany jako instrument finansowej interwencji w celu zapewnienia środków na modernizację obiektów kultury.
- Kontrakt Terytorialny Województwa Zachodniopomorskiego – umowa zawarta pomiędzy Rządem a Samorządem Województwa, w której wskazano do realizacji przedsięwzięcia priorytetowe mające istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz Pomorza Zachodniego, wraz ze sposobem ich finansowania, koordynacji i realizacji.
- Budżet samorządu województwa.

- Wojewódzki Program Ochrony Zabytków, określający najważniejsze zadania i obszary wsparcia w zakresie ochrony zabytków.
- Instytucje Kultury, jako ważny element w kształtowaniu polityki kulturalnej województwa oraz prowadzenia działalności w różnych dziedzinach sztuki, których oddziaływanie na region ze względu na sieć powiązań jest niezwykle istotne dla realizacji polityki województwa w zakresie kultury.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.
- Programy Operacyjne Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
- Interreg VA, Programy Narodowego Centrum Kultury, Projekty w ramach programu UE – Creative Desk Polska, Programy Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej.

❖ POLITYKA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W SEKTORZE TURYSTYKI

(przyjęty Uchwałą Nr 786/16 Zarządu Województwa Zachodnio-pomorskiego z dnia 17 maja 2016 r.)

„Turystyka jest istotnym przedmiotem działalności samorządu województwa, a zarazem coraz bardziej liczącym się aspektem potencjału gospodarczego regionu. Z tego względu szczególne znaczenie ma zdefiniowanie podejścia jej rozwoju, określenia jego strategicznych współrzędnych, wypracowanie relacji pomiędzy rozwojem infrastruktury i za-pewnieniem wysokiej jakości usług, a wdrożeniem rozwiązań pozwalających na budowę nowoczesnej gospodarki turystycznej. Takie wielowątkowe podejście możliwe jest do zastosowania w ramach formułowania polityki sektorowej w dziedzinie turystyki, jako elementu wdrażanego Zachodniopomorskiego Modelu Programowania Rozwoju wraz z przewidywaną aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego”[9].

[9] http://bip.rbip.wzp.pl/artykul/uchwala-nr-78616-zarzadu-wojewodztwa-zachodniopomorskiego-z-dnia-17-maja-2016-r

IV. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE (MIĘDZYNARODOWE) OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Najistotniejsze dla dziedzictwa kulturowego ustalenia międzynarodowe, przyjęte przez Polskę to:

- **Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 16 listopada 1972 r. przyjęta na sesji w Paryżu**
  (Dz.U. 1976 nr 32, poz. 190, załącznik)

Konwencja zobowiązuje do: ustanowienia „*skutecznego systemu ochrony dziedzictwa kulturalnego i naturalnego o wyjątkowym znaczeniu dla całej ludzkości, zorganizowanego w sposób stały i zgodny z metodami współczesnej nauki*"; uprawiania polityki zmierzającej do wyznaczenia dziedzictwu kulturalnemu i naturalnemu odpowiedniej funkcji w życiu zbiorowym i włączenia ochrony tego dziedzictwa do programów planowania ogólnego; podejmowania środków prawnych, naukowych, technicznych, administracyjnych i finansowych w celu identyfikacji, ochrony, konserwacji, waloryzacji i reanimacji tego dziedzictwa.

- **Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona) – 16 stycznia 1992 r. – La Valetta**
  (Dz.U. 1996 nr 120, poz. 564)

Konwencja dotycząca dziedzictwa archeologicznego, które stanowi źródło „*zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych*". Zobowiązuje do wprowadzenia systemu prawnej ochrony dziedzictwa archeologicznego, zapewniającego prowadzenie ewidencji archeologicznego dziedzictwa, łączenia potrzeb archeologii z wymaganiami planów zagospodarowania, zapewnienia finansowego wsparcia dla badań archeologicznych od władz państwowych, regionalnych i gminnych.

- **Europejska konwencja krajobrazowa – 22 października 2000 r. – Florencja** (Dz.U. 2006 nr 14, poz. 98)

Konwencja zobowiązuje do: ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu, który przyczynia się do tworzenia kultur lokalnych i jest podstawowym komponentem europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego) ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu.

W konwencji tej zwrócono uwagę na współpracę transgraniczną (na szczeblu regionalnym i lokalnym) służącą przygotowaniu i wdrażaniu wspólnych programów dotyczących krajobrazu (krajobrazy transgraniczne). Ustanowiono Nagrodę Krajobrazową Rady Europy – wyróżnienie przyznawane organom lokalnym i regionalnym, które wykażą się skutecznymi i znaczącymi osiągnięciami w dziedzinie ochrony, gospodarki lub planowania krajobrazu.

- **Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, sporządzona w Paryżu dnia 20 października 2005 r.** (Dz.U. 2007 nr 215, poz. 1585)

Celami konwencji są m.in.: ochrona i promowanie różnorodności form wyrazu kulturowego; tworzenie takich warunków dla kultur, by mogły się w pełni rozwijać i swobodnie na siebie oddziaływać w sposób przynoszący im wzajemne korzyści; promowanie poszanowania różnorodności form wyrazu kulturowego i uświadamianie jej wartości na płaszczyźnie lokalnej, krajowej i międzynarodowej; potwierdzenie znaczenia związku między kulturą i rozwojem dla wszystkich krajów. Za zasady uznano: komplementarność ekonomicznych i kulturowych aspektów rozwoju – z uwagi na fakt, że kultura jest jedną z głównych sił napędowych rozwoju, kulturowe aspekty rozwoju są równie istotne jak jego aspekty ekonomiczne. Ochrona, promowanie i zachowanie różnorodności kulturowej są podstawowym warunkiem trwałego i zrównoważonego rozwoju dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń.

- **Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy**
  (Przyjęta 3 października 1985 r. w Granadzie, weszła w życie 1 grudnia 1987 r. Przez Polskę została podpisana 19 października 2011 r. (Dz.U. 2012, poz. 2010)

Zasadniczym celem dokumentu jest ochrona europejskiego dziedzictwa architektonicznego. Konwencja definiuje pojęcie dziedzictwa architektonicznego i zwraca uwagę na potrzebę jego ochrony nie tylko na szczeblu krajowym, ale i europejskim Konwencja zakłada współudział społeczeństwa w procesie ochrony zabytków, podkreśla rolę promocji dziedzictwa i rozwijania świadomości społecznej w zakresie ochrony zabytków. Zobowiązuje również strony do wymiany informacji na temat polityki konserwacji zabytków.

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Europy – INSPIRE** (**In**frastructure for **Sp**atial **I**nfo**r**mation In **E**urope)

W ustawie *o infrastrukturze informacji przestrzennej* z dnia 4 marca 2010 r., która weszła w życie 7 czerwca 2010 r. (Dz.U. 2010 nr 76, poz. 489) Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego został zdefiniowany (art. 3, pkt. 7c) jako organ wiodący i współodpowiedzialny, wraz z Ministrem Środowiska, w zakresie tematu danych przestrzennych w części dotyczącej zabytków nieruchomych w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa stanowi przeniesienie na grunt legislacyjny Polski zapisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Europy – INSPIRE.
Założeniem dyrektywy jest opracowanie baz danych GIS oraz udostępnienie tych danych za pomocą usług sieciowych (serwisów internetowych) w celu upowszechnienia, oraz darmowego dostępu, danych stanowiących rejestr publiczny (wraz ze zdefiniowaniem ograniczeń dostępu do tych danych, jeśli wymaga tego interes Państwa).

- **Znak Dziedzictwa Europejskiego**
  (decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 1194/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. ustanawiająca działania Unii Europejskiej na rzecz ZDE)

ZNAK DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

Unia Europejska (UE) ustanawia Znak Dziedzictwa Europejskiego przyznawany znajdującym się na terytorium Unii obiektom odgrywającym istotną rolę w historii, kulturze oraz w budowaniu Unii. Jego zadaniem jest zwrócenie uwagi na **wspólne dziedzictwo kulturowe** w celu wzmocnienia

poczucia przynależności do Unii wśród obywateli oraz wzmocnienia dialogu między kulturami. Ponadto, w szczególności przez turystykę kulturalną, dziedzictwo odgrywa ważną rolę w rozwoju gospodarczym regionów europejskich, które skorzystałyby z nadania mu odpowiedniej rangi.

Nacisk został położony na **europejską wartość symboliczną** obiektów i ich **wymiar pedagogiczny;** odróżnia znak dziedzictwa europejskiego od inicjatyw w zakresie dziedzictwa realizowanych przez UNESCO i Radę Europy.

Do przyznania znaku kwalifikują się zabytki, miejsca naturalne, obiekty podwodne, archeologiczne, przemysłowe lub miejskie, krajobrazy kulturowe, miejsca pamięci, dobra i obiekty kultury i dziedzictwo niematerialne związane z danym miejscem, w tym dziedzictwo współczesne.

Wspólne wnioski mogą być składane dla **obiektów międzynarodowych** usytuowanych w kilku państwach członkowskich, które łączy jeden konkretny temat, jak również dla **krajowych obiektów tematycznych** obejmujących kilka obiektów usytuowanych w tym samym państwie członkowskim, które łączy taki sam temat.

V. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU POLICKIEGO

- **Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2016–2020,** (Uchwała Nr XXIII/192/2016 z dnia 28 października 2016 r. (Dz.U. Woj. Zachodniopomorskiego z 9 grudnia 2016 r., poz. 4972).

Uchwalenie Programu było wypełnieniem ustawowego obowiązku. Dokument pozwolił zebrać informacje dotyczące aktualnego stanu ochrony zabytków i zamierzeń Powiatu Polickiego do 2020 roku, umożliwił także monitorowanie podejmowanych działań.

- **Sprawozdanie z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2016–2020" za lata 2016–2018**, (zamieszczone na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Policach).

Sprawozdanie objęło okres od X 2016 r. (data podjęcia uchwały przez Radę Powiatu o przyjęciu Programu) do XII 2018 r. W treści odniesiono się m.in. do realizacji celów programu.
W ramach celu I. *Wspieranie i inicjowanie działań sprzyjających ochronie zabytków* wskazano ilość i wysokość uzyskanych dotacji na prace przy zabytkach – z budżetu samorządów gmin, Powiatu, ZWKZ i Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego oraz stan oznaczania zabytków na terenie powiatu.
W ramach celu II. *Badanie, wyeksponowanie oraz promowanie dziedzictwa kulturowego powiatu*, wskazano na organizację konkursu ofert na realizację zadań w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego dla organizacji pozarządowych oraz innych uprawnionych podmiotów.

Jednym z ważnych zadań przyjętych do realizacji w PPONZ na lata 2017–2020 było „opracowanie przewodnika uwzględniającego atrakcje krajobrazowe i kulturowe powiatu" (działanie 14) oraz", działanie 15. „umieszczenie przewodnika na portalu internetowym powiatu" (do września 2018) działanie 15. Zadanie to pozostaje w dalszym ciągu aktualne także w niniejszym programie[10].

- **Raport o stanie Powiatu Polickiego w 2018 roku** przygotowany przez Zarząd Powiatu w Policach.

Sporządzanie corocznego raportu jest ustawowym obowiązkiem zarządu powiatu, wynikającym z przepisów ustawy o samorządzie powiatowym. Raport podsumowuje działalność zarządu w danym roku, w szczególności realizację polityk, programów i strategii oraz uchwał.
W Raporcie znajduje się rozdział 6 Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami. Zawarto w nim informację o funkcjonowaniu „Program opieki nad zabytkami

[10] Odpowiedni poziom merytoryczny takiego portalu może stanowić wyznacznik dla innych podmiotów.

dla Powiatu Polickiego na lata 2016–2020" oraz wykonaniu w maju 2019 r. sprawozdana z realizacji Programu. W rozdziale 7 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego" brak innych odniesień do zabytkowego dziedzictwa kulturowego.

❖ **Raport o stanie Powiatu Polickiego w 2019 roku**

W Raporcie znajduje się rozdział 6 „Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami". Zawarto w nim informację o funkcjonowaniu „Program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2016–2020" oraz wykonaniu w 2019 r. sprawozdana z realizacji Programu. W rozdziale 7 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego" brak innych odniesień do zabytkowego dziedzictwa kulturowego.

❖ **Strategia rozwoju Powiatu Polickiego do 2020 roku**
Uchwała Nr XXXVIII/265/2010 Rady Powiatu Police z dnia 26 marca 2010 r.)

W rozdziale „2.6.5 Kultura" zapisano m.in.:

„Na terenie powiatu polickiego działa kilka ośrodków kultury, które we współpracy z wieloma instytucjami regionu przygotowują i realizują corocznie kilkadziesiąt imprez z dziedziny teatru, muzyki, plastyki, sztuki ludowej, historii, promocji zdrowia itp. Centrum kulturalne Gminy Police stanowi Miejski Ośrodek Kultury w Policach, który jest siedzibą kilku podmiotów realizujących cele upowszechniania i kreowania życia kulturalnego. Znajduje się w nim m.in. galeria sztuki, sale widowiskowe[11], kilka pracowni, studio nagrań, kawiarnia. Prowadzone są zespoły wokalne, taneczne i teatralne. Jest tutaj także bardzo nowoczesne kino. MOK w Policach jest organizatorem wielu cyklicznych imprez takich, jak: Policki Dni Muzyki „Cecyliada" – święto muzyki sakralnej, „Trzebieskie Neptunalia" – impreza plenerowa w Trzebieży nad Zalewem Szczecińskim z udziałem gwiazd polskiej estrady, Międzynarodowe Dni Polic, „Jarmark Augustiański" w Jasienicy. W policki MOK-u i jego filiach przez cały rok organizowane są wystawy, spotkania autorskie, koncerty, wernisaże, spotkania, warsztaty kulinarne i rękodzieła, także rajdy rowerowe i wycieczki dla dzieci i młodzieży oraz wiele innych różnorodnych imprez. Znakomite wyposażenie MOK i jego położenie w Policach sprawia, że pełni on funkcję powiatowego ośrodka kultury[12]. Od 2006 r. działa także Gminny Ośrodek Kultury w Dobrej. W jego skład wchodzi 6 filii zlokalizowanych w miejscowościach: Buk, Dołuje, Rzędziny, Stolec, Wąwelnica, Wołczkowo. Nie ma ośrodków kultury w gminach: Kołbaskowo i Nowe Warpno. Miejscem spotkań o charakterze kulturalnym są świetlice wiejskie. Funkcję biblioteki powiatowej pełni Biblioteka im. Marii Skłodowskiej-Curie, która ma 3 filie: Filię nr 1 dla dzieci, Filię nr 6 Chemik, Filię nr 8 Hotel.

[11] https://powiatpolicki.bip.net.pl/?a=1221 – załącznik do uchwały, s. 103.
[12] Tamże, s.103

W bibliotece i jej filiach odbywają się liczne spotkania autorskie i wystawy. Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrej ma filie w miejscowościach: Dołuje, Mierzyn, Wołczkowo. W Dobrej biblioteka prowadzi m.in.: Dyskusyjny Klub Książki, Konkurs czytelniczy, Konkurs astronomiczny. Gminna Biblioteka Publiczna w Kołbaskowie, po przeprowadzkach, pożarze oraz połączeniu z biblioteką szkolną, jest obecnie samodzielną placówką w budynku nr 102 w Kołbaskowie. Ma tylko jedną filię – w Przecławiu. Stan księgozbioru tej biblioteki to razem 20400 woluminów, w tym: w Kołbaskowie – 9100 książek, w Przecławiu – 11050 książek.

W Kołbaskowie, w budynku biblioteki mieści się galeria grupy plastycznej INDYGO, która działa od 1997 r. przy Szkole Podstawowej. Członkowie grupy rozwijają swoje zdolności, tworząc obrazy o różnej tematyce, w różnorodnych technikach, jak: pastele, olej, akryl, akwarela. Co roku grupa wystawia swoje prace w Urzędzie Gminy w Kołbaskowie. Prace członków tej grupy były wystawiane także w Szczecinie i w Pasewalku. Kilku artystów grupy INDYGO bierze czynny udział w życiu artystycznym Szczecina. Mają oni swoje wystawy indywidualne, uczestniczą w wystawach zbiorowych innych grup i biorą udział w międzynarodowych plenerach malarskich.

W gminie Nowe Warpno funkcjonuje biblioteka publiczna. Mimo braku ośrodka kultury działają dwa aktywne i prężne stowarzyszenia: Stowarzyszenie Ziemi Warpieńskiej i Nowowarpieńskie Stowarzyszenie „Pamięć i Tradycja". Stowarzyszenie Ziemi Warpieńskiej działa od 2004 r. Jest wydawcą pocztówek Nowego Warpna. Celem statutowym tego stowarzyszenia jest inspirowanie działań takich, jak: studia i badania naukowe, imprezy kulturalne promujące miasto i region, kursy i szkolenia dla mieszkańców, imprezy turystyczne, rekreacyjne i sportowe. Stowarzyszenie było organizatorem Festiwalu Muzyki Elektronicznej. Nowowarpieńskie Stowarzyszenie „Pamięć i Tradycja" powstało w 2006 r. Jego cele statutowe to m.in.: ochrona i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego, organizowanie spotkań, plenerów, wystaw promujących gminę Nowe Warpno, rozwój przygranicznej współpracy w dziedzinie turystyki, agroturystyki, wytwórczości, kultury i usług, organizowanie spotkań z byłymi mieszkańcami Nowego Warpna mających na celu zacieśnianie współpracy we wspólnej Europie. Stowarzyszenie zorganizowało wystawę „Nowe Warpno – wczoraj". Przełamywaniu barier między byłymi a obecnymi mieszkańcami Nowego Warpna służą polsko-niemieckie spotkania organizowane w Zielone Świątki. Nowe możliwości i warunki prowadzenia działalności kulturalnej w gminie Nowe Warpno stwarza odrestaurowanie pałacu w Karsznie. Zobowiązała się do tego Książnica Pomorska w Szczecinie w zamian za możliwość składowania w nim powiększających się zbiorów. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego w maju 2009 r. przyznał na ten cel dotację w wysokości 145 tys. zł. W pałacu będzie centrum konferencyjno-naukowe, sale prezentacji sztuki i biblioteka. Książnica Pomorska zapowiedziała przygotowanie i realizację innych projektów kulturalnych i edukacyjnych na terenie gminy Nowe Warpno.

Mieszkańcy powiatu polickiego korzystają z ogromnej oferty kulturalnej oferowanej przez placówki w Szczecinie, szczególnie mieszkańcy gminy Kołbaskowo, którzy do Szczecina maja bliżej niż do Polic. Centrum organizacyjnym życia kulturalnego jest Miejski Ośrodek Kultury w Policach, który organizuje wiele imprez w różnych miejscowościach powiatu. Rozmieszczenie placówek kulturalnych w powiecie jest nierównomierne, co sprawia, że dostęp do nich jest dla wielu mieszkańców utrudniony ze względu na brak połączeń komunikacji publicznej. Bliskość i dostępność do wydarzeń kulturalnych takich, jak: koncerty, spektakle teatralne, wystawy malarstwa i sztuki organizowane w Szczecinie sprawia, że nie ma w powiecie zapotrzebowania na powielanie tej oferty w swoich placówkach. Jednocześnie jednak istnieje potrzeba integracji społecznej wokół wydarzeń organizowanych na terenie poszczególnych gmin. Wszystkie placówki kultury mają swoje okresowe i roczne plany pracy, ale przepływ informacji o nich jest na tyle nieskuteczny, że mieszkańcy jednej gminy nie wiedzą, co się dzieje w drugiej. Potrzebę integracji środowisk twórczych zgłaszają organizacje pozarządowe i twórcy-amatorzy różnych dziedzin sztuki. Rozwiązaniem problemu może być wydany wspólnie np. powiatowy kalendarz imprez, udostępniony mieszkańcom nieodpłatnie. Może to też być, np. kwartalnie wydawane wydawnictwo promocyjne o zasięgu powiatowym."

W rozdziale *Strategii* dotyczącym diagnozy prospektywnej powiatu polickiego, w punkcie dotyczącym infrastruktury społecznej, w podpunkcie dotyczącym turystyki i rekreacji (2.6.8. Turystyka i rekreacja, s. 114–115) wymieniono walory turystyczne powiatu i ich przydatność w rozwoju turystyki i rekreacji. Jako najważniejsze atrakcje turystyczne wymienione zostały, obok zasobów przyrodniczych i rekreacyjno – sportowych, **także obiekty zabytkowe** z terenu wszystkich gmin. Wymieniono zabytkowe kościoły, założenia dworskie i pałacowe, zabytki architektury wiejskiej, historyczne układy urbanistyczne i zabudowa miejska:

- Gmina Kołbaskowo – zabytkowe kościoły w: Barnisławiu, Będargowie, Bobolinie, Kamieńcu, Karwowie, Kołbaskowie, Moczyłach, Pargowie, Smolęcinie i Stobnie;
  - Gmina Dobra - zabytkowe kościoły w: Dobrej, Mierzynie, Wołczkowie, Dołujach, Wąwelnicy, Buku, Stolcu i Kościnie;
  - założenia dworsko-pałacowe, zabytki architektury wiejskiej w: Bezrzeczu, Kościnie, Mierzynie, Rzędzinach, Skarbimierzycach oraz Stolcu;
  - wiatrak „koźlak" w Mierzynie.
- Gmina Police – zabytkowe kościoły w: Policach, Jasienicy, Pilchowie, Tatyni, Przęsocinie, Trzebieży i Niekłończycy;
  - ruiny klasztoru Augustianów w Jasienicy;
  - pozostałości po fabryce benzyny syntetycznej w Policach (Hydrierwerke Pölitz);
  - pałace w Zalesiu (siedziba Nadleśnictwa Trzebież) oraz w Leśnie Górnym

- Gmina Nowe Warpno
  - zabytkowe kościoły w: Nowym Warpnie, Karsznie i Warnołęce;
  - ratusz w Nowym Warpnie;
  - pałace w Karsznie i Trzebieradzu (Brzózkach);
  - zabytkowy układ urbanistyczny oraz historyczne zabudowania.

W ramach analizy SWOT w Strategii wymienione są jako mocne strony działu *Kultura* „ciekawe i zadbane obiekty zabytkowe uwzględnione w trasach szlaków turystycznych" (s. 206).
Wśród zagrożeń wymieniono „postrzeganie kultury jako mało znaczącego czynnika rozwoju gmin i powiatu".
Wśród szans w zakresie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej wpisano „wykorzystanie posiadanej bazy edukacyjnej, kulturalnej, turystycznej, usługowej i innej dla potrzeb mieszkańców z sąsiednich i innych zainteresowanych regionów europejskich,"

W związku z upływem czasu część zapisów zdezaktualizowała się i Strategia wymaga aktualizacji (np. sprawa współpracy z Książnicą Wojewódzką, właścicielem pałacu w Karsznie).

- **Program Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2016–2019 z perspektywą do roku 2023**
  (przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Policach nr XXVII/226/2017 z dn. 24 lutego 2017 roku)

Opracowanie to w ramach charakterystyki zasobów przyrodniczych wymienia jako zieleń urządzoną znajdujące się na terenie powiatu polickiego parki podworskie, zespoły parkowo-pałacowe, cmentarze.

- **Oznakowanie zabytków**

W 2011 r. Powiat Policki podjął uchwałę dotyczącą oznakowania zabytków. Przekazano tabliczki właścicielom 56 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.

- **Społeczni Opiekunowie Zabytków**

Zadanie z PNOZ 2017–2020 – nie mianowano żadnego społecznego opiekuna zabytków.

- **Turystyka kulturowa**

Na świadomość funkcjonowania w przestrzeni powiatu polickiego licznych obiektów zabytkowych wpływa także istnienie kilkudziesięciu szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych, konnych, kajakowych i żeglarskich. Większość z nich uwzględnia w swoim przebiegu obiekty dziedzictwa historycznego i kulturowego regionu. Znaczna część z nich wyznaczona jest przez tereny należące do sąsiadujących gmin. Jednak „kulturowe" szlaki

turystyczne – skupione na zabytkach obejmują tereny pojedynczych gmin – przykładem mogą być trasy polickiego Szlaku Miejskiego, ścieżki turystycznej Hydrierwerke Pölitz AG czy szlaku „Kościołów Wiejskich Gminy Kołbaskowo".

Brak jest wykorzystania potencjału wyróżników regionu – kamiennych kościołów XIII–XIV-wiecznych zlokalizowanych w licznych miejscowościach powiatu i wsi z okresu XVIII-wiecznej kolonizacji fryderycjańskiej, które tworzą sieć miejscowości o odmiennym od średniowiecznego charakterze – widocznym w układach ruralistycznych i typie obiektów sakralnych (budownictwo szkieletowe) – dla budowania tras łączących wybrane zabytki wszystkich gmin powiatu, a także wzmocnienia atrakcyjności szlaków (głównie rowerowych) przez tworzenie tras nadgranicznych w ramach obszarów Puszczy Wkrzańskiej, czego zaczątkiem mogłyby być zaplanowane w gminie Kołbaskowo trasy „Do Pomorskiej Łęknicy (Löcknitz)" czy „Do zabytków Penkun", które prawie w całości przebiegają po niemieckiej stronie.

- **Stan techniczny zabytków**

Stan techniczny zabytków z terenu powiatu polickiego jest zróżnicowany. Część obiektów od kilku lat poddawana jest kompleksowym pracom konserwatorskim – np. kościoły parafialny w Dobrej, Nowym Warpnie, Mierzynie, Wołczkowie. W innych świątyniach rozpoczęto prace renowacyjne planowane na kolejne lata, np. w Buku, Stolcu.

Niestety, są także zabytki w bardzo złym stanie technicznym, zagrożone unicestwieniem – jak pałac i kościół w Stolcu. O ile prace ratunkowe przy kościele są mocno zaawansowane, o tyle stan pałacu pogarsza się. Brak pilnych działań może prowadzić do utraty zabytku.

Opracowania badawcze „Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w Polsce (2017)" prowadził m.in. Narodowy Instytut Dziedzictwa OT w Szczecinie, stały monitoring prowadzi Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie (w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Opieki nad zabytkami). Wskazana jest stała współpraca Powiatu Polickiego z tymi instytucjami.

- **Planowanie przestrzenne**

Plany zagospodarowania przestrzennego, jako dokumenty pomocne dla integracji zjawisk społecznych i prowadzenia polityki przestrzennej, wykonywane są na trzech podstawowych poziomach: kraju, regionu (województwa) i gminy (miasta).

Prowadzenie, w granicach swojej właściwości rzeczowej, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego, odnoszących się do obszaru powiatu i zagadnień jego rozwoju, należy do zadań samorządu powiatu (art. 3 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Na poziomie powiatów mogą być powoływane powiatowe komisje urbanistyczno-architektoniczne jako organy doradcze starostów oraz, na podstawie stosownych porozumień, dla wójtów, burmistrzów albo prezydentów

miast wchodzących w skład tych powiatów, które nie powołały gminnych komisji. Starosta sporządza opinie do projektu studium zagospodarowania przestrzennego gmin.

W studium określa się, między innymi, obszary oraz zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego oraz obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
Zarząd Powiatu uzgadnia projekt planu miejscowego sporządzanego przez wójta lub burmistrza miasta w zakresie zadań rządowych i samorządowych. Studium i plan uwzględnia miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego; jako akty prawa miejscowego, przyjmowane są w formie uchwał Rady Gminy. Określają one przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego.

Powiaty nie są uprawnione do sporządzania planów.

❖ GEZ na terenie powiatu polickiego

Gminne Ewidencje Zabytków wykonane zostały dla wszystkich czterech gmin powiatu polickiego w latach 2008 i w 2017 r. (Gmina Kołbaskowo). Nie wszystkie GEZ zostały do końca procedowane – z uwzględnieniem uzyskania pozytywnej opinii ZWKZ i przyjęcia przez organy gminy. GEZ Gminy Police został wprowadzony zarządzeniem nr 145/2018 r. Burmistrza Polic z dn. 26.06.2018 r.

GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW realizowana na terenie powiatu polickiego

GMINA	wykonana (rok)	liczba obiektów	uzg./akc. WKZ	status prawny (uchwała/zarządz.	dostępność publiczna GEZ
DOBRA	TAK (2008)	**157** kart adresowych	NIE	brak statusu prawnego	do wglądu w siedzibie urzędu (Wydział Spraw Obywatelskich i Ochrony Środowiska);
KOŁBASKOWO	TAK (2017)	**95** kart adresowych	TAK	brak statusu prawnego	http://portal.gison.pl/kolbaskowo/ w zakładce ewidencja zabytków/zabytki
NOWE WARPNO	TAK (2008)	nie podano	TAK	nie podano	do wglądu w siedzibie urzędu;
POLICE	TAK (2008)	nie podano	TAK	Zarz. nr 145/2018 Burmistrza Polic z 26.06.2018 roku	http://sip2.police.pl (moduł Zabytki)

źródło: dane z urzędów gmin, luty–marzec 2019

Jak wynika z powyższego zestawienia, jedynie gmina Police przyjęła gminną ewidencją zarządzeniem Burmistrza. Pozwala to właścicielom i użytkownikom obiektów ujętych w GEZ a nie będących zabytkami rejestrowymi korzystać z ustawowej pomocy np. w konkursie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. W pozostałych gminach właściciele obiektów zakwalifikowanych do GEZ (a nie przyjętych formalnie zarządzeniem bądź uchwałą) nie mogą korzystać z przyczyn formalnych z dotacji.
Stąd niezwykle istotna jest rola Powiatu w propagowaniu poprawnego procedowania gminnych ewidencji.

❖ Gminne Programy Opieki nad Zabytkami na terenie powiatu polickiego

Gminne Programy Opieki nad Zabytkami wykonane zostały w trzech gminach powiatu policiego, dla różnych okresów. Na podstawie ankiet przesłanych do BDZ przez urzędy gmin można stwierdzić, że do 2019 r. brak było programu dla Gminy Police, zaś dla Gminy Nowe Warpno utracił ważność w 2012 r., a kolejnego nie uchwalono.

GMINNE PROGRAMY OPIEKI NAD ZABYTKAMI realizowane na terenie powiatu policiego

GMINA	wykonany (numer i data uchwały Rady Gminy/Miasta)	Czas (zakres)	Pierwszy/ kolejny GPOnZ	Sprawozdania z realizacji GPOnZ	uwagi
DOBRA	TAK Uchwała nr X/130/2019 z dn. 28.11.2019	2020–2023	kolejny GPOnZ	były sporządzane sprawozdania z realizacji GPOnZ	
KOŁBASKOWO	TAK Uchwała nr XXXVIII/400/2017 z dn. 28.12.2017	2018–2021	pierwszy GPOnZ	nie były sporządzane sprawozdania z realizacji GPOnZ	
NOWE WARPNO	TAK Uchwała nr XXVII/158/2009 z dn. 24.03.2009	2008–2012	pierwszy GPOnZ	były sporządzane sprawozdania z realizacji GPOnZ	GPOnZ skończył ważność 31.12. 2012
POLICE*	TAK Uchwała nr XIV/144/2019 z dn. 26.11.2019	2020–2023	pierwszy GPOnZ	nie dotyczy	

źródło: dane z urzędów gmin

✶ *Uchwała nr XIV/144/2019 Rady Miejskiej w Policach, z dn. 26 listopada 2019 r.*

VI. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW – ANALIZA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU POLICKIEGO

1. POŁOŻENIE POWIATU POLICKIEGO W REGIONIE

Powiat policki[13] położony jest w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, między rzeką Odrą, Roztoką Odrzańską i Zalewem Szczecińskim. Od wschodu graniczy z powiatem goleniowskim oraz Szczecinem, od południa z powiatem gryfińskim, a od zachodu z landami niemieckimi: Meklemburgią-Pomorzem Przednim i Brandenburgią. W sensie geograficznym obszar powiatu znajduje się na Równinie Wkrzańskiej, na Wzniesieniach Szczecińskich oraz Dolinie Dolnej Odry i obejmuje Puszczę Wkrzańską z Rezerwatem Świdwie, które wchodzą w skład obszaru Natura 2000.
Powierzchnia powiatu polickiego to ok. 665 km^2 (najmniejszy w woj. zachodniopomorskim), a liczba mieszkańców wynosi około 80 tys. mieszkańców (stan na 31.12.2019 r.). W skład powiatu polickiego wchodzą cztery gminy: Nowe Warpno i Police (gminy miejsko-wiejskie) oraz Dobra i Kołbaskowo (gminy wiejskie).
Przez powiat policki wytyczona jest autostrada A6, łącząca Berlin ze Szczecinem, dwie drogi wojewódzkie: Nowe – Warpno Tanowo i Dobieszczyn – Szczecin, około 200 km dróg powiatowych oraz dwie (tranzytowe) linie kolejowe: Szczecin Gł. – Angermünde i Szczecin Gł. – Pasewalk.
Na granicy z Niemcami działa pięć drogowych przejść granicznych: Rosówek – Rosow, Kołbaskowo – Pomellen, Lubieszyn – Linken, Dobieszczyn – Hintersee, Warnik – Ladenthin oraz dwa przejścia pieszo-rowerowe: Parkowo – Neurochlitz, Buk – Blankensee. Na Zalewie Szczecińskim znajdują się trzy porty morskie w: Nowym Warpnie, Policach i Trzebieży.

2. RYS HISTORYCZNY OBSZARÓW POWIATU POLICKIEGO – KALENDARIUM

Paleolit – ślady osadnicze w Sławoszewie, Stolcu

Liczne ślady osadnictwa od okresu mezolitu (8000–4500 p.n.e), m.in. w Bolkowie, Barnisławiu, Gunicach, Pilchowie, Przęsocinie, Sławoszewie, Stolcu, Uniemyślu, Rzędzinach, Moczyłach, Przylepie

Neolit – pojawienie się osadnictwam.in. na terenie obecnej Jasienicy, Tatyni, Trzebieży, Warnołęki, Mścięcina, Barnisławia, Będargowa, Kamieńca, Kurowa, Przecławia, Siadła Dolnego, Stobna, Ustowa

Okres kultury łużyckiej – osadnictwo na terenie Siadła Górnego i Dolnego oraz Kamionki, Karwowa, Kołbaskowa, Kurowa, Przecławia, Barnisławia, Smolęcina, Stobna i Kamieńca

Wczesne średniowiecze – osadnictwo słowiańskie – grody: w Karsznie, Mścięcinie, Łęgach, Jasienicy, Siadle Górnym i Dolnym, prawdopodobnie także

[13] Informacje na podstawie http://policki.pl/

w Stolcu, osady w: Przecławiu, Barnisławiu, Będargowie, Kamionce, Kołbaskowie, Przecławiu, Ustowie, Warzymicach

X w. – obszar zamieszkiwany przez słowiańskie plemię Wkrzan

XI w. – istnienie pierwszej wsi Mierzyn, zniszczonej w 1120

2 poł. XII w. – istnienie kasztelanii wkrzańskiej z ośrodkami w Przecławiu (Prenzlau) i Pozdawilku (Pasewalk), okolice Szczecina w ramach kasztelanii szczecińskiej Księstwa Pomorskiego

1191 – pierwsza wzmianka o wsiach Karwowo (Karow), Siadło – od 1373 rozdzielone: Dolne(Nieder Zahden) i Górne (Hohenzahden)

XIII–XIV w. – lokacje wsi na prawie niemieckim w ramach działań osadniczych książąt pomorskich i nadań dla biskupstwa kamieńskiego, kościołów i klasztorów szczecińskich oraz augustianów z Tatyni; o średniowiecznym rodowodzie większości wsi regionu zaświadczają nadal układy ruralistyczne (wsie typu owalnicowego) i kościoły kamienne

1203 – w dokumentach pojawia się wzmianka o wsi Kamieniec (Schöningen)

1220 – pierwsze wzmianki w dokumentach o Będargowie (Mandelkow) jako wsi należącej do kościoła św. Jakuba w Szczecinie i Warzymicach (Klein Reinkendorf)

1240 – w dokumentach pojawiają się wsie Pargowo (Pargow), Przecław (Pritzlow), Ustowo (Gűstow) oraz należącej do klasztoru cystersów w Kołbaczu wsi Przylep (Prillip)

1243 – pierwsza dokumentowa wzmianka o Barnisławiu (Barnimslow) jako posiadłości cysterek szczecińskich, Kołbaskowie (Kolbitzow), Skarbimierzycach (Sparrenfelde) i Stobnie (Stöven)

1249 – pierwsze informacje o Policach (w pierwotnej lokalizacji na północ od grodu w Mścięcinie)

1260 – Barnim I sprowadza augustianów do Tatyni, lokuje na surowym pniu Police na prawie magdeburskim; pierwsza wzmianka o wsi Duchowo (Duchow; ob. część Polic)

1266 – Barnim I darowuje Bezrzecze (Brunn) kolegiacie Mariackiej w Szczecinie

1269 – pierwsza wzmianka o Dobrej (Daber) – jedna z czterech wsi gminy o rodowodzie słowiańskim; pierwsza informacja o kościele Mariackim w Policach, najstarszej świątyni regionu (budowana zapewne już przed 1260)

1276 – pierwsza wzmianka o Leśnie Górnym (Hohenleese) i Trzeszczynie (Trestin)

1277 – Barnim I nadaje Tanowo (Falkenwalde) augustianom

1278 – budowa kościoła w Policach

1281 – pierwsza wzmianka o Pilchowie (Polchow)

1280 – Kurów (Curow) pierwszy raz wymieniony w dokumencie księcia Ottona I

1282 – pierwsza wzmianka o wsi Trzebież (Ziegenort)

1283 – pierwsza wzmianka o książęcej wsi Dołuje (Neuenkirchen)

1284 – pierwsza wzmianka o Rzędzinach (Nassenheide), Buku (Böck) w związku z lokacją na prawie niemieckim

1285 – pierwsza wzmianka o Wołczkowie (Völschendorf)

1286 – pierwsza wzmianka o wsi Przęsocin (Neuendorf), kościele w Bezrzeczu

1291 – w dokumentach wymieniony kościół w Przecławiu

1294 – w Policach istnieje już rada miejska i burmistrzowie

1295 – podział Pomorza na dwa księstwa, tereny ob. powiatu polickiego w granicach księstwa szczecińskiego; z terenami tymi związane są rody pomorskiej szlachty: Arnim (Rzędziny), Blankenburg (Stolec), Enckevort (Karszno), Ramin (Stolec, Rzędziny, Buk, Dobra, Bezrzecze), Wussow (Skarbimierzyce, Kurów, Pargowo, Ustowo)

1299 – wybudowanie kościoła w Jasienicy (Jasenitz)

XIII w. – pierwsze wzmianki w dokumentach o majątku i wsi Grzepnica (Armenheide) należących do klasztoru św. Jana w Szczecinie, wsi Karszno, Rzędziny (Nassenheide), Stolec (Stolzenburg), Tatynia (Gobelenhagen, Hagen), Mierzyn (Möhringen), Bezrzecze (Brunn); budowa kościoła w Pilchowie

XIV w. – pierwsza wzmianka o Warnołęce (Wahrlank), wsi należącej do szczecińskich cysterek

1301 – pierwsza wzmianka o osadzie Heckelwerk (zniszczona w czasie wojny 30-letniej, na jej miejscu od XVIII w. Siedlice)

1317 – pierwsza wzmianka dokumentowa o mieście Nowe Warpno

1321 – Police stają się własnością Szczecina, którą pozostaną do początków XIX w., co ogranicza rozwój gospodarczy miasta; pierwsza wzmianka o osadzie w Mścięcinie (Messenthin)

1323 – w dokumentach pojawia się wieś Moczyły (Schillersdorf)

1332 – pierwsza wzmianka o wsi Smolęcin (Schmellenthin)

1328 – przeniesienie klasztoru augustianów do Jasienicy, budynek klasztorny po sekularyzacji dóbr przebudowany na posiadłość książęcą, następnie jako uposażenie Pedagogium Książęcego, siedziba gubernatora szwedzkiego, urząd domeny państwowej, mieszkania prywatne

1355 – pierwsza wzmianka źródłowa o Kurowie

1486 – pierwsza wzmianka o wsi rycerskiej Bobolin (Boblin)

XVI w. – założenie Kościna (Köstin); istnieje folwark Ostoja (Schadeleben); samodzielnie funkcjonuje majątek Rajkowo (Klein Reinkendorf Gut)

1534 – wprowadzenie luteranizmu jako religii panującej w Księstwie Pomorskim powoduje sekularyzację dóbr kościelnych, stanowiących znaczny procent dóbr w regionie, powstają domeny książęce, które później będą domenami państwowymi szwedzkimi i pruskimi

1597 – założenie osady Myślibórz Wielki (Gross Mutzelburg)

XVII w. – funkcjonowanie dymarek do przetwórstwa rudy darniowej w Drogoradzu (Hammer); budowa kościoła w Tatyni

1630–1648 – wojna 30-letnia na terenach Pomorza, w trakcie której duże zniszczenia, m.in. praktycznie całkowite zniszczenie Przęsocina, Wąwelnicy, Będargowa i Mierzyna, zniszczenia w Buku, Rzędzinach, Jasienicy, Pargowie

1648 – w wyniku układu kończącego wojnę 30-letnią tereny ziemi polickiej wchodzą w skład państwa szwedzkiego

1658 – w Policach działa zaledwie 5 rzemieślników, miasto pozostaje ośrodkiem głównie rolniczym (m.in. uprawy chmielu)

Ok. 1670 – założenie osady Grzepnica (Armenheide)

Po 1678 – budowa umocnień twierdzy nowowarpieńskiej

1692 – wielki pożar pustoszy Nowe Warpno

1697 – budowa budynku obecnego ratusza w Nowym Warpnie

XVIII w. – informacje o istnieniu folwarku Zalesie (Sonnenwald) należącego do majątku Rzędziny

1700–1721 – wojna północna przynosi kolejne zniszczenia w regionie i zarazę, powodując m.in. wyludnienie Stolca

1720 – w wyniku pokoju w Sztokholmie Szwecja odstępuje tereny wokół ujścia Odry (w tym tereny obecnego powiatu polickiego) państwu pruskiemu

1721 – budowa pałacu z założeniem parkowym w Stolcu

1731–1735 – budowa kościoła w Stolcu fundacji Jűrgena Berndta von Ramin

1749 – założenie wsi kolonizacyjnych Niekłończyca (Königsfelde) i Uniemyśl (Wilhelmsdorf) (według innych źródeł w 1756)

2 poł. XVIII w. – zakładanie wsi w ramach tzw. kolonizacji fryderycjańskiej; w Jasienicy swoją letnią siedzibę ma księżna Elżbieta Brunszwicka

1756–1763 – wojna 7-letnia, w Nowym Warpnie stacjonują wojska rosyjskie

1759 – bitwa szwedzko-pruska na wodach Zalewu Szczecińskiego w pobliżu Nowego Warpna

1767 – prawdopodobnie założenie Trzebieradza (Horst Försterei)

1769 – założenie osady Bartoszewo

1765 – po wyczerpaniu rudy osiedlenie w Drogoradzu 30 rodzin tkaczy

1776 – założenie wsi Stare Leśno (Altleese)

1777 – założenie wsi Brzózki (Altenhagen)

1782 – w Brzózkach powstaje folwark; „odbudowa" wsi Przęsocin; założenie wsi Siedlice (Zeidlitzfelde) – kolonizacja fryderycjańska

1784 – założenie majątku kolonizacyjnego w Dębostrowie (Damuster, Alt Damuster); powstanie osady Mszczuje (Moorbrűck)

1787 – założenie osady Nowe Leśno

XVIII w. – założenie huty szkła w Hucie Gunickiej (Alt Glashűtte) w ramach majątku grzepnickiego (zaprzestanie produkcji w końcu XIX w.); powstanie wsi Karpino (Karpin), Nowa Jasienica (Neu Jasenitz)

1801–1828 – powstanie osady Nowy Dębostrów (Neu Damuster)

1806 – w Mierzynie pruskie dowództwo twierdzy szczecińskiej podpisuje kapitulację wobec oddziałów napoleońskich

1808 – usamodzielnienie się Polic jako ośrodka miejskiego od zależności od Szczecina

Ok. 1815 – założenie osady leśnej Poddymin (Eichfeuer)

1816 – utworzenie powiatu Randow, w skład którego weszła większość miejscowości ob. powiatu polickiego, pozostałe znajdowały się w granicach powiatu Ueckerműnde (Nowe Warpno, Warnołęka, Przęsocin); Police mają 1313 mieszkańców

1821–1822 – założenie wsi Rosówek (Kolonie Klein Rosso)

1826 – założenie majątku Lepino (Leppin)

Ok. 1830 – wybudowanie wiatraka koźlaka w Mierzynie

Poł. XIX w. – w majątku Dobra funkcjonuje cegielnia wytwarzająca 100 tys. dachówek i cegieł rocznie

2 poł. XIX w. – w Policach działa 155 mistrzów cechowych 33 specjalności; ponowne zasiedlenie Niekłończycy

1862 – budowa pałacu w Leśnie Górnym; przeniesienie ze Szczecina do Polic Królewskiego Ewangelickiego Seminarium Nauczycielskiego

1864 – potwierdzone istnienie smolarni w Dobieszczynie (Entepöl)

1871 – Police liczą 3871 mieszkańców, w tym 21 katolików i 73 osoby wyznania mojżeszowego, a w Nowym Warpnie żyje 2047 osób (w tym 6 katolików, 9 Żydów)

1898 – budowa pałacu w Karsznie; budowa linii kolejowej Szczecin–Police–Jasienica

k. XIX w. – budowa portu żeglugi przybrzeżnej w Trzebieży

1904 – budowa sieci gazowej w Policach

1905 – 4303 mieszkańców Polic, 1883 w Nowym Warpnie

1905–1906 – doprowadzenie kolei do Nowego Warpna

1910 – wybudowanie linii kolejowej Police–Trzebież; budowa pałacu w Zalesiu (ob. nadleśnictwo)

1922 – założenie szkoły średniej w Policach (Bugenhagenschule) w miejsce seminarium nauczycielskiego

1928 – likwidacja okręgów dworskich; Sierakowo (Charlottenhof) będące dotąd częścią dóbr Leśna Górnego jako osiedle włączone do gminy Pilchowo

1929 – budowa nowego ujęcia wody dla Szczecina – stacja pomp i filtry w Pilchowie

1939 – budowa fabryki benzyny syntetycznej w Policach; likwidacja powiatu Randow – jednostki osadnicze przyłączone administracyjnie do Szczecina (m.in. Police), powiatu Ueckerműnde (m.in. Jasienica, Tanowo) lub Greifenhagen

1940–1945 – na terenie powiatu funkcjonują liczne obozy jenieckie dla żołnierzy polskich, francuskich, holenderskich, belgijskich, radzieckich, internowanych żołnierzy włoskich, obozy pracy przymusowej i filie obozów koncentracyjnych dla ludności cywilnej (Police, Siadło Dolne)

1944–1945 – liczne niszczące naloty bombowe na fabrykę benzyny syntetycznej w Policach, w ich wyniku mocno zniszczona zostaje także wieś Siedlice

1945 – utworzenie obwodu weleckiego, od 1946 do 1975 funkcjonującego jako powiat szczeciński, w którego skład weszło 6 gmin wiejskich – Dołuje, Tanowo, Dobra, Kołbaskowo, Jasienica, Brzózki i 2 gminy wiejskie – Nowe Warpno, Police

1945 – powstanie w Stolcu (pałac), Kamieńcu (dwór), Dobieszczynie i Myśliborzu Wielkim strażnic Pomorskiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza

1945 – podział Pilchowa między Szczecinem a ówczesnym powiatem weleckim

29.09.1945 – utworzenie „enklawy policki" wzdłuż zachodniego brzegu Odry, obejmującej m.in. Police, Jasienicę, Niekłończycę, Trzebież i Mścięcino – zamkniętego obszaru zarządzanego przez Armię Czerwoną – demontaż wyposażenia niemieckiej fabryki benzyny syntetycznej

11.1945 – uruchomienie przejścia granicznego w Kołbaskowie

25.09.1946 – ostateczna likwidacja enklawy policki, otwarcie terenów dla osadnictwa polskiego i przekazanie terenów fabryki benzyny syntetycznej pod zarząd polski

1948 – likwidacja gminy wiejskiej Brzózki (włączona do gminy Jasienica); powiat liczy 620 km²; Police liczą 2780 mieszkańców

1950 – w Policach mieszkają zaledwie 1444 osoby

1950 – utworzenie Spółdzielni Pracy Rybołówstwa Morskiego „Certa", w której skład weszła działająca od 1946 r. spółdzielnia „Rybak" z Trzebieży

1951 – utworzenie Państwowego Ośrodka Wychowawczego w Policach dla dzieci greckich i macedońskich

1952 – uruchomienie miasteczka dziecięcego w Podgrodziu

1954 – reforma administracyjna na miejsce gmin wiejskich wprowadza 8 gromad – Będargowo, Brzózki, Dobra, Dołuje, Jasienica, Kołbaskowo, Tanowo i Trzebież

1955 – dwór w Ostoi przejmuje Wyższa Szkoła Rolnicza, odtąd (z przerwami) funkcjonuje jako siedziba uczelnianych ośrodków badawczych

1957 – powiat ma obszar 678 km²

1959 – utworzenie w Trzebieży Centralnego Ośrodka Żeglarskiego PZŻ, największej wówczas szkoły żeglarzy morskich w Polsce

1960 – likwidacja gromady Trzebież

1963 – powołanie rezerwatu przyrody „Jezioro Świdwie"

1965 – utworzenie rezerwatu przyrody „Kurowskie Błota"

Od 2 poł. l. 60. XX w. – budowa zakładów chemicznych w Policach – związane z nimi przeobrażenia gospodarcze miasta i regionu

1969 – rozpoczęcie produkcji w Zakładach Chemicznych „Police"

1972 – uruchomienie przejścia granicznego w Lubieszynie; likwidacja gromady Będargowo

1973 – ponowne utworzenie gmin – Dobra, Kołbaskowo, Nowe Warpno, Tanowo, Trzebież; Jasienica włączona do Polic; powiat ma obszar 665 km²

1973 – utworzenie rezerwatu przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem" w pobliżu Siadła Dolnego

1975 – likwidacja powiatów

1976 – w ramach reformy administracyjnej zlikwidowany zostaje powiat, powstaje gmina Police, do której włączono gminy Trzebież i Tanowo

1976 – utworzenie rezerwatu przyrody „Kanał Kwiatowy" na starorzeczu Odry w pobliżu Siadła Dolnego

1978 – odbudowa XIII-wiecznego kościoła w Kamieńcu

1985–1986 – odbudowa kościoła w Bobolinie

1986–1991 – odbudowa XVI-wiecznego kościoła w Stobnie

1993 – utworzony zostaje Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry, który obejmuje część obszarów gminy Kołbaskowo i utworzonych tu wcześniej rezerwatów przyrody; jest częścią Międzynarodowego Parku Dolnej Odry

1994–1996 – odbudowa kościoła w. Huberta w Karsznie

1995 – przekształcenie ZCh „Police" w spółkę akcyjną

1995 – remont dawnej chlewni w Bobolinie na klub wiejski

1996 – otwarcie samochodowego przejścia granicznego w Rosówku, a także dla pieszych i rowerzystów w Bobolinie

1997 – utworzenie Galerii Historycznej Polic, zalążka planowanego muzeum regionalnego

1998 – ponowne utworzenie powiatów, do życia zostaje powołany powiat policki

2000 – remont pałacu w Leśnie Górnym

2001 – budowa składowiska odpadów komunalnych w Leśnie Górnym

2005 – w powiecie mieszka 73 441 osób; ponad połowa w miastach; pierwszy Jarmark Augustiański w Jasienicy promujący dziedzictwo kulturowe i historyczne regionu

2006 – utworzenie Galerii Historycznej przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Policki „Skarb"

2008 – odbudowa neoklasycystycznej kaplicy z 1 poł. XIX w. w Kościnie

2010 – uruchomienie muzeum prowadzonego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Policki „Skarb"

3. ZASADNICZE CECHY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO POWIATU

3.1. MIASTA

- **Nowe Warpno**[14] – miasto założone około1295 roku, lokowane na prawie magdeburskim, zmienionym później na lubeckie. Miasto położone było na wyspie (później półwyspie), o rozplanowaniu w kształcie elipsy (zgodnie z narysem wyspy), bez murów obronnych, z jedną drogą lądową prowadzącą przez groblę. Od średniowiecza podstawą rozwoju miasta był połów ryb, przetwórstwo i handel. W 1442 i 1555 roku miasto zostało zniszczone przez pożary**.** W końcu XV wieku rozpoczęto budowę gotyckiego kościoła. Do czasów wojny 30-letniej Nowe Warpno było w granicach Księstwa Pomorskiego.

  Po 1648 roku miasto znalazło się na obszarze Pomorza Przedniego, przejętego przez Szwecję. Było to miasto nadgraniczne – wypadowe, w ramach scalanej wyspy, z czasem ufortyfikowane jednym pierścieniem umocnień. W 1697 roku, po kolejnym pożarze wzniesiono nowy, ryglowy ratusz.

  Od 1720 roku Nowe Warpno weszło w skład państwa pruskiego; rozpoczął się intensywny rozwój miasta, wywołany nową akcją kolonizacyjną. W owym okresie powstał nowy kwartał zabudowy, między ratuszem a kościołem, przez co miasto składało się z sześciu pełnych bloków

[14] Analiza na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy Nowe Warpno na lata 2008–2012, oprac. BDZ Szczecin, 2008.

zabudowy i trzech bloków obrzeżnych. W XVIII wieku miasto rozbudowało się w kierunku południowym (obecne Karszno), gdzie znajdowała się waga miejska i młyn. Gospodarka miejska opierała się na rybactwie i rolnictwie – z dzielnicą stodolną. Twierdza w Nowym Warpnie wykorzystywana była do 1806 roku, rozebrana około 1887 roku, a teren zniwelowano i zasypano fosę. Tereny, które w XVII i XVIII wieku stanowiły rezerwy miejskie zostały poddane parcelacji i zabudowane domami dwukondygnacyjnymi, ryglowymi lub murowanymi.

Na przełomie XIX/XX wiek odkryto walory krajobrazowe i klimatyczne miasta – powstaje kurort i ośrodek sportów wodnych. W latach 1896–1897 wybudowano linię wąskotorową na trasie Stobno – Glashütte, przebudowaną w latach 1905–1906 na linię normalnotorową i przedłużoną do Nowego Warpna. Oprócz funkcji rybackiej i handlowej, miasto stało się ośrodkiem wczasowym. W okresie międzywojennym kursowały promy do miejscowości położonych nad Zalewem Szczecińskim.

W wyniku II wojny światowej miasto uległo niewielkim zniszczeniom, ale w następnych dekadach – w wyniku zaniedbań – rozebrano prawie połowę historycznej zabudowy oraz linię kolejową.

Stare Miasto zachowało późnośredniowieczny układ urbanistyczny, z prostokątnym rynkiem, podział na kwartały z zabudową pierzejową oraz z siatką ulic dochodzących do brzegu półwyspu. Dominantami tego układu są: ryglowy, XVII-wieczny ratusz, posadowiony pośrodku rynku oraz późnośredniowieczny, ceglany kościół w zachodniej części miasta. Najpełniej zachowany zespół zabudowy miejskiej przetrwał w północnej pierzei ul. Warszawskiej, z domami ustawionymi szczytami do ulicy. Na uwagę zasługuje kilka zachowanych domów ryglowych, w tym dwa z przełomu XVIII/XIX (Pl. Zwycięstwa 3 i Kościelna 2), które zostały wpisane do rejestru zabytków. W ostatnich latach miasto i poszczególne budynki zostały poddane kompleksowej rewaloryzacji, z wyeksponowaniem ich historycznych walorów. Zespół staromiejski położony na końcu półwyspu tworzy czytelną sylwetę, widoczną od północy z wód Zatoki Nowowarpieńskiej. W obrębie Karszna znajduje się ryglowy kościół z 1793 roku oraz zespół pałacowo-parkowy: rezydencja w stylu neorenesansu francuskiego, wzniesiona w 1898 roku.

- **Police**[15] – miasto lokowane w 1260 roku (na prawie magdeburskim) przez księcia pomorskiego Barnima I. W tym 1269 roku był wzmiankowany kościół farny, a w drugiej połowie XIII wieku w pobliskiej Jasienicy osiedlił się zakon augustianów. Jednak już w 1321 roku Police utraciły prawa miejskie i zostały włączone w obręb Szczecina. W XIV-XV wieku była to niewielka osada mieszczańska, licząca około 500 mieszkańców, bez

[15] Analiza na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy Police na lata 2019–2023, oprac. E. Wolender, 2019.

prawa budowy murów obronnych, ale ze skodyfikowanymi prawami i obowiązkami mieszczan polickich.

W 1808 roku Police stały się ponownie niezależnym ośrodkiem miejskim. W XIX wieku nastąpił znaczne rozwój rzemiosła, rozwijano infrastrukturę transportową (wodną, drogową i kolejowa), powstała stocznia rzeczna, a liczba mieszkańców wzrosła z 1424 osób (1812 r.) do 4415 osób (1900 r.). Od początku XX wieku powstawały nowe budynki użyteczności publicznej: ratusz, kościół farny, szpital, szkoły. W 1938 roku rozpoczęto budowę fabryki benzyny syntetycznej, z przeznaczeniem na potrzeby armii niemieckiej. 15 października 1939 roku Police (wraz z sąsiednimi wsiami) zostały włączone w granice „Wielkiego Szczecina". W czasie II wojny światowej na terenie Polic działały obozy pracy, w tym filia obozu koncentracyjnego Stutthof. W latach 1944–1945 miasto zostało znacznie zniszczone w wyniku nalotów alianckich na fabrykę benzyny syntetycznej. W 1946 roku miasto zostało przekazane administracji polskiej.

W niewielkim stopniu czytelny jest ogólny zarys średniowiecznego układu przestrzennego Polic, jedynie w rozplanowaniu ulic w rejonie wokół dawnego rynku starego miasta (obecnie Pl. Bolesława Chrobrego), pomiędzy ulicami: Grunwaldzką, Niedziałkowskiego, Rogową, Wojska Polskiego. Układ ten jest znacznie przekształcony, z incydentalnie zachowanymi fragmentami zwartej zabudowy pierzejowej. W rejonie ulic: Grzybowej, Robotniczej, Odrzańskiej zachowany zespół zabudowy wielorodzinnej z lat 30. XX wieku, o oryginalnej kompozycji przestrzenej.

Do najcenniejszych zabytków w ramach historycznego miasta Police należą: gotycka, ceglana kaplica z 1 poł. XIV wieku, stanowiąca relikt dawnego kościoła mariackiego oraz neogotycki (ceglany, trzynawowy, wieżowy) kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, wzniesiony w 1894 roku, stanowiący dominantę w panoramie miasta, z przyległym terenem pocmentarnym – z lapidarium. Obecnie w granicach miasta Police znajduje się dawna wieś Jasienica, w której znajdują się dwa zabytki średniowiecznej, XIV-wiecznej architektury sakralnej: ruiny klasztoru augustianów oraz kościół pw. św. Ap. Piotra i Pawła.

Na obrzeżach Polic zachowały się ruiny dawnej fabryki benzyny syntetycznej z lat 30/40. XX w., stanowiące świadectwo XX-wiecznej myśli technicznej wykorzystanej w trakcie II wojny światowej.

3.2. WSIE

Na obszarze powiatu polickiego dominują (ok. połowa zasobu) **wsie o metryce średniowiecznej**, założone głównie w XIII wieku i rozlokowane w południowej części powiatu – w gminie Kołbaskowo i Dobra. Do najstarszych należą: Siadło Górne – 1203 r., Pargowo i Ustowo – 1240 r., Barnisław i Kołbaskowo – 1246 r., Mierzyn – 1261 r., Dobra – 1269 r.

Wsie XVII i XVIII-wieczne stanowią ok. ¼ zasobu i dominują tu wsie kolonizacyjne, lokowane w 2 połowie XVIII wieku, rozmieszczone głównie

w północnej części powiatu – obecny obszar gminy Police i Nowe Warpno.
Z okresu kolonizacji fryderycjańskiej są m.in.: Brzózki – 1777 r., Niekłończyca – 1749 r., Uniemyśl – 1756 r., Siedlice – 1782 r.
Pozostałą część stanowią wsie, folwarki, osady i wybudowania **założone w XIX wieku**, rozlokowane na całym obszarze powiatu policki ego, z czego najwięcej (ok. 35%) jest na terenie gminny Police.

We wsiach średniowiecznych dominują dwa typy układów przestrzennych. Są to owalnice oraz ulicówki (i inne wsie liniowe), które w stanowią około 70% całości w tej grupie. **Wsie owalnicowe** rozplanowane są wokół nawsia, z centralnie posadowionymi kościołami oraz zwartymi pierzejami zabudowy zagrodowej. Do najciekawszych należą: Mierzyn i Wołczkowo (gm. Dobra), Będargowo, Kamieniec, Stobno i Warzymice (gm. Kołbaskowo). Z czasem część historycznych układów zostało rozbudowanych w formy wielodrożne, ale z czytelnym, pierwotnym zarysem owalnicy. Średniowieczne **ulicówki** były często przekształcane, głównie w wyniku lokacji dużych zespołów dworsko-folwarcznych – np.: Bezrzecze i Dobra (gm. Dobra), Kurów i Moczyły (gm. Kołbaskowo).
Na terenie powiatu policki ego występują także wsie w typie **okolnicy** (Przęsocin i Tanowo – gm. Police), wsie **zaułkowe** (Barnisław, Kołbaskowo, Pargowo) oraz **widlicowe** (Warnołęka, Trzeszczyn), które zostały w większości przekształcone w układy wielodrożne.

W grupie wsi lokowanych w XVII i XVIII wieku dominują (ok. 50 % z tego okresu) **ulicówki kolonizacyjne**, o regularnych układach, z szeroko rozsuniętymi pierzejami (dodatkowo rozdzielonymi alejami i szpalerami) oraz zabudową zagrodową. Pierwotne kompozycje przestrzenne są w pełni czytelne we wsiach: Brzózki (gm. Nowe Warpno), Niekłończyca, Siedlice i Uniemyśla (gm. Police).
Z tego okresu pochodzi kilka **założeń dworsko-folwarcznych** (np. Leśno Górne, gm. Police), czy też folwarków (np. Płochcin, gm. Dobra, Dobiesław, gm. Nowe Warpno). XVIII-wieczną metrykę mają także dwie **osady leśne**: Mszczuje, gm. Nowe Warpno i Witorza, gm. Police – z ryglową, zabytkową zabudową.

W najmłodszej, XIX-wiecznej kategorii wsie i osady mają trzy formy przestrzenne. Są to **założenia liniowe** (ulicówki, rzędówki, łańcuchówki – w tym z zespołami dworsko-folwarcznym), np. Grzepnica, gm. Dobra, Rajkowo i Rosówek, gm. Kołbaskowo, Zalesie, gm. Police. Drugą grupę stanowią niewielkie **założenia folwarczne**, związane z miejscowymi majątkami, np.: Bolków, (gm. Dobra), Ostoja (gm. Kołbaskowo), Maszkowo (gm. Nowe Warpno). Trzecia grupa to **jednodworcze** wybudowania (np. Gosienica, gm. Nowe Warpno) oraz leśniczówki (np. Mazańczyce i i Podbrzezie, gm. Police).

W obrębie wsi średniowiecznych głównymi dominantami architektoniczno-historycznymi są **kościoły**, lokowane z reguły pośrodku układów przestrzennych - na nawsiach. W tej grupie wyróżniają się XIII-wieczne (i z pocz. XIV w.) kościoły kamienne, wzniesione z kwadr granitowych, należące do kręgu sztuki romańskiej i wczesnego gotyku. Działki kościelne (pierwotne cmentarze) wygodzone są kamiennymi murami z bramkami. Kościoły te

występują w południowej-zachodniej i przyodrzańskiej części powiatu polickiego. – np. Mierzyn i Wołczkowo (gm. Dobra), Barnisław, Będargowo, Kołbaskowo (gm. Kołbaskowo). Kilka kościołów jest nieużytkowanych, w stanie ruiny (Karwowo, Moczyły, Pargowo i Smolęcin), a z kościoła w Warzymicach zachowały się jedynie fundamenty.
Pojedyncze, murowane (kamienne i ceglane) kościoły wzniesione zostały w różnych okresach historycznych i różnej stylistyce: późnogotyckie (np. Bobolin i Stobno - gm. Kołbaskowo) i barokowe (Stolec, gm. Dobra i Trzebież, gm. Police), XIX-wieczne, neostylowe (np. Kościno – gm. Dobra).
W krajobrazie wsi wyróżnią się również cztery kościoły ryglowe, wzniesione w XVII wieku (Tatynia – gm. Police) i XVIII wieku (Karszno i Warnołęka, gm. Nowe Warpno, Niekłończyca – gm. Police).

Drugą grupę dominant przestrzennych stanowią **zespoły rezydencyjno-folwarczne**, złożone z dworów lub pałaców (np. Karszno, Stolec, Trzebieradz), rozległych założeń parkowych (np. Kościno, Rzędziny, Stolec) i podwórzy folwarcznych z koloniami robotników folwarcznych (np. Kamieniec, Rzędziny, Skarbimierzyce, Stolec).

Na obrzeżach wsi znajdują się XIX-wieczne **cmentarze ewangelickie**, z historycznymi elementami sepulkralnymi; obecnie w większości zaadaptowane na komunalne nekropolie. W krajobrazie wsi wyróżniają się również obiekty o charakterze **przemysłowym**: (np. wiatrak w Mierzynie, budynki infrastruktury kolejowej w Trzebieży i Uniemyślu oraz liczne trafostacje wieżowe), **budynki publiczne** (np. szkoły - w Bobolinie, Brzózkach, Trzebieży, Wołczkowie, gospody - w Brzózkach, Wołczkowie).

Zabudowa wiejska o charakterze zagrodowym z koloniami mieszkalnych budynków pofolwarcznych oraz wolnostojącymi domami. Dominują budynki murowane, wzniesione w okresie 4 ćwierć XIX – I. 30. XX w. Sporadycznie zachowały XIX-wieczne się budynki ryglowe, np. plebania w Trzebieży, leśniczówka w Witorzy, chałupy w Tanowie, domy w Trzebieży i Drogoradzu.

3.3. ZABYTKI RUCHOME

Znajdujące się na terenie powiatu polickiego zabytki sztuki i rzemiosła artystycznego zostały zinwentaryzowane (w I. 60.-80. XX w., a także w 2000 i 2009 roku) i włączone do wojewódzkiej ewidencji konserwatorskiej. Zbiór kart ewidencyjnych zabytków ruchomych, przechowywany w zasobach Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, obejmuje 181 obiektów z terenu powiatu polickiego. Do rejestru zabytków wpisane są 53 zabytki.

Zdecydowana większość zabytków stanowi wyposażenie sakralne 19 tutejszych kościołów. Brak wyposażeń - istniejących przed 1945 rokiem – odnotowano w 9 kościołach (najwięcej w gm. Kołbaskowo, gdzie cztery dawne świątynie są obecnie w stanie trwałej ruiny, a dwa obiekty współcześnie odbudowano ze stanu ruiny).

Najliczniej reprezentowane są ołtarze (10 obiektów), ambony (9 obiektów), organy i prospekty organowe (8 obiektów), dzwony (22 obiekty),

świeczniki i aparaty kościelne (31 obiektów). Mniej liczne grupy obiektów to chrzcielnice (6), rzeźby (9), obrazy sztalugowe (3), epitafia (2). Przeważają pojedyncze obiekty nie tworzące jednorodnych i kompletnych zespołów wyposażeń.

Pod względem cech stylowych, najwcześniejsze zachowane na terenie powiatu polickiego obiekty, pochodzą z późnego gotyku, renesansu i baroku. Zabytki XIX–wieczne i z pocz. XX wieku to głównie neostylowe wyroby rzemiosła artystycznego. Najcenniejsze dzieła: późnogotyckie i barokowe rzeźby oraz epitafium - pochodzące z Dobrej i Wołczkowa - zostały w latach 80. XX wieku przeniesione do Muzeum Diecezjalnego w Szczecinie.

Na terenie powiatu polickiego najcenniejszą grupę obiektów stanowią barokowe **ołtarze**, datowane na 1 poł. XVIII w., o architektonicznych, 1-kondygnacjowych nastawach, zdobionych wysokiej klasy snycerską dekoracją ornamentalną i figuralną – zachowane w kościołach w Buku, Dobrej, Mierzynie, Wołczkowie, Kołbaskowie i Nowym Warpnie. Wśród nich oryginalnością formy wyróżniają się dawne ołtarze ambonowe w Buku (z 1730 r.) i Dobrej (z 1727 r.), przy czym ten ostatni jest zdekompletowany (bez baldachimu, z korpusem ambony ustawionym osobno w prezbiterium). Ołtarz w Buku wykonał rzeźbiarz śląski Erhard Löffler, twórca, nieistniejącego już dziś, monumentalnego ołtarza głównego w szczecińskiej katedrze. Retabula w Kołbaskowie, Mierzynie, Nowym Warpnie, ujęte uszakami utworzonymi z wici akantu, zachowały oryginalne malowidła. Ołtarze późniejsze, datowane na 2 poł. XIX wieku, charakteryzuje skromniejsza forma artystyczna: nawiązująca do baroku w Niekłończycy, Tatyni i Będargowie, neogotycka w Wąwelnicy.

Znajdujące się w kościołach powiatu polickiego **ambony** powstały w okresie od ok. poł. XVII w. do pocz. XX wieku. W większości ich korpusy zdobione są malowanymi płycinami z wizerunkami czterech ewangelistów.

Wczesnobarokową formę prezentują obiekty z Nowego Warpna, Tanowa i Wąwelnicy. Na 1 poł. XVIII wieku datowane są kazalnice z Dobrej (pierwotnie integralna część ołtarza) i Mierzyna. Ta ostatnia o zachowanej całościowej formie kompozycyjnej (z zapleckiem, baldachimem i balustradą schodów). Przerobione w 2 poł. XIX w. i pocz. XX wieku zabytki z Będargowa, Wołczkowa i Tatyni prezentują neobarokową formę stylową.

Na omawianym terenie zachowały się zaledwie dwa **epitafia** (trzecie, datowane na 1709 rok, poświęcone pamięci Theophilusa Michaelisa, zostało w l. 90. XX wieku przeniesione z kościoła w Buku do szczecińskiej archikatedry).

In situ eksponowane jest, wyrzeźbione w piaskowcu, epitafium majora Ottona Gustawa von Lepel, zmarłego w 1739 roku, z tablicą inskrypcyjną ujętą w bogate obramienie z panoplii (kościół w Buku). Drugie epitafium o architektonicznej formie, znajduje się w kościele w Dobrej, wykonane po 1729 roku dla upamiętnienia Bogislawa Ernsta von Ramin (z niezachowaną niestety tablicą inskrypcyjną).

Rzeźby - jako osobne dzieła sztuki - znajdują się w Tanowie, Nowym Warpnie (przedstawienia aniołów chrzcielnych charakterystyczne dla barokowej sztuki protestanckiej) i w Jasienicy (rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego

na belce tęczowej prezbiterium). W Mierzynie trzy rzeźby pełnoplastyczne, wieńczące pierwotnie ołtarz, są obecnie eksponowane w prezbiterium jako osobna grupa kompozycyjna.

Historyczne **obrazy** tablicowe stanowią integralną część nastaw ołtarzowych i ambon, odrębnymi malowidłami są trzy dużych rozmiarów płótna olejne z przedstawieniami o tematyce biblijnej. Dwa z nich zachowały się w Nowym Warpnie. Są to: barokowe przedstawienie *Sąd Ostateczny* (XVIII/XVIII w.) oraz *Chrystus nauczający na Pustyni* (2 poł. XIX w.). Wyróżniający się znacznymi walorami artystycznymi obraz z kościoła w Jasienicy *Chrystus u Marii i Marty*, wykonał w 1858 roku Otto Heyden, profesor berlińskiej Akademii.

Usytuowane w zachodniej części wnętrz kościelnych **empory muzyczne** mają proste formy, w większości o płycinowych, stolarskich balustradach, bez dekoracji lub o stylizowanych motywach geometrycznych. W Wołczkowie deskowe płyciny empory zawierają oryginalne inskrypcje niemieckie (cytaty biblijne). Na tym tle wyróżnia się kompozycja barokowej balustrady empory organowej kościoła w Mierzynie, z wiodącym motywem kręconych kolumienek (w ażurowej części środkowej) i obrazami emblematycznymi w płycinach bocznych.

Usytuowane pośrodku empor XIX-wieczne prospekty organowe mają formy neogotyckie (Będargowo, Wołczkowo), neorenesansowe (Przęsocin) lub neoklasycystyczne (Bezrzecze, Nowe Warpno). Organy w miejscowościach Bezrzecze, Będargowo, Mierzyn, Nowe Warpno, Przęsocin, Trzebież, Wąwelnica, Wołczkowo zostały zinwentaryzowane na odrębnym wzorze kart zabytku – instrumentu muzycznego.

Cennymi zabytkami ludwisarstwa pomorskiego są **dzwony**, na terenie powiatu policiego dość licznie reprezentowane. Najstarsze renesansowe i barokowe spiżowe odlewy zachowały się w kościołach w Policach (z 1689 r.), Mierzynie (z 1644 r.), Barnisławiu (z 1708 r.), Kołbaskowie (z 1672 i 1707 r.) i Warnołęce (z 1727 r.). Z działającej około poł. XIX wieku szczecińskiej firmy ludwisarskiej Carla Vossa pochodzą dzwony w Bezrzeczu, Będargowie, Dobrej, Kołbaskowie, Niekłończycy, Nowym Warpnie i Polic.

Dużą grupę zabytków stanowią metalowe **wyroby rzemiosła artystycznego** służące do sprawowania liturgii (świeczniki ołtarzowe, kielichy, pateny, monstrancje, misy chrzcielne), pochodzące z różnych okresów stylowych, w większości datowane na 2 poł. XIX wieku o neostylowych formach.

Po 1945 roku nie przetrwało żadne z bogatych niegdyś w ruchomalia wyposażeń dworów i pałaców powiatu policiego. W pałacach w Brzózkach, Stolcu, Karsznie zachowały się elementy dawnych wystrojów sztukatorskich elewacji i wnętrz. W ewidencji konserwatorskiej zabytków ruchomych odnotowana jest jedynie dekoracja stiukowa z herbem rodu von Ramin, zdobiąca tympanon fasady pałacu w Stolcu.

Na cmentarzu przykościelnym w Stolcu znajduje się unikatowy na terenie województwa zachodniopomorskiego klasycystyczny **pomnik** nagrobny właściciela tutejszego majątku ziemskiego Jürgena Berndta von Ramin z 1793 roku o dużej wartości artystycznej.

Do rejestru zabytków ruchomych wpisana jest też jako zabytek techniki **pompa uliczna** (z 2 poł. XIX w.) usytuowana w Nowym Warpnie przy budynku ratusza.

Zestawienie ilościowe zabytków ruchomych z terenu powiatu polickiego – stan: lipiec 2020

W zestawieniu pominięto obiekty zaginione oraz przekazane do depozytu.
(w nawiasach podano obiekty wpisane do rejestru zabytków)

GMINA	**ołtarze**	**Ambony**	**chrzcielnice**	**obrazy sztalugowe**	**rzeźby/epitafia**	**organy i prospekty**	**dzwony**	**świeczniki/aparaty kościelne**	**Inne (zabytki techniki)**
GM. DOBRA	5 (4)	4 (3)	1 (1)	0	6 (6)	4 (2)	3 (1)	12 (4)	0
GM. KOŁBASKOWO	2 (2)	1 (1)	3 (0)	0	0	1 (1)	5 (3)	6 (2)	0
GM. NOWE WARPNO	1 (1)	1 (1)	1 (0)	2 (2)	1 (1)	1 (0)	4 (1)	4 (1)	1 (1)
GM. POLICE	2 (0)	3 (1)	1 (0)	1 (1)	4 (2)	2 (0)	10 (7)	9 (2)	2 (2)
RAZEM	**10 (7)**	**9 (6)**	**6 (1)**	**3 (3)**	**11 (9)**	**8 (3)**	**22 (12)**	**31 (9)**	**3 (3)**

W 2014 roku Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie zrealizował program *Poprawa bezpieczeństwa zabytków sakralnych w powiecie polickim*, którego celem było zabezpieczenie przed kradzieżą zabytkowych wyposażeń kościołów na terenie całego powiatu. W ramach projektu, sprawdzono rzeczywisty stan zabytków ruchomych, a porównanie z zapisami w ewidencji konserwatorskiej wykazało brak 27 obiektów. Zostały one zarejestrowane jako poszukiwane w bazie utraconych zabytków Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Fotografie wszystkich zaginionych dzieł zamieszczono też w publikacji autorstwa M. Łuczaka *Utracone zabytki sakralne powiatu polickiego*, przekazanej policjantom KPP Police, proboszczom, pracownikom służby konserwatorskiej, urzędów gmin i starostwa. Już po wydaniu katalogu, w 2015 roku odnalazły się dwa obiekty (w tym barokowy dzwon z Kołbaskowa, datowany na 1672 rok, wpisany do rejestru zabytków). Jednocześnie w kościołach, w obecności księży proboszczów, przeprowadzono kontrolę zabezpieczenia antywłamaniowego i przeciw-pożarowego (we współpracy z Komendą Powiatową Straży Pożarnej w Policach).

Przy zabytkach ruchomych systematycznie prowadzone są prace konserwatorskie pod nadzorem WUOZ w Szczecinie i przy udziale dofinansowań zewnętrznych. W początku lat 90. XX w. wykonano kompleksową konserwację wyposażenia kościoła w Mierzynie (ołtarz, ambona, balustrada empory

muzycznej). W latach 2015–2018 renowacji poddano zabytkowe organy w Przęsocinie, Bezrzeczu i Wołczkowie (wraz z emporami organowymi), ambony w Będargowie, Wąwelnicy i Wołczkowie. W 2020 roku ukończono prace renowacyjne przy wyposażeniu kościoła w Nowym Warpnie (ołtarz główny, ambona, empora chórowa, fasety stropu), przygotowany jest też program prac konserwatorskich wyposażenia kościoła w Buku (ołtarz, epitafium).

3.4. DZIEDZICTWO ARCHEOLOGICZNE

Zabytki kultury materialnej, jakie stanowią stanowiska archeologiczne są cennym składnikiem krajobrazu kulturowego powiatu polickiego, odzwierciedlają fazy (etapy) pradziejowego dziedzictwa. W ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski i badań ratunkowych w trakcie budowy dróg zewidencjonowano na terenie powiatu kilkaset stanowisk, które datowane są od epoki kamienia po czasy nowożytne. Są to w większości osady, obozowiska, cmentarzyska oraz punkty i ślady osadnicze. Na szczególną uwagę zasługują zabytki archeologiczne posiadające własne formy terenowe, tj. grodziska (np. Police, Siadło Dolne, Tanowo) i kurhany (w Dobrej). Dla stanowisk archeologicznych wyznaczone są strefy ochrony (W.I, W.II, W.III), które waloryzują i wartościują poszczególne stanowiska i określają zasady ochrony.

3.5. DZIEDZICTWO NIEMATERIALNE

Ziemia policka jest miejscem posiadającym swoisty klimat (*genius loci)*, wynikający zarówno z położenia geograficznego, środowiska naturalnego, jak i z zjawisk i wydarzeń historycznych, które miały tu miejsce, a także z zasobu istniejących zabytków oraz postaci historycznych związanych z regionem od średniowiecza po czasy współczesne, w tym:

- historia terenów ściśle związanych z rodzimą dynastią książęcą Gryfitów – istnienie w przestrzeni powiatu obiektów, wydarzeń i legend związanych z rodem (widoczne m.in. w opublikowanych w ostatnich latach „Legendach Ziemi Polickiej" Mirosława Wacewicza, czy wcześniejszych opracowaniach, np. W. Łysiaka „Dawny humor ludowy Pomorza Zachodniego" czy, A. Malejki, „Wyśniony skarb. Podania legendy i baśnie o Szczecinie");
- historia ziem pogranicznych – doświadczanych najazdami, rozdartych między Brandenburgią a Szwecją; ziemia policka była świadkiem wielu wojen, których rezultatem były nie tylko pożary i zniszczenie tkanki zabytkowej wielu ośrodków, ale także zmiany w świadomości ludzi, zamieszkujących te ziemie, niejednokrotnie wyrażające się destrukcją więzi rodzinnych i solidarności rodowej;
- nazewnictwo historyczne zachowane w wielu nazwach miejscowości i obiektów geograficznych oraz przekazach legendarnych;
- dzieje rodów pomorskich związanych z miejscowościami regionu: von Arnim, Blankenburg, Ramin czy Wussow (np. tradycja ogrodu Elisabeth von Arnim z Rzędzin; legenda o rycerzach-rozbójnikach z Kurowa);

- losy robotników obozów pracy przymusowej podczas II wojny światowej – więźniów różnej narodowości;
- zjawiska przybliżające: tradycje tworzone przez polskich mieszkańców regionu – np. „Odpusty Leśne" organizowane od 1985 roku w Trzebieży; średniowiecznej kultury – organizowany od kilkunastu lat „Jarmark Augustiański" w Jasienicy, nawiązujący do funkcjonowania tam zakonu, który był posiadaczem znacznej części wsi w regionie i przyczynił się do jego rozwoju w średniowieczu,
- tradycje skupiska osadnictwa apatrydów greckich i macedońskich skupionych wokół POW w Policach.

Tradycje regionu prezentuje Galeria Historyczna Polic w Miejskim Ośrodku Kultury kierowana i urządzona przez Jana Maturę. Szeroko prowadzona działalność edukacyjna z udziałem zarówno historyków, jak i pasjonatów historii z terenu Powiatu Polickiego znajduje swoje odbicie m.in. w blogu historycznym: www.police750.blogspot.com.

Dziedzictwo niematerialne znajdujemy także w zbiorach Muzeum Historycznego „Skarb" w Policach prowadzonego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Policiej "Skarb" na terenie dawnej fabryki benzyny syntetycznej Hydrierwerke Pölitz AG. Wystawa w muzeum jest poświęcona historii Polic, dawnej fabryki oraz obozów, których więźniowie pracowali przymusowo w fabryce. Zbiory obejmują szereg archiwaliów i zdjęć, dokumentujących skomplikowaną historię regionu.

Do swoich zadań ochronę i promowanie dziedzictwa kulturowego regionu wpisało także założone w 2003 Stowarzyszenie Ziemi Warpieńskiej ze Stanisławem Krzywickim na czele. Historią regionu zajmuje się również Grupa Rekonstrukcji Historycznej „549. Volksgrenadier-Division".

4. REJESTR ZABYTKÓW

Z terenu powiatu policiego w rejestrze zabytków nieruchomych znajduje się 86 wpisów[16], które obejmują: budynki (po obrysie), zespoły zabudowy oraz obszary (układ urbanistyczny, założenia parkowe, cmentarze z ogrodzeniami i elementami sepulkralnymi. Z uwagi na niewielką powierzchnię powiatu, obiekty wpisane do rejestru zabytków stanowią tylko ok. 3% wszystkich zabytków w woj. zachodniopomorskim. Najwięcej zabytków znajduje się w gminie Kołbaskowo (31), wyraźnie mniej w gminach Dobra (23) i Police (19), a najmniej w gminie Nowe Warpno (13) – czyli w północnej części powiatu.

Najstarsze wpisy do rejestru zabytków pochodzą z 1956 roku i dotyczyły kościołów w: Buku, Warzymicach (obecnie zachowane tylko fundamenty), Kołbaskowie, Będargowie, Dobrej, Mierzynie, Moczyłach (ob. ruina), Siadle Górnym (nie istnieje), Wołczkowie, Karwowie (ob. ruina) oraz ratusz i układ urbanistyczny w Nowym Warpnie.

[16] Stan na 30.06.2020 r. – na podstawie oficjalnej strony internetowej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie: http://wkz.bip.alfatv.pl/strony/11.dhtml

Obiekty wpisane do rejestru zabytków mają, niejednokrotnie, więcej niż jednego właściciela, co wymaga szczególnej uwagi, ze względu na konsekwencje prawne w zakresie odpowiedzialności za dbałość o zabytek. Organem reprezentujących Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami, wykonującym zadania z zakresu administracji rządowej jest Starosta. Wykonuje w imieniu Skarbu Państwa uprawnienia właścicielskie (Ustawa o gospodarce nieruchomościami D.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zmianami).

Powiat Policki jest współwłaścicielem rejestrowego cmentarza w Stolcu wraz z pomnikiem J. von Rammin; jednej z działek parku w Bezrzeczu (w pasie ruchu drogowego).

Obecnie trwa procedura wyjaśniania stanu własności jednej z działek parku w Karsznie oraz udziału w budynku mieszkalnym w zespole kolejowym w Trzebieży.

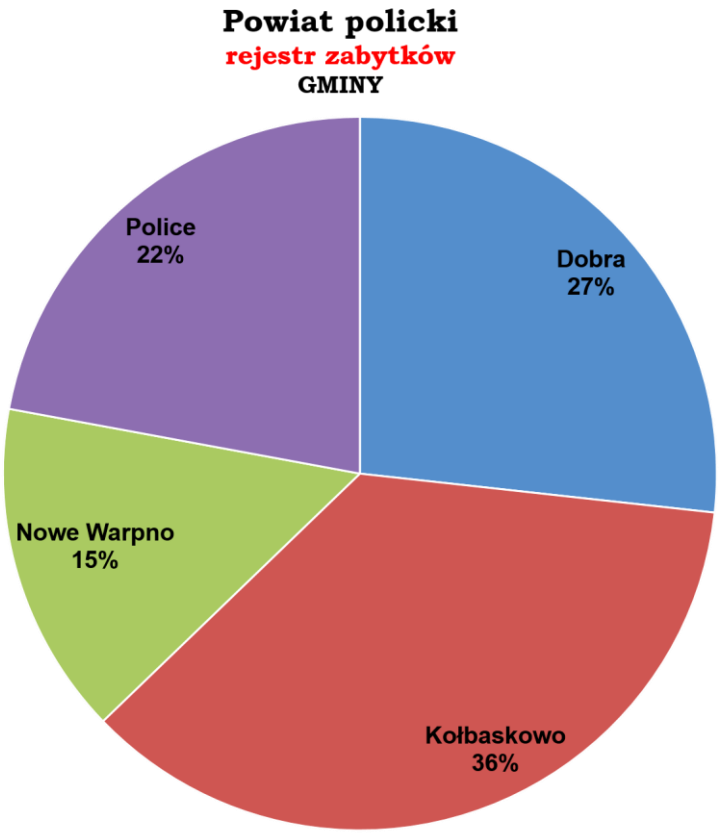

Największą kategorię (34 %) stanowią obiekty sakralne, w zdecydowanej większości użytkowane kościoły oraz ruiny klasztoru w Jasienicy i kaplica po kościele maryjnym w Policach. Cztery kościoły są nieużytkowane, w stanie postępującej ruiny (Karwowo, Moczyły, Pargowo i Smolęcin), a kościół w Siadle Górnym nie istnieje (na tym miejscu jest nowa zabudowa) i winien być wykreślony z rejestru zabytków.

Drugą kategorię stanowią cmentarze (24%), będące głównie przykościelnymi, średniowiecznymi nekropoliami z ogrodzeniami, bramkami i dzwonnicami. Dwa wpisy obejmują otoczenie zabytkowego kościoła w Trzebieży i klasztoru

w Jasienicy. Do rejestru zabytków wpisano także dwa, XIX-wieczne cmentarze ewangelickie (Dołuje i Siadło Górne)
Kolejną kategorią są parki podworskie (14%), stanowiące element kompozycji rezydencjonalno-folwarcznej lub tylko zachowane założenie krajobrazowe.
Sześć procent wpisów do rejestru zabytków dotyczy obiektów rezydencyjnych (2 dwory i 6 pałaców) oraz budynków mieszkalnych (3 domy, plebania, leśniczówka i chałupa)
Pojedynczymi wpisami do rejestru zabytków objęto obiekty z kategorii: publiczne (ratusz i poczta w Nowym Warpnie), urbanistyczne (Nowe Warpno), folwarczne (rządcówka w Bobolinie), przemysł (wiatrak w Mierzynie), inne (dzwonnica w Będargowie).

W rejestrze zabytków jest 9 stanowisk (wpisów) archeologicznych, które dotyczą form terenowych. Są to grodziska (Police, Siadło Dolne, Tanowo, Kamieniec), osady (Bezrzecze i dwa w Dobrej) oraz dwa cmentarzyska kurhanowe w Dobrej.

Obecnie trwa ustalanie czy Powiat Policki jest w jakiejkolwiek części właścicielem rejestrowych zabytków archeologicznych.

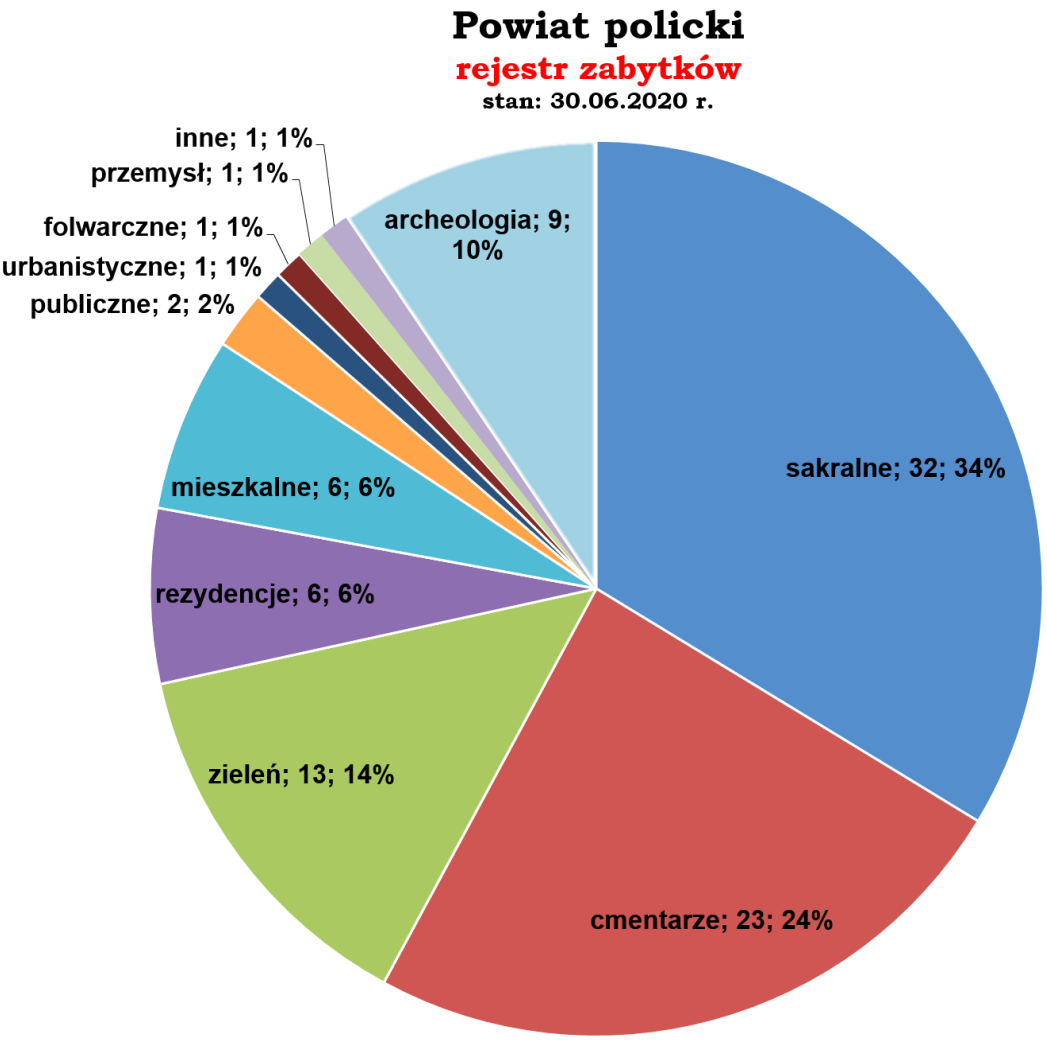

W sensie chronologicznym największą grupę (31 %) stanowią obiekty datowane na okres 2 poł. XIII – XV wiek. Są to budynki sakralne (kościoły, klasztor) oraz obiekty przykościelne (cmentarze, bramki), a także układ starego miasta w Nowym Warpnie.
Drugą grupę, o podobnej skali (29%), stanowią obiekty z okresu XVI-XVIII wiek. Są to: kościoły (w tym ryglowe), cmentarze przykościelne, ratusz w Nowym Warpnie zespoły pałacowo-parkowe oraz domy.
Trzecia grupa obejmuje obiekty XIX-wieczne (ok. 25%) i jest typologicznie zróżnicowana. Z tego okresu pochodzą zespoły dworsko-parkowe, cmentarze przykościelne i polne, kościoły, budynki folwarczne oraz domy (w tym pastorówka i leśniczówka) i budynki gospodarcze.
Poniżej 10 % stanowią obiekty datowane na 1 poł. XIII wieku (kościoły) oraz XX-wieczne (dwory, pałace, kościół, poczta). W przypadku

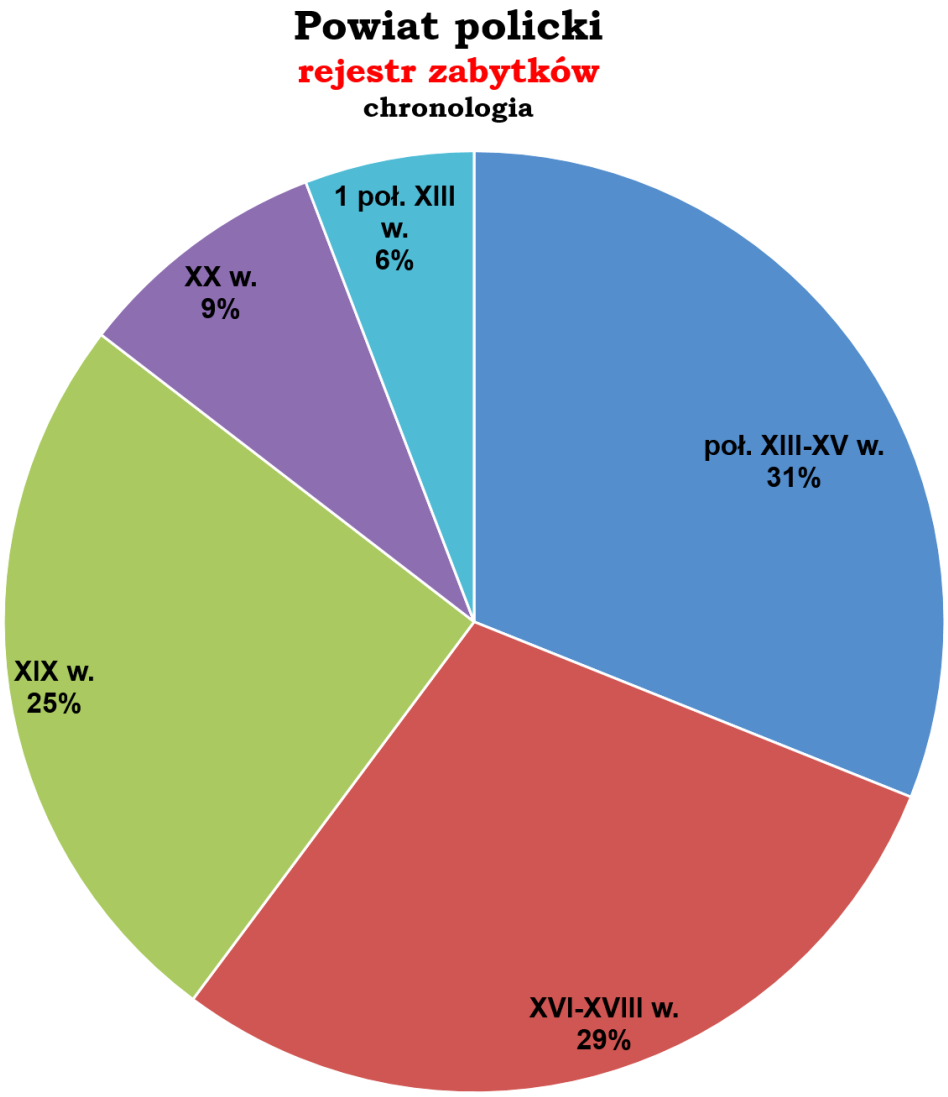

W przypadku budynków wpisanych do rejestru zabytków dominują budowle ceglane (42 %) i kamienne (37%), zaś trzecią grupę stanowią obiekty szkieletowe – ryglowe (ok. 15%). W przypadku budynków kamiennych (kościoły) odsetek obiektów w tej konstrukcji stanowi aż 6% w skali woj. zachodnio-pomorskiego.

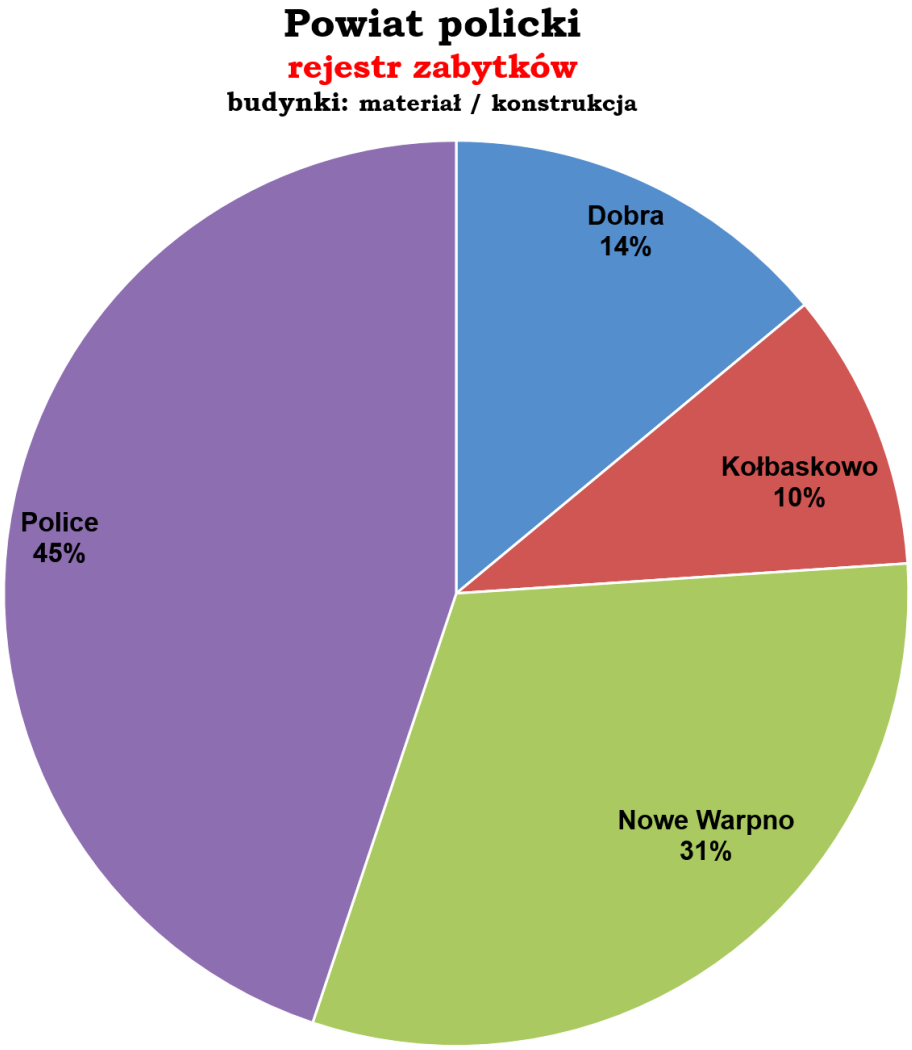

Ogólny stan zachowania zabytków rejestrowych należy określić, jako zadawalający, zwłaszcza w odniesieniu do obiektów użytkowanych.
W ostatnich latach prowadzono liczne prace remontowo-konserwatorskie (np. kościoły w Buku, Kościnie, Stolcu, ratusz w Nowym Warpnie, zespoły dworsko parkowe w Brzózkach i Rajkowie). Oprócz tego wpisano do rejestru kilka cmentarzy przykościelnych z ogrodzeniami, bramkami i elementami sepulkralnymi, stanowiących integralny element otoczenia zabytkowych kościołów.

Wśród obiektów zagrożonych należy wymienić ruiny czterech kościołów kamiennych, które ulegają postępującej destrukcji. W przypadku parków podworskich widoczne są zaniedbania, ubytki drzewostanu, przekształcenia kompozycji i podziały własnościowe.

Wykaz rejestru zabytków nieruchomych powiatu policKiego – stan na 30.06.2020.

Miejscowość	Gmina	OBIEKT	Nr rejestru	Data wpisu	Nr decyzji	Dawny nr rej.
Barnisław	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	499	15.09.2014	DZ.5130.39.2014.AR	
Barnisław	Kołbaskowo	kościół św. Stanisława Kostki	499	22.01.1963	Kl.20/1/63	376
Bezrzecze	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	503	04.04.2014	Dz.5130.031.2014.AR	
Bezrzecze	Dobra Szczecińska	kościół MB Różańcowej	503	26.07.1979	Kl.I.5340/39/79	873
Bezrzecze	Dobra Szczecińska	park dworski (część)	864	20.07.1979	Kl.I.5340/28/79	863
Będargowo	Kołbaskowo	dzwonnica na terenie cmentarza przykościelnego	504	15.09.2014	DZ.5130.37.2014.AR	
Będargowo	Kołbaskowo	kościół NMP Wspomożycielki Wiernych	504	02.07.1956	Kl.V.-0/99/56	108
Bobolin	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	513	29.05.1989	Kl.3-5340/25/89	1098
Bobolin	Kołbaskowo	kościół MB Nieustającej Pomocy	513	22.01.1963	Kl.20/9/63	383
Bobolin	Kołbaskowo	rządcówka	522	04.06.1990	Kl.3-5340/81/90	1131
Brzózki	Nowe Warpno	pałac	16	25.11.1999	DZ-4200/51/O/98/99	
Brzózki	Nowe Warpno	park dworski	862	26.07.1979	Kl.I.5340/27/79	
Buk	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	498	30.12.2013	Dz.5130.39.2013.AR	
Buk	Dobra Szczecińska	kościół św. Antoniego	498	14.05.1956	Kl.V.-0/75/56	93
Dobra	Dobra Szczecińska	kościół MB Królowej Świata	497	30.07.1956	Kl.V.-0/76/56	177
Dobra	Dobra Szczecińska	park dworski	541	18.06.1979	Kl.I.5340/32/79	867
Dołuje	Dobra Szczecińska	dawny cmentarz ewangelicki, ul. Daniela	1566	08.08.2016	DZ.5130.14.2016.AR	
Kamieniec	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	496	15.09.2014	DZ.5130.40.2014.AR	
Kamieniec	Kołbaskowo	kościół Bożego Ciała	496	22.01.1963	Kl.20/10/63	384
Karwowo	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	514	05.10.1990	Kl.3-5340/166/90	1152

Karwowo	Kołbaskowo	kościół (ruina)	514	15.12.1956	Kl.V.-0/105/56	288
Kołbaskowo	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	483	15.09.2014	DZ.5130.41.2014.AR	
Kołbaskowo	Kołbaskowo	kościół św. Trójcy	483	11.06.1956	Kl.V.-0/77/56	101
Kościno	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	1136	03.08.1990	Kl.3-5340/123/90	1138
Kościno	Dobra Szczecińska	kościół (ruina)	1138	03.08.1990	Kl.3-5340/123/90	
Kościno	Dobra Szczecińska	park dworski	577	21.06.1979	Kl.I.5340/30/79	865
Kurów	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	330	16.11.2007	DZ-4200/19/O/05/2007	
Kurów	Kołbaskowo	park dworski	330	16.11.2007	DZ-4200/19/O/05/2007	
Leśno Górne	Police	pałac	866	18.05.1990	Kl.3-5340/74/90	1126
Leśno Górne	Police	park dworski	866	18.05.1990	Kl.3-5340/75/90	1127
Mierzyn	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	477	27.01.2014	DZ.5130.02.2014.AR	
Mierzyn	Dobra Szczecińska	kościół MB Bolesnej	477	31.07.1956	Kl.V.-0/132/56	133
Mierzyn	Dobra Szczecińska	wiatrak koźlak	523	22.12.1965	Kl.20/21/65	544
Moczyły	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	515	03.10.1990	KL.3-5340/164/90	1153
Moczyły	Kołbaskowo	kościół (ruina)	515	31.07.1956	Kl.V.-0/134/56	135
Niekłończyca	Police	kościół Narodzenia NMP	476	22.12.1965	Kl.20/19/65	543
Nowe Warpno	Nowe Warpno	budynek mieszkalny, pl. Zwycięstwa 3	525	07.09.1984	Kl.III.5340/8/84	1038
Nowe Warpno	Nowe Warpno	budynek mieszkalny, ul. Kościelna 2	526	12.09.1984	Kl.III.5340/7/84	1037
Nowe Warpno	Nowe Warpno	kościół św. Huberta (Karszno)	542	22.12.1965	Kl.20/23/65	
Nowe Warpno	Nowe Warpno	kościół Wniebowzięcia NMP	512	05.07.1958	Kl.V.-0/57/58	295
Nowe Warpno	Nowe Warpno	pałac (Karszno)	340	10.03.2008	DZ-4200/80/O/07/2008	
Nowe Warpno	Nowe Warpno	park pałacowy (Karszno)	511	10.03.2008	DZ-4200/80/O/07/2008	340
Nowe Warpno	Nowe Warpno	poczta, ul. Kościuszki 58	524	30.11.1993	PSOZ/Sz-n/III/5340/207/93	1240
Nowe Warpno	Nowe Warpno	ratusz	424	15.11.1956	Kl.V.-0/79/56	178
Nowe Warpno	Nowe Warpno	teren Starego Miasta	232	15.11.1956	Kl.V.-0/184/56	

Ostoja	Kołbaskowo	dwór	535	12.09.1990	Kl.3-5340/149/90	1085
Ostoja	Kołbaskowo	park dworski	535	26.06.1990	Kl.3-5340/90/90	1133
Pargowo	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	516	13.09.1990	Kl.3-5340/153/90	1144
Pargowo	Kołbaskowo	kościół (ruina)	516	22.01.1963	Kl.20/2/63	377
Pilchowo	Police	cmentarz przykościelny	519	10.05.1997	DZ-4200/4/O/97	1339
Pilchowo	Police	kościół Wniebowzięcia NMP	519	10.05.1997	DZ-4200/43/O/96/97	1339
Police	Police	cmentarz i teren przyklasztorny (Jasienica)	510	11.08.2017	DZ.5130.21.2017.AR	
Police	Police	kaplica przykościelna pl. Chrobrego	521	22.01.1963	Kl.20/3/63	378
Police	Police	klasztor (ruina), Jasienica	510	05.07.1958	Kl.V.-0/55/58	310
Police	Police	kościół św. Ap. Piotra i Pawła (Jasienica)	500	05.07.1958	Kl.V.-0/56/58	294
Police	Police	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP (wraz z otocz.)	58	23.03.2001	DZ.4200/59/O/2000/2001	
Przęsocin	Police	kościół Wniebowzięcia NMP	501	22.12.1965	Kl.20/20/65	550
Przylep	Kołbaskowo	park dworski	538	26.06.1990	Kl.3-5340/91/90	1135
Rajkowo	Kołbaskowo	dwór	520	31.01.2005	DZ-4200/18/O/04/2005	202
Rajkowo	Kołbaskowo	park dworski	520	26.06.1990	Kl.3-5340/92/90	1134
Rzędziny	Dobra Szczecińska	park dworski	532	26.07.1979	Kl.I.5340/29/79	864
Siadło Górne	Kołbaskowo	cmentarz	1091	22.06.2012	DZ.5130.11.2012.AR	
Siadło Górne	Kołbaskowo	kościół (do skreślenia z rej.)	148	31.07.1956	Kl.V.-0/148/56	
Skarbimierzyce	Dobra Szczecińska	park dworski	531	21.06.1979	Kl.I.5340/31/79	866
Smolęcin	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	517	04.10.1990	Kl.3-5340/163/90	1151
Smolęcin	Kołbaskowo	kościół (ruina)	517	22.01.1963	Kl.20/8/63	382
Stobno	Kołbaskowo	cmentarz przykościelny	502	08.09.2014	DZ.5130.36.2014.AR	
Stobno	Kołbaskowo	kościół pw. MB Fatimskiej	502	22.01.1963	Kl.20/4/63	379

Stolec	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny, pomnik v.Ramin	507	16.05.2000	DZ-4200/40/O/99/2000	36
Stolec	Dobra Szczecińska	kościół św. Maksymiliana Marii Kolbego	507	22.01.1963	Kl.20/5/63	380
Stolec	Dobra Szczecińska	pałac	536	22.12.1965	Kl.20/18/65	545
Stolec	Dobra Szczecińska	park dworski	536	25.11.1978	Kl.I.5340/32/78	836
Tanowo	Police	chałupa, ul. Szczecińska 67	528	12.11.1977	Kl.I.5340/7/77	804
Tatynia	Police	cmentarz przykościelny	505	20.07.2017	DZ.5130.11.2017.AR	
Tatynia	Police	kościół św. Pawła Ap.	505	22.01.1963	Kl.20/6/63	381
Trzebież	Police	budynek mieszkalny, ul. Rybacka 5 (d.4)	529	22.12.1965	Kl.20/15/65	547
Trzebież	Police	kościół Podwyższenia Krzyża Św.	506	22.12.1965	Kl.20/17/65	546
Trzebież	Police	otoczenie kościoła Podwyższenia Krzyża Św.	380	29.12.2008	DZ-4200/53/O/2008	
Trzebież	Police	plebania ul. Rybacka 2	530	25.04.1997	DZ-4200/3/O/97	1338
Warnołęka	Nowe Warpno	cmentarz przykościelny	518	30.10.1997	DZ-4200/38/O/97	1356
Warnołęka	Nowe Warpno	kościół MB Częstochowskiej	518	30.10.1997	DZ-4200/38/O/97	1356
Warzymice	Kołbaskowo	kościół (ruina)-fundamenty	91	15.05.1956	Kl.V.-0/91/56	
Wąwelnica	Dobra Szczecińska	kościół MB Częstochowskiej	508	22.12.1965	Kl.20/16/65	548
Witorza	Police	d. zagroda leśniczego	527	10.08.1995	DZ-4200/27/O/95	1291
Wołczkowo	Dobra Szczecińska	cmentarz przykościelny	509	30.12.2013	DZ.5130.38.2013.AR	
Wołczkowo	Dobra Szczecińska	kościół MB Szkaplerznej	509	01.08.1956	Kl.V.-0/152/56	151

5. GMINNA / WOJEWÓDZKA EWIDENCJA ZABYTKÓW

Zgodnie z art. 21 „u.o.o.z" ewidencja zabytków jest podstawą sporządzania programów opieki nad zabytkami przez gminy, powiaty, województwa. Opracowanie wszelkiego rodzaju koncepcji, wytycznych, projektów rewaloryzacji czy też planów adaptacji i przekształceń obiektów zabytkowych, a także studiów zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opiera się na wiedzy o zasobie zabytkowym, stąd działania te powinny poprzedzać prace ewidencyjne. Zgodnie z art. 22 ust. 4 wyżej wymienionej ustawy wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków, zaś zgodnie z ust. 2 wojewódzką ewidencję zabytków - prowadzi wojewódzki konserwator zabytków.

W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:
1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Na obszarze powiatu polickiego, w gminnych ewidencjach zabytków – z pominięciem obiektów wpisanych do rejestru zabytków i obiektów archeologicznych – znajduje się około 590 budynków i obszarów zabytkowych. Z tej liczby 30% stanowią obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a 70% to obiekty wyznaczone przez wójtów i burmistrzów do gminnej ewidencji zabytków.

Najwięcej zabytków ewidencyjnych ujęto w gminie Police (45%) i Nowe Warpno (31%) – czyli w północnej części powiatu, a najmniej występuje w gminach Dobra (14%) i Kołbaskowo (10%) – w części południowej. W tej kategorii zabytków proporcje w gminach są odmienne niż w przypadku obiektów wpisanych do rejestru, gdzie w południowej części powiatu znajduje się 2/3 wszystkich obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

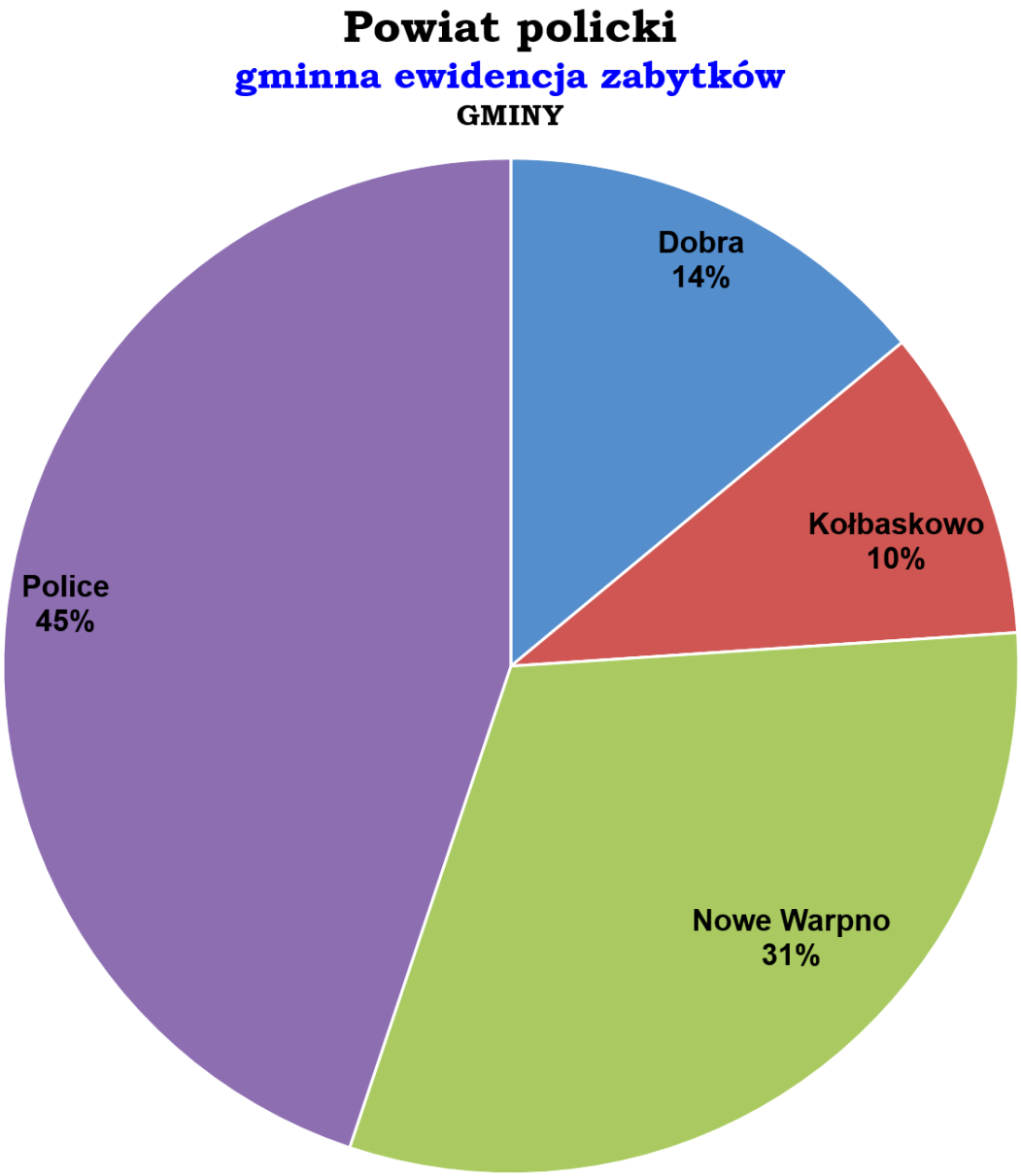
Powiat policki
gminna ewidencja zabytków
GMINY
Dobra
14%
Kołbaskowo
10%
Nowe Warpno
31%
Police
45%

Analizując kategorie zabytków ewidencyjnych, należy stwierdzić, że jej struktura jest również odmienna w stosunku do obiektów wpisanych do rejestru zabytków. W zdecydowanej większości dominują budynki mieszkalne (63%) – są to domy jedno i wielorodzinne, kamienice, chałupy, leśniczówki. Drugą kategorią stanowią cmentarze (13%) – są to historyczne nekropolie przykościelne, polne lub leśne (ewangelickie i żydowskie) oraz współczesne (komunalne i wyznaniowe). W trzeciej kategorii, liczącej 7-8%, znajdują się obiekty folwarczne (zespoły – założenia, budynki mieszkalne, gospodarcze i inwentarskie) oraz inne gospodarcze, towarzyszące zabudowie zagrodowej. W krajobrazie wsi i miast wyróżniają się obiekty publiczne (ok. 5 % ewidencji), czyli szkoły, świetlice, gospody. Oprócz tego w ewidencjach ujęto kilka obiektów rezydencjalnych (o częściowo przekształconych formach) i niewielkie parki, budynki związane z przemysłem i techniką (ruiny fabryki benzyny syntetycznej, trafostacje) oraz upamiętnienia w formie pomników i obelisków.

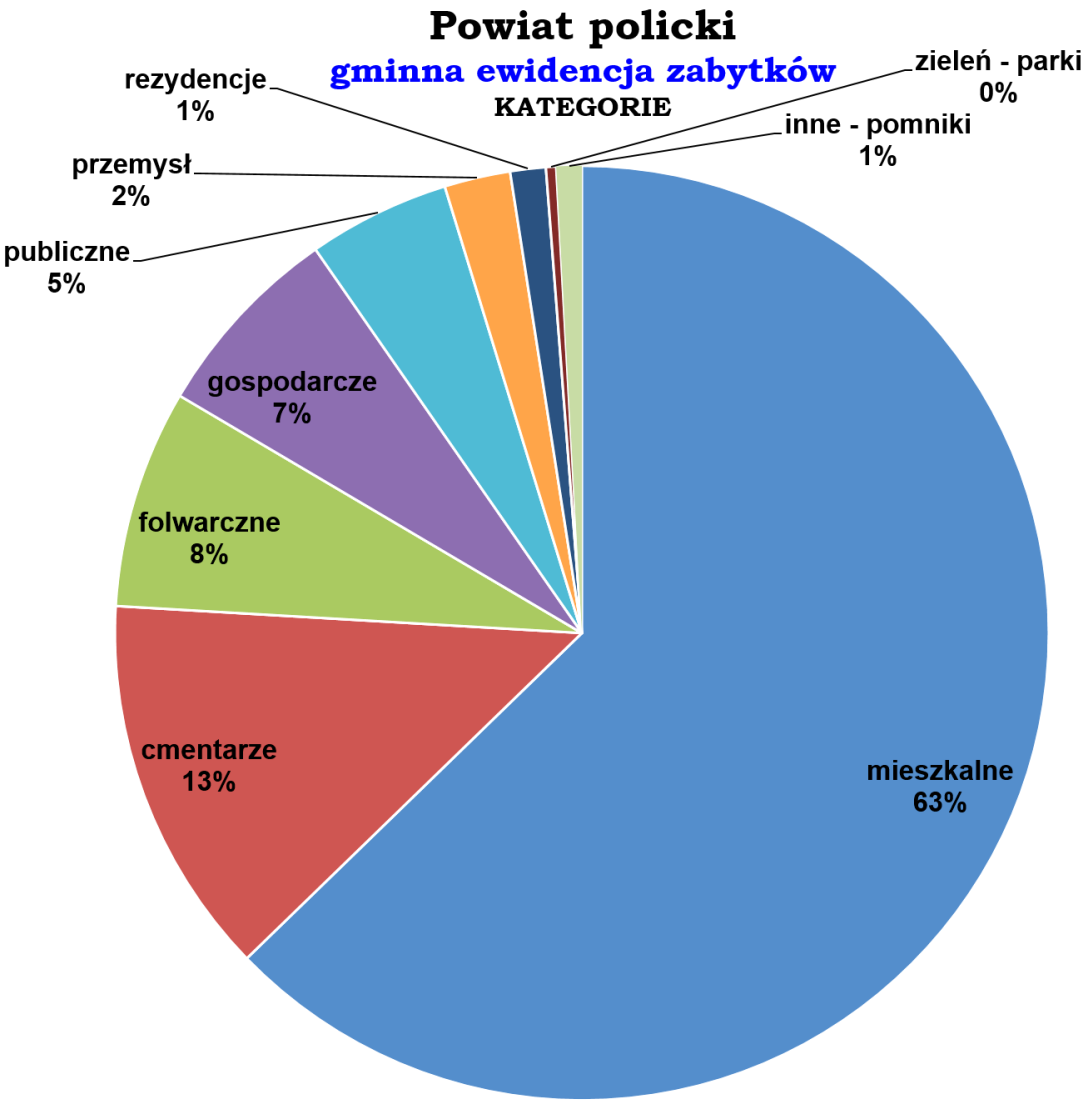

VII. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU POLICKIEGO – ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ

7.1. SILNE STRONY

- Atrakcyjne położenie geograficzne powiatu nad rzeką Odrą i Zalewem Szczecińskim, wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe: Puszcza Wkrzańska, Rezerwat Świdwie.
- Cenne i różnorodne zasoby dziedzictwa kulturowego o walorach lokalnych i ponadlokalnych: historyczne świątynie średniowieczne i nowożytne, pozostałości założenia klasztornego w Jasienicy, zieleń komponowana – np. park dworski w Dobrej, Stolcu, Trzebieradzu, cmentarze, zespoły rezydencjonalne – np. pałace w Karsznie, Stolcu, dwór w Trzebieradzu, oraz obiekty i miejsca związane z najnowszą historią: miejsca martyrologii z okresu II wojny światowej, relikty fabryki benzyny syntetycznej w Policach.
- Dobre rozpoznanie i zewidencjonowanie zabytków archeologicznych (AZP – duże obszary ochrony archeologicznej wyznaczone na terenie gminy Dobra), nieruchomych i ruchomych objętych wpisem do rejestru zabytków, wojewódzką ewidencją zabytków oraz gminnymi ewidencjami zabytków. Do wielu obiektów powstały opracowania i specjalistyczne dokumentacje konserwatorskie, które mogą być wykorzystane do sporządzania programów prac przy zabytkach oraz do badań historii osadnictwa, architektury i in.
- Dotacje w latach 2017 i 2018 - środki na termomodernizację czterech zabytkowych kościołów rozdysponowano z dofinansowań kosztów inwestycji w zakresie ochrony środowiska (Uchwała nr VI/49/2011 RP w Policach z dn. 27 maja 2011 r. w sprawie udzielania dotacji celowej z budżetu Powiatu Polickiego na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej)
- Odbywające się na terenie powiatu wydarzenia cykliczne o znaczeniu ponadlokalnym opierające się na dziedzictwie kulturowym (w tym niematerialnym – np. Jarmark Augustiański, Festiwal Pieśni Religijnej „Cecyliada", Odpusty Leśne w Trzebieży.
- Oznakowanie przez Powiat Policki 56 zabytków nieruchomych (wpisanych do rejestru zabytków) znakiem „błękitnej tarczy" – znak Konwencji Haskiej oznaczający formę ochrony prawnej zabytku.
- Znacząca liczba zadbanych obiektów zabytkowych wraz z otoczeniem (wzorcowy przykład: ruiny klasztoru w Jasienicy, zespół pałacowo-parkowy w Trzebieradzu, układ urbanistyczny wraz z ryglowym ratuszem w Nowym Warpnie).
- Cenne i zróżnicowane chronologicznie i stylowo zabytki ruchome wyposażenia kościołów.
- Gminna ewidencja zabytków przyjęta zarządzeniem w gm. Police oraz rozpoznanie zasobu w pozostałych gminach.

- ❖ Przygotowanie programów i strategii zawierających odniesienia do ochrony zabytków – Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami, Strategii Rozwoju Powiatu Polickiego.
- ❖ Podejmowanie działań na rzecz odbudowy, renowacji i utrzymania dobrego stanu znacznej części zabytków nieruchomych.

7.2. SŁABE STRONY

- Zły stan zachowania niektórych zabytków, w tym zagrażający unicestwieniem (postępujące niszczenie pałacu w Stolcu, ruina kościoła w Karwowie – zagrożenie runięciem zwieńczenia wieży).
- Brak pełnej wiedzy co do stanu własności, współwłasności, władania w imieniu Skarbu Państwa dla obiektów/obszarów wpisanych do rejestru zabytków.
- Niewystarczające uwzględnienie w Strategii Rozwoju Powiatu Polickiego do 2020 r. potencjału i walorów kulturowych zasobu dziedzictwa kulturowego. Nieuwzględnienie w niej obiektów z gminnych ewidencji. Brak sformułowania celów operacyjnych i działań bezpośrednio wykorzystujących istniejący potencjał zabytków i wspierających utrzymanie dobrego stanu zabytków.
- Brak regularnych dofinansowań prac remontowych przy zabytkach – brak uchwały umożliwiającej systemowe dofinansowywanie remontów i prac konserwatorskich przy zabytkach (wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnych ewidencjach zabytków) z terenu powiatu policiego w oparciu o u.o.o.z . Dotacje na cel termomodernizacji kościołów (patrz wyżej) nie są nakierowane na prace remontowo-konserwatorskie przy obiektach zabytkowych; nie uwzględniały także innych uprawnionych.
- Brak cyklicznych (np. w okresach dwu-, trzyletnich) kontroli stanu zabezpieczenia zabytkowych wyposażeń kościołów powiatu policiego na wypadek kradzieży bądź pożaru (prowadzonych w porozumieniu ze służbami konserwatorskimi, powiatową komendą straży pożarnej i policji).
- Brak wniosków o nadanie odznaki „Za opiekę nad zabytkami" składanych przez Radę Powiatu, Zarząd Powiatu, Starostę.
- Niewystarczająca promocja roli społecznych opiekunów zabytków, co skutkowało brakiem chętnych do podjęcia się tej funkcji.
- Nierównomierne pokrycie obszaru powiatu obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego (obszar gminy Police pokryty planami w 99%) - brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla większych obszarów inwestycyjnych.
- Brak wykorzystania potencjału wyróżników regionu – unikatowego w skali kraju zespołu kamiennych kościołów XIII-XIV-wiecznych zlokalizowanych w licznych miejscowościach powiatu i wsi z okresu

XVIII-wiecznej kolonizacji fryderycjańskiej - dla stworzenia powiatowych i nadgranicznych szlaków kulturowych.
- Niewystarczające wsparcie dla edukacji regionalnej.
- Brak uczestnictwa Powiatu Polickiego w cyklicznym projekcie Zachodniopomorskie i Europejskie Dni Dziedzictwa, przybliżającym walory pomorskiego dziedzictwa.

7.3. SZANSE

- Koordynacja działań instytucji kultury, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych w zakresie wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego powiatu.
- Wykreowanie wydarzenia o randze powiatowej i ponadlokalnej w oparciu o bogaty zasób dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (od archeologicznego po XX-wieczne).
- Możliwość rozbudowy turystycznych szlaków kulturowych w tym trans granicznych.
- Stworzenie systemu wsparcia dla gmin w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na remonty obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru i ujętych w gminnej ewidencji zabytków.
- Wzrost wiedzy społeczności powiatu policiego wartości lokalnego dziedzictwa kulturowego.

7.4. ZAGROŻENIA

- Pogarszający się stan zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego.
- Brak koordynacji działań na rzecz lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- Wykluczenie z możliwości pozyskiwania dotacji zewnętrznych na remonty obiektów zabytkowych przewidzianych w gminnych ewidencjach zabytków.
- Brak środków finansowych przeznaczonych na prace przy remontach zabytków (w oparciu o u.o.o.z).
- Brak uchwały Rady Powiatu dotyczącej udzielania dotacji na remonty zabytków w oparciu o „u.o.o.z."
- Postrzeganie własnego, lokalnego dziedzictwa kulturowego jako mało istotnego czynnika rozwoju powiatu (ujemny wpływ dużego ośrodka miejskiego jakim jest Szczecin).

VIII. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Priorytetowe cele i zadania Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020–2024

- **Cele programu opieki nad zabytkami** zdefiniowano w art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w której stwierdza się, że programy opieki mają na celu w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych (wojewódzkich, powiatowych, gminnych) wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;

- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania;

- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;

- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;

- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem zabytków;

- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Z wymienionych w u.o.o.z celów :

cel 1

dotyczy jedynie programów/strategii opracowywanych na szczeblu samorządu województwa – nie stanowi zatem obszaru działań Powiatu

cel 2

w swojej treści jest postulatem, dotyczącym sposobu realizacji innych celów

Analiza zasobów dziedzictwa kulturowego oraz zdiagnozowanie stanu zachowania zabytków, przeprowadzone na wstępnym etapie prac nad niniejszym Powiatowym Programem Opieki nad Zabytkami stanowią podstawę formułowania celów i zadań w oparciu o u.o.o.z.

Osiągnięcie tych celów wymaga długotrwałych, zintegrowanych działań skutkujących zmianami zarówno w sferze materialnej (dotyczącej stanu i zagospodarowania zabytków), jak i mentalnej (zmiany stosunku do zabytku, dobra uznawanego często za kłopotliwe i niezwykle kosztowne w utrzymaniu).

Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego nie będzie możliwa bez powstania świadomej potrzeby jego zachowania oraz działań związanych z użytkowaniem zabytków w sposób odpowiedni dla ich walorów. Suma działań daje szansę na aktywizację społeczną, ekonomiczną i podniesienie atrakcyjności powiatu.

CEL PRIORYTETOWY (1)

Utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów i struktury krajobrazu kulturowego - realizowany będzie poprzez następujące

ZADANIA:

1. Monitorowanie przez Powiat sporządzania gminnych ewidencji zabytków i gminnych programów opieki nad zabytkami.
   wskaźnik oceny: liczba zatwierdzonych GEZ i programów opieki[17]

2. Zamieszczanie informacji o możliwości ubiegania się o dotację na stronie internetowej starostwa.
   wskaźnik oceny: *adres strony www; licznik odwiedzających*

3. Inicjowanie i prowadzenie szkoleń/warsztatów dla właścicieli i użytkowników obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnych ewidencjach zabytków z innych niż budżet Powiatu źródeł. (Współpraca z WUOZ Szczecin, Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie, Narodowy Instytut Dziedzictwa).
   wskaźnik oceny: liczba warsztatów/szkoleń i uczestników

4. Uwzględnianie problemów ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w dokumentach strategicznych Powiatu (np. Strategia Rozwoju Powiatu Policiego; i opiniach do opracowań planistycznych.
   wskaźnik oceny: liczba strategii, opracowań planistycznych, ekspertyz

5. Współpraca Powiatu Policiego z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziedzictwa kulturowego powiatu.
   wskaźnik oceny: liczba zrealizowanych działań i podmiotów uczestniczących, zakres wsparcia Powiatu

6. Ustanawianie przez starostę na wniosek Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (ZWKZ) społecznych opiekunów zabytków, cofanie ustanowienia społecznych opiekunów zabytków; wydawania osobom fizycznym legitymacji społecznych opiekunów zabytków, wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków.
   wskaźnik oceny: liczba społecznych opiekunów zabytków

7. Umieszczanie przez starostę w uzgodnieniu z ZWKZ na obiektach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków znaku Błękitnej Tarczy
   wskaźnik oceny: liczba oznakowanych obiektów

[17] Tylko przyjęte zarządzeniem lub uchwałą gminne ewidencja zabytków (po wcześniejszym uzgodnieniu z ZWKZ) uprawniają do składania aplikacji na dotacje samorządowe (gmina, powiat, województwo)

8. ustalenie aktualnych stanów własności, współwłasności, władania w imieniu Skarbu Państwa dla obiektów/obszarów wpisanych do rejestru zabytków, dla których Powiat może być właścicielem/współwłaścicielem.
wskaźnik oceny: liczba zweryfikowanych obiektów

CEL PRIORYTETOWY (2)

Promocja i popularyzacja lokalnego dziedzictwa kulturowego - realizowany będzie poprzez następujące

ZADANIA:

1. Promocja zabytków powiatu poprzez wydawnictwa np. przewodniki, mapy, widokówki, aplikacje mobilne itp.
wskaźnik oceny: liczba publikacji, nakład

2. Tworzenie zintegrowanego systemu informacji o dziedzictwie kulturowym powiatu, poprzez umieszczanie informacji na stronie www i stała ich aktualizacja.
wskaźnik oceny: liczba rekordów/opisanych obiektów/ikonografii itp.

3. Włączenie się Powiatu w wydarzenia o randze wojewódzkiej i europejskiej promujących dziedzictwo kulturowe regionu materialne i niemateriane (np. Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa, Europejskie Dni Dziedzictwa[18])
wskaźnik oceny: liczba, konkursów, prelekcji, objazdów studialnych, wystaw itp. organizowanych lub współorganizowanych przez Powiat

CEL PRIORYTETOWY (3)

Wspieranie działań społeczności lokalnych na rzecz opieki nad dziedzictwem kulturowym powiatu - realizowany będzie poprzez następujące

ZADANIA:

1. Organizacja lub współorganizacja wydarzeń kulturalnych, konferencji naukowych, popularno-naukowych pogłębiających wiedzę o dziedzictwie kulturowym (materialnym i niematerialnym), kierowanych do wszystkich grup wiekowych i środowisk.
wskaźnik oceny: liczba i rodzaj wydarzeń, liczba uczestników, liczba i nakład towarzyszących im publikacji (różnego typu)

2. Wspieranie inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz popularyzacji wiedzy o zabytkach poprzez otwarty konkurs na realizację zadań w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

[18] Koordynator wojewódzki – Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie biuro@bdz.szczecin.pl

wskaźnik oceny: poziom wsparcia finansowego, charakter działań, liczba beneficjentów

3. Wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju podmiotów o profilu muzealnym (prywatnych, społecznych, samorządowych)
wskaźnik oceny: liczba wspieranych podmiotów, poziom dotacji, zakres wsparcia organizacyjnego (np. użyczenie lokalu)

4. Wspieranie działań edukacyjnych poświęconych historii i dziedzictwu kulturowemu powiatu.
wskaźnik oceny: liczba i charakter wydarzeń, poziom wsparcia finansowego.

Przyjmuje się, że zadania – w ramach celów priorytetowych – będą realizowane poprzez wspólne działania władz samorządowych, właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych (rejestrowych i ujętych w gminnych ewidencjach zabytków), organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, lokalnego środowiska naukowego i kulturalnego.
W imieniu Powiatu Polickiego zadania będą mogły prowadzić powiatowe jednostki organizacyjne, w tym szkoły oraz wydziały Starostwa Powiatowego w ramach zadań własnych we współpracy z powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami poprzez istniejące i planowane instrumenty:
- prawne (np. akty prawa miejscowego)
- społeczne (np. edukacja, promocja, informacja
- kontrolne

IX. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO NA LATA 2020-2024

Instrumenty prawne będą podstawą do tworzenia innych dokumentów i tworzenia prawa miejscowego, np.:

- konstruowania uchwał i zarządzeń (np. w sprawach udzielania dotacji),
- przygotowywania opinii i wytycznych (np. w procedurach planowania przestrzennego),
- sporządzania strategii i programów (np. strategii rozwoju powiatu),
- współpracy z organami jednostek samorządu terytorialnego na terenie powiatu.

Instrumenty finansowe, mające za cel umożliwienie realizacji zadań Programu, dobierane będą w zależności od rodzaju zadań i możliwych źródeł finansowania, np.:

- dotacje celowe samorządu województwa zachodniopomorskiego (dotacje na dokumentacje, prace konserwatorskie i remonty zabytków w rejestrze zabytków i GEZ, działania organizacji pożytku publicznego, instytucji kultury),
- dotacje celowe Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dotacje na prace konserwatorskie i remonty zabytków w rejestrze zabytków, działania organizacji pożytku publicznego, instytucji kultury),
- dotacje celowe Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dotacje na prace konserwatorskie i remonty zabytków w rejestrze zabytków, działania organizacji pożytku publicznego, instytucji kultury),
- dotacje z Funduszu Kościelnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (dotacje na prace konserwatorskie i remonty zabytków sakralnych w rejestrze zabytków),
- środki prywatne właścicieli zabytków (prace konserwatorskie i remonty zabytków).

Instrumenty społeczne dotyczą edukacji, promocji i budzenia potrzeb ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się dziedzictwem kulturowym.
Instrumenty kontrolne, dopuszczone w granicach prawa, dotyczą koordynacji działań oraz gromadzenia i aktualizacji wiedzy o stanie zachowania zabytków i prowadzenia prac remontowych. Konieczne jest informowanie się między podmiotami uprawnionymi o udzielanych dotacjach na prace konserwatorskie. Z powyższego wynika konieczność wyznaczenia osoby z korpusu administracji samorządu powiatowego, odpowiedzialnej za gromadzenie danych o udzielanych dotacjach oraz spełnienia ww. obowiązku informacyjnego.

Elementem kontrolnym są sporządzane co dwa lata sprawozdania z realizacji przyjętego PPOnZ powiatu polickiego. Dla niniejszego Programu konieczne będzie wykonanie sprawozdania za okres 2020–2022 oraz 2022–2024.
Optymalnym rozwiązaniem byłoby, aby koordynacją wymienionych zadań dotyczących opieki nad dziedzictwem kulturowym (materialny i niematerialnym) Powiatu zajmował się specjalista w ramach stałego (dodatkowego) zakresu obowiązków lub odrębnego stanowiska.

X. ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO NA LATA 2020-2024

Zgodnie z art. 87, ust. 5 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami za monitorowanie realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami odpowiada Zarząd Powiatu, który co dwa lata sporządza stosowne sprawozdanie i przedstawia je Radzie Powiatu.

Wyniki osiągnięte przy realizacji Programu powinny być oceniane na podstawie stopnia realizacji zadań przyjętych przez Radę Powiatu. Podstawą oceny powinny być ***wskaźniki oceny*** przyporządkowane poszczególnym zadaniom.

Celem monitoringu jest zbieranie informacji dotyczących realizacji zadań Programu Opieki nad Zabytkami na każdym etapie jego wdrażania. Stanowi on podstawę do oceny uzyskanych efektów, tworzenia sprawozdań z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Polickiego na lata 2020-2024 oraz formułowania ewentualnych wytycznych i propozycji zmian.

W trakcie trwania kolejnej edycji PPOnZ może on ulegać modyfikacji/aktualizacji a także ewentualnym uzupełnieniom.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU POLICKIEGO NA LATA 2020-2024

Ochrona zabytków i opieka nad nimi jest ustawowym obowiązkiem państwa, samorządów i właścicieli zabytków. Tak więc do finansowania działań na rzecz utrzymania dziedzictwa kulturowego są zobowiązani wszyscy wymienieni.
Niżej przedstawiono przykładowe źródła pozyskania środków zewnętrznych i możliwości finansowania ochrony i opieki nad zabytkami na terenie Powiatu Polickiego z uwzględnieniem środków publicznych.

Finanse publiczne - budżet państwa i budżety samorządów terytorialnych

Dotacje na ochronę dziedzictwa kulturowego, w tym na prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane, oraz popularyzację zabytków przeznaczane z budżetu państwa i budżetów samorządów lokalnych, mogą być udzielane przez:

- Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz innych ministrów
- Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (w części budżetu państwa w dyspozycji wojewody)
- Sejmik Województwa
- Radę Powiatu
- Radę Miasta/Gminy.

Budżet Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra są podstawą ubiegania się o środki na zadania z zakresu kultury realizowane m.in. przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe oraz podmioty gospodarcze i osoby fizyczne.
Rokrocznie MKiDN ogłasza programy, z których do zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami na terenie powiatu policiego można zaliczyć działania w ramach:

- Rozwój infrastruktury kultury
- Edukacja kulturalna i diagnoza kultury
- Dziedzictwo kulturowe - priorytety:
  - Priorytet "Ochrona zabytków"
  - Priorytet " Wspieranie działań muzealnych"
  - Priorytet „Kultura ludowa"
  - „Ochrona zabytków archeologicznych"
- Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dotacje na prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, realizowane są na podstawie ustaw (o ochronie zabytków (…), o finansach publicznych (...) i aktów

wykonawczych do nich (rozporządzeń – np. dotacje na prace konserwatorskie i roboty budowlane (…).

Zapisy aktów prawnych określają precyzyjnie katalog prac, które mogą być dofinansowane poprzez udzielenie dotacji celowej - są to prace zmierzające do zabezpieczania, zachowania i utrwalania historycznej substancji zabytku. Ze środków budżetowych nie jest możliwe dofinansowanie prac nie dotyczących substancji zabytkowej i zabezpieczenia funkcjonowania obiektu

Dofinansowanie można uzyskać jedynie na zabytki wpisane do rejestru.

Zasadą ustawową udzielanych dotacji budżetowych jest współfinansowanie prac - dotacja z jednego źródła może być udzielana do wysokości 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac.

Ze środków budżetowych nie jest możliwe dofinansowanie prac nie dotyczących substancji zabytkowej i zabezpieczenia funkcjonowania obiektu (np. termomodernizacje, wymiana stolarek, wymiana posadzek, instalacja wodno-kanalizacyjne i in.).

Mecenat Państwa w dziedzinie kultury

Dotacje na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury stanowią jedną z kategorii dotacji celowych. Dotacje te mogą być udzielane jednostkom samorządu terytorialnego. Rozwinięcie przepisów ustawowych w odniesieniu do dotacji na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury, które mogą otrzymywać jednostki samorządu terytorialnego zawiera rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu zadań objętych mecenatem państwa w dziedzinie kultury, na które jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje, oraz sposobu i trybu przyznawania tych dotacji (Dz.U. 2012, poz. 737).

Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia jednostki samorządu terytorialnego ubiegające się o dotację z budżetu państwa na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury mogą otrzymywać te dotacje w zakresie zachowania, waloryzacji i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz budowy i modernizacji infrastruktury kulturalnej, w tym obiektów publicznych, w których prowadzona jest działalność kulturalna. Ponadto zgodnie z przepisami o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej dotacje celowe z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na zadania objęte mecenatem państwa, w tym dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji mogą otrzymywać organizacje pozarządowe prowadzące działalność kulturalną oraz instytucje kultury, dla których organizatorami są jednostki samorządu terytorialnego, a także inne podmioty prowadzące działalność w obszarze kultury:

http://www.mkidn.gov.pl/

Źródło: (http://www.sejm.gov.pl/)

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2010 nr 80, poz. 526, z późn. zm.), art. 43, ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. 2012, poz. 406), art. 5 i art. 9.

Fundusz Kościelny

Na prace konserwatorskie i budowlane przy budowlach sakralnych dodatkowym wsparciem finansowym mogą być środki pochodzące z budżetu państwa zgromadzone w Funduszu Kościelnym, usytuowanym w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Katalog prac objętych dofinansowaniem ograniczony jest do podstawowych prac budowlanych zabezpieczających, nie uwzględnia otoczenia, wystroju wnętrz, zabytków ruchomych będących wyposażeniem świątyni, jednak nie zawiera ograniczenia przedmiotowego: dotyczy wszystkich obiektów sakralnych, także tych, znajdujących się w ewidencji konserwatorskiej: **www.mswia.gov.pl**

Budżet Województwa Zachodniopomorskiego

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego od 2007 roku wspiera właścicieli obiektów wpisanych do rejestru zabytków ustalając zasady realizacji zadań publicznych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami pn. „**Dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub ujętym w gminnej ewidencji zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego”** (od 2018 r.). Kwota na dofinasowania w tym konkursie w 2020 r. wyniosła 1,8 mln złotych.

Uchwała określiła, iż z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego mogą być udzielane dotacje celowe na prace przy zabytku posiadającym istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub kulturowe oraz znajdującym się w złym stanie technicznym, znaczenie posiada także kontynuacja prac. Dotacje udzielane są m.in.: na prace remontowo- konserwatorsko-budowlane, zakup materiałów, **dokumentacje**. Zasady udzielania dotacji, zawarte w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, terminy składania wniosków oraz warunki ubiegania się o środki, określone są w ogłoszeniach o konkursach i przyjętym regulaminie (ogłaszane na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego: **www.bip.wzp.pl**

Budżet Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (w części budżetu państwa w dyspozycji wojewody)

Dotacje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, realizowane są – podobnie jak dotacje Ministra Kultury - na podstawie ustaw (*o ochronie zabytków..., o finansach publicznych...*)

i aktów wykonawczych do nich (rozporządzeń – np. *dotacje na prace konserwatorskie… i roboty budowlane…*).

Katalog prac, na jakie można otrzymać dotację, obejmuje nakłady konieczne m.in. na sporządzanie ekspertyz, badań, programu konserwatorskiego, projektów budowlanych, zabezpieczanie obiektu, odnowienie i odtworzenie okładzin, tynków, okien, drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, zakup materiałów budowlanych, wyeksponowanie oryginalnych elementów parku, wykonanie instalacji przeciwwłamaniowej, przeciwpożarowej i odgromowej.

Zadania publiczne

Popularyzacja i edukacja w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami i upowszechnienie wiedzy o zabytkach województwa zachodniopomorskiego realizowane jest przez WKZ, zgodnie z ustawą *o działalności pożytku publicznego i wolontariacie* oraz na podst. *ustawy o ochronie zabytków*. Corocznie ogłaszany jest otwarty konkursu ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w ustawie. Zadania publiczne mogą być realizowane w różnych formach, w szczególności poprzez:

- organizowanie festiwali, przeglądów, konkursów, konferencji, seminariów, szkoleń, spotkań, plenerów, warsztatów, kursów, wystaw i innych imprez;
- wydanie niskonakładowych, niekomercyjnych publikacji, periodyków, książek - także z wykorzystaniem innych technik zapisu niż druk, katalogów, druków ulotnych;
- prowadzenie badań naukowych, prac studialnych, opracowanie ekspertyz technicznych;
- innych działań związanych z popularyzacją dziedzictwa kulturowego, jak np. oznakowanie szlaków turystycznych.

Dotacje z budżetu WKZ realizowane są w cyklu danego roku budżetowego, adekwatnie do wielkości przyznanych środków finansowych. WKZ corocznie ogłasza nabór wniosków w dwóch terminach: do końca lutego dla wniosków na prace planowane do wykonania w danym roku oraz do 30 czerwca na realizacje refundacji poniesionych wcześniej (do 3 lat przed złożeniem wniosku) nakładów: **www.wkz.szczecin.pl**

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

W szczególnych projektach, możliwie jest pozyskanie środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, na prace związane z ochroną krajobrazu, utrzymaniem i rewaloryzacją zabytkowych założeń zieleni (np. parków, cmentarzy), a także zabytkowych obiektów budowlanych powiązanych z zielenią. Dotyczy to inwestycji powiązanych np. z edukacją ekologiczną (ścieżki edukacyjno-przyrodnicze) czy

ośrodkami dydaktyczno-naukowymi. Wśród kryteriów przyznawania środków nie ma ograniczenia dotyczącego wpisu obiektu czy zespołu do rejestru zabytków.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego[19]

Szczegółowy opis priorytetowych na lata 2014 - 2020 dostarcza informacji dotyczących planowanych źródeł finansowania na zabytki i dziedzictwo kulturowe (**http://www.bip.wzp.pl/**).

IV Priorytet: Naturalne otoczenie człowieka
Działanie: Dziedzictwo kulturowe
Realizacja prac konserwatorskich i restauratorskich, które przez zachowanie historycznej substancji zabytkowej przyczynia się do dostosowania obiektów do celów użytkowych oraz do ich udostępnienia mieszkańcom regionu i turystom. Działanie nakierowane jest na ochronę rodzimego dziedzictwa Pomorza Zachodniego, mającego wysoką wartość historyczną i kulturową, służyć ma zwiększeniu potencjału turystycznego regionu, zwiększeniu miejsc pracy.
Wspierane projekty z zakresu prac konserwatorskich i restauratorskich muszą stanowić element szerszej grupy – zespołu, w których poszczególne elementy łączy idea ochrony i popularyzacji rodzimego dziedzictwa kulturowego Pomorza Zachodniego.
Uprawnienie beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz podmioty
  podległe jst;
- instytucje kultury
- organizacje pozarządowe
- kościoły i inne związki wyznaniowe
- przedsiębiorcy
- jednostki sektora finansów publicznych

Punkty informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Szczecinie
UMWZ ul. Kuśnierska 12 B, 70-536 Szczecin; gpi@wzp.pl

Budżety samorządów lokalnych – Powiat Policki

Powiat Policki nie udzielał dotychczas dotacji na prace konserwatorski, restauratorskie i roboty budowlane podstawie art. 81.1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

[19] Należy monitorować zmiany w obrębie powyższych Programów.

XII. ZAŁĄCZNIKI (ilustracje, fotografie)

MIASTA

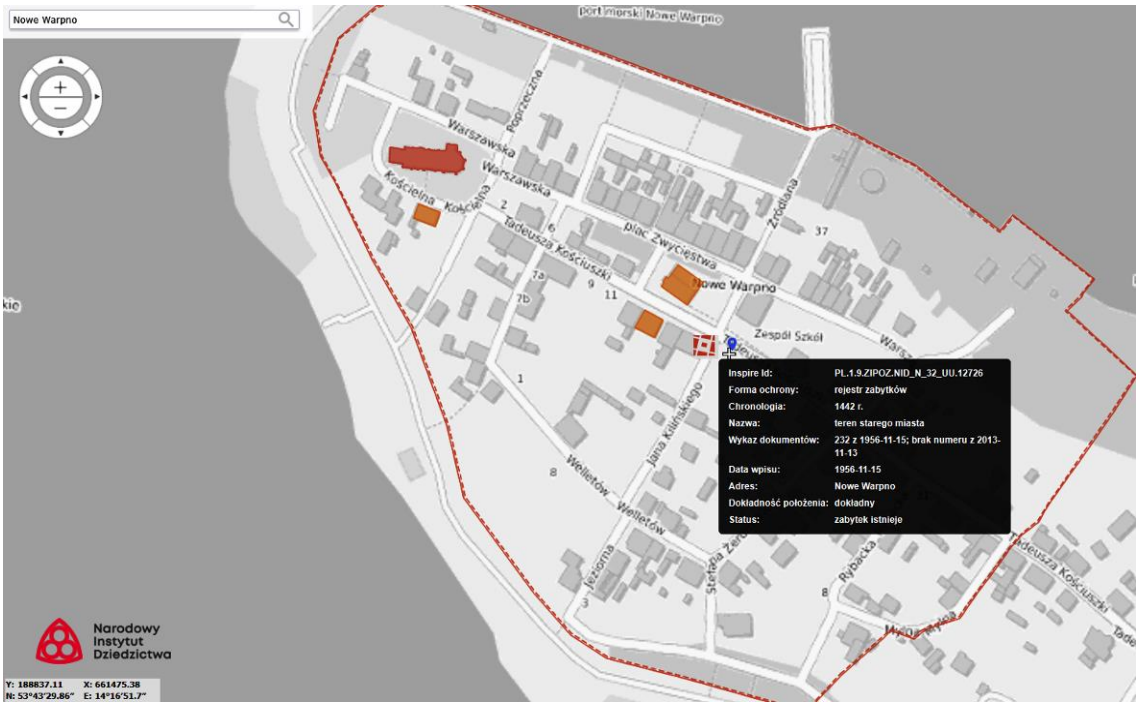

Nowe Warpno: zabytkowy układ urbanistyczny - wg https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/

WSIE

Warzymice: średniowieczna owalnica

Bezrzecze: średniowieczna ulicówka z majątkiem

Niekłończyca: XVIII-wieczna wieś kolonizacyjna

ARCHITEKTURA SAKRALNA

XIII-wieczne kościoły granitowe

Mierzyn, gm. Dobra

Będargowo, gm. Kołbaskowo

Karwowo, gm. Kołbaskowo

Pargowo, gm. Kołbaskowo

XIV i XV-wieczne kościoły gotyckie

Nowe Warpno

Stobno, gm. Kołbaskowo

Police (Jasienia) – ruina klasztoru

Police – kaplica kościoła mariackiego

Kościoły barokowe

Stolec, gm. Dobra – bud. 1735 r.

Trzebież, gm. Police – bud. 1755 r.

XIX-wieczne kościoły neostylowe

Kościno, gm. Dobra

Police – kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP

Kościoły ryglowe

Tatynia, gm. Police – bud. XVII/XVIII w.

Niekłończyca, gm. Police – bud. 1788 r.

CMENTARZE

Przykościelne

Barnisław, gm. Kołbaskowo – bramka cmentarna

Wąwelnica, gm. Dobra

Poewangelickie (polne)

Dołuje, gm. Dobra

Siadło Górne, gm. Kołbaskowo

ZESPOŁY REZYDENCJONALNE

Dwory i pałace

Stolec, gm. Dobra – bud. 1721 r.

Karszno, gm. Nowe Warpno – bud. 1898 r.

Brzózki (Trzebieradz), gm. Nowe Warpno – bud. pocz. XX w.

Ostoja, gm. Kołbaskowo – bud. XIX w.

Parki

Stolec, gm. Dobra – park pałacowy

Kościono, gm. Dobra – park dworski

Zabudowa folwarczna

Bobolin, gm. Kołbaskowo – rządcówka

Skarbimierzyce, gm. Dobra – podwórze folwarczne

ZABUDOWA PUBLICZNA

Nowe Warpno - ratusz

Nowe Warpno - poczta

ZABUDOWA PRZEMYSŁOWA / TECHNICZNA

Mierzyn, gm. Dobra – wiatrak koźlak

ZABUDOWA MIESZKALNA

Nowe Warpno – pierzeja z kamieniczkami

Nowe Warpno – kamieniczka ryglowa (XVIII/XIX w.)

Trzebież, gm. Police – ryglowa plebania (pocz. XIX w.)

Tanowo, gm. Police – ryglowa chałupa (2 poł. XIX w.)

ZABYTKI RUCHOME

Nowe Warpno: kościół – barokowy ołtarz

Buk, gm. Dobra: kościół – epitafium z 1739 r.

ARCHEOLOGIA

Kamieniec, gm. Kołbaskowo – grodzisko (epoka kamienia i wczesne średniowiecze)

Tanowo, gm. Police – grodzisko, majdan (wczesne średniowieczne)

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepisy art. 4 ust. 1 pkt 7 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowią odpowiednio, że:

1) powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
2) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Z kolei w myśl przepisów art. 87 ust. 1-4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282 z późn. zm.):

1) zarząd powiatu sporządza na okres 4 lat powiatowy program opieki nad zabytkami;
2) program, o którym mowa w ust. 1, ma na celu, w szczególności:
   a) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
   b) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
   c) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
   d) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
   e) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
   f) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
   g) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;
3) powiatowy program opieki nad zabytkami przyjmuje rada powiatu, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
4) program, o którym mowa w ust. 3, jest ogłaszany w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Uchwałą Nr XXIII/192/2016 z dnia 28 października 2016 r. Rada Powiatu w Policach przyjęła „Program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024", którego okres obowiązywania kończy się w 2020 r.

Mając powyższe na uwadze opracowano „Program opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024", który został przesłany Zachodniopomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Szczecinie celem uzyskania opinii. Pismem znak ZN.5120.4.2020.KS z dnia 28 września 2020 r. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków zaakceptował przedłożony program bez uwag.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Podjęcie przez Radę Powiatu w Policach przedmiotowej uchwały nie rodzi dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Powiatu Polickiego.

Zał. Nr 17 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Nr druku: 3/XXIV/20

projekt

UCHWAŁA NR XXIV/.../2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

w sprawie uchwalenia
„Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r."

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) i art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r." stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Policach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/…/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

PROGRAM WSPÓŁPRACY

Powiatu Polickiego

z organizacjami pozarządowymi w 2021 r.

Spis treści

I. Wstęp 3
II. Uzasadnienie 3
III. Okres realizacji Programu Współpracy 4
IV. Sposób tworzenia Programu Współpracy oraz przebieg konsultacji 4
V. Cele Programu Współpracy 4
VI. Zakres przedmiotowy (główne obszary współpracy) 5
VII. Priorytetowe zadania publiczne 7
VIII. Zasady współpracy 14
IX. Formy współpracy 14
X. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert 18
XI. Spodziewane efekty współpracy 19
XII. Sposób realizacji Programu Współpracy (realizatorzy) 20
XIII. Wysokość środków przeznaczanych na realizację Programu Współpracy (finansowanie) 20
XIV. Sposób oceny realizacji Programu Współpracy (ewaluacja i monitoring) 20
XV. Zakończenie 21

I. Wstęp

Uchwalenie przez Radę Powiatu w Policach „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.”, zwanego dalej „Programem Współpracy”, jest wykonaniem delegacji zawartej w art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), zwanej dalej „ustawą”.

W myśl przepisów ustawy za organizacje pozarządowe uznaje się:
1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) lub przedsiębiorcami, instytutami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi,
2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku

– osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4 ustawy.

Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie.

Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:
1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
3) spółdzielnie socjalne;
4) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1133), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Na potrzeby Programu Współpracy określenie „organizacje pozarządowe” ma zastosowanie do organizacji, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy.

II. Uzasadnienie

Miarą dojrzałości społeczeństwa demokratycznego jest aktywność obywateli, grup i organizacji obywatelskich. Suma ich wysiłków – praca organizacji pozarządowych na rzecz lokalnej społeczności – konstytuuje III sektor jako istotny element lokalnego krajobrazu. Samorząd Powiatu Polickiego prowadzi systematyczną współpracę z III sektorem w celu zaspokajania potrzeb mieszkańców i realizacji priorytetów związanych z szeroko rozumianym rozwojem powiatu. Uchwalany rokrocznie Program Współpracy opiera się na zasadach: współodpowiedzialności za obywateli, rozwoju Powiatu Polickiego, partnerstwa,

suwerenności stron, pomocniczości oraz jawności, które stanowią konstytucyjne podstawy współdziałania samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi.

Kolejny Program Współpracy jest kontynuacją i wynikiem dotychczasowych wieloletnich doświadczeń. Powstał w oparciu o wiedzę i praktykę samorządowców i organizacji pozarządowych, jako wyraz dążenia do realizacji m.in. założeń i celów innych dokumentów strategicznych obowiązujących w Powiecie Policki.

III. Okres realizacji Programu Współpracy

Program Współpracy ma charakter roczny i będzie realizowany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.

IV. Sposób tworzenia Programu Współpracy oraz przebieg konsultacji

Projekt Programu Współpracy został opracowany przez komórkę organizacyjną Starostwa Powiatowego w Policach, do zadań której należy w szczególności prowadzenie spraw w zakresie współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi, tj. Wydział Spraw Obywatelskich. Pracownicy ww. komórki organizacyjnej posiadają wieloletnie doświadczenie we współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na terenie Powiatu Polickiego oraz wiedzę i umiejętności niezbędne do tworzenia Programu Współpracy.

Przed uchwaleniem Programu Współpracy przez Radę Powiatu w Policach, projekt tego programu zostanie poddany konsultacjom z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Policach, przeprowadzonym w sposób określony w uchwale Nr XIV/113/2015 Rady Powiatu w Policach z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Przebieg niniejszych konsultacji zostanie odnotowany w stosownym komunikacie w sprawie wyniku przeprowadzonych konsultacji, a następnie opisany w uzasadnieniu do projektu uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie uchwalenia Programu Współpracy.

V. Cele Programu Współpracy

Głównym celem Programu Współpracy jest stworzenie platformy wzajemnego partnerstwa pomiędzy Powiatem Policki a organizacjami pozarządowymi, co stanowić będzie podstawę do podejmowania wspólnych działań mających na celu realizację zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy na rzecz dobra wspólnego społeczności powiatowej. Optymalizacja wspólnych działań samorządu powiatowego i organizacji pozarządowych pozwoli również na kreowanie m.in. właściwej polityki społecznej oraz wzmacnianie aktywności społeczeństwa obywatelskiego.

Do celów szczegółowych Programu Współpracy należy zaliczyć:
1) aktywizację społeczności lokalnej;
2) budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez umacnianie w świadomości mieszkańców Powiatu Polickiego poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną, swoje otoczenie oraz tradycję;
3) zwiększenie udziału mieszkańców w diagnozowaniu potrzeb społecznych i rozwiązywaniu lokalnych problemów, będące wsparciem działań Powiatu Polickiego w tym zakresie;
4) poprawę jakości i efektywności świadczenia usług publicznych;
5) wprowadzenie nowatorskich działań na rzecz mieszkańców, uzupełnianie usług świadczonych przez Powiat Policki;
6) poprawę jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
7) stwarzanie warunków do poznawania i diagnozowania środowisk organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Polickiego;
8) wspieranie procesów integracyjnych sektora pozarządowego;
9) wzmacnianie zdolności i możliwości organizacji pozarządowych do standaryzacji ich działalności;
10) tworzenie warunków do wzmacniania istniejących i powstawania nowych organizacji pozarządowych oraz upowszechniania idei inicjatywy lokalnej;
11) wspieranie na etapie powstawania i bieżącej działalności podmiotów ekonomii społecznej;
12) zwiększenie zakresu partnerskiej współpracy pomiędzy Powiatem Polickim i organizacjami pozarządowymi na rzecz pozyskiwania zewnętrznych zasobów i wpływów;
13) wzmocnienie stabilności i odpowiedzialności organizacji pozarządowych w zakresie prowadzonych działań;
14) wzrost świadomości społecznej na temat roli i działalności organizacji pozarządowych.

Przedmiotem Programu Współpracy jest:
1) realizacja zadań powiatu określonych w ustawach;
2) wspólne określanie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspakajania;
3) wspólne tworzenie systemowych rozwiązań ważnych problemów społecznych.

VI. Zakres przedmiotowy (główne obszary współpracy)

Współpraca Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi obejmować będzie sferę zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy.

W 2021 r. Powiat Policki planuje współpracę z organizacjami pozarządowymi głównie w sferach:
1) pomocy społecznej, w części dotyczącej:
   a) działań na rzecz dziecka i rodziny,
   b) kształtowania przyjaznej polityki rodzinnej, w tym w odniesieniu do rodzin wielodzietnych,
   c) kontynuacji prowadzenia dwóch powiatowych ośrodków wsparcia – domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
   d) kontynuacji prowadzenia ośrodka wsparcia – dziennego domu pobytu dla osób starszych,

e) działań na rzecz osób niesamodzielnych, wymagających wsparcia ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność,
f) kontynuacja prowadzenia ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
g) prowadzenia działań na rzecz dzieci i rodzin doświadczających przemocy,
h) działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym, pomocowym oraz terapeutycznym podejmowanych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, patologiom społecznym i wykluczeniu społecznemu;

2) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, w części dotyczącej:
a) działań rewalidacyjnych, rehabilitacyjnych i edukacyjnych, w tym w zakresie edukacji społecznej, sportowej, turystycznej, kulturalnej, uspołeczniającej i integrującej środowisko osób niepełnosprawnych oraz likwidującej bariery w komunikowaniu się,
b) kształtowania u osób niepełnosprawnych umiejętności zaradności osobistej i pobudzania aktywności społecznej oraz samodzielnego wypełniania ról społecznych,
c) aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych mającej na celu ułatwianie osobom niepełnosprawnym uzyskania oraz utrzymania odpowiedniego zatrudnienia,
d) działań samopomocowych organizowanych przez osoby niepełnosprawne oraz organizacje grup wsparcia dla osób chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin,
e) kontynuacja prowadzenia warsztatów terapii zajęciowej,
f) wspomagania wczesnego rozwoju dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością,
g) kształtowania w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi;

3) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, w części dotyczącej:
a) rehabilitacji, aktywizacji i stworzenia możliwości samorealizacji oraz działalności kulturalnej i edukacyjnej na rzecz ww. osób,
b) integracji środowisk senioralnych,
c) integracji międzypokoleniowej,
d) edukacji ustawicznej ww. osób;

4) ochrony i promocji zdrowia, w części dotyczącej:
a) działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie zdrowia i jego ochrony oraz promocji zdrowego stylu życia, w tym realizacja programów profilaktycznych i badań przesiewowych,
b) działań wspomagających rozwój idei honorowego krwiodawstwa, dawców szpiku kostnego itp.,
c) kontynuacja prowadzenia domowej i stacjonarnej opieki paliatywno-hospicyjnej dla terminalnie i nieuleczalnie chorych,
d) działań profilaktyczno-edukacyjnych i nabycia praktycznych umiejętności w zakresie ratownictwa i ochrony ludności, w tym zasad bezpiecznego zachowania nad wodą oraz zasad pierwszej pomocy medycznej w nagłych wypadkach;

5) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
6) promocji aktywności obywatelskiej i społecznej poprzez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego w celu integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzenia miejsc pracy, świadczenia

usług użyteczności społecznej oraz rozwoju lokalnego (ekonomia społeczna i solidarna);

7) edukacji, oświaty i wychowania, w części dotyczącej:
   a) działań wychowawczych i edukacyjnych na rzecz dzieci i młodzieży – kształtowanie postaw patriotycznych, pielęgnowanie tradycji lokalnych i regionalnych oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej,
   b) wspierania działalności wychowawczej poprzez organizację aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
   c) edukacji dzieci i młodzieży w zakresie nowych technologii, twórczego myślenia oraz rozbudzania zainteresowań naukowych,
   d) wspierania działalności niepublicznych placówek oświatowych dla dorosłych;
8) kultury i sztuki, w części dotyczącej:
   a) współpracy w zakresie podejmowania działań zmierzających do promowania kultury i sztuki oraz propagowania przedsięwzięć mających na celu działalność na rzecz ochrony dóbr kultury i tradycji,
   b) działań na rzecz rozwoju świadomości i aktywności kulturalnej;
9) krajoznawstwa, w części dotyczącej:
   a) współpracy w zakresie upowszechniania turystyki, ekoturystyki i czynnego wypoczynku,
   b) współdziałania na rzecz lokalnego ekorozwoju,
   c) promowania walorów turystycznych i przyrodniczych Powiatu Polickiego;
10) kultury fizycznej i sportu, w części dotyczącej promowania i upowszechniania sportu oraz kultury fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem uczestnictwa dzieci i młodzieży (szkolenia sportowe dzieci i młodzieży oraz organizacja imprez, zawodów i rozgrywek sportowych);
11) poprawy jakości życia mieszkańców Powiatu Polickiego poprzez działania na rzecz ochrony powietrza i środowiska oraz edukacji ekologicznej;
12) działań na rzecz ochrony praw zwierząt;
13) upowszechniania oraz ochrony wolności, praw człowieka i swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
14) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych poprzez rozwijanie aktywności mieszkańców i kompetencji obywatelskich;
15) promocji wolontariatu, w tym wolontariatu sąsiedzkiego, międzypokoleniowego i pracowniczego;
16) udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz działań edukacyjnych zmierzających do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa;
17) promocji Powiatu Polickiego;
18) integracji organizacji pozarządowych oraz wolontariuszy;
19) działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo i informacyjnie organizacje pozarządowe;
20) działalności na rzecz organizacji pozarządowych w zakresie określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1-32 ustawy, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania Powiatu Polickiego i w zakresie odpowiadającym zadaniom organów powiatu.

VII. Priorytetowe zadania publiczne

Poniższa tabela przedstawia zakres i źródła finansowania priorytetowych zadań publicznych planowanych do realizacji w ramach współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi w 2021 r.

Kwestia ustalenia priorytetowych zadań publicznych planowanych do realizacji przez Powiat Policki we współpracy z organizacjami pozarządowymi nie stanowi jednak jedynego kryterium podjęcia współpracy z tymi podmiotami. Do pozostałych przesłanek branych pod uwagę w tym zakresie należeć będą takie cechy organizacji pozarządowych i okoliczności formalne, jak m.in.: wiarygodność podmiotu, jego dotychczasowa skuteczność i efektywność w realizacji założonych celów, stosowanie nowatorskich metod działania oraz posiadane zasoby finansowe i pozafinansowe niezbędne do realizacji zaplanowanych działań (zadań).

Zakres i źródła finansowania priorytetowych zadań publicznych planowanych do realizacji w ramach współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi w 2021 r.

Lp.	Klasyfikacja budżetowa		Zakres zadania	Rodzaj zadania	Planowany termin ogłoszenia otwartego konkursu ofert	Źródło finansowania	Wysokość środków finansowych (w zł)
	Dział	Rozdział					
1.	852 853 855	85295 85395 85595	Pomoc społeczna	Szeroko rozumiane działania na rzecz dziecka i rodziny	W zależności od okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach) Środki zewnętrzne	Aktualnie nieznana jest wysokość środków finansowych niezbędnych na realizację niniejszego zadania
2.	852	85203		Prowadzenie dwóch powiatowych ośrodków wsparcia – domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 761 040*
3.	852	85295		Prowadzenie Dziennego Domu Senior+ w Policach	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej) i środki z budżetu państwa w ramach Programu Wieloletniego „Senior +" na lata 2021-2025 Edycja 2021 Moduł II „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+"	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 482 400*
4.	852	85203		Prowadzenie powiatowego ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Powiatowy Klub Samopomocy w Policach	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Środki z budżetu państwa (dotacja na realizację zadań rządowych) Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Kwota określona na podstawie planowanego wykonania budżetu w niniejszym zakresie w 2020 roku wynosi 134 592*

5.	852	85295		Prowadzenie działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym, pomocowym oraz terapeutycznym podejmowanych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, patologiom społecznym i wykluczeniu społecznemu	W zależności od okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 15 000*
6.	853	85311	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	Realizacja działań w zakresie szeroko rozumianej rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności działania organizacyjne, psychologiczne, techniczne, szkoleniowe, edukacyjne i społeczne zmierzające do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie osób niepełnosprawnych, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 25 000*
7.	630 921 926	63003 92195 92605		Realizacja działań w zakresie edukacji sportowej, turystycznej i kulturalnej na rzecz osób niepełnosprawnych	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok aktualnie nieokreślona część środków z ogólnych kwot 15 000*, 35 000* i 70 000*
8.	-	-	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	I kwartał 2021 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Środki przyznane w 2021 r. Powiatowi Polickiemu z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	Aktualnie nieokreślona część środków finansowych PFRON przyznanych Powiatowi Polickiemu wg algorytmu w 2021 r.

9.	750	75095	Działalność na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	Realizacja zadań w zakresie: - rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym upowszechniania oraz ochrony wolności, praw człowieka i swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, - promocja wolontariatu, - przekazywanie pozytywnych wartości, wzorców i postaw społecznych, - działalność na rzecz integracji obywatelskiej i międzypokoleniowej	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Spraw Obywatelskich oraz Wydziału Polityki Społecznej)	Na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok aktualnie nieokreślona część środków z ogólnej kwoty 40 000*
10.	853	85395	Działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym	Działalność na rzecz szeroko rozumianej polityki senioralnej	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok(w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok aktualnie nieokreślona część środków z ogólnej kwoty 50 000*
			Działalność na rzecz integracji cudzoziemców	Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec cudzoziemców zamierzających podjąć pracę na terenie Powiatu Polickiego			
11.	630	63003	Krajoznawstwo	Upowszechnianie turystyki, ekoturystyki i czynnego wypoczynku	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 15 000*
				Promowanie walorów turystycznych i przyrodniczych Powiatu Polickiego			
12.	921	92195	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	Promowanie kultury i sztuki oraz propagowanie przedsięwzięć mających na celu działalność na rzecz ochrony dóbr kultury i tradycji	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 35 000*

				Działania na rzecz rozwoju świadomości i aktywności kulturalnej			
13.	926	92605	Kultura fizyczna i sport	Promowanie i upowszechnianie sportu oraz kultury fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem uczestnictwa dzieci i młodzieży	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 70 000*
14.	801	80120	Oświata i wychowanie – licea ogólnokształcące	Wspieranie działalności niepublicznych placówek oświatowych dla dorosłych	Przepisy odrębne przewidują inny niż otwarty konkurs ofert tryb zlecania i finansowania zadania	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 130 000*
15.	801	80195	Oświata i wychowanie	Realizacja zadań wynikających z „Lokalnego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży”	Przepisy odrębne przewidują inny niż otwarty konkurs ofert tryb zlecania i finansowania zadania	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 40 000*
16.	755	75595	Wymiar sprawiedliwości	Realizacja działań w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Spraw Obywatelskich)	Kwota określona na podstawie planowanego wykonania budżetu w niniejszym zakresie w 2020 roku wynosi 126 060*

17.	851	85195	Ochrona i promocja zdrowia	Prowadzenie domowej i/lub stacjonarnej opieki paliatywno-hospicyjnej dla terminalnie i nieuleczalnie chorych Współpraca w zakresie realizacji działań wspomagających rozwój idei honorowego krwiodawstwa, dawców szpiku kostnego itp. Współpraca w zakresie realizacji działań profilaktyczno-edukacyjnych oraz mających na celu nabycie praktycznych umiejętności w zakresie ratownictwa i ochrony ludności, w tym zasad bezpiecznego zachowania nad wodą oraz zasad pierwszej pomocy medycznej w nagłych wypadkach Edukacja zdrowotna i promocja zdrowego stylu życia Współpraca w zakresie podejmowania działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi (ochrona zdrowia psychicznego)	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 55 000*

*kwoty przyjęte na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok przez dysponentów poszczególnych części budżetu, w wyniku prac organów Powiatu Polickiego nad ostateczną wersją budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok, mogą ulec zmianie; ostateczna wysokość środków finansowych zaplanowanych na realizację zadań publicznych w ramach współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi w 2021 r. będzie znana po uchwaleniu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok przez Radę Powiatu w Policach.

VIII. Zasady współpracy

Mając na względzie jasno sprecyzowane cele Programu Współpracy Powiat Policki przy podejmowaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi kierować się będzie następującymi zasadami:

1) pomocniczości i suwerenności stron, co oznacza, że Powiat Policki respektując odrębność i suwerenność organizacji pozarządowych uznaje ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych, umożliwiając organizacjom pozarządowym realizację zadań pożytku publicznego na zasadach i w formie określonej w ustawie;
2) partnerstwa, co oznacza, że organizacje pozarządowe, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz według trybu wynikającego z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywaniu zadań publicznych;
3) efektywności, w myśl której Powiat Policki, przy zlecaniu organizacjom pozarządowym zadań publicznych, dokonuje wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, przestrzegając zasad uczciwej konkurencji;
4) wzajemnego poszanowania, co oznacza, iż Powiat Policki i organizacje pozarządowe realizując wspólnie zadania publiczne są w stosunku do siebie równorzędnym partnerem;
5) jawności podejmowanych działań, co oznacza, że Powiat Policki udostępnia współpracującym z nim organizacjom pozarządowym informacje o zamiarach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych, przy których wykonywaniu zamierza współpracować z organizacjami pozarządowymi.

IX. Formy współpracy

Współpraca Powiatu Polickiego z III sektorem będzie przyjmować formy finansowe i pozafinansowe odnoszące się głównie do:

1) zlecania organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w sferze, o której mowa w art. 4 ustawy;
2) realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych;
3) współdziałania w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej;
4) udziału organizacji pozarządowych w działaniach programowych samorządu;
5) wsparcia organizacyjnego i technicznego działalności organizacji pozarządowych;
6) popularyzacji działalności organizacji pozarządowych w mediach i na stronie internetowej Powiatu Polickiego.

W odniesieniu do form współpracy pozafinansowej planuje się przede wszystkim:

1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania, których celem jest zharmonizowanie działań sektora publicznego i niepublicznego; chodzi tu przede wszystkim o współpracę poprzez wymianę informacji, przy czym obowiązek wzajemnego informowania będzie spoczywał na obu stronach, czyli zarówno Powiat Policki będzie informował o kierunkach swojej działalności, jaki i również będzie miał prawo oczekiwać informacji w tym zakresie ze strony organizacji pozarządowych;

ta forma współpracy będzie mogła być realizowana, np. poprzez:
   a) prowadzenie elektronicznej bazy danych o organizacjach pozarządowych realizujących na terenie Powiatu Polickiego zadania pożytku publicznego,
   b) prowadzenie i aktualizowanie mapy aktywności organizacji pozarządowych,
   c) informowanie na stronie internetowej Powiatu Polickiego oraz na tablicach ogłoszeń i w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Policach ogłoszeń o otwartych konkursach ofert na realizację poszczególnych zadań publicznych oraz informacji o wynikach rozstrzygnięć tych konkursów,
   d) organizowanie spotkań, o charakterze informacyjno-dyskusyjnym, przedstawicieli samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi z uwzględnieniem grup branżowych,
   e) stworzenie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, internetowego serwisu informacyjnego poświęconego szeroko rozumianej współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi;
2) konsultowanie z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Policach lub organizacjami pozarządowymi, gdy Zarząd Powiatu w Policach podejmie decyzję, iż uzasadnionym jest, ze względu na materię regulowaną aktem podlegającym konsultacjom, przeprowadzenie konsultacji również z tymi podmiotami, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji oraz projektu rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, w sposób szczegółowo określony w stosownej uchwale Rady Powiatu w Policach;
3) podejmowanie przez Powiat Policki działań związanych z realizacją procedur w zakresie inicjatywy lokalnej;
4) zawiązywanie partnerstw na zasadach określonych w stosownych przepisach prawa;
5) podejmowanie inicjatyw integrujących organizacje pozarządowe wokół zadań ważnych dla lokalnego środowiska;
6) współpracę na rzecz integracji europejskiej, w tym nawiązywanie kontaktów oraz rozwijanie współpracy między przygranicznymi społecznościami;
7) inne formy współpracy, w tym:
   a) inicjowanie lub współorganizowanie szkoleń podnoszących jakość pracy organizacji pozarządowych w sferze zadań publicznych,
   b) organizowanie lub współorganizowanie akcji informacyjnych (szkoleniowych) w zakresie możliwości pozyskiwania przez organizacje pozarządowe środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej,
   c) obejmowanie patronatem Powiatu Polickiego imprez organizowanych przez organizacje pozarządowe,
   d) doradztwo i udzielanie pomocy merytorycznej oraz technicznej organizacjom pozarządowym w zakresie ich działalności formalno-merytorycznej,
   e) inicjowanie wspólnych spotkań przedstawicieli rad działalności pożytku publicznego funkcjonujących w regionie celem integracji środowiska organizacji pozarządowych.

Z kolei do form współpracy finansowej należeć będzie przede wszystkim zlecanie przez Powiat Policki organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, które może odbywać się poprzez:

1) wspieranie wykonywania zadań publicznych w sferze, o której mowa w art. 4 ustawy, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji, przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w danej dziedzinie;
2) powierzanie wykonywania zadań publicznych w sferze, o której mowa w art. 4 ustawy, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w danej dziedzinie.

Ponadto organizacje pozarządowe mogą z własnej inicjatywy złożyć wniosek o realizację zadania publicznego, także takiego, które jest realizowane dotychczas w inny sposób, w tym przez organy administracji publicznej.

Ww. finansowe formy współpracy z organizacjami pozarządowymi będą odbywały się na zasadach określonych w rozdziale 2 ustawy.

Mając na uwadze potrzebę modernizowania, uaktualniania i rozszerzania dotychczasowej współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi niezbędnym jest również zastosowanie (wykorzystywanie) innych dostępnych pod względem prawnym i organizacyjnym mechanizmów i narzędzi współpracy finansowej.

Mając na uwadze powyższe planuje się, iż Powiat Policki będzie wprowadzał do praktycznego stosowania następujące instrumenty współpracy finansowej:

1) umowa wieloletnia, która w sensie prawnym nie stanowi odrębnego instrumentu współpracy i działa dokładnie na tych samych zasadach, co instrumenty w postaci „standardowego” otwartego konkursu ofert; jednakże specyfiką tego mechanizmu współpracy jest zapewnienie organizacjom pozarządowym poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej, co w przypadku pewnej kategorii zadań jest szczególnie istotne;
2) dotacja inwestycyjna powiązana ze zleconym organizacjom pozarządowym do realizacji zadaniom publicznym, której przyznawanie opierać się będzie na określonych uprzednio jasnych kryteriach (wskazanie celów na jakie może zostać przyznana ww. dotacja oraz celów, na które nie może być ona wydatkowana);
3) inicjatywa lokalna, dzięki której mieszkańcy w ścisłej współpracy z władzami samorządowymi i przy pośrednictwie organizacji pozarządowej będą mogli „zmieniać swoje otoczenie”; zastosowanie tego mechanizmu stworzy możliwość integracji społecznej (pozwoli na zaangażowanie społeczne szerszej grupy mieszkańców) celem organizacji wydarzeń jednorazowych bądź cyklicznych lub realizacji inicjatyw mających charakter namacalnych i trwałych inwestycji;
4) pożyczki, gwarancje i poręczenia udzielane na uprzednio opracowanych jasnych zasadach ich udzielania; rozszerzenie katalogu współpracy o te powyżej wymienione formy stanowić będzie odpowiedź na ewentualne zapotrzebowanie ze strony organizacji pozarządowych na wsparcie ze strony Powiatu Polickiego w sytuacji m.in. aplikowania przez te organizacje o środki zewnętrzne (np. środki unijne) na realizację zadań publicznych i zarazem realizację swoich celów statutowych;
5) regranting będący specyficzną formą realizacji zadania publicznego zlecanego w trybie otwartego konkursu ofert; zastosowanie tego rozwiązania nie tylko umożliwi zmniejszenie administracyjno-formalnych obciążeń dla powiatu

związanych z organizacją otwartych konkursów ofert, ale także umożliwi zwiększenie puli środków finansowych na dotacje przez „wyłonionego operatora”; ponadto – co bardzo istotne – zastosowanie regrantingu stanowić będzie formę uspołecznienia decyzji Powiatu Polickiego o wydatkowaniu środków publicznych;
6) partnerstwo publiczno-prywatne, jako forma długoterminowej współpracy sektora prywatnego i publicznego przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych; celem nawiązania takiej współpracy będzie osiągnięcie obopólnych korzyści zarówno w wymiarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia; istotą instytucji partnerstwa publiczno-prywatnego, realizowanego na podstawie m.in. przepisów o zamówieniach publicznych, jest z jednej strony zobowiązanie partnera prywatnego do realizacji pewnego określonego przedsięwzięcia, a z drugiej zobowiązanie partnera publicznego do współdziałania, w szczególności poprzez wniesienie wkładu własnego, którym może być poniesienie części kosztów projektu lub wniesienie majątku;
7) społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne (zamówienia publiczne z zastosowaniem klauzul społecznych), przy zastosowaniu których Powiat Policki będzie mógł nie tylko zlecać zadania publiczne, ale także kupować usługi i towary od organizacji pozarządowych oferowane w ramach prowadzonej przez nie działalności gospodarczej lub odpłatnej działalności pożytku publicznego.

W celu umożliwienia wykorzystania (zastosowania) ww. instrumentów współpracy finansowej niezbędnym będzie opracowanie i wdrożenie stosownych trybów, mechanizmów i narzędzi przebiegających na kilku, wzajemnie na siebie oddziałujących, płaszczyznach.

Pierwszą z tych płaszczyzn jest stosowanie zróżnicowanych przepisów prawa w procesie przekazywania zadań publicznych, do których można zaliczyć m.in.:
1) ogłaszanie konkursów na realizację zadań publicznych równocześnie ze złożeniem projektu budżetu na rok następny (patrz: art. 13 ust. 5 ustawy);
2) ewentualne zlecanie organizacjom pozarządowym obsługi otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych (patrz: art. 11 ust. 2a ustawy);
3) zlecanie zadań publicznych w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.

Drugą zaś płaszczyzną jest stosowanie wybranych narzędzi w obszarze zarządzania jednostką administracji publicznej, tj.:
1) wprowadzenie standaryzacji usług publicznych;
2) powiązanie kryteriów wyboru ofert w ramach konkursów z Programem Współpracy i dokumentami strategicznymi;
3) programowanie w perspektywie wieloletniej oraz zawieranie umów wieloletnich;
4) uwzględnianie w kosztach realizacji zadań publicznych zarówno wydatków merytorycznych (bezpośrednich), jak i administracyjnych związanych z ich realizacją (pośrednich);
5) dopuszczanie w umowach z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych możliwości dokonywania przesunięć wydatków pomiędzy pozycjami;
6) opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu monitoringu i oceny realizacji zleconych zadań publicznych.

Trzecią – ostatnią płaszczyzną – jest uwzględnienie w procesie współpracy finansowej pomiędzy stronami działań dotyczących m.in.:
1) wspierania rozwoju partnerstw projektowych poprzez składanie przez organizacje pozarządowe wspólnych ofert konkursowych;
2) wspólnych, partnerskich projektów Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi finansowanych ze źródeł trzecich;

3) stosowania przy zamówieniach publicznych klauzul społecznych;
4) praktykowania „mieszanego” składu komisji konkursowych, z udziałem przedstawicieli różnych sektorów, zabezpieczającego przed wystąpieniem tzw. „konfliktu interesów”;
5) publikowania artykułów informacyjnych z realizowanych zadań publicznych.

X. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

Komisje konkursowe do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert, zwane dalej „komisjami”, będą powoływane w trybie określonym w przepisach art. 15 ust. 2a oraz ust. 2b i 2d-2f ustawy.

W skład komisji będą wchodzić przedstawiciele Zarządu Powiatu w Policach, osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy. W pracach komisji będą mogły uczestniczyć także, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy, przy czym osoby te będą mogły również wydawać opinie.

W celu zapewnienia udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach komisji stworzono i na bieżąco aktualizuje się listę organizacji pozarządowych wyrażających zainteresowanie ww. działalnością.

Do podstawowych zadań komisji każdorazowo będzie należeć:
1) analiza i ocena ofert w oparciu o wymagania formalne i kryteria wyszczególnione w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert na realizację w 2020 r. danych zadań publicznych, zwanych dalej „zadaniami”, podanym do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na tablicach ogłoszeń i w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Policach oraz na stronie internetowej Powiatu Polickiego;
2) przedstawienie Zarządowi Powiatu w Policach, w określonym terminie, protokołu prac komisji zawierającego m.in. opinie o złożonych ofertach, uwzględniające rekomendację co do wyboru ofert oraz propozycję przyznania oferentom wysokości środków publicznych na realizację zadań.

Pracami komisji będzie kierował jej przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności – wiceprzewodniczący.

Do obowiązków przewodniczącego komisji będzie należało w szczególności:
1) organizowanie i kierowanie pracami komisji oraz koordynowanie procesu opiniowania ofert;
2) zwoływanie, otwieranie, prowadzenie i zamykanie posiedzeń komisji;
3) nadzorowanie przebiegu oraz sposobu dokumentowania prac komisji;
4) reprezentowanie komisji wobec podmiotów, które złożyły oferty, a także wobec Zarządu Powiatu w Policach.

Przewodniczący oraz członkowie komisji i jej sekretarz, uczestnicząc w pracach komisji będą zobowiązani działać na podstawie stosownych przepisów prawa, kierując się posiadaną wiedzą i doświadczeniem oraz bezstronnością.

W sprawach dotyczących zaopiniowania złożonych ofert, a należących do kompetencji komisji, komisja będzie podejmować rozstrzygnięcia w drodze głosowania jawnego, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy składu osobowego komisji.

Komisja dokonuje zaopiniowania złożonych ofert na podstawie kryteriów, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy. Począwszy od 2019 r. zostało dodane dodatkowe kryterium oceny dotyczące możliwości uzyskania punktów w przypadku złożenia oferty wspólnej.

Do osób wchodzących w skład komisji biorących udział w opiniowaniu ofert stosować się będzie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.) dotyczące wyłączenia pracownika, z zastrzeżeniem, iż warunkiem udziału w opiniowaniu ofert jest złożenie stosownego oświadczenia.

Udział w pracach komisji osób wchodzących w jej skład, powołanych spośród pracowników Starostwa Powiatowego w Policach, odbywać się będzie w ramach obowiązków służbowych bez prawa do dodatkowego wynagrodzenia z tego tytułu.

Udział w pracach komisji osób wchodzących w jej skład, zgłoszonych przez organizacje pozarządowe, odbywać się będzie na ich koszt lub koszt tych organizacji.

W toku prac komisji będzie sporządzana dokumentacja składająca się z:
1) list obecności;
2) oświadczeń członków komisji;
3) kart oceny ofert;
4) protokołów prac komisji.

Obsługę administracyjno-biurową prac komisji będzie prowadziła odpowiednia komórka organizacyjna Starostwa Powiatowego w Policach, w ramach działalności której będą realizowane procedury formalne związane z ogłoszeniem otwartego konkursu ofert.

XI. Spodziewane efekty współpracy

1. Sukcesywny wzrost zaangażowania III sektora w działalność społecznie użyteczną, mającą na celu m.in. rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.
2. Dalsze poszerzanie i ugruntowywanie wiedzy na temat możliwości i roli organizacji pozarządowych w tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego.
3. Wzrost świadomości społecznej w zakresie działalności charytatywnej i wolontariatu.
4. Zwiększenie skuteczności i efektywności działań związanych z realizacją zadań publicznych.
5. Upowszechnienie modelu realizacji zadań pożytku publicznego we współpracy organizacji pozarządowych z administracją samorządową oraz budowanie form dialogu obywatelskiego.
6. Wzrost uczestnictwa różnych grup społecznych w rozwiązywaniu problemów lokalnych.
7. Zwiększenie proekologicznej świadomości społecznej poprzez upowszechnianie modelu działania w oparciu o poszanowanie środowiska naturalnego.
8. Promocja Powiatu Polickiego.

XII. Sposób realizacji Programu Współpracy (realizatorzy)

Realizatorami Programu Współpracy będą:

1) Rada Powiatu w Policach i jej merytoryczne komisje m.in. w zakresie:
   a) wyznaczania kierunków współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi,
   b) określania wysokości środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie zadań publicznych zlecanych do realizacji organizacjom pozarządowym;
2) Zarząd Powiatu w Policach m.in. w zakresie:
   a) wykonywania uchwał Rady Powiatu w Policach merytorycznie dotyczących (odnoszących się) współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi,
   b) wykonywania zadań określonych przepisami prawa w zakresie współpracy samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi oraz niniejszym Programem Współpracy, zgodnie z przysługującymi temu organowi kompetencjami w tym zakresie;
3) członkowie powoływani do składu komisji konkursowych do opiniowania ofert złożonych w otwartych konkursach ofert, zgodnie z zasadami dotyczącymi działalności ww. komisji;
4) komórki organizacyjne Starostwa Powiatowego w Policach oraz jednostki organizacyjne Powiatu Polickiego, stosownie do zakresu swojego działania;
5) organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie Powiatu Polickiego.

Koordynatorem działań podejmowanych ze strony Powiatu Polickiego przy realizacji niniejszego Programu Współpracy będzie Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach.

XIII. Wysokość środków przeznaczanych na realizację Programu Współpracy (finansowanie)

Publiczne środki finansowe na realizację zadań pożytku publicznego, w tym przez organizacje pozarządowe, będą zaplanowane m.in. w projekcie budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok (patrz: informacja pod tabelą, na str. 13 Programu Współpracy).

Środki finansowe na realizację zadań publicznych o charakterze pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe mogą pochodzić również z innych źródeł niż ww., jeżeli nie pozostaje to w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa, np. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków zewnętrznych w ramach programów unijnych.

Wysokość środków finansowych jakie planuje się przeznaczyć na realizację Programu Współpracy, w części dotyczącej wykonania priorytetowych zadań publicznych planowanych do realizacji w ramach współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi w 2021 r., wskazano w poszczególnych pozycjach tabeli zamieszczonej na str. 9-13 Programu Współpracy.

XIV. Sposób oceny realizacji Programu Współpracy (ewaluacja i monitoring)

1. Uwagi, wnioski i propozycje dotyczące bieżącej realizacji Programu Współpracy, będą mogły być zgłaszane Zarządowi Powiatu w Policach za pośrednictwem

komórki koordynującej (Wydziału Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach).

2. Informacje z uwag, wniosków i propozycji, o których mowa powyżej, dotyczące m.in. projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe we współpracy z Powiatem Policki, będą wykorzystywane do usprawnienia bieżącej współpracy pomiędzy stronami oraz przedstawiane Radzie Powiatu w Policach w sprawozdaniu rocznym z realizacji Programu Współpracy, w terminie nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku sprawozdawczym.
3. Miernikami efektywności Programu Współpracy będą informacje dotyczące w szczególności:
   a) łącznej wysokość środków finansowych przekazanych na współpracę Powiatu Policki z organizacjami pozarządowymi w poszczególnych sferach pożytku publicznego, przy uwzględnieniu podziału na tryb i formę udzielenia dotacji,
   b) liczby ogłoszonych otwartych konkursów ofert, przy uwzględnieniu podziału na źródła finansowania danego zadania(-ań),
   c) liczby ofert realizacji zadań publicznych złożonych przez organizacje pozarządowe w ramach otwartych konkursów ofert,
   d) liczby zawartych umów o wsparcie/powierzenie realizacji zadania publicznego, w związku z realizacją procedur formalnych wynikających z trybu otwartych konkursów ofert,
   e) liczby ofert realizacji zadań publicznych złożonych przez organizacje pozarządowe w trybie art. 19a ustawy, przy uwzględnieniu podziału na źródła finansowania danego zadania(-ań),
   f) liczby zawartych umów o wsparcie/powierzenie realizacji zadania publicznego, w związku z realizacją procedur formalnych wynikających z art. 19a ustawy,
   g) liczby umów, o których mowa w lit. d i f, które nie zostały zrealizowane lub zostały rozwiązane z przyczyn leżących po stronie organizacji pozarządowych,
   h) łącznej wysokości środków finansowych stanowiących dotacje niewykorzystane, z podaniem przyczyn (powodów) zwrotu tych środków,
   i) liczby organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne na rzecz lokalnej społeczności w oparciu o środki finansowe pochodzące z dotacji udzielonych przez Powiat Policki, przy uwzględnieniu podziału na źródła finansowania danego zadania(-ań),
   j) liczby osób, które były adresatami różnych działań ze sfery zadań publicznych,
   k) wysokości środków finansowych zaangażowanych przez organizacje pozarządowe w realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców Powiatu Policki.

XV. Zakończenie

Realizacja zadań publicznych przy udziale organizacji pozarządowych w nieoceniony sposób wpływa na poprawę warunków życia mieszkańców Powiatu Policki. Wspólny trud i zaangażowanie stron przynoszą satysfakcję i chęć podejmowania kolejnych wysiłków w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu samorządu powiatowego. Niezmienne pozostają zasady współpracy Powiatu Policki z organizacjami pozarządowymi i stąd też, wzorem lat ubiegłych, realizowana ona będzie na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Wdrożenie Programu Współpracy pozwoli na ustalenie wspólnych kierunków rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym a samorządem powiatowym na terenie Powiatu Polickiego. Tym samym stworzone zostaną istotne zasady gwarantujące harmonijny i sprawny przebieg tej współpracy. Wszelkie starania w tym zakresie służyć mają Powiatowi Polickiemu i jego mieszkańcom.

Opisane formy współpracy pomiędzy Powiatem Polickim a organizacjami pozarządowymi stanowią tylko przykłady. W codziennej działalności samorządu powiatowego wciąż będą pojawiać się nowe, coraz to szersze możliwości w tym zakresie, a ich uruchomienie zależeć będzie od otwarcia władz powiatowych na lokalne organizacje oraz od kreatywności obu stron, a także od wysokości posiadanych i pozyskiwanych środków finansowych.

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepis art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowi, że do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Natomiast zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwala, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przeprowadzonych w sposób określony w art. 5 ust. 5, roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przy czym roczny program współpracy jest uchwalany do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu.

Mając na uwadze powyższe Wydział Spraw Obywatelskich – jako komórka organizacyjna Starostwa Powiatowego w Policach będąca koordynatorem działań podejmowanych ze strony Powiatu Polickiego na gruncie współpracy z III sektorem oraz komórka odpowiedzialna za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji – w październiku br. przygotował projekt „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.", zwany dalej „programem", a następnie przedłożył go Zarządowi Powiatu w Policach celem akceptacji oraz poddania stosownym konsultacjom.

W myśl § 3 ust. 1 i 2, § 6, § 8 ust. 1 oraz § 9 ust. 1 i § 11 ust. 1 uchwały Nr XIV/113/2015 Rady Powiatu w Policach z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2016 r. poz. 288):

1) konsultacje z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami przeprowadza się w przypadkach kierowania pod obrady Rady Powiatu w Policach projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji pozarządowych i podmiotów;
2) podmiotami uprawnionymi do udziału w konsultacjach są rada działalności pożytku publicznego, w przypadku jej utworzenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub organizacje pozarządowe i podmioty, których terytorialny zakres działania obejmuje obszar Powiatu Polickiego, a sfera działalności statutowej dotyczy dziedziny konsultowanego projektu aktu prawa miejscowego;
3) w przypadku powołania rady działalności pożytku publicznego projekty aktów prawa miejscowego, o których mowa w § 3 ust. 1, podlegają konsultacjom wyłączenie z radą działalności pożytku publicznego, chyba, że Zarząd Powiatu w Policach podejmie decyzję, iż uzasadnionym jest, ze względu na materię regulowaną aktem podlegającym konsultacjom, przeprowadzenie konsultacji z szerszym gronem organizacji pozarządowych i podmiotów;
4) konsultacje przygotowuje i przeprowadza Zarząd Powiatu w Policach;

5) komórką organizacyjną Starostwa Powiatowego w Policach odpowiedzialną za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji jest Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach (które to zadanie przejął, zgodnie z nowym Regulaminem Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Policach obowiązującym od dnia 1 października 2020 r., Wydział Spraw Obywatelskich);
6) w przypadku przeprowadzania konsultacji z radą działalności pożytku publicznego Zarząd Powiatu w Policach podejmuje następujące działania:
   a) przekazuje radzie działalności pożytku publicznego informację o podejmowanych konsultacjach wraz z projektem aktu prawa miejscowego poddawanego konsultacjom,
   b) wyznacza termin wyrażenia przez radę działalności pożytku publicznego opinii, który maksymalnie może wynieść 14 dni od dnia doręczenia ww. informacji.

Stanowiskiem z dnia 14 października 2020 r. Zarząd Powiatu w Policach:
1) zaakceptował projekt „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.”;
2) zobowiązał Wydział Spraw Obywatelskich do podjęcia działań mających na celu przeprowadzenie konsultacji projektu ww. programu w sposób określony w uchwale Nr XIV/113/2015 Rady Powiatu w Policach z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2016 r. poz. 288);
3) postanowił przeprowadzić konsultacje projektu ww. programu z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Policach;
4) zaakceptował treść pisma do Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Policach informującego o ww. konsultacjach.

Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego w Policach nie wniosła uwag do konsultowanego projektu programu podejmując jednocześnie uchwałę Nr 16/2020 w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej poddanego konsultacjom projektu „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.”.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Podjęcie niniejszej uchwały rodzi skutki finansowe dla budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok w zakresie finansowania i współfinansowania (udzielania dotacji) realizacji przez organizacje pozarządowe zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Na oryginale właściwy podpis
Członka Zarządu Powiatu w Policach
Beaty Chmielewskiej

Zał. Nr 18 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

UCHWAŁA NR XXIV/164/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

w sprawie uchwalenia
„Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) i art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Policach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Załącznik
do uchwały Nr XXIV/164/2020
Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

PROGRAM WSPÓŁPRACY

Powiatu Polickiego

z organizacjami pozarządowymi w 2021 r.

Spis treści

I. Wstęp 3
II. Uzasadnienie 3
III. Okres realizacji Programu Współpracy 4
IV. Sposób tworzenia Programu Współpracy oraz przebieg konsultacji 4
V. Cele Programu Współpracy 4
VI. Zakres przedmiotowy (główne obszary współpracy) 5
VII. Priorytetowe zadania publiczne 7
VIII. Zasady współpracy 14
IX. Formy współpracy 14
X. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert 18
XI. Spodziewane efekty współpracy 19
XII. Sposób realizacji Programu Współpracy (realizatorzy) 20
XIII. Wysokość środków przeznaczanych na realizację Programu Współpracy (finansowanie) 20
XIV. Sposób oceny realizacji Programu Współpracy (ewaluacja i monitoring) 20
XV. Zakończenie 21

I. Wstęp

Uchwalenie przez Radę Powiatu w Policach „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.”, zwanego dalej „Programem Współpracy”, jest wykonaniem delegacji zawartej w art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), zwanej dalej „ustawą”.

W myśl przepisów ustawy za organizacje pozarządowe uznaje się:
1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) lub przedsiębiorcami, instytutami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi,
2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku

– osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4 ustawy.

Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie.

Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:
1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
3) spółdzielnie socjalne;
4) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1133), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Na potrzeby Programu Współpracy określenie „organizacje pozarządowe” ma zastosowanie do organizacji, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy.

II. Uzasadnienie

Miarą dojrzałości społeczeństwa demokratycznego jest aktywność obywateli, grup i organizacji obywatelskich. Suma ich wysiłków – praca organizacji pozarządowych na rzecz lokalnej społeczności – konstytuuje III sektor jako istotny element lokalnego krajobrazu. Samorząd Powiatu Polickiego prowadzi systematyczną współpracę z III sektorem w celu zaspokajania potrzeb mieszkańców i realizacji priorytetów związanych z szeroko rozumianym rozwojem powiatu. Uchwalany rokrocznie Program Współpracy opiera się na zasadach: współodpowiedzialności za obywateli, rozwoju Powiatu Polickiego, partnerstwa,

suwerenności stron, pomocniczości oraz jawności, które stanowią konstytucyjne podstawy współdziałania samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi.

Kolejny Program Współpracy jest kontynuacją i wynikiem dotychczasowych wieloletnich doświadczeń. Powstał w oparciu o wiedzę i praktykę samorządowców i organizacji pozarządowych, jako wyraz dążenia do realizacji m.in. założeń i celów innych dokumentów strategicznych obowiązujących w Powiecie Policki.

III. Okres realizacji Programu Współpracy

Program Współpracy ma charakter roczny i będzie realizowany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.

IV. Sposób tworzenia Programu Współpracy oraz przebieg konsultacji

Projekt Programu Współpracy został opracowany przez komórkę organizacyjną Starostwa Powiatowego w Policach, do zadań której należy w szczególności prowadzenie spraw w zakresie współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi, tj. Wydział Spraw Obywatelskich. Pracownicy ww. komórki organizacyjnej posiadają wieloletnie doświadczenie we współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na terenie Powiatu Polickiego oraz wiedzę i umiejętności niezbędne do tworzenia Programu Współpracy.

Przed uchwaleniem Programu Współpracy przez Radę Powiatu w Policach, projekt tego programu zostanie poddany konsultacjom z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Policach, przeprowadzonym w sposób określony w uchwale Nr XIV/113/2015 Rady Powiatu w Policach z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Przebieg niniejszych konsultacji zostanie odnotowany w stosownym komunikacie w sprawie wyniku przeprowadzonych konsultacji, a następnie opisany w uzasadnieniu do projektu uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie uchwalenia Programu Współpracy.

V. Cele Programu Współpracy

Głównym celem Programu Współpracy jest stworzenie platformy wzajemnego partnerstwa pomiędzy Powiatem Policki a organizacjami pozarządowymi, co stanowić będzie podstawę do podejmowania wspólnych działań mających na celu realizację zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy na rzecz dobra wspólnego społeczności powiatowej. Optymalizacja wspólnych działań samorządu powiatowego i organizacji pozarządowych pozwoli również na kreowanie m.in. właściwej polityki społecznej oraz wzmacnianie aktywności społeczeństwa obywatelskiego.

Do celów szczegółowych Programu Współpracy należy zaliczyć:
1) aktywizację społeczności lokalnej;
2) budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez umacnianie w świadomości mieszkańców Powiatu Polickiego poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną, swoje otoczenie oraz tradycję;
3) zwiększenie udziału mieszkańców w diagnozowaniu potrzeb społecznych i rozwiązywaniu lokalnych problemów, będące wsparciem działań Powiatu Polickiego w tym zakresie;
4) poprawę jakości i efektywności świadczenia usług publicznych;
5) wprowadzenie nowatorskich działań na rzecz mieszkańców, uzupełnianie usług świadczonych przez Powiat Policki;
6) poprawę jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
7) stwarzanie warunków do poznawania i diagnozowania środowisk organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Polickiego;
8) wspieranie procesów integracyjnych sektora pozarządowego;
9) wzmacnianie zdolności i możliwości organizacji pozarządowych do standaryzacji ich działalności;
10) tworzenie warunków do wzmacniania istniejących i powstawania nowych organizacji pozarządowych oraz upowszechniania idei inicjatywy lokalnej;
11) wspieranie na etapie powstawania i bieżącej działalności podmiotów ekonomii społecznej;
12) zwiększenie zakresu partnerskiej współpracy pomiędzy Powiatem Polickim i organizacjami pozarządowymi na rzecz pozyskiwania zewnętrznych zasobów i wpływów;
13) wzmocnienie stabilności i odpowiedzialności organizacji pozarządowych w zakresie prowadzonych działań;
14) wzrost świadomości społecznej na temat roli i działalności organizacji pozarządowych.

Przedmiotem Programu Współpracy jest:
1) realizacja zadań powiatu określonych w ustawach;
2) wspólne określanie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspakajania;
3) wspólne tworzenie systemowych rozwiązań ważnych problemów społecznych.

VI. Zakres przedmiotowy (główne obszary współpracy)

Współpraca Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi obejmować będzie sferę zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy.

W 2021 r. Powiat Policki planuje współpracę z organizacjami pozarządowymi głównie w sferach:
1) pomocy społecznej, w części dotyczącej:
   a) działań na rzecz dziecka i rodziny,
   b) kształtowania przyjaznej polityki rodzinnej, w tym w odniesieniu do rodzin wielodzietnych,
   c) kontynuacji prowadzenia dwóch powiatowych ośrodków wsparcia – domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
   d) kontynuacji prowadzenia ośrodka wsparcia – dziennego domu pobytu dla osób starszych,

e) działań na rzecz osób niesamodzielnych, wymagających wsparcia ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność,
f) kontynuacja prowadzenia ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
g) prowadzenia działań na rzecz dzieci i rodzin doświadczających przemocy,
h) działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym, pomocowym oraz terapeutycznym podejmowanych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, patologiom społecznym i wykluczeniu społecznemu;

2) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, w części dotyczącej:
a) działań rewalidacyjnych, rehabilitacyjnych i edukacyjnych, w tym w zakresie edukacji społecznej, sportowej, turystycznej, kulturalnej, uspołeczniającej i integrującej środowisko osób niepełnosprawnych oraz likwidującej bariery w komunikowaniu się,
b) kształtowania u osób niepełnosprawnych umiejętności zaradności osobistej i pobudzania aktywności społecznej oraz samodzielnego wypełniania ról społecznych,
c) aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych mającej na celu ułatwianie osobom niepełnosprawnym uzyskania oraz utrzymania odpowiedniego zatrudnienia,
d) działań samopomocowych organizowanych przez osoby niepełnosprawne oraz organizacje grup wsparcia dla osób chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin,
e) kontynuacja prowadzenia warsztatów terapii zajęciowej,
f) wspomagania wczesnego rozwoju dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością,
g) kształtowania w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi;

3) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, w części dotyczącej:
a) rehabilitacji, aktywizacji i stworzenia możliwości samorealizacji oraz działalności kulturalnej i edukacyjnej na rzecz ww. osób,
b) integracji środowisk senioralnych,
c) integracji międzypokoleniowej,
d) edukacji ustawicznej ww. osób;

4) ochrony i promocji zdrowia, w części dotyczącej:
a) działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie zdrowia i jego ochrony oraz promocji zdrowego stylu życia, w tym realizacja programów profilaktycznych i badań przesiewowych,
b) działań wspomagających rozwój idei honorowego krwiodawstwa, dawców szpiku kostnego itp.,
c) kontynuacja prowadzenia domowej i stacjonarnej opieki paliatywno-hospicyjnej dla terminalnie i nieuleczalnie chorych,
d) działań profilaktyczno-edukacyjnych i nabycia praktycznych umiejętności w zakresie ratownictwa i ochrony ludności, w tym zasad bezpiecznego zachowania nad wodą oraz zasad pierwszej pomocy medycznej w nagłych wypadkach;

5) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
6) promocji aktywności obywatelskiej i społecznej poprzez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego w celu integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzenia miejsc pracy, świadczenia

usług użyteczności społecznej oraz rozwoju lokalnego (ekonomia społeczna i solidarna);

7) edukacji, oświaty i wychowania, w części dotyczącej:
   a) działań wychowawczych i edukacyjnych na rzecz dzieci i młodzieży – kształtowanie postaw patriotycznych, pielęgnowanie tradycji lokalnych i regionalnych oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej,
   b) wspierania działalności wychowawczej poprzez organizację aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
   c) edukacji dzieci i młodzieży w zakresie nowych technologii, twórczego myślenia oraz rozbudzania zainteresowań naukowych,
   d) wspierania działalności niepublicznych placówek oświatowych dla dorosłych;
8) kultury i sztuki, w części dotyczącej:
   a) współpracy w zakresie podejmowania działań zmierzających do promowania kultury i sztuki oraz propagowania przedsięwzięć mających na celu działalność na rzecz ochrony dóbr kultury i tradycji,
   b) działań na rzecz rozwoju świadomości i aktywności kulturalnej;
9) krajoznawstwa, w części dotyczącej:
   a) współpracy w zakresie upowszechniania turystyki, ekoturystyki i czynnego wypoczynku,
   b) współdziałania na rzecz lokalnego ekorozwoju,
   c) promowania walorów turystycznych i przyrodniczych Powiatu Polickiego;
10) kultury fizycznej i sportu, w części dotyczącej promowania i upowszechniania sportu oraz kultury fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem uczestnictwa dzieci i młodzieży (szkolenia sportowe dzieci i młodzieży oraz organizacja imprez, zawodów i rozgrywek sportowych);
11) poprawy jakości życia mieszkańców Powiatu Polickiego poprzez działania na rzecz ochrony powietrza i środowiska oraz edukacji ekologicznej;
12) działań na rzecz ochrony praw zwierząt;
13) upowszechniania oraz ochrony wolności, praw człowieka i swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
14) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych poprzez rozwijanie aktywności mieszkańców i kompetencji obywatelskich;
15) promocji wolontariatu, w tym wolontariatu sąsiedzkiego, międzypokoleniowego i pracowniczego;
16) udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz działań edukacyjnych zmierzających do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa;
17) promocji Powiatu Polickiego;
18) integracji organizacji pozarządowych oraz wolontariuszy;
19) działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo i informacyjnie organizacje pozarządowe;
20) działalności na rzecz organizacji pozarządowych w zakresie określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1-32 ustawy, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania Powiatu Polickiego i w zakresie odpowiadającym zadaniom organów powiatu.

VII. Priorytetowe zadania publiczne

Poniższa tabela przedstawia zakres i źródła finansowania priorytetowych zadań publicznych planowanych do realizacji w ramach współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi w 2021 r.

Kwestia ustalenia priorytetowych zadań publicznych planowanych do realizacji przez Powiat Policki we współpracy z organizacjami pozarządowymi nie stanowi jednak jedynego kryterium podjęcia współpracy z tymi podmiotami. Do pozostałych przesłanek branych pod uwagę w tym zakresie należeć będą takie cechy organizacji pozarządowych i okoliczności formalne, jak m.in.: wiarygodność podmiotu, jego dotychczasowa skuteczność i efektywność w realizacji założonych celów, stosowanie nowatorskich metod działania oraz posiadane zasoby finansowe i pozafinansowe niezbędne do realizacji zaplanowanych działań (zadań).

Zakres i źródła finansowania priorytetowych zadań publicznych planowanych do realizacji w ramach współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi w 2021 r.

Lp.	Klasyfikacja budżetowa		Zakres zadania	Rodzaj zadania	Planowany termin ogłoszenia otwartego konkursu ofert	Źródło finansowania	Wysokość środków finansowych (w zł)
	Dział	Rozdział					
1.	852 853 855	85295 85395 85595	Pomoc społeczna	Szeroko rozumiane działania na rzecz dziecka i rodziny	W zależności od okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach) Środki zewnętrzne	Aktualnie nieznana jest wysokość środków finansowych niezbędnych na realizację niniejszego zadania
2.	852	85203		Prowadzenie dwóch powiatowych ośrodków wsparcia – domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 761 040*
3.	852	85295		Prowadzenie Dziennego Domu Senior+ w Policach	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej) i środki z budżetu państwa w ramach Programu Wieloletniego „Senior +" na lata 2021-2025 Edycja 2021 Moduł II „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+"	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 482 400*
4.	852	85203		Prowadzenie powiatowego ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Powiatowy Klub Samopomocy w Policach	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Środki z budżetu państwa (dotacja na realizację zadań rządowych) Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Kwota określona na podstawie planowanego wykonania budżetu w niniejszym zakresie w 2020 roku wynosi 134 592*

5.	852	85295		Prowadzenie działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym, pomocowym oraz terapeutycznym podejmowanych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, patologiom społecznym i wykluczeniu społecznemu	W zależności od okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 15 000*
6.	853	85311	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	Realizacja działań w zakresie szeroko rozumianej rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności działania organizacyjne, psychologiczne, techniczne, szkoleniowe, edukacyjne i społeczne zmierzające do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie osób niepełnosprawnych, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 25 000*
7.	630 921 926	63003 92195 92605		Realizacja działań w zakresie edukacji sportowej, turystycznej i kulturalnej na rzecz osób niepełnosprawnych	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok aktualnie nieokreślona część środków z ogólnych kwot 15 000*, 35 000* i 70 000*
8.	-	-	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	I kwartał 2021 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Środki przyznane w 2021 r. Powiatowi Polickiemu z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	Aktualnie nieokreślona część środków finansowych PFRON przyznanych Powiatowi Polickiemu wg algorytmu w 2021 r.

9.	750	75095	Działalność na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	Realizacja zadań w zakresie: - rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym upowszechniania oraz ochrony wolności, praw człowieka i swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, - promocja wolontariatu, - przekazywanie pozytywnych wartości, wzorców i postaw społecznych, - działalność na rzecz integracji obywatelskiej i międzypokoleniowej	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Spraw Obywatelskich oraz Wydziału Polityki Społecznej)	Na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok aktualnie nieokreślona część środków z ogólnej kwoty 40 000*
10.	853	85395	Działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym	Działalność na rzecz szeroko rozumianej polityki senioralnej	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok(w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok aktualnie nieokreślona część środków z ogólnej kwoty 50 000*
			Działalność na rzecz integracji cudzoziemców	Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec cudzoziemców zamierzających podjąć pracę na terenie Powiatu Polickiego			
11.	630	63003	Krajoznawstwo	Upowszechnianie turystyki, ekoturystyki i czynnego wypoczynku	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 15 000*
				Promowanie walorów turystycznych i przyrodniczych Powiatu Polickiego			
12.	921	92195	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	Promowanie kultury i sztuki oraz propagowanie przedsięwzięć mających na celu działalność na rzecz ochrony dóbr kultury i tradycji	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 35 000*

				Działania na rzecz rozwoju świadomości i aktywności kulturalnej			
13.	926	92605	Kultura fizyczna i sport	Promowanie i upowszechnianie sportu oraz kultury fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem uczestnictwa dzieci i młodzieży	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 70 000*
14.	801	80120	Oświata i wychowanie – licea ogólnokształcące	Wspieranie działalności niepublicznych placówek oświatowych dla dorosłych	Przepisy odrębne przewidują inny niż otwarty konkurs ofert tryb zlecania i finansowania zadania	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 130 000*
15.	801	80195	Oświata i wychowanie	Realizacja zadań wynikających z „Lokalnego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży”	Przepisy odrębne przewidują inny niż otwarty konkurs ofert tryb zlecania i finansowania zadania	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Edukacji i Kultury)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 40 000*
16.	755	75595	Wymiar sprawiedliwości	Realizacja działań w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno--organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Spraw Obywatelskich)	Kwota określona na podstawie planowanego wykonania budżetu w niniejszym zakresie w 2020 roku wynosi 126 060*

17.	851	85195	Ochrona i promocja zdrowia	Prowadzenie domowej i/lub stacjonarnej opieki paliatywno-hospicyjnej dla terminalnie i nieuleczalnie chorych Współpraca w zakresie realizacji działań wspomagających rozwój idei honorowego krwiodawstwa, dawców szpiku kostnego itp. Współpraca w zakresie realizacji działań profilaktyczno-edukacyjnych oraz mających na celu nabycie praktycznych umiejętności w zakresie ratownictwa i ochrony ludności, w tym zasad bezpiecznego zachowania nad wodą oraz zasad pierwszej pomocy medycznej w nagłych wypadkach Edukacja zdrowotna i promocja zdrowego stylu życia Współpraca w zakresie podejmowania działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi (ochrona zdrowia psychicznego)	IV kwartał 2020 r. przy uwzględnieniu okoliczności formalno-organizacyjnych	Budżet Powiatu Polickiego na 2021 rok (w części dotyczącej Wydziału Polityki Społecznej)	Kwota na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok wynosi 55 000*

*kwoty przyjęte na etapie tworzenia projektu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok przez dysponentów poszczególnych części budżetu, w wyniku prac organów Powiatu Polickiego nad ostateczną wersją budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok, mogą ulec zmianie; ostateczna wysokość środków finansowych zaplanowanych na realizację zadań publicznych w ramach współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi w 2021 r. będzie znana po uchwaleniu budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok przez Radę Powiatu w Policach.

VIII. Zasady współpracy

Mając na względzie jasno sprecyzowane cele Programu Współpracy Powiat Policki przy podejmowaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi kierować się będzie następującymi zasadami:

1) pomocniczości i suwerenności stron, co oznacza, że Powiat Policki respektując odrębność i suwerenność organizacji pozarządowych uznaje ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych, umożliwiając organizacjom pozarządowym realizację zadań pożytku publicznego na zasadach i w formie określonej w ustawie;
2) partnerstwa, co oznacza, że organizacje pozarządowe, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz według trybu wynikającego z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywaniu zadań publicznych;
3) efektywności, w myśl której Powiat Policki, przy zlecaniu organizacjom pozarządowym zadań publicznych, dokonuje wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, przestrzegając zasad uczciwej konkurencji;
4) wzajemnego poszanowania, co oznacza, iż Powiat Policki i organizacje pozarządowe realizując wspólnie zadania publiczne są w stosunku do siebie równorzędnym partnerem;
5) jawności podejmowanych działań, co oznacza, że Powiat Policki udostępnia współpracującym z nim organizacjom pozarządowym informacje o zamiarach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych, przy których wykonywaniu zamierza współpracować z organizacjami pozarządowymi.

IX. Formy współpracy

Współpraca Powiatu Polickiego z III sektorem będzie przyjmować formy finansowe i pozafinansowe odnoszące się głównie do:

1) zlecania organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w sferze, o której mowa w art. 4 ustawy;
2) realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych;
3) współdziałania w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej;
4) udziału organizacji pozarządowych w działaniach programowych samorządu;
5) wsparcia organizacyjnego i technicznego działalności organizacji pozarządowych;
6) popularyzacji działalności organizacji pozarządowych w mediach i na stronie internetowej Powiatu Polickiego.

W odniesieniu do form współpracy pozafinansowej planuje się przede wszystkim:

1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania, których celem jest zharmonizowanie działań sektora publicznego i niepublicznego; chodzi tu przede wszystkim o współpracę poprzez wymianę informacji, przy czym obowiązek wzajemnego informowania będzie spoczywał na obu stronach, czyli zarówno Powiat Policki będzie informował o kierunkach swojej działalności, jaki i również będzie miał prawo oczekiwać informacji w tym zakresie ze strony organizacji pozarządowych;

ta forma współpracy będzie mogła być realizowana, np. poprzez:
   a) prowadzenie elektronicznej bazy danych o organizacjach pozarządowych realizujących na terenie Powiatu Polickiego zadania pożytku publicznego,
   b) prowadzenie i aktualizowanie mapy aktywności organizacji pozarządowych,
   c) informowanie na stronie internetowej Powiatu Polickiego oraz na tablicach ogłoszeń i w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Policach ogłoszeń o otwartych konkursach ofert na realizację poszczególnych zadań publicznych oraz informacji o wynikach rozstrzygnięć tych konkursów,
   d) organizowanie spotkań, o charakterze informacyjno-dyskusyjnym, przedstawicieli samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi z uwzględnieniem grup branżowych,
   e) stworzenie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, internetowego serwisu informacyjnego poświęconego szeroko rozumianej współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi;
2) konsultowanie z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Policach lub organizacjami pozarządowymi, gdy Zarząd Powiatu w Policach podejmie decyzję, iż uzasadnionym jest, ze względu na materię regulowaną aktem podlegającym konsultacjom, przeprowadzenie konsultacji również z tymi podmiotami, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji oraz projektu rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, w sposób szczegółowo określony w stosownej uchwale Rady Powiatu w Policach;
3) podejmowanie przez Powiat Policki działań związanych z realizacją procedur w zakresie inicjatywy lokalnej;
4) zawiązywanie partnerstw na zasadach określonych w stosownych przepisach prawa;
5) podejmowanie inicjatyw integrujących organizacje pozarządowe wokół zadań ważnych dla lokalnego środowiska;
6) współpracę na rzecz integracji europejskiej, w tym nawiązywanie kontaktów oraz rozwijanie współpracy między przygranicznymi społecznościami;
7) inne formy współpracy, w tym:
   a) inicjowanie lub współorganizowanie szkoleń podnoszących jakość pracy organizacji pozarządowych w sferze zadań publicznych,
   b) organizowanie lub współorganizowanie akcji informacyjnych (szkoleniowych) w zakresie możliwości pozyskiwania przez organizacje pozarządowe środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej,
   c) obejmowanie patronatem Powiatu Polickiego imprez organizowanych przez organizacje pozarządowe,
   d) doradztwo i udzielanie pomocy merytorycznej oraz technicznej organizacjom pozarządowym w zakresie ich działalności formalno-merytorycznej,
   e) inicjowanie wspólnych spotkań przedstawicieli rad działalności pożytku publicznego funkcjonujących w regionie celem integracji środowiska organizacji pozarządowych.

Z kolei do form współpracy finansowej należeć będzie przede wszystkim zlecanie przez Powiat Policki organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, które może odbywać się poprzez:

1) wspieranie wykonywania zadań publicznych w sferze, o której mowa w art. 4 ustawy, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji, przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w danej dziedzinie;
2) powierzanie wykonywania zadań publicznych w sferze, o której mowa w art. 4 ustawy, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w danej dziedzinie.

Ponadto organizacje pozarządowe mogą z własnej inicjatywy złożyć wniosek o realizację zadania publicznego, także takiego, które jest realizowane dotychczas w inny sposób, w tym przez organy administracji publicznej.

Ww. finansowe formy współpracy z organizacjami pozarządowymi będą odbywały się na zasadach określonych w rozdziale 2 ustawy.

Mając na uwadze potrzebę modernizowania, uaktualniania i rozszerzania dotychczasowej współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi niezbędnym jest również zastosowanie (wykorzystywanie) innych dostępnych pod względem prawnym i organizacyjnym mechanizmów i narzędzi współpracy finansowej.

Mając na uwadze powyższe planuje się, iż Powiat Policki będzie wprowadzał do praktycznego stosowania następujące instrumenty współpracy finansowej:

1) umowa wieloletnia, która w sensie prawnym nie stanowi odrębnego instrumentu współpracy i działa dokładnie na tych samych zasadach, co instrumenty w postaci „standardowego” otwartego konkursu ofert; jednakże specyfiką tego mechanizmu współpracy jest zapewnienie organizacjom pozarządowym poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej, co w przypadku pewnej kategorii zadań jest szczególnie istotne;
2) dotacja inwestycyjna powiązana ze zleconym organizacjom pozarządowym do realizacji zadaniom publicznym, której przyznawanie opierać się będzie na określonych uprzednio jasnych kryteriach (wskazanie celów na jakie może zostać przyznana ww. dotacja oraz celów, na które nie może być ona wydatkowana);
3) inicjatywa lokalna, dzięki której mieszkańcy w ścisłej współpracy z władzami samorządowymi i przy pośrednictwie organizacji pozarządowej będą mogli „zmieniać swoje otoczenie”; zastosowanie tego mechanizmu stworzy możliwość integracji społecznej (pozwoli na zaangażowanie społeczne szerszej grupy mieszkańców) celem organizacji wydarzeń jednorazowych bądź cyklicznych lub realizacji inicjatyw mających charakter namacalnych i trwałych inwestycji;
4) pożyczki, gwarancje i poręczenia udzielane na uprzednio opracowanych jasnych zasadach ich udzielania; rozszerzenie katalogu współpracy o te powyżej wymienione formy stanowić będzie odpowiedź na ewentualne zapotrzebowanie ze strony organizacji pozarządowych na wsparcie ze strony Powiatu Polickiego w sytuacji m.in. aplikowania przez te organizacje o środki zewnętrzne (np. środki unijne) na realizację zadań publicznych i zarazem realizację swoich celów statutowych;
5) regranting będący specyficzną formą realizacji zadania publicznego zlecanego w trybie otwartego konkursu ofert; zastosowanie tego rozwiązania nie tylko umożliwi zmniejszenie administracyjno-formalnych obciążeń dla powiatu

związanych z organizacją otwartych konkursów ofert, ale także umożliwi zwiększenie puli środków finansowych na dotacje przez „wyłonionego operatora”; ponadto – co bardzo istotne – zastosowanie regrantingu stanowić będzie formę uspołecznienia decyzji Powiatu Polickiego o wydatkowaniu środków publicznych;
6) partnerstwo publiczno-prywatne, jako forma długoterminowej współpracy sektora prywatnego i publicznego przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych; celem nawiązania takiej współpracy będzie osiągnięcie obopólnych korzyści zarówno w wymiarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia; istotą instytucji partnerstwa publiczno-prywatnego, realizowanego na podstawie m.in. przepisów o zamówieniach publicznych, jest z jednej strony zobowiązanie partnera prywatnego do realizacji pewnego określonego przedsięwzięcia, a z drugiej zobowiązanie partnera publicznego do współdziałania, w szczególności poprzez wniesienie wkładu własnego, którym może być poniesienie części kosztów projektu lub wniesienie majątku;
7) społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne (zamówienia publiczne z zastosowaniem klauzul społecznych), przy zastosowaniu których Powiat Policki będzie mógł nie tylko zlecać zadania publiczne, ale także kupować usługi i towary od organizacji pozarządowych oferowane w ramach prowadzonej przez nie działalności gospodarczej lub odpłatnej działalności pożytku publicznego.

W celu umożliwienia wykorzystania (zastosowania) ww. instrumentów współpracy finansowej niezbędnym będzie opracowanie i wdrożenie stosownych trybów, mechanizmów i narzędzi przebiegających na kilku, wzajemnie na siebie oddziałujących, płaszczyznach.

Pierwszą z tych płaszczyzn jest stosowanie zróżnicowanych przepisów prawa w procesie przekazywania zadań publicznych, do których można zaliczyć m.in.:
1) ogłaszanie konkursów na realizację zadań publicznych równocześnie ze złożeniem projektu budżetu na rok następny (patrz: art. 13 ust. 5 ustawy);
2) ewentualne zlecanie organizacjom pozarządowym obsługi otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych (patrz: art. 11 ust. 2a ustawy);
3) zlecanie zadań publicznych w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.

Drugą zaś płaszczyzną jest stosowanie wybranych narzędzi w obszarze zarządzania jednostką administracji publicznej, tj.:
1) wprowadzenie standaryzacji usług publicznych;
2) powiązanie kryteriów wyboru ofert w ramach konkursów z Programem Współpracy i dokumentami strategicznymi;
3) programowanie w perspektywie wieloletniej oraz zawieranie umów wieloletnich;
4) uwzględnianie w kosztach realizacji zadań publicznych zarówno wydatków merytorycznych (bezpośrednich), jak i administracyjnych związanych z ich realizacją (pośrednich);
5) dopuszczanie w umowach z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych możliwości dokonywania przesunięć wydatków pomiędzy pozycjami;
6) opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu monitoringu i oceny realizacji zleconych zadań publicznych.

Trzecią – ostatnią płaszczyzną – jest uwzględnienie w procesie współpracy finansowej pomiędzy stronami działań dotyczących m.in.:
1) wspierania rozwoju partnerstw projektowych poprzez składanie przez organizacje pozarządowe wspólnych ofert konkursowych;
2) wspólnych, partnerskich projektów Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi finansowanych ze źródeł trzecich;

3) stosowania przy zamówieniach publicznych klauzul społecznych;
4) praktykowania „mieszanego” składu komisji konkursowych, z udziałem przedstawicieli różnych sektorów, zabezpieczającego przed wystąpieniem tzw. „konfliktu interesów”;
5) publikowania artykułów informacyjnych z realizowanych zadań publicznych.

X. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

Komisje konkursowe do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert, zwane dalej „komisjami”, będą powoływane w trybie określonym w przepisach art. 15 ust. 2a oraz ust. 2b i 2d-2f ustawy.

W skład komisji będą wchodzić przedstawiciele Zarządu Powiatu w Policach, osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy. W pracach komisji będą mogły uczestniczyć także, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy, przy czym osoby te będą mogły również wydawać opinie.

W celu zapewnienia udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach komisji stworzono i na bieżąco aktualizuje się listę organizacji pozarządowych wyrażających zainteresowanie ww. działalnością.

Do podstawowych zadań komisji każdorazowo będzie należeć:
1) analiza i ocena ofert w oparciu o wymagania formalne i kryteria wyszczególnione w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert na realizację w 2020 r. danych zadań publicznych, zwanych dalej „zadaniami”, podanym do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na tablicach ogłoszeń i w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Policach oraz na stronie internetowej Powiatu Polickiego;
2) przedstawienie Zarządowi Powiatu w Policach, w określonym terminie, protokołu prac komisji zawierającego m.in. opinie o złożonych ofertach, uwzględniające rekomendację co do wyboru ofert oraz propozycję przyznania oferentom wysokości środków publicznych na realizację zadań.

Pracami komisji będzie kierował jej przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności – wiceprzewodniczący.

Do obowiązków przewodniczącego komisji będzie należało w szczególności:
1) organizowanie i kierowanie pracami komisji oraz koordynowanie procesu opiniowania ofert;
2) zwoływanie, otwieranie, prowadzenie i zamykanie posiedzeń komisji;
3) nadzorowanie przebiegu oraz sposobu dokumentowania prac komisji;
4) reprezentowanie komisji wobec podmiotów, które złożyły oferty, a także wobec Zarządu Powiatu w Policach.

Przewodniczący oraz członkowie komisji i jej sekretarz, uczestnicząc w pracach komisji będą zobowiązani działać na podstawie stosownych przepisów prawa, kierując się posiadaną wiedzą i doświadczeniem oraz bezstronnością.

W sprawach dotyczących zaopiniowania złożonych ofert, a należących do kompetencji komisji, komisja będzie podejmować rozstrzygnięcia w drodze głosowania jawnego, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy składu osobowego komisji.

Komisja dokonuje zaopiniowania złożonych ofert na podstawie kryteriów, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy. Począwszy od 2019 r. zostało dodane dodatkowe kryterium oceny dotyczące możliwości uzyskania punktów w przypadku złożenia oferty wspólnej.

Do osób wchodzących w skład komisji biorących udział w opiniowaniu ofert stosować się będzie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.) dotyczące wyłączenia pracownika, z zastrzeżeniem, iż warunkiem udziału w opiniowaniu ofert jest złożenie stosownego oświadczenia.

Udział w pracach komisji osób wchodzących w jej skład, powołanych spośród pracowników Starostwa Powiatowego w Policach, odbywać się będzie w ramach obowiązków służbowych bez prawa do dodatkowego wynagrodzenia z tego tytułu.

Udział w pracach komisji osób wchodzących w jej skład, zgłoszonych przez organizacje pozarządowe, odbywać się będzie na ich koszt lub koszt tych organizacji.

W toku prac komisji będzie sporządzana dokumentacja składająca się z:
1) list obecności;
2) oświadczeń członków komisji;
3) kart oceny ofert;
4) protokołów prac komisji.

Obsługę administracyjno-biurową prac komisji będzie prowadziła odpowiednia komórka organizacyjna Starostwa Powiatowego w Policach, w ramach działalności której będą realizowane procedury formalne związane z ogłoszeniem otwartego konkursu ofert.

XI. Spodziewane efekty współpracy

1. Sukcesywny wzrost zaangażowania III sektora w działalność społecznie użyteczną, mającą na celu m.in. rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.
2. Dalsze poszerzanie i ugruntowywanie wiedzy na temat możliwości i roli organizacji pozarządowych w tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego.
3. Wzrost świadomości społecznej w zakresie działalności charytatywnej i wolontariatu.
4. Zwiększenie skuteczności i efektywności działań związanych z realizacją zadań publicznych.
5. Upowszechnienie modelu realizacji zadań pożytku publicznego we współpracy organizacji pozarządowych z administracją samorządową oraz budowanie form dialogu obywatelskiego.
6. Wzrost uczestnictwa różnych grup społecznych w rozwiązywaniu problemów lokalnych.
7. Zwiększenie proekologicznej świadomości społecznej poprzez upowszechnianie modelu działania w oparciu o poszanowanie środowiska naturalnego.
8. Promocja Powiatu Polickiego.

XII. Sposób realizacji Programu Współpracy (realizatorzy)

Realizatorami Programu Współpracy będą:

1) Rada Powiatu w Policach i jej merytoryczne komisje m.in. w zakresie:
   a) wyznaczania kierunków współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi,
   b) określania wysokości środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie zadań publicznych zlecanych do realizacji organizacjom pozarządowym;
2) Zarząd Powiatu w Policach m.in. w zakresie:
   a) wykonywania uchwał Rady Powiatu w Policach merytorycznie dotyczących (odnoszących się) współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi,
   b) wykonywania zadań określonych przepisami prawa w zakresie współpracy samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi oraz niniejszym Programem Współpracy, zgodnie z przysługującymi temu organowi kompetencjami w tym zakresie;
3) członkowie powoływani do składu komisji konkursowych do opiniowania ofert złożonych w otwartych konkursach ofert, zgodnie z zasadami dotyczącymi działalności ww. komisji;
4) komórki organizacyjne Starostwa Powiatowego w Policach oraz jednostki organizacyjne Powiatu Polickiego, stosownie do zakresu swojego działania;
5) organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie Powiatu Polickiego.

Koordynatorem działań podejmowanych ze strony Powiatu Polickiego przy realizacji niniejszego Programu Współpracy będzie Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach.

XIII. Wysokość środków przeznaczanych na realizację Programu Współpracy (finansowanie)

Publiczne środki finansowe na realizację zadań pożytku publicznego, w tym przez organizacje pozarządowe, będą zaplanowane m.in. w projekcie budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok (patrz: informacja pod tabelą, na str. 13 Programu Współpracy).

Środki finansowe na realizację zadań publicznych o charakterze pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe mogą pochodzić również z innych źródeł niż ww., jeżeli nie pozostaje to w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa, np. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków zewnętrznych w ramach programów unijnych.

Wysokość środków finansowych jakie planuje się przeznaczyć na realizację Programu Współpracy, w części dotyczącej wykonania priorytetowych zadań publicznych planowanych do realizacji w ramach współpracy Powiatu Polickiego z organizacjami pozarządowymi w 2021 r., wskazano w poszczególnych pozycjach tabeli zamieszczonej na str. 9-13 Programu Współpracy.

XIV. Sposób oceny realizacji Programu Współpracy (ewaluacja i monitoring)

1. Uwagi, wnioski i propozycje dotyczące bieżącej realizacji Programu Współpracy, będą mogły być zgłaszane Zarządowi Powiatu w Policach za pośrednictwem

komórki koordynującej (Wydziału Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach).

2. Informacje z uwag, wniosków i propozycji, o których mowa powyżej, dotyczące m.in. projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe we współpracy z Powiatem Policki, będą wykorzystywane do usprawnienia bieżącej współpracy pomiędzy stronami oraz przedstawiane Radzie Powiatu w Policach w sprawozdaniu rocznym z realizacji Programu Współpracy, w terminie nie później niż do dnia 31 maja roku następującego po roku sprawozdawczym.
3. Miernikami efektywności Programu Współpracy będą informacje dotyczące w szczególności:
   a) łącznej wysokość środków finansowych przekazanych na współpracę Powiatu Policki z organizacjami pozarządowymi w poszczególnych sferach pożytku publicznego, przy uwzględnieniu podziału na tryb i formę udzielenia dotacji,
   b) liczby ogłoszonych otwartych konkursów ofert, przy uwzględnieniu podziału na źródła finansowania danego zadania(-ań),
   c) liczby ofert realizacji zadań publicznych złożonych przez organizacje pozarządowe w ramach otwartych konkursów ofert,
   d) liczby zawartych umów o wsparcie/powierzenie realizacji zadania publicznego, w związku z realizacją procedur formalnych wynikających z trybu otwartych konkursów ofert,
   e) liczby ofert realizacji zadań publicznych złożonych przez organizacje pozarządowe w trybie art. 19a ustawy, przy uwzględnieniu podziału na źródła finansowania danego zadania(-ań),
   f) liczby zawartych umów o wsparcie/powierzenie realizacji zadania publicznego, w związku z realizacją procedur formalnych wynikających z art. 19a ustawy,
   g) liczby umów, o których mowa w lit. d i f, które nie zostały zrealizowane lub zostały rozwiązane z przyczyn leżących po stronie organizacji pozarządowych,
   h) łącznej wysokości środków finansowych stanowiących dotacje niewykorzystane, z podaniem przyczyn (powodów) zwrotu tych środków,
   i) liczby organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne na rzecz lokalnej społeczności w oparciu o środki finansowe pochodzące z dotacji udzielonych przez Powiat Policki, przy uwzględnieniu podziału na źródła finansowania danego zadania(-ań),
   j) liczby osób, które były adresatami różnych działań ze sfery zadań publicznych,
   k) wysokości środków finansowych zaangażowanych przez organizacje pozarządowe w realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców Powiatu Policki.

XV. Zakończenie

Realizacja zadań publicznych przy udziale organizacji pozarządowych w nieoceniony sposób wpływa na poprawę warunków życia mieszkańców Powiatu Policki. Wspólny trud i zaangażowanie stron przynoszą satysfakcję i chęć podejmowania kolejnych wysiłków w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu samorządu powiatowego. Niezmienne pozostają zasady współpracy Powiatu Policki z organizacjami pozarządowymi i stąd też, wzorem lat ubiegłych, realizowana ona będzie na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Wdrożenie Programu Współpracy pozwoli na ustalenie wspólnych kierunków rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym a samorządem powiatowym na terenie Powiatu Polickiego. Tym samym stworzone zostaną istotne zasady gwarantujące harmonijny i sprawny przebieg tej współpracy. Wszelkie starania w tym zakresie służyć mają Powiatowi Polickiemu i jego mieszkańcom.

Opisane formy współpracy pomiędzy Powiatem Polickim a organizacjami pozarządowymi stanowią tylko przykłady. W codziennej działalności samorządu powiatowego wciąż będą pojawiać się nowe, coraz to szersze możliwości w tym zakresie, a ich uruchomienie zależeć będzie od otwarcia władz powiatowych na lokalne organizacje oraz od kreatywności obu stron, a także od wysokości posiadanych i pozyskiwanych środków finansowych.

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepis art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowi, że do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Natomiast zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwala, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przeprowadzonych w sposób określony w art. 5 ust. 5, roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przy czym roczny program współpracy jest uchwalany do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu.

Mając na uwadze powyższe Wydział Spraw Obywatelskich – jako komórka organizacyjna Starostwa Powiatowego w Policach będąca koordynatorem działań podejmowanych ze strony Powiatu Polickiego na gruncie współpracy z III sektorem oraz komórka odpowiedzialna za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji – w październiku br. przygotował projekt „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.", zwany dalej „programem", a następnie przedłożył go Zarządowi Powiatu w Policach celem akceptacji oraz poddania stosownym konsultacjom.

W myśl § 3 ust. 1 i 2, § 6, § 8 ust. 1 oraz § 9 ust. 1 i § 11 ust. 1 uchwały Nr XIV/113/2015 Rady Powiatu w Policach z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2016 r. poz. 288):

1) konsultacje z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami przeprowadza się w przypadkach kierowania pod obrady Rady Powiatu w Policach projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji pozarządowych i podmiotów;
2) podmiotami uprawnionymi do udziału w konsultacjach są rada działalności pożytku publicznego, w przypadku jej utworzenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub organizacje pozarządowe i podmioty, których terytorialny zakres działania obejmuje obszar Powiatu Polickiego, a sfera działalności statutowej dotyczy dziedziny konsultowanego projektu aktu prawa miejscowego;
3) w przypadku powołania rady działalności pożytku publicznego projekty aktów prawa miejscowego, o których mowa w § 3 ust. 1, podlegają konsultacjom wyłączenie z radą działalności pożytku publicznego, chyba, że Zarząd Powiatu w Policach podejmie decyzję, iż uzasadnionym jest, ze względu na materię regulowaną aktem podlegającym konsultacjom, przeprowadzenie konsultacji z szerszym gronem organizacji pozarządowych i podmiotów;
4) konsultacje przygotowuje i przeprowadza Zarząd Powiatu w Policach;

5) komórką organizacyjną Starostwa Powiatowego w Policach odpowiedzialną za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji jest Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach (które to zadanie przejął, zgodnie z nowym Regulaminem Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Policach obowiązującym od dnia 1 października 2020 r., Wydział Spraw Obywatelskich);
6) w przypadku przeprowadzania konsultacji z radą działalności pożytku publicznego Zarząd Powiatu w Policach podejmuje następujące działania:
   a) przekazuje radzie działalności pożytku publicznego informację o podejmowanych konsultacjach wraz z projektem aktu prawa miejscowego poddawanego konsultacjom,
   b) wyznacza termin wyrażenia przez radę działalności pożytku publicznego opinii, który maksymalnie może wynieść 14 dni od dnia doręczenia ww. informacji.

Stanowiskiem z dnia 14 października 2020 r. Zarząd Powiatu w Policach:
1) zaakceptował projekt „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.”;
2) zobowiązał Wydział Spraw Obywatelskich do podjęcia działań mających na celu przeprowadzenie konsultacji projektu ww. programu w sposób określony w uchwale Nr XIV/113/2015 Rady Powiatu w Policach z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2016 r. poz. 288);
3) postanowił przeprowadzić konsultacje projektu ww. programu z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Policach;
4) zaakceptował treść pisma do Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Policach informującego o ww. konsultacjach.

Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego w Policach nie wniosła uwag do konsultowanego projektu programu podejmując jednocześnie uchwałę Nr 16/2020 w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej poddanego konsultacjom projektu „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r.”.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Podjęcie niniejszej uchwały rodzi skutki finansowe dla budżetu Powiatu Polickiego na 2021 rok w zakresie finansowania i współfinansowania (udzielania dotacji) realizacji przez organizacje pozarządowe zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Zał. Nr 19 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Nr druku: 7/XXIV/2020

projekt

UCHWAŁA NR XXIV/…/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

w sprawie powierzenia Gminie Dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn

Na podstawie art. 12 ust. 8a w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470, 471 i 1087), uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Wyraża się zgodę na powierzenie Gminie Dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn polegającego na utrzymaniu ścieżki rowerowej wybudowanej w ramach projektu pn. „Budowa infrastruktury komunikacyjnej, w tym trasy rowerowej łączącej miejscowość Dobra z węzłem przesiadkowym Głębokie w Szczecinie wraz z promocją rozwiązań alternatywnych wobec transportu indywidualnego”, w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2025 r.

2. Powierzenie prowadzenia zadania, o którym mowa w ust. 1, nastąpi w drodze porozumienia zawartego pomiędzy Zarządem Powiatu w Policach a Wójtem Gminy Dobra.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Policach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepisy art. 5 ust. 2 i art. 12 ust. 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowią odpowiednio, że:

1) powiat może zawierać porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych z jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego, a także z województwem, na którego obszarze znajduje się terytorium powiatu;
2) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej oraz w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych, o których mowa w art. 5.

Natomiast zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470 z późn. zm.) zarządzanie drogami publicznymi może być przekazywane między zarządcami w trybie porozumienia, regulującego w szczególności wzajemne rozliczenia finansowe, przy czym zarządcy dróg mogą zawierać także porozumienia w sprawie finansowania albo dofinansowania zadań z zakresu zarządzania drogami z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W projekcie uchwały proponuje się wyrażenie zgody na powierzenie Gminie Dobra prowadzenia zadania z zakresu zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn polegającego na utrzymaniu ścieżki rowerowej wybudowanej w ramach projektu pn. „Budowa infrastruktury komunikacyjnej, w tym trasy rowerowej łączącej miejscowość Dobra z węzłem przesiadkowym Głębokie w Szczecinie wraz z promocją rozwiązań alternatywnych wobec transportu indywidualnego”. Porozumienie dotyczyć będzie powierzenia utrzymania ścieżki rowerowej wybudowanej pomiędzy ul. Kupczyka w Szczecinie a ul. Sportową w Dobrej w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2025 r. Wszelkie koszty związane z realizacją zadania ponosić będzie Gmina Dobra.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Podjęcie przez Radę Powiatu w Policach przedmiotowej uchwały nie rodzi skutków finansowych dla budżetu Powiatu Polickiego.

Na oryginale właściwy podpis
Starosty Polickiego
Andrzeja Bednarka

Zał. Nr 20 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

UCHWAŁA NR XXIV/165/2020

RADY POWIATU W POLICACH

z dnia 20 listopada 2020 r.

w sprawie powierzenia Gminie Dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn

Na podstawie art. 12 ust. 8a w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470, 471 i 1087), uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Wyraża się zgodę na powierzenie Gminie Dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn polegającego na utrzymaniu ścieżki rowerowej wybudowanej w ramach projektu pn. „Budowa infrastruktury komunikacyjnej, w tym trasy rowerowej łączącej miejscowość Dobra z węzłem przesiadkowym Głębokie w Szczecinie wraz z promocją rozwiązań alternatywnych wobec transportu indywidualnego", w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2025 r.

2. Powierzenie prowadzenia zadania, o którym mowa w ust. 1, nastąpi w drodze porozumienia zawartego pomiędzy Zarządem Powiatu w Policach a Wójtem Gminy Dobra.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Policach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Na oryginale właściwy podpis
Przewodniczącego Rady Powiatu w Policach
Cezarego Arciszewskiego

Uzasadnienie.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu w Policach w trybie § 21 ust. 1 pkt 1 Statutu Powiatu Polickiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2018 r. poz. 5468).

Przepisy art. 5 ust. 2 i art. 12 ust. 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowią odpowiednio, że:

1) powiat może zawierać porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych z jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego, a także z województwem, na którego obszarze znajduje się terytorium powiatu;
2) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej oraz w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych, o których mowa w art. 5.

Natomiast zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470 z późn. zm.) zarządzanie drogami publicznymi może być przekazywane między zarządcami w trybie porozumienia, regulującego w szczególności wzajemne rozliczenia finansowe, przy czym zarządcy dróg mogą zawierać także porozumienia w sprawie finansowania albo dofinansowania zadań z zakresu zarządzania drogami z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W projekcie uchwały proponuje się wyrażenie zgody na powierzenie Gminie Dobra prowadzenia zadania z zakresu zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn polegającego na utrzymaniu ścieżki rowerowej wybudowanej w ramach projektu pn. „Budowa infrastruktury komunikacyjnej, w tym trasy rowerowej łączącej miejscowość Dobra z węzłem przesiadkowym Głębokie w Szczecinie wraz z promocją rozwiązań alternatywnych wobec transportu indywidualnego”. Porozumienie dotyczyć będzie powierzenia utrzymania ścieżki rowerowej wybudowanej pomiędzy ul. Kupczyka w Szczecinie a ul. Sportową w Dobrej w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2025 r. Wszelkie koszty związane z realizacją zadania ponosić będzie Gmina Dobra.

W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przez Radę Powiatu w Policach uchwały w tej sprawie.

Podjęcie przez Radę Powiatu w Policach przedmiotowej uchwały nie rodzi skutków finansowych dla budżetu Powiatu Polickiego.

Zał. Nr 20 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu
z dnia 20 listopada 2020 r.

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Przyjęcie protokołu XXIII sesji Rady Powiatu w Policach z dnia 23 października 2020 r.

ZA: 16, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 1, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 2

Wyniki imienne:
ZA (16)
Cezary Arciszewski , Lech Barański , Andrzej Bednarek , Beata Chmielewska , Waldemar Echaust, Jacek Fabisiak , Shivan Fate , Marta Gręda , Joanna Napiwodzka , Dariusz Ostrowski , Aneta Rejczyk-Matysiak , Mariusz Sarnecki , Małgorzata Siemianowska , Janusz Szwyd , Jolanta Toboła , Izabela Wesołowska-Kośmider

WSTRZYMUJĘ SIĘ (1)
Albin Majkowski

NIEOBECNI (2)
Danuta Chylewska-Kęsy , Dariusz Podhajny

Głosowanie zakończono w dniu: 20 listopada 2020, o godz. 10:05

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie zmian w budżecie Powiatu Polickiego na 2020 rok (Nr druku: 4/XXIV/20).

ZA: 17, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 2

Wyniki imienne:
ZA (17)
Cezary Arciszewski , Lech Barański , Andrzej Bednarek , Beata Chmielewska , Waldemar Echaust, Jacek Fabisiak , Shivan Fate , Marta Gręda , Albin Majkowski , Joanna Napiwodzka , Dariusz Ostrowski , Aneta Rejczyk-Matysiak , Mariusz Sarnecki , Małgorzata Siemianowska , Janusz Szwyd , Jolanta Toboła , Izabela Wesołowska-Kośmider

NIEOBECNI (2)
Danuta Chylewska-Kęsy , Dariusz Podhajny

Głosowanie zakończono w dniu: 20 listopada 2020, o godz. 10:39

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Polickiego na 2020 rok (Nr druku: 5/XXIV/20).

ZA: 17, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 2

Wyniki imienne:
ZA (17)
Cezary Arciszewski , Lech Barański , Andrzej Bednarek , Beata Chmielewska , Waldemar Echaust, Jacek Fabisiak , Shivan Fate , Marta Gręda , Albin Majkowski , Joanna Napiwodzka , Dariusz Ostrowski , Aneta Rejczyk-Matysiak , Mariusz Sarnecki , Małgorzata Siemianowska , Janusz Szwyd , Jolanta Toboła , Izabela Wesołowska-Kośmider

NIEOBECNI (2)
Danuta Chylewska-Kęsy , Dariusz Podhajny

Głosowanie zakończono w dniu: 20 listopada 2020, o godz. 10:42

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Polickiego (Nr druku: 6/XXIV/20).

ZA: 17, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 2

Wyniki imienne:
ZA (17)
Cezary Arciszewski , Lech Barański , Andrzej Bednarek , Beata Chmielewska , Waldemar Echaust, Jacek Fabisiak , Shivan Fate , Marta Gręda , Albin Majkowski , Joanna Napiwodzka , Dariusz Ostrowski , Aneta Rejczyk-Matysiak , Mariusz Sarnecki , Małgorzata Siemianowska , Janusz Szwyd , Jolanta Toboła , Izabela Wesołowska-Kośmider

NIEOBECNI (2)
Danuta Chylewska-Kęsy , Dariusz Podhajny

Głosowanie zakończono w dniu: 20 listopada 2020, o godz. 10:44

Wygenerowano w systemie eSesja.pl | 2020-12-09 09:35:49

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przewidzianych do realizacji w 2020 r. oraz wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na te zadania (Nr druku: 1/XXIV/20).

ZA: 17, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 2

Wyniki imienne:
ZA (17)
Cezary Arciszewski , Lech Barański , Andrzej Bednarek , Beata Chmielewska , Waldemar Echaust, Jacek Fabisiak , Shivan Fate , Marta Gręda , Albin Majkowski , Joanna Napiwodzka , Dariusz Ostrowski , Aneta Rejczyk-Matysiak , Mariusz Sarnecki , Małgorzata Siemianowska , Janusz Szwyd , Jolanta Toboła , Izabela Wesołowska-Kośmider

NIEOBECNI (2)
Danuta Chylewska-Kęsy , Dariusz Podhajny

Głosowanie zakończono w dniu: 20 listopada 2020, o godz. 10:46

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami dla Powiatu Polickiego na lata 2020-2024" (Nr druku: 2/XXIV/20).

ZA: 17, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 2

Wyniki imienne:
ZA (17)
Cezary Arciszewski , Lech Barański , Andrzej Bednarek , Beata Chmielewska , Waldemar Echaust, Jacek Fabisiak , Shivan Fate , Marta Gręda , Albin Majkowski , Joanna Napiwodzka , Dariusz Ostrowski , Aneta Rejczyk-Matysiak , Mariusz Sarnecki , Małgorzata Siemianowska , Janusz Szwyd , Jolanta Toboła , Izabela Wesołowska-Kośmider

NIEOBECNI (2)
Danuta Chylewska-Kęsy , Dariusz Podhajny

Głosowanie zakończono w dniu: 20 listopada 2020, o godz. 10:49

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie uchwalenia „Programu Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi w 2021 r." (Nr druku: 3/XXIV/20).

ZA: 17, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 2

Wyniki imienne:
ZA (17)
Cezary Arciszewski , Lech Barański , Andrzej Bednarek , Beata Chmielewska , Waldemar Echaust, Jacek Fabisiak , Shivan Fate , Marta Gręda , Albin Majkowski , Joanna Napiwodzka , Dariusz Ostrowski , Aneta Rejczyk-Matysiak , Mariusz Sarnecki , Małgorzata Siemianowska , Janusz Szwyd , Jolanta Toboła , Izabela Wesołowska-Kośmider

NIEOBECNI (2)
Danuta Chylewska-Kęsy , Dariusz Podhajny

Głosowanie zakończono w dniu: 20 listopada 2020, o godz. 10:52

Wyniki głosowania

Głosowano w sprawie: Podjęcie uchwały Rady Powiatu w Policach w sprawie powierzenia Gminie Dobra prowadzenia zadania w zakresie zarządzania drogą powiatową Nr 3907Z Szczecin – Dobieszczyn (Nr druku: 7/XXIV/20).

ZA: 17, PRZECIW: 0, WSTRZYMUJĘ SIĘ: 0, BRAK GŁOSU: 0, NIEOBECNI: 2

Wyniki imienne:
ZA (17)
Cezary Arciszewski , Lech Barański , Andrzej Bednarek , Beata Chmielewska , Waldemar Echaust, Jacek Fabisiak , Shivan Fate , Marta Gręda , Albin Majkowski , Joanna Napiwodzka , Dariusz Ostrowski , Aneta Rejczyk-Matysiak , Mariusz Sarnecki , Małgorzata Siemianowska , Janusz Szwyd , Jolanta Tobola , Izabela Wesołowska-Kośmider

NIEOBECNI (2)
Danuta Chylewska-Kęsy , Dariusz Podhajny

Głosowanie zakończono w dniu: 20 listopada 2020, o godz. 10:56

Zał. Nr 21 do Protokołu Nr XXIV/20
z sesji Rady Powiatu w Policach
z dnia 20 listopada 2020 r.

Police, 30 października 2020 r.

Pan
Cezary Arciszewski
Przewodniczący Rady Powiatu
w Policach

BK.2124.16.2020.AK

Mając na uwadze brzmienie art. 25c ust 12 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) przekazuje w załączeniu „Informację o oświadczeniach majątkowych złożonych Staroście Policki emu w okresie od dnia 31 października 2019 r. do dnia 30 października 2020 r.”. i jednocześnie proszę o przedłożenie tej informacji Radzie Powiatu w Policach.

Na oryginale właściwy podpis
Starosty Polickiego
Andrzeja Bednarka

Police, 30 października 2020 r.

I N F O R M A C J A

O OŚWIADCZENIACH MAJĄTKOWYCH

ZŁOŻONYCH STAROŚCIE POLICKIEMU

W OKRESIE

OD DNIA 31 PAŹDZIERNIKA 2019 R. DO DNIA 30 PAŹDZIERNIKA 2020 R.

Przepis art. 25c ust. 12 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) stanowi, że podmiot dokonujący analizy oświadczeń majątkowych w terminie do dnia 30 października każdego roku przedstawia radzie powiatu informację o:

1) osobach, które nie złożyły oświadczenia majątkowego lub złożyły je po terminie;
2) nieprawidłowościach stwierdzonych w analizowanych oświadczeniach majątkowych wraz z ich opisem i wskazaniem osób, które złożyły nieprawidłowe oświadczenia;
3) działaniach podjętych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w analizowanych oświadczeniach majątkowych.

Natomiast, zgodnie z art. 25c ust. 3 pkt 3 powołanej ustawy, oświadczenie majątkowe wraz z kopią swojego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) za rok poprzedni i jego korektą składają staroście w dwóch egzemplarzach: wicestarosta, członek zarządu powiatu, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty.

Mając na uwadze brzmienie art. 25c ust. 6 powołanej ustawy przekazałem jeden egzemplarz każdego złożonego oświadczenia majątkowego urzędom skarbowym właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osób składających oświadczenia majątkowe, a także dokonałem analizy danych zawartych w oświadczeniach majątkowych złożonych przez ww. osoby, w wyniku której stwierdziłem, że wszystkie osoby objęte obowiązkiem składania oświadczenia majątkowego sporządziły je prawidłowo i złożyły we właściwych terminach.

Jawne informacje zawarte we wszystkich złożonych oświadczeniach majątkowych zostały, zgodnie z art. 25d ust. 3 powołanej ustawy, udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Policach pod adresem „http://www.powiat.policki.bip.net.pl”.

URZĄD PRACY

Powiatowy Urząd Pracy w Policach

ul. T. Kościuszki 5
72-010 Police

tel. centrali 91-424-08-60
fax 91-317-66-81

e-mail: szpd@praca.gov.pl
http://pup.policki.pl

z zasobu Rady Powiatu
z dnia 20 listopada 2020r

Nasz znak: I.073.21.2020.KB

Police, 26.11.2020r

Pan
Cezary Arciszewski
Przewodniczący
Rady Powiatu Polickiego

W załączeniu przesyłam dane statystyczne dotyczące stanu bezrobocia w powiecie polickim za miesiąc październik 2020 roku.

Z poważaniem

DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Policach
Jan Sławczyński

Załączniki - 5

BILANS OSÓB BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY Z ORZECZENIEM O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Gmina	m-c	Osoby bezrobotne z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności zarejestrowane w m-cu		Osoby bezrobotne z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności które podjęły pracę w m-cu		Osoby bezrobotne z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w końcu m-c sprawozdawczego				Osoby poszukujące pracy z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w końcu m-c sprawozdawczego	
						Ogółem		W tym z prawem do zasiłku			
		o	k	o	k	o	k	o	k	o	k
Police	Październik 2020	4	2	2	0	40	18	7	3	26	10
	Grudzień 2019	3	2	2	2	31	11	4	0	25	
Nowe Warpno	Październik 2020	0	0	0	0	2	1	1	0	1	0
	Grudzień 2019	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0
Kołbaskowo	Październik 2020	1	0	0	0	7	4	2	1	5	2
	Grudzień 2019	2	1	0	0	2	2	0	0	4	1
Dobra	Październik 2020	1	0	1	0	6	2	0	0	1	0
	Grudzień 2019	2	2	2	1	13	6	2	2	1	0
Powiat	Październik 2020	6	2	3	0	55	25	10	4	33	12
	Grudzień 2019	7	5	4	3	47	20	6	2	31	1

o - ogółem
k - kobiety

23.11.25 DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Policach
Jan Sławczyński

Powiatowy Urząd Pracy
w Policach ul. Kościuszki 8
tel./fax 91 434 08 80, 91 317 65 91
NIP 851-08-27-42, Regon 811336284

Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy (z liczby ogółem bezrobotnych)

Gmina	m-c	Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy (ogółem) na koniec m-c sprawozdawczego		w tym									
				Do 30 roku życia				Długotrwale bezrobotne		Powyżej 50 roku życia		Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	
						w tym do 25 roku życia							
		o	k	o	k	o	k	o	k	o	k	o	k
Police	Październik 2020	661	374	217	131	114	64	369	231	221	80	128	120
	Grudzień 2019	512	313	143	95	74	42	301	202	190	74	122	119
Nowe Warpno	Październik 2020	67	34	21	11	9	6	49	26	27	10	11	11
	Grudzień 2019	61	33	15	10	7	5	41	23	30	12	12	11
Kołbaskowo	Październik 2020	223	134	63	40	29	20	132	84	70	26	49	44
	Grudzień 2019	159	102	44	30	19	12	98	66	51	20	37	34
Dobra	Październik 2020	312	188	77	43	23	12	209	139	101	50	55	49
	Grudzień 2019	258	175	56	41	21	14	170	118	99	48	50	50
Powiat	Październik 2020	1263	730	378	225	175	102	759	480	419	166	243	224
	Grudzień 2019	990	623	258	176	121	73	610	409	370	154	221	214

o - ogółem
k - kobiety

23.11.20 DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Policach
Jan Skawczyński

BILANS BEZROBOTNYCH W/G WIEKU I WYKSZTAŁCENIA

Bezrobotni w/g wieku	m-c	Powiat		Police		Nowe Warpno		Kołbaskowo		Dobra	
		o	k		k	o	k	o	k	o	k
18-24	Październik 2020	175	102	114	64	9	6	29	20	23	12
	Grudzień 2019	121	73	74	42	7	5	19	12	21	14
25-34	Październik 2020	410	254	217	141	21	11	73	45	99	57
	Grudzień 2019	299	223	162	120	15	7	57	45	65	51
35-44	Październik 2020	445	273	231	138	18	8	79	52	117	75
	Grudzień 2019	349	249	189	131	11	7	49	38	100	73
45-54	Październik 2020	324	175	147	74	23	13	60	34	94	54
	Grudzień 2019	227	134	101	54	16	10	39	23	71	47
55-64	Październik 2020	279	92	153	44	13	4	48	17	65	27
	Grudzień 2019	264	92	142	49	20	6	35	10	67	27
Bezrobotni w/g wykształcenia											
Wyższe	Październik 2020	287	197	88	63	11	4	73	54	115	76
	Grudzień 2019	252	187	79	56	7	4	62	52	104	75
Policealne i średnie zawodowe	Październik 2020	294	194	157	106	16	12	50	31	71	45
	Grudzień 2019	218	161	117	85	9	8	29	25	63	43
Liceum ogólnokształcące	Październik 2020	205	124	109	70	6	5	38	22	52	27
	Grudzień 2019	141	97	90	65	4	1	18	10	29	21
Zasadnicze zawodowe	Październik 2020	305	145	196	91	14	5	43	14	52	35
	Grudzień 2019	247	126	153	74	18	8	29	11	47	33
Gimnazjalne i poniżej	Październik 2020	542	236	312	131	37	16	85	47	108	42
	Grudzień 2019	402	200	229	116	31	14	61	30	81	40

o - ogółem
k - kobiety

23/11/20

DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Policach
Jan Sławczyński

Powiatowy Urząd Pracy
[illegible]

BILANS REJESTROWANEGO BEZROBOCIA

Gmina	m-c	Bezrobotni zarejestrowani w m-cu				Bezrobotni którzy podjeli pracę w m-cu		Ogółem na koniec m-c sprawozdawczego			
		Ogółem		W tym z prawem do zasiłku				Ogółem		W tym z prawem do zasiłku	
			k	o	k	o	k	o	k	o	k
Police	Październik 2020	102	52	24	15	66	37	862	461	102	58
	Grudzień 2019	120	59	10	6	56	39	668	396	76	48
Nowe Warpno	Październik 2020	8	2	0	0	3	1	84	42	7	3
	Grudzień 2019	10	3	0	0	3	2	69	35	3	3
Kołbaskowo	Październik 2020	30	16	9	5	24	13	289	168	44	29
	Grudzień 2019	24	10	4	2	10	5	199	128	22	16
Dobra	Październik 2020	49	25	3	2	40	23	398	225	39	21
	Grudzień 2019	39	24	5	4	30	18	324	212	41	29
Powiat	Październik 2020	189	95	36	22	133	74	1633	896	192	111
	Grudzień 2019	193	96	19	12	99	64	1260	771	142	96

o - ogółem
k - kobiety

23.11.20

DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Policach
Jan Sławczyński

Wojewódzki Urząd Pracy
Wydział Badań i Analiz

Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim

Powiatowy Urząd Pracy w Policach
SEKRETARIAT
WPŁYNĘŁO 26. 11. 2020 ODESŁANO

Październik 2020

Powiat	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym: kobiety	pobierający zasiłek	mieszkający na wsi	Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	w tym: Do 30 roku życia	Długotrwale bezrobotne	Powyżej 50 roku życia	Niepełnosprawni	Przyrost liczby bezrobotnych w porównaniu z poprzednim miesiącem (%) (poprzedni miesiąc = 100%)	Przyrost liczby bezrobotnych w porównaniu z początkiem roku (%)	Stopa bezrobocia (%)*	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej	Liczba podjęć pracy
Białogardzki	2 732	1 499	425	1 111	2 333	682	1 605	717	117	*99,7*	*108,5*	***18,2***	116	177
Choszczeński	2 287	1 308	342	1 466	1 863	657	1 259	541	56	*100,9*	*105,5*	***16,9***	56	171
Drawski	2 602	1 388	471	1 089	2 168	735	1 367	723	103	*101,0*	*111,2*	***12,8***	90	192
Goleniowski	2 204	1 277	331	1 170	1 692	621	882	530	62	*100,0*	*127,6*	***6,5***	263	176
Gryficki	1 479	954	251	821	1 134	445	540	349	65	*109,8*	*102,1*	***8,5***	122	140
Gryfiński	2 204	1 318	362	1 413	1 870	552	1 245	618	116	*101,6*	*117,1*	***8,8***	289	128
Kamieński	2 287	1 284	332	1 286	1 896	546	1 328	596	53	*105,6*	*105,5*	***15,6***	105	123
Kołobrzeski	1 139	542	269	431	746	285	140	323	59	*104,9*	*328,2*	***4,1***	210	111
Miasto Koszalin	2 992	1 494	409	0	2 287	549	1 385	893	230	*101,8*	*135,9*	***5,8***	364	247
Koszaliński	2 823	1 643	590	2 191	2 343	748	1 453	774	132	*102,2*	*120,8*	***13,7***	79	195
Łobeski	1 771	984	245	993	1 515	498	1 069	452	36	*98,4*	*87,2*	***17,1***	36	122
Myśliborski	1 473	833	205	760	1 198	367	683	412	113	*96,5*	*105,4*	***7,1***	86	119
Policki	1 633	896	192	888	1 263	378	759	419	55	*99,0*	*129,6*	***4,9***	408	133
Pyrzycki	1 381	798	282	839	1 108	354	699	393	34	*99,4*	*110,9*	***11,6***	37	104
Sławieński	2 489	1 362	426	1 397	2 096	666	1 363	730	116	*103,4*	*105,3*	***14,5***	196	172
Stargardzki	3 086	1 826	493	1 289	2 423	872	1 383	751	112	*101,4*	*109,2*	***8,2***	186	161
Szczecinecki	4 044	2 257	756	1 843	3 409	1 150	2 167	1 027	235	*100,6*	*110,1*	***15,9***	120	246
Świdwiński	1 879	1 082	437	1 015	1 523	504	930	443	72	*96,5*	*109,6*	***13,5***	93	175
Miasto Świnoujście	578	302	73	0	423	84	237	210	18	*94,6*	*116,8*	***4,1***	210	62
Wałecki	1 374	818	164	618	1 102	333	666	377	68	*100,8*	*101,6*	***8,8***	130	111
Miasto Szczecin	7 005	3 312	902	0	4 882	1 376	2 071	2 069	323	*101,9*	*163,9*	***3,8***	2 106	651
Zachodniopomorskie	49 462	27 177	7 957	20 620	39 274	12 402	23 231	13 347	2 175	***101,2***	***118,4***	***7,9***	5 302	3 716

*Stopa bezrobocia wg GUS z dnia 25.11.2020 r.
*Stopa bezrobocia – jest to odsetek osób bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo.

Podstawowe dane o bezrobociu w gminach woj. zachodniopomorskiego — Październik 2020 r.

POWIAT/GMINA	Ogółem		Z pr. do zasiłku		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia*
	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	
Białogardzki	**2 732**	**1 499**	**425**	**228**	**1 111**	**631**	**9,5%**
M. Białogard	1 172	634	191	108	0	0	8,2%
G. Białogard	498	277	76	39	498	277	10,3%
MG. Karlino	570	315	88	46	243	141	10,2%
MG. Tychowo	492	273	70	35	370	213	11,9%
Choszczeński	**2 287**	**1 308**	**342**	**185**	**1 466**	**849**	**7,8%**
G. Bierzwnik	251	139	42	14	251	139	8,9%
MG. Choszczno	775	447	111	71	315	187	6,0%
MG. Drawno	279	139	33	17	179	91	8,9%
G. Krzęcin	201	118	28	13	201	118	8,8%
MG. Pełczyce	435	266	77	47	303	194	9,1%
MG. Recz	346	199	51	23	217	120	10,3%
Drawski	**2 602**	**1 388**	**471**	**253**	**1 089**	**611**	**7,6%**
MG. Drawsko P.	602	315	98	52	220	121	5,8%
MG. Kalisz Pom.	323	203	58	38	182	109	7,3%
MG. Czaplinek	612	317	131	74	286	156	8,5%
G. Wierzchowo	196	126	40	18	196	126	7,6%
MG. Złocieniec	869	427	144	71	205	99	8,8%
Goleniowski	**2 204**	**1 277**	**331**	**200**	**1 170**	**711**	**4,4%**
MG. Goleniów	746	410	139	92	303	176	3,4%
MG. Maszewo	291	178	42	27	172	108	5,3%
G. Przybiernów	150	93	14	9	150	93	4,8%
MG. Stepnica	127	73	11	6	71	43	4,1%
MG. Nowogard	783	450	105	52	367	218	5,3%
G. Osina	107	73	20	14	107	73	5,6%
Gryficki	**1 479**	**954**	**251**	**154**	**821**	**534**	**4,0%**
G. Brojce	87	55	9	5	87	55	3,8%
MG. Gryfice	586	396	110	72	221	159	4,2%
G. Karnice	110	67	15	9	110	67	4,4%
MG. Płoty	284	187	34	18	183	117	5,2%
G. Rewal	88	49	13	8	88	49	3,7%
MG. Trzebiatów	324	200	70	42	132	87	3,2%
Gryfiński	**2 204**	**1 318**	**362**	**232**	**1 413**	**854**	**4,4%**
G. Banie	135	83	21	11	135	83	3,5%
MG. Gryfino	420	266	104	71	144	84	2,2%
G. Stare Czarnowo	53	35	9	9	53	35	2,2%
G. Widuchowa	161	112	23	18	161	112	4,7%
MG. Cedynia	196	102	27	20	134	78	7,4%
MG. Chojna	571	341	77	48	360	210	6,7%
MG. Mieszkowice	279	167	43	25	171	107	6,4%
MG. Moryń	168	93	21	13	110	59	6,4%
MG. Trzcińsko Zdr.	221	119	37	17	145	86	6,9%

Powiatowy Urząd Pracy w Policach
SEKRETARIAT
WPŁYNĘŁO
26. 11. 2020
L. dz. .....

Podstawowe dane o bezrobociu w gminach woj. zachodniopomorskiego

Październik 2020 r.

POWIAT/GMINA	Ogółem		Z pr. do zasiłku		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia*
	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	
Kamieński	**2 287**	**1 284**	**332**	**205**	**1 286**	**764**	**8,1%**
MG. Dziwnów	198	111	29	21	79	51	8,2%
MG. Golczewo	281	152	41	22	175	92	7,8%
MG. Kamień P.	698	370	101	60	304	185	8,3%
G. Świerzno	284	178	41	25	284	178	10,6%
MG. Międzyzdroje	202	104	30	12	27	12	5,4%
MG. Wolin	624	369	90	65	417	246	8,7%
Kołobrzeski	**1 139**	**542**	**269**	**164**	**431**	**219**	**2,4%**
G. Dygowo	84	39	25	14	84	39	2,4%
MG. Gościno	74	43	16	9	41	23	2,4%
M. Kołobrzeg	675	303	145	97	0	0	2,5%
G. Kołobrzeg	154	74	38	18	154	74	2,2%
G. Rymań	66	37	19	10	66	37	2,6%
G. Siemyśl	40	22	15	7	40	22	1,7%
G. Ustronie Morskie	46	24	11	9	46	24	2,0%
M. Koszalin	**2 992**	**1 494**	**409**	**250**	**0**	**0**	**4,9%**
Koszaliński	**2 823**	**1 643**	**590**	**346**	**2 191**	**1 291**	**6,8%**
G. Będzino	383	185	62	33	383	185	7,2%
G. Biesiekierz	233	128	57	36	233	128	5,1%
MG. Bobolice	476	315	111	59	307	213	8,6%
G. Manowo	225	144	51	35	225	144	5,3%
MG. Mielno	180	92	26	18	91	48	6,1%
MG. Polanów	469	287	96	48	356	227	8,7%
MG. Sianów	598	347	119	77	337	201	6,8%
G. Świeszyno	259	145	68	40	259	145	5,4%
Łobeski	**1 771**	**984**	**245**	**136**	**993**	**568**	**8,1%**
MG. Dobra	201	118	37	23	90	50	7,6%
MG. Łobez	553	310	87	49	199	118	6,8%
G. Radowo Małe	204	128	26	13	204	128	9,5%
MG. Resko	511	243	60	33	288	140	10,7%
MG. Węgorzyno	302	185	35	18	212	132	7,2%
Myśliborski	**1 473**	**833**	**205**	**118**	**760**	**469**	**3,7%**
MG. Myślibórz	407	226	87	46	272	167	3,5%
G. Nowogródek Pom.	113	67	10	10	113	67	5,3%
MG. Barlinek	429	243	48	27	146	93	3,7%
MG. Dębno	463	261	53	32	168	106	3,7%
G. Boleszkowice	61	36	7	3	61	36	3,4%
Policki	**1 633**	**896**	**192**	**111**	**888**	**507**	**3,2%**
G. Dobra (Szcz.)	398	225	39	21	398	225	2,5%
G. Kołbaskowo	289	168	44	29	289	168	3,3%
MG. Nowe Warpno	84	42	7	3	28	18	8,2%
MG. Police	862	461	102	58	173	96	3,4%
Pyrzycki	**1 381**	**798**	**282**	**161**	**839**	**511**	**5,8%**
G. Bielice	80	54	22	17	80	54	4,0%
G. Kozielice	122	68	17	9	122	68	7,9%
G. Przelewice	208	129	44	20	208	129	6,6%
MG. Pyrzyce	536	305	113	68	212	135	4,7%
G. Warnice	104	56	29	18	104	56	4,8%
MG. Lipiany	331	186	57	29	113	69	9,5%

Powiatowy Urząd Pracy w Policach
SEKRETARIAT
WPŁYNĘŁO
26. 11. 2020
L. dz.

Podstawowe dane o bezrobociu w gminach woj. zachodniopomorskiego

Październik 2020 r.

POWIAT/GMINA	Ogółem		Z pr. do zasiłku		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia*
	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	
Sławieński	**2 489**	**1 362**	**426**	**260**	**1 397**	**781**	**7,4%**
M. Darłowo	531	277	91	55	0	0	6,7%
G. Darłowo	336	161	56	33	336	161	6,7%
G. Malechowo	310	170	51	29	310	170	8,0%
G. Postomino	277	151	56	34	277	151	6,5%
M. Sławno	561	304	90	55	0	0	7,9%
G. Sławno	474	299	82	54	474	299	8,5%
Stargardzki	**3 086**	**1 826**	**493**	**304**	**1 289**	**789**	**4,3%**
M. Stargard	1 614	930	275	176	0	0	4,1%
G. Stargard	347	213	58	36	347	213	3,9%
MG. Chociwel	193	124	30	16	108	67	5,3%
MG. Dobrzany	151	99	20	14	140	93	5,1%
G. Dolice	223	145	22	9	223	145	4,6%
G. Kobylanka	116	71	27	18	116	71	3,3%
G. Marianowo	90	48	13	7	90	48	4,6%
G. Stara Dąbrowa	130	78	21	12	130	78	5,6%
MG. Suchań	118	62	11	6	79	46	4,4%
MG. Ińsko	104	56	16	10	56	28	5,0%
Szczecinecki	**4 044**	**2 257**	**756**	**390**	**1 843**	**1 029**	**8,7%**
MG. Barwice	649	359	99	42	405	225	12,3%
MG. Biały Bór	359	215	66	43	243	139	11,4%
MG. Borne Sulinowo	439	241	93	43	262	149	7,4%
G. Grzmiąca	332	176	64	26	332	176	11,4%
M. Szczecinek	1 664	926	313	176	0	0	7,1%
G. Szczecinek	601	340	121	60	601	340	10,3%
Świdwiński	**1 879**	**1 082**	**437**	**245**	**1 015**	**566**	**6,7%**
G. Brzeżno	120	67	28	18	120	67	7,2%
G. Rąbino	167	86	47	21	167	86	7,7%
G. Sławoborze	164	85	40	23	164	85	6,6%
M. Świdwin	515	318	120	76	0	0	5,6%
G. Świdwin	236	138	54	25	236	138	6,5%
MG. Połczyn	677	388	148	82	328	190	7,5%
M. Świnoujście	**578**	**302**	**73**	**52**	**0**	**0**	**2,4%**
Wałecki	**1 374**	**818**	**164**	**106**	**618**	**379**	**4,3%**
MG. Człopa	140	87	11	7	90	53	4,6%
MG. Mirosławiec	151	98	19	15	77	52	4,6%
MG. Tuczno	106	54	14	9	75	36	3,6%
M. Wałcz	601	341	80	53	0	0	4,0%
G. Wałcz	376	238	40	22	376	238	4,7%
M. Szczecin	**7 005**	**3 312**	**902**	**528**	**0**	**0**	**3,0%**
Województwo	**49 462**	**27 177**	**7 957**	**4 628**	**20 620**	**12 063**	**4,9%**
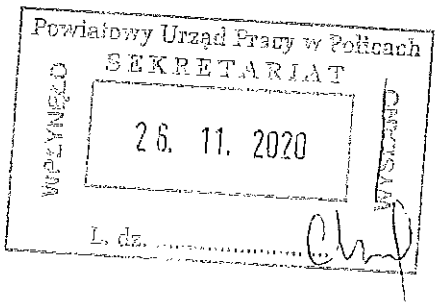
* Liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym (dane demograficzne na dzień 30 czerwca 2020 r.)